

ไทยประหารชีวิตในประเทศไทย : ศึกษาแนวคิดในการยกเลิก

นคร วัลลิการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาด้านนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ.2549

ISBN 974-671-463-5

**THE DEATH PENALTY IN THAILAND : STUDY
FOR TREAD CANCELLATION**

**A Thesis Submitted in partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws
Department of Law**

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2006

ISBN 974-671-463-5

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ชื่อวิทยานิพนธ์ ไทยประหารชีวิตในประเทศไทย : ศึกษาแนวคิดในการยกเลิก

เสนอโดย นายนคร วัลลิภาร

สาขาวิชา นิติศาสตร์ หมวดวิชา กฎหมายมหาน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.วีระ โลจายะ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ

(ศ.ดร.ไพบูลย์ พิพัฒนกุล)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รศ.ดร.วีระ โลจายะ)

.....กรรมการ

(ศ.ดร.วาริน นาสกุล)

.....กรรมการ

(นายนัทธิ จิตสว่าง)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คำริชอน)

วันที่ ๓๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจากท่านรองศาสตราจารย์ ดร.วีระ โลจายะ ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำ นำและข้อคิดต่าง ๆ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ตลอดจนแนวทางการศึกษาค้นคว้า และวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ยังเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ไพบูลย์ พิพัฒนกุล ที่กรุณาสละเวลา_rับเป็นประธานกรรมการสอบ ท่านศาสตราจารย์ ดร.วารี นาสกุล ท่านอาจารย์นันที จิตสว่าง ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าชั่วโมงเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้ข้อคิดและชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ คณะนิติศาสตร์ ที่ให้สถานที่ทำงาน ให้วิชาความรู้ และขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ชานี วรกัทธร์ที่กรุณาให้ข้อมูลและคำแนะนำโดยตลอด ขอบคุณอาจารย์และเพื่อนร่วมงานคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ที่ให้ความช่วยเหลือผู้เขียนตลอดมา

ท้ายสุดผู้เขียน ขอกราบขอบคุณร้อยตำรวจตรีคลี่ วัลลิภาร คุณสมจิตต์ วัลลิภาร คุณทวีสิน วัลลิภาร บุพการีของผู้เขียนที่ได้อ้อนรอมสั่งสอนให้คำแนะนำและให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เขียน และขอบคุณ คุณนันทนา ชวนชื่น ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือเคียงข้างผู้เขียนเสมอมา

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาค้นคว้าของผู้สนใจ ผู้เขียนขออุทิศให้บุพการี และผู้มีพระคุณทุกท่าน ส่วนความผิดพลาดและข้อบกพร่องใด ๆ ผู้เขียนกราบขออภัยมา ณ โอกาสนี้ และขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นคร วัลลิภาร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๔
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๕
กิตติกรรมประกาศ.....	๖
บทที่	
 1. บทนำ.....	1
1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของสภาพปัจจุบัน	1
1.2. วัตถุประสงค์.....	4
1.3. ขอบเขตการศึกษา.....	5
1.4. สมมติฐาน	5
1.5. วิธีการดำเนินการศึกษา.....	5
1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
 2. ศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ กับการบังคับไทยประหารชีวิต	7
2.1 ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษ	7
2.1.1 ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษ	7
2.1.2 จุดมุ่งหมายของการลงโทษ	10
2.1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษไทยประหารชีวิต	11
2.1.4 ไทยประหารชีวิตและวิธีการลงโทษไทยประหารชีวิต.....	13
2.1.5 การลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทย	18
2.1.5.1 การลงโทษประหารชีวิตในอดีต.....	18
2.1.5.2 การลงโทษประหารชีวิตในปัจจุบัน	22
2.1.5.3 ข้อยกเว้นการประหารชีวิต	24
2.2 การเอกสารศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์	25
2.2.1 ความเป็นมาของแนวความคิดว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์.....	25
2.2.2 กฎหมายธรรมชาติรากฐานสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์	27
2.2.3 หลักและคำสอนในคริสต์ศาสนา.....	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2.4 หลักและคำสอนของศาสนาคริสต์ที่แสดงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	43
2.2.5 หลักและคำสอนของศาสนาอิสลามที่แสดงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	46
2.2.6 หลักและคำสอนของศาสนาพุทธที่แสดงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.....	49
2.3 ความหมายของหลักการว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	53
2.4 กฎหมาย สนธิสัญญา และกติการะห่วงประเทศขององค์การสหประชาชาติ	58
2.4.1 ประวัติความพยายามยกเลิกไทยประหารชีวิตขององค์การระหว่างประเทศ	58
2.4.2 หลักประกันสิทธิของผู้ที่เพชรญไทยประหารชีวิตของสหประชาชาติ	60
2.4.3 ความตกลงสนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับไทยประหารชีวิต	61
2.4.4 ปฏิญญาสาภាដว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948	61
2.4.5 กติการะห่วงประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง	63
2.5 สรุปการบังคับใช้ไทยประหารชีวิตในประเทศต่าง ๆ	64
2.6 บทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรนิรไทยกรรมสากล กับการยกเลิกไทยประหารชีวิต.....	73
3. ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในรัฐธรรมนูญกับการบังคับไทยประหารชีวิตในต่างประเทศ.....	80
3.1 สถาพันธรัฐเยรมัน.....	80
3.1.1 หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ	80
3.1.2 การบังคับไทยประหารชีวิต	84
3.2 สาธารณรัฐฝรั่งเศส	84
3.2.1 หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ	84
3.2.2 การบังคับไทยประหารชีวิต	87
3.3 สหรัฐอเมริกา	89
3.3.1 หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ	89
3.3.2 การบังคับไทยประหารชีวิต	93
4. วิเคราะห์ปัญหาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในรัฐธรรมนูญ กับการบังคับไทยประหารชีวิต ...	98
4.1 หลักการว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	99
4.2 ปัญหาข้อบกพร่องและความหมาย.....	108

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 การบังคับไทยประหารชีวิตกับหลักการร่วมด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์.....	110
4.4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์กับผู้ต้องไทยประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา.....	115
4.5 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์กับบริหารและเครื่องยุคของผู้ต้องไทยประหารชีวิต	120
4.6 การบังคับไทยประหารชีวิต กับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา.....	121
4.7 แนวความคิดเกี่ยวกับการยกเลิกไทยประหารชีวิตในประเทศไทย	124
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	130
สรุป	130
ข้อเสนอแนะ	134
บรรณานุกรม	138
ภาคผนวก	145
ประวัติผู้เขียน	163

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ไทยประหารชีวิตในประเทศไทย : สืบขยายแนวคิดในการยกเลิก
ชื่อผู้เขียน	นกร วัลลิภาร
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ โลจายะ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์ (กฎหมายมหาชน)
ปีการศึกษา	2548

บทคัดย่อ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่มีความแตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ที่ผ่านมาหลายประการจนถูกกล่าวขานว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนอย่างแท้จริง จุดสำคัญที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดครั้งของสิทธิเสรีภาพมากกว่าฉบับอื่นก็คือการกำหนดครั้งของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ ด้วยเหตุผลที่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นสิทธิที่มาจากธรรมชาติและมีอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน ถือได้ว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิในชีวิต ซึ่งหมายถึงสิทธิในการดำรงชีวิตโดยไม่มีอำนาจใดมาพรากไปได้แม้จะเป็นอำนาจรัฐก็ตาม รัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติหลักการที่ว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ใน มาตรา 4 มาตรา 26 มาตรา 28 ซึ่งเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทยและทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้บังคับ เนื่องจากความหมายที่ยังไม่ชัดเจน และประการที่สำคัญไม่สัมพันธ์กับการกำหนดโดยประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา ในประเทศไทยมีกฎหมายหลายฉบับที่กำหนดโทษสูงสุดสำหรับความผิดเป็นประหารชีวิต อาทิ โทษตามประมวลกฎหมายอาญา โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เป็นต้น

ผลจากการศึกษา พบว่าไทยประหารชีวิตตามกฎหมายไม่สอดคล้องกับหลักศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ นอกเหนือนี้แล้วยังไม่สอดคล้องกับหลักสำคัญขององค์การสหประชาชาติและหลักการในสนธิสัญญาระหว่างประเทศหลายฉบับที่ประเทศไทยเป็นภาคีทั้งยังขัดกับหลักในพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่คนไทยส่วนใหญ่นับถืออีกด้วย

นอกจากนี้หากการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยใช้ไทยประหารชีวิตเกิดกรณีผิดพลาด หรือการประหารชีวิตนองกรรมหรือการวินัยมักจะกรรม นอกจากจะล่วงล้าสิทธิในการมีชีวิต แล้วคงจะเรียกคืนชีวิตของผู้บุกรุกที่เสียไปแล้วกลับคืนมาไม่ได้ อย่างไรก็ตามเนื่องจากภาวะในปัจจุบันสังคมไทยยังไม่พร้อมที่จะให้มีการยกเลิกไทยประหารชีวิต ทั้งนี้เห็นได้จากทุกครั้งที่มีการกระทำความผิดที่กระบวนการยุติธรรมต้องความรู้สึกของคนในสังคม เช่น การค้ายาเสพติดจำนวนมาก นับเป็นแสนเป็นล้านเม็ด การฆ่าเชิงและฆ่าเป็นต้น ดังนั้น ความเป็นไปได้ในขณะนี้แม้ว่าในทาง

วิชาการจะมีเหตุผลที่สมควรยกเลิกไทยประหารชีวิตกีดาน แต่ในทางปฏิบัติคงยากที่จะยกเลิกโดยสิ้นเชิง ผู้เขียนเห็นว่าหนทางที่เหมาะสมคือ จำกัดไทยประหารชีวิตให้แคบลงเท่านั้น ดังที่สรุปผลการศึกษาไว้ดัง

ประการแรก หากเราศึกษาทั้งกระบวนการจะเห็นว่า ไทยเป็นสิ่งสำคัญปลายทาง หากแต่ด้านทางเป็นกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หากโครงสร้างและบุคคลหรือองค์กรในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีศักยภาพและประสิทธิภาพเป็นที่เกรงกลัวต่อบุคคลก็จะไม่มีผู้ใดที่จะล่วงละเมิดต่องูழามาย ไปกระท่ำความผิด จากการศึกษาพบว่า การมีไทยประหารชีวิตหรือไม่มีผลต่ออาชญากรรม แต่ศักยภาพและประสิทธิภาพมีผลต่อจำนวนอาชญากรรม ประการที่สอง ประเทศไทยนำหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เข้าไว้ในรัฐธรรมนูญ เท่ากับว่าประเทศต้องพร้อมที่จะพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิต่างๆ ในมนุษย์ทุกคน การละเมิดต่อสิทธิในการมีชีวิต โดยการประหารชีวิตจึงไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่บัญญัติเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ ประการที่สาม ตามแนวคิดที่ว่ามนุษย์เป็นสิ่งที่อบรมสั่งสอนได้ พัฒนาปรับปรุงแก้ไขได้ จะนั้นการบังคับไทยจึงไม่ใช่การทำให้ตายหรือถูกควบคุมไว้ที่จำกัดเท่านั้น แต่เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ที่บกพร่องให้เป็นมนุษย์ที่ปกติ สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้ ดังนี้จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบบังคับไทย หรือองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการบังคับไทยได้ เกิดประโยชน์ทั้งทางทฤษฎี และทางปฏิบัติ ประการที่สี่ รัฐจะต้องนำหลักการบริหารทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ ซึ่งภาวะธรรมชาติของมนุษย์บนพื้นฐานที่ว่า มนุษย์ในโลกนี้ต้องการเป็นคนดี อยู่อย่างสงบสุขถ้าสามารถในสังคม มีอาหาร มีที่อยู่อาศัย ได้รับการศึกษา มีเงินใช้ มีครอบครัวที่อบอุ่น บุคคลก็จะกระทำผิดน้อยลง ประการที่ห้า นำข้อยกเว้นไทยประหารชีวิต มาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญโดยใส่ไว้ในมาตรา 31 แห่งรัฐธรรมนูญ ในประเด็นการยกเว้นไทยประหารชีวิตแก่หญิงมีครรภ์ บุคคลวิกฤต บุคคลอายุไม่ถึง 18 ปี และประเด็นสำคัญที่จะต้องเพิ่มคือผู้สูงอายุ โดยสังคมไทยมีความอ่อนโยน เอื้ออาทรต่อผู้อ่อนวัย ยกเว้นแก่ผู้สูงอายุที่เป็นสิ่งสำคัญ การบัญญัติยกเว้นไทยประหารชีวิตกับบุคคลเหล่านี้ เพื่อเป็นการยืนยันและรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพราะรัฐธรรมนูญของประเทศที่ยอมรับหลักนิติรัฐ จะต้องคำนึงถึงสิทธิสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นหลักสำคัญ

Thesis Title: The Death Penalty in Thailand : Study for tread of cancellation
Author: Nakorn Wallipakorn
Thesis Advisor: Associate Professor Dr.Vira Lochaya
Department: Law
Academic Year: 2005

ABSTRACT

The Constitution of the Royal Thai Kingdom B.E. 2540 was regarded the constitution which was so distinctive from other previous constitutions that it was stated to be “the real constitution of thai people”. The major issue of this constitution was that it certified people’s freedom more than any other constitution – it concentrated on human dignity. Since human dignity is derived the nature and it exists in every man who has the right in his/her life. This is the right for leading one’s life and no power will take it away even the power of the state. The Constitution of B.E. 2540 determined the principle of human dignity Section 4, 26 and 28 which were new for Thailand and various problems emerged especially in terms of practice. Owing to its vague connotation it did not correspond to the determination of execution according to code of criminal law there are many issues of legislation determining the most serious punishment – execution. For example, punishment and penalty legislated according to the Drug Addiction Act B.E.2522,etc.

The study results revealed that the execution according to the law was not compatible with the principle of human dignity as stated in the constitution. Besides such punishment was not in accordance with the major principle of the United and various national treaties in which Thailand was one of the members and it was against the Buddhism, the religion most thai people hold.

In addition , if the punishment for the convict was execution and if this was done by mistake or it was the illegal execution or legal murder such practice would violate the right for one’s life which could not retrieve. However, Thailand is not ready for abolishment of execution punishment the evidence could be seen from the wrongdoings affecting the feelings of people in the society. For example, drug trafficking of hundred thousands of drugs, rape and murder, etc.

The possibility at present is that even though, theoretically , there are good reasons to repeal the execution punishment, in practice, it is difficult to absolutely abolish it . In the researcher's opinion ,the most appropriate solution is to confine the punishment of execution. The findings can be concluded as follows:

First, if we investigate the entire process, we can see that the punishment is the end in itself but the first stage is the criminal justice. If the structure and the personnel or the organization in Criminal Justice is potential and effectiveness to frighten people, and as a result , no one will violate the law. From the study, it was found out whether execution would be effective had an effect on crime. But the potential and effectiveness have a substantial effect on the amount of crime. Secondly, Thailand adopted the principle of human dignity to be incorporate in the constitution. This implied that Thailand must be ready to protect the human rights. The violation of the right for living by execution was not compatible with the constitution enacted human dignity. Thirdly, according to the idea that human beings can be taught and developed, the punishment does not mean execution or imprisonment. But it should change human's defective behavior to be able to live with other people in the society, therefore, the system of punishment or the body of knowledge concerning punishment and penalty should be developed which will be theoretically and practically beneficial. Fourthly, the state must implement the principle of economic management based on the human nature. That is, human – beings in general want to be good living happily if the members in the society have sufficient food, habitation, education and money. Having a happy family, people will perform less crime. Finally, the can collation of execution must be incorporated in the constitution the section 31 of the Constitution. In the extent abolish execution for pregnant women, insane people and the people who are under 18 years old. The most important thing which should be included are elder people. The thai society respect the senior people and usually forgive what the elderly have done. The determination of the exemption of execution for this group of people is the confirmation and certification of human dignity since the Constitution of the state is legally accepted and the most essential of all, the freedom of the people is indispensable.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของสภาพปัจจุบัน

นับแต่ปี 2475 ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบบประชาธิปไตย มีการประกาศและบังคับใช้รัฐธรรมนูญเพื่อปกครองประเทศอย่างฉบับ แต่ก็มิได้มีรัฐธรรมนูญฉบับใดบัญญัติในเรื่องของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้แต่อย่างใด ด้วยเหตุที่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นสิทธิที่มาจากการชาติมีอยู่ในตัวของมนุษย์ เป็นหลักแห่งการคราฟชั่งเป็นที่มาสำคัญของการกำหนดคุณครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนภายในราชอาณาจักร ไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่เกิดจากเสียงเรียกวังเรียกของชาติสังคม ถูกกล่าวขานว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่มาจากการของมนุษย์ไว้ในรัฐธรรมนูญถือเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทยทำให้เกิดปัญหาขึ้นในหลายประการ หากคำนึงถึงการนำมาใช้แล้วจะมองเห็นถึงปัญหาต่างๆอาทิ การนำมาเป็นหลักปฏิบัติในการบังคับใช้ หรือแม้แต่ความหมายที่ยังไม่มีนิยามที่ชัดเจนถึงวันนี้รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีผลบังคับใช้ กว่า 8 ปี ถือว่าเป็นปัญหาในหลายด้านด้วยเหตุที่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความสำคัญถือเป็นที่มาของคุณค่าพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ เป็นหัวใจสำคัญของรัฐธรรมนูญในการปกครองแบบนิติรัฐ

เหตุที่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นเรื่องใหม่ในรัฐธรรมนูญไทย จึงทำให้เกิดความไม่ชัดแจ้งและเกิดประเดิมปัญหาในหลายประการ อาทิ การนิยามความหมาย ของเขตการใช้บังคับ ประการที่สำคัญไม่สัมพันธ์ในการกำหนดไทยตามประมวลกฎหมายอาญาเรื่องหนึ่งคือ การบังคับไทย โดยเฉพาะในส่วนของการลงโทษประหารชีวิต เป็นโทษทางอาญาประการหนึ่งเป็นการลงโทษที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณถึงปัจจุบัน และยอมรับกันว่าการประหารชีวิตเป็นโทษที่รุนแรงที่สุด และควรรับด้วยความเคารพและ 존ศ ให้เป็นโทษที่ปราศจากการลงโทษประหารชีวิต คือ การแก้แค้นทุกแทนให้สาสมกับความผิดและเป็นการกำจัดผู้กระทำความผิดให้ออกจากสังคมโดยเด็ดขาดด้วยวิธีการฆ่า หรือวิธีการอื่นใด อันเป็นผลให้ผู้กระทำความผิด นี้ถึงแก่ความตาย โทษประหารชีวิตมีหลายวิธีด้วยกันอาทิ ตัดคอ แขวนคอ ยิงด้วยปืน รวมแก๊สพิษ เก้าอี้ไฟฟ้าและฉีดสารพิษเป็นต้น

สำหรับในประเทศไทยประมวลกฎหมายอาญา ได้กำหนดโทษทางอาญาไว้ 5 สถาน “มาตรา 18 โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดมีดังนี้

- (1) ประหารชีวิต
- (2) จำคุก
- (3) กักขัง
- (4) ปรับ
- (5) รับทรัพย์สิน

ในปัจจุบันไทยประหารชีวิตในประเทศไทยเปลี่ยนจากการยิงเป้าด้วยปืน เป็นการประหารชีวิตด้วยการฉีดยา (พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ 16 พุทธศักราช 2546 มาตรา 4” มาตรา 19 ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิต ให้ดำเนินวิธีฉีดยา หรือสารพิษให้ตาย”)

ดังกล่าวข้างต้นการที่รัฐธรรมนูญถือเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศไทยที่กำหนดให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นรากฐานการก่อเกิดที่สำคัญของสิทธิและเสรีภาพรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ไว้ในหมวด 1 บททั่วไป และหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป

“มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ย่อมได้รับการคุ้มครอง”

หมวด 2 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

“มาตรา 26 การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

“มาตรา 28 บุคคลย่อม享有สิทธิและเสรีภาพตามที่กฎหมายแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

“มาตรา 28 บุคคลย่อม享有สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

การที่รัฐธรรมนูญกำหนดเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ถือได้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพมากที่สุดฉบับหนึ่งของโลกการกำหนดทั้ง 3 มาตราเป็นการกำหนดวางแผนหลักเกี่ยวกับหลักประกันและมุ่งคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นอย่างมากแต่รัฐธรรมนูญจะต้องไม่เพียงแต่กำหนดกฎหมายไว้ในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่จะต้องนำไปคำนึงถึง การใช้บังคับต่อกฎหมายภายในประเทศ จะต้องปรับให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มิได้กำหนดนิยามหรือความหมาย รวมทั้งขอบเขตการใช้บังคับของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้อย่างชัดเจน ในด้านประเทศไทยเฉพาะ

ประเทศไทยมันนี้ "ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์" ได้ใช้เป็นหลักประกันคุณค่าของปัจเจกบุคคล ถือเป็นคุณค่าสูงสุดของรัฐธรรมนูญ จึงบัญญัติไว้ในมาตรา 1 ของรัฐธรรมนูญเยอร์มัน "ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่มิอาจล่วงละเมิดได้ เป็นภาระหน้าที่ของรัฐที่จะต้องให้ความการพและคุ้มครอง ต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์" ทำให้เยอร์มันได้ยกเลิกไทยประหารชีวิตแล้ว ดังนี้ในประเทศไทยมีการกำหนดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ในรัฐธรรมนูญ จะนั้น การบังคับไทยโดยการหรือสังคมมนุษย์ที่จริงแล้ว การลงโทษในปัจจุบัน จึงมิได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดคาดเดา ฟันต์ฟัน หรือการลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นที่แทนความผิดอย่างเดียวด้วยเหตุว่าทั้งทางสภาพ แวดล้อมค้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมถึงปัจจัยภายนอกประเทศไทย ความสำคัญค้านสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ขององค์การสหประชาชาติ ปฏิญญาสาขาวงฯ ฯ กติกาหรือตราสารระหว่างประเทศ ที่เกี่ยวข้อง การได้รับอิทธิพลของกฎหมายในประเทศไทยและบุโรปล่าที่ อาทิ หลักประกันสิทธิของผู้ที่แพชญไทยประหารชีวิตปฏิญญาสาขาวงฯ ฯ กติกาหรือตราสารระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางแห่งและทางการเมือง เป็นต้น เป็นเหตุสำคัญที่มีความเชื่อมโยง และมีอิทธิพลปัจจัยสำคัญต่อผล ต่อความสัมพันธ์การบังคับใช้ไทยประหารชีวิต กับการกำหนดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในรัฐธรรมนูญเป็นประการสำคัญที่กลับมาพิจารณาเรื่องการลงโทษประหารชีวิตว่าซึ่งคงให้มีอยู่ในสังคมไทยหรือไม่เพราการลงโทษผู้กระทำผิด โดยใช้ไทยประหารชีวิตเกิดกรณีพิเศษขึ้นเหมือนที่เกิดขึ้นมาแล้วในอดีตรวมไปถึงการประหารชีวิตในกระบวนการ หรือการวิสามัญฆาตกรรม คงจะเรียกคืนชีวิตของผู้เสียหายที่เสียชีวิตไปแล้วให้กลับคืนมาไม่ได้ แต่เป็นการทำร้ายชีวิตหนึ่งลงไปด้วยการลงโทษ

ในทางพระพุทธศาสนา มีหลักธรรมที่ก่อให้เกิดศีลธรรมอันดีและเป็นหลักศาสนาในศีลข้อที่ ๕ "การละเว้นจากการปาพààา" คือการไม่ละเมิดต่อชีวิตร่างกายไม่ว่าจะเป็นของตนเองหรือของผู้อื่นและเชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้มีจิตใจสูงผีกฝันและขัดเกลาจิตใจให้เป็นคนดีได้

ไทยประหารชีวิตจึงมิใช่ทางแก้ไขในการกระทำความผิดระยะยาว เป็นเพียงการตัดปัญหา แก้ไขระยะสั้นเป็นการกำจัดผู้กระทำความผิดให้ออกไปจากสังคมเป็นการถาวร รวมถึงหากมีกระແဆทางอารมณ์ของสังคมเข้ามามากขึ้นอาจจะทำให้ไทยยิ่งรับร็คและรุนแรงมากขึ้น ไทยประหารชีวิตมิได้นุ่งในทางแก้ไขเยียวยาแต่นุ่งให้ผู้กระทำความผิดได้รับความเจ็บปวดเพื่อเป็นการตอบแทนการกระทำที่เขาก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคม แต่ตัวบุคคลที่ประหารนั้นของกฎหมายที่นักจากจะออกมานี้เพื่อเป็นข้อบังคับของสังคมที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามแล้ว กฎหมายควรจะมุ่งสนับสนุน แก้ไข เยียวยา จิตใจเข้าปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้น ก่อรปกับที่ศึกษาและพิจารณาอัตราส่วนในการตัดสินไทยประหารชีวิตกับอาชญากรรมในปัจจุบันก็มิได้ลดลงหากแต่เพิ่มจำนวนและเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาความชัดเจนเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นนุյย์ตามที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิปิฎ्ठาในการปฏิบัติบังคับ ไทย ประหารชีวิตอันมีประเดิมสภาพปัญหาดังนี้

ประการที่หนึ่ง ปัญหาการไม่มีนิยาม ความหมายและขอบเขตที่ชัดเจน ด้วยเหตุที่รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดนิยามความหมายไว้ทำให้เกิดปัญหาในความหมาย มีแต่ความหมายของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายให้ความหมายไว้ การไม่มีนิยามความหมายที่ชัดเจนทำให้เกิดปัญหารวนไปถึงขอบเขตการใช้บังคับในทางกฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พุทธศักราช 2540

ประการที่สอง ปัญหาการชัดແย้งกันของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ การกำหนดและการรับรองศักดิ์ศรีความเป็นนุยย์ไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 4 ถือเป็นคุณค่าพื้นฐานของนุยย์เป็นหัวใจสำคัญของสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ แต่ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในมาตรา 31 "...แต่การลงโทษประหารชีวิตตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการให้ครั้งเดียวหรือไม่" ทำให้เกิดข้อขัดแย้งกันเองของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

ปัญหาประการที่สาม ปัญหาในเรื่องการ "ลดคุณค่า" ของผู้ถูกลงโทษประหารชีวิตและผู้ใกล้ชิดหรือบริวาร อันเป็นเหตุจากการที่รัฐใช้อำนาจประหารชีวิตบุคคลนั้นไป ไม่เป็นการทำให้ชีวิตหนึ่งสูญสิ้นไปเท่านั้น แต่ส่งผลกระทบต่อบุคคลใกล้ชิด บริวารหรือบุคคลในครอบครัวของผู้ต้องโทษประหารชีวิตอาจถูกกล่าวคุณค่าในเกียรติ ศักดิ์ศรี แห่งการดำรงชีวิตในสังคมก็เป็นได้

ปัญหาประการที่สี่ ปัญหาในความไม่สอดคล้องของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญกับประมวลกฎหมายอาญา การที่รัฐได้บัญญัติเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นนุยย์ ไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ย่อมส่งผลให้กฎหมาย lokale ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญไม่ได้ นับว่าเป็นหลักประกันความเป็นกฎหมายสูงสุดในหลักนิติรัฐ แต่กฎหมายอาญาของไทยเรา ยังกำหนดโทษประหารชีวิตอยู่ ทำให้ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญอันเป็นปัญหาทั้งทางภาคฤดูภูมิและภาคปีบัติ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาถึงแนวความคิดทฤษฎีต่างๆ อันเป็นที่มาของเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นนุยย์ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของหลักสิทธิเสรีภาพในรัฐธรรมนูญของไทย
2. เพื่อให้ทราบถึงการนิยามความหมาย ขอบเขต ที่มาและศึกษาปัญหาอันเกี่ยวเนื่องของศักดิ์ศรีความเป็นนุยย์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย พุทธศักราช 2540

3. ศึกษาเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 กับการลงโทษโดยศึกษาเฉพาะการลงโทษประหารชีวิตต่อผู้กระทำความผิดรวมทั้งศึกษาถึงแนวคิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในรัฐธรรมนูญกับการลงโทษประหารชีวิตในต่างประเทศ

1.3 ขอบเขตการศึกษา

เป็นการศึกษาในเรื่องของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กับการบังคับโทษประหารชีวิต โดยวิเคราะห์จากเอกสาร บทความหนังสือต่าง ๆ รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่มีการทำหนดเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้และได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายต่อไป

1.4 สมมติฐานของการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดหลักการพื้นฐานที่เป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยบัญญัติหลักการที่ว่าด้วย“ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์”ไว้ แต่ยังไม่สัมฤทธิผลต่อการใช้บังคับเท่าที่ควร รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นับจนถึงปัจจุบันมีผลบังคับใช้กว่า 7 ปีแล้ว ปรากฏว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของปัจจุบัน บุคคลหรือประชาชนในประเทศไทยไม่ได้การปฏิบัติไว้อย่างที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากการไม่มีนิยามความหมายและขอบเขตการใช้บังคับอย่างชัดเจน รวมทั้งความไม่สอดคล้องกับโทษประหารชีวิตในกฎหมายอาญา หากศึกษาในต่างประเทศโดยเฉพาะในประเทศเยอรมันที่กำหนดให้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นคุณค่าพื้นฐานของปัจจุบัน บุคคล ในรัฐธรรมนูญประเทศเยอรมันจึงได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต ประกาศต่อมาความขัดแย้งกันของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา 4 กับมาตรา 31 อีกทั้งประเทศไทยห้ามพิจารณาตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่ประเทศไทยขอมรับนับถือกันมากว่าพันปีแล้ว โทษประหารชีวิตเป็นโทษที่ขัดกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กอรปกับแนวโน้มนโยบายของสหประชาติที่พยายามให้รัฐที่เป็นภาคีสมาชิก พยายามยกเลิกโทษประหารชีวิตดังเช่นในหลายประเทศที่ได้ยกเลิกไปแล้ว เหลือแต่ ฯ เหล่านี้ ส่วนเป็นสมมติฐานของการศึกษาแนวคิดในการยกเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศไทย

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาระบบนี้ใช้วิธีการศึกษาวิจัย มุ่งวิเคราะห์ โดยศึกษาจากเอกสารหนังสือ บทความของนักวิชาการที่เขียนไว้ในวารสารและเอกสารทางมุ่งหมายต่าง ๆ บทความเอกสารวิจัยรวมทั้งขอคำแนะนำรวมถึงการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องที่มากด้วยคุณวุฒิ ความรอบรู้ และประสบการณ์ ตลอดจนศึกษาจากวิทยานิพนธ์

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงแนวความคิดและทฤษฎีต่างๆรวมทั้งนิยามความหมายของศักดิ์ศรีความเป็นนุxyzที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ทราบถึงขอบเขตการบังคับใช้ของศักดิ์ศรีความเป็นนุxyzตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจกรไทย กับการลงโทษประหารชีวิต
3. ทำให้ทราบถึงแนวความคิดและทฤษฎีต่าง ๆ เกี่ยวกับการบังคับโทษในกรณีการลงโทษประหารชีวิต
4. ผลจากการศึกษาทำให้ทราบว่าการลงโทษประหารชีวิตต่อผู้กระทำความผิด อาจไม่ใช่วิธีการ เพื่อวัดถูกประสิทธิ์ในการแก้แค้นทดแทนหรือวิธีที่เหมาะสมในการยับยั้งอาชญากรรม
5. ทราบถึงศักดิ์ศรีความเป็นนุxyzตามรัฐธรรมนูญต่างประเทศกับการบังคับโทษประหารชีวิตในต่างประเทศ
6. ทราบถึงผลกระทบในการถูกลด "คุณค่า" ของผู้กระทำความผิดและบุคคลแวดล้อมหรือบริวารของผู้ถูกประหารชีวิตในการดำเนินชีวิตในสังคม
7. ทราบถึง กรณีกฎหมายอาญาที่มีบทกำหนดโทษประหารชีวิตขัดต่อหลักศักดิ์ศรีความเป็นนุxyzตามรัฐธรรมนูญ 2540
8. วิเคราะห์ปัญหาในสภาพการณ์ปัจจุบันเพื่อหาสมดุลไปในทางที่เหมาะสม ทำให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนเพื่อนำไปเป็นแนวทางแก้ไขให้ตรงกับเจตนาของรัฐธรรมนูญต่อไป
9. นำไปสู่แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ให้เกิดความทันสมัยก้าวหน้า ตามนานาอารยประเทศ ที่กำหนดเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นนุxyzไว้แล้ว ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิต อาทิ ประเทศไทย

บทที่ 2

ศักดิ์คุณความเป็นมนุษย์กับการบังคับโทษประหารชีวิต

2.1 ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษ

2.1.1 ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษ

ไทย ถือว่าเป็นมาตรฐานในการบังคับในทางอาญาอย่างหนึ่ง เป็นมาตรการบังคับทางอาญาที่ดีที่สุด และจนบัดนี้ยังไม่มีสิ่งอื่นมาทดแทน¹ โทษถูกกำหนดขึ้นโดยผู้ที่มีอำนาจในการลงโทษ และทำให้ได้รับผลร้าย ในทางกฎหมายอาญาที่มีความของกฎหมายจะกำหนดค่าว่าอะไรบ้าง เป็นโทษ ซึ่งนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติแล้วก็จะไม่ใช่โทษและรัฐเท่านั้นที่จะเป็นผู้ลงโทษ ตามกฎหมาย และต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดด้วย ตามกฎหมายไทยมีกำหนดโทษไว้ใน มาตรา 18 แห่งประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติไว้ 5 ประการ

มาตรา 18 โทษสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดมีดังนี้

- (1) ประหารชีวิต
- (2) จำคุก
- (3) กักขัง
- (4) ปรับ
- (5) รับทรัพย์สิน

การลงโทษด้วยวิธีอื่นอย่างหนึ่งอย่างใดนั้นย่อมแตกต่างกัน ไปในแต่ละสังคมแต่ละสมัย ไทยจะลงแก่ผู้กระทำความผิดที่กระทำความผิดร้ายแรง เช่น ฆ่าผู้อื่น หรือไทยที่เป็นที่สุดคือ รับทรัพย์ เช่น การไม่เลียภายในรัฐและการกระทำความผิดอาญาเล็กน้อยเป็นต้น กล่าวไห้ว่าการลงโทษเป็นการที่รัฐกำหนดภาระอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นผลร้ายหรือไม่เพียงปราบนาต่อผู้กระทำความผิด โดยมีสาเหตุเนื่องมาจากบุคคลนั้น ได้กระทำความผิดตามกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่เกิดการกระทำความผิดขึ้น และได้กำหนดโทษไว้ จะเห็นได้ว่าแม้จะเป็นการกระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของประชาชนการลงโทษผู้กระทำความผิด เป็นสิ่งที่ผู้มีอำนาจในรัฐจัดตั้งกระทำเพื่อรักษาความสงบ

¹ คณิต ณ นคร. (2543). กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. หน้า 333.

ของรัฐอิทธิพลทั้งไทยบังเป็นเครื่องเสริมประสิทธิภาพของกฎหมาย² รวมถึงการพิจารณาถึงคุณพินิจในการลงโทษ เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณา โดยมีทฤษฎีว่าด้วยการลงโทษซึ่งอาจสรุปแบ่งได้เป็น ๒ ทฤษฎีใหญ่ ๆ ดังนี้ ทฤษฎีเด็คชาด (Absolute theory) และทฤษฎีสัมพัทธ์ (Relative theory)

ทฤษฎีเด็คชาด หมายความว่า ความประسنก์ในการลงโทษบุคคลก็เพื่อเป็นการทดสอบ ความผิดที่บุคคลนั้น ได้ก่อขึ้นอิทธิพลทั้งบังเป็นการรักษาความยุติธรรมของสังคมไว้ การลงโทษจึงไม่ต้องคำนึงถึงผลของการลงโทษใดๆ ทั้งสิ้น กล่าวกันว่าทฤษฎีเด็คชาดนี้เป็นทฤษฎี สามารถจะใช้ได้เสมอไปและตลอดไปไม่ว่าในสถานที่ใด³ ทฤษฎีเด็คชาดจึงเป็นทฤษฎีของการลงโทษเพื่อทดสอบความผิดหรือคือการลงโทษให้สามกับความผิดของบุคคลนั้น ๆ ที่ได้ก่อให้เกิดขึ้น ความประسنก์ของการลงโทษตามแนวความคิดนี้จึงเป็นเรื่องของการรักษาความยุติธรรม และตั้งอยู่บนฐานของศีลธรรม ที่สำคัญจะต้องมิใช่เพื่อเป็นการแก้แค้นเป็นการตอบสนองต่อสัญชาตญาณความโกรธตั้งอยู่บนความรู้สึกทางอารมณ์ของบุคคล เหตุที่ต้องมีการลงโทษเพื่อเป็นการทดสอบความผิดหรือให้สามกับความผิดนี้ ได้มีคำยอชิบะในทางปรัชญาให้การสนับสนุนดังนี้

ค้านท์ (KANT) ได้ให้ความเห็นว่า เหตุที่ต้องลงโทษก็เนื่องจากผู้นั้นกระทำความผิด การลงโทษ จึงเป็นการรักษาความยุติธรรมเอาไว้ โดยถือว่าความยุติธรรมที่ถูกละเอียดจะต้องได้รับการทดสอบเพรษทิข่องมนุษย์ถูกทำลายลง ชีวิตของมนุษย์ก็จะไม่มีคุณค่าอะไรเหลืออยู่ในโลกเลย การลงโทษผู้กระทำผิดจึงไม่ควรคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นในประการอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นผลที่เกิดขึ้นกับตัวอาชญากรหรือต่อสังคมแต่คำนึงเพียงว่าเมื่อมีการกระทำผิดก็ต้องมีการลงโทษเพรษทิข่องอาญาเป็นคำสั่งเด็คชาด (THE PENAL LAW IS A CATEGORICAL IMPERATIVE)

ที่จะต้องทำเช่นนั้น

ในความหมายของค้านท์ ไทยจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในทางความรู้สึกผิดชอบ ไทยเป็นการทดสอบความยุติธรรมที่ถูกประทุร้าย ค้านท์ได้ยกตัวอย่างให้เห็นโดยสมมุติว่า ในกาหนึ่ง มีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น ซึ่งทำให้พลเมืองในกาหนึ่งทุกคนจำจะต้องทิ้งกาหนึ่นไป ปัญหาว่ามีนักไทยซึ่งจะต้องถูกประหารชีวิตอยู่ในกาหนึ่นคนหนึ่ง จะต้องประหารชีวิตนักไทยนั้นก่อนที่ชาวกาหนึ่งจะทิ้งกาหนึ่นไปหรือไม่ ความจริงถ้าชาวกาหนึ่งปล่อยให้นักไทยประหารอยู่ในกาหนึ่นต่อ

² เอกสารการสัมมนาเรื่อง “ไทยทางอาญาที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ สถาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกับสภาพน้ำใจความ : ๒๔ กันยายน ๒๕๔๗ ณ โรงแรมสยามชีฟฟี่ กรุงเทพฯ

³ หยุด แสงอุทัย . (2523). กฎหมายอาญา ภาค 1 (พิมพ์ครั้งที่ 14).

ไปนักโภยนั้นก็จะไม่เป็นอันตรายต่อชาวเกาะต่อไปแล้ว แต่กระนั้นก็ยังเห็นว่าชาวเกาะต้องดำเนินการประหารชีวิตนักโภยนั้น เพราะมิฉะนั้นจะเท่ากับยังไม่ได้ตอบแทนความยุติธรรมที่ถูกประทุยร้ายไป

ไฮเกล (HEGEL) เห็นว่าผลของการลงโภยให้สามกับความผิดก็เพื่อนำความถูกต้องกลับคืนมา เพราะเขาเห็นว่าการกระทำความผิดเป็นการปฏิเสธสิ่งที่ถูกต้อง ดังนั้นการลงโภยจึงเป็นสิ่งที่ผู้กระทำผิดจะได้รับเนื่องจากการกระทำผิดของเขารูปที่ 4

สถาล (STAHL) สถาลเป็นผู้ที่นับถือคริสต์ศาสนาโดยเคร่งครัด และเห็นว่าจุดประสงค์ของการลงโภยก็เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบัญญัติของพระเจ้า⁴

โดยสรุปแล้วตามทฤษฎีเด็ขาดนี้ มองว่าการลงโภยมีจุดประสงค์ที่จะตอบแทนแก่แก้นผู้กระทำความผิดในทางปฏิบัติถ้าจะนำทฤษฎีเด็ขาดมาใช้ก็จะต้องลงโภยให้เป็นการตอบแทนแก่เดือน การกระทำความผิด ซึ่งหมายความว่าจะต้องลงโภยให้ได้สัดส่วนต่อผลร้ายที่เกิดจาก การกระทำความผิด ก่าวกือ การกระทำความผิดก่อให้เกิดผลร้ายแรงมากก็ต้องลงโภยหนักมาก ตามไปด้วย แนวความคิดที่ว่าการลงโภยต้องได้สัดส่วนหรือต้องยุติธรรมกับความผิดนี้มีมาตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ แล้ว คือความคิดของ อริสโตเตลลัส(ARISTOTLE) ที่ว่าการลงโภยต้องยุติธรรมได้ สัดส่วนกับการกระทำความผิด ในสมัยโบราณตามหลักฐานที่ปรากฏในกฎหมาย 12 โดยเรื่อง LEX TALIONIS ก็จำกัดการลงโภยไม่ให้มากเกินไปกว่าความเสียหายที่คนได้รับ⁵

ทฤษฎีสัมพัทธ์ เป็นทฤษฎีที่ขึ้นอยู่กับเหตุผลและเหตุการณ์ ความประสงค์ของการลงโภยตามทฤษฎีนี้ไม่ได้พิจารณาในเบื้องการกระทำความผิดแบบทฤษฎีเด็ขาด แต่ได้พิจารณาในที่ว่า ควรลงโภยอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์ ด้วยเหตุนี้การลงโภยจึงต้องคำนึงถึงตัวผู้กระทำความผิด กับเพื่อนมนุษย์อื่นๆ⁶ ก่าวกือการลงโภยนี้ควรจะเกิดประโยชน์ในเบื้องที่จะมีผลทำให้ผู้กระทำความผิดนั้นเกิดความหวาดกลัวไม่กล้ากระทำความผิดอีก ในขณะเดียวกันก็ทำให้บุคคลทั่วไปเกิดความกลัว ไม่

⁴ DJB Hankin's punishment and mord responsibility jubilee issues if by busg nebt eduted by stanley egurupp,indiana um\ niresiv press 1971,p.16. อ้างใน แสง บุญเฉลิมวิลาศ. แนวความคิดเกี่ยวกับดุลพินิจในการลงโภย. หน้า 136.

⁵ เอกสารประกอบการสอนฯ เรื่อง โภยทางอาญาที่มีผลกระทบต่อสังคมและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ 2540 . สถาที่ปรึกษาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติกับสภาพนานาข่ายความ, 24 กันยายน2547 ณ โรงแรมสยามชัตต์ กรุงเทพฯ : หน้า 111.

⁶ วิจิตร อุลิตานนท์. (2507). กฎหมายอาญาภาค 1. หน้า 19.

⁷ บุญ แสงอุทัย. (2513). กฎหมายอาญา ภาค 1 (พิมพ์ครั้งที่ 14). หน้า 349 .

กล้ากระทำการผิดช่นกัน การลงโทษตามทฤษฎีสัมพัทธ์นี้จึงเท่ากับว่าเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำการผิดอีก กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ จุดประสงค์ของการลงโทษตามแนวความคิดนี้เป็นการป้องกันบุคคลที่ทำผิดนั้นเองไม่ให้กระทำการผิดซ้ำอีกเรียกว่าเป็นการป้องกันพิเศษ ในขณะเดียว กันเป็นการป้องกันบุคคลทั่วไปไม่ให้กระทำการผิดด้วยเรียกว่าเป็นการป้องกันทั่วไป เหตุผลของ การลงโทษตามแนวความคิดนี้มีพื้นฐานมาจากการแนวความคิดอธิรัตนประโภชน์⁸ ซึ่งถือว่าการที่จะตัด สินการกระทำได้เป็นการกระทำที่ถูกต้องชอบธรรม หรือไม่ ต้องพิจารณาดูก่อนว่าการกระทำก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมตามหลักอธิรัตนประโภชน์หรือไม่ ดังนั้นการกระทำการผิดที่เกิดขึ้นผลดีหรือประโภชน์ที่จะได้รับจากการลงโทษก็คือเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความผิดช่นนี้อีก ไม่ว่าจะเป็น การป้องกันบุคคลนั้นไม่ให้กระทำการผิดซ้ำอีกที่เรียกว่าการป้องกันพิเศษ หรือเป็นการป้องกันบุคคลทั่ว ๆ ไปให้เกิดความเกรงกลัวต่อการลงโทษและไม่กล้าที่จะกระทำการผิดช่นนี้อีกโดยปกติ การลงโทษตามความคิดนี้ จึงมักจะเป็นไปโดยรุนแรงทำให้ผู้กระทำการผิดได้รับโทษหนัก

2.1.2 จุดมุ่งหมายของการลงโทษ

จากทฤษฎีการลงโทษต่าง ๆ มีความประสงค์ในการลงโทษแตกต่างกันออกไป โดยพิจารณาจากความนักเบาของกระทำการกระทำการผิด โดยการลงโทษทางอาญา⁹ อาจได้แก่ การประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ รับทรัพย์สิน ซึ่งการลงโทษแต่ละแบบนั้นจะพิจารณาจากกระทำการนักเบาของกระทำการกระทำซึ่งจะกำหนดไว้ในมาตรการต่าง ๆ ของกฎหมายอาญา ดังนั้น วัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายของการลงโทษ อาจแบ่งได้ 4 ประการดังนี้⁹

1. การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน
 2. การลงโทษเพื่อเป็นการบ่มไข่หรือยับยั้ง
 3. การลงโทษเพื่อเป็นการตัดโอกาสไม่ให้มีการกระทำการผิดอีก
 4. การลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข
1. การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน มีความคิดจากหลักที่ว่าสังคมมีสิทธิที่จะแก้แค้นต่อผู้ฝ่าฝืนกฎหมายได้ ความคิดนี้ ค้านที่ได้ให้เหตุผลว่าการลงโทษเป็นของคู่กับการกระทำ

⁸ หลักทั่วไปของทฤษฎีอธิรัตนประโภชน์ 1)ลักษณะที่เพ่งอนาคตเป็นใหญ่ หรือเป็นผลอันจะเกิดตามมาโดยสะท้อนจากการประเมินคุณค่าของกระทำการเพียงที่การพิจารณาถึงผลลัพธ์อันน่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยไม่คำนึงถึงเหตุการณ์ในอดีต เว้นแต่เหตุการณ์นั้นจะมีผลสนับสนุนต่อนาคต 2)ลักษณะที่มองความสุข หรือสวัสดิภาพในแง่คีเตียน ซึ่งสมควรჯดเพิ่มเรื่อยๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ 3)ลักษณะเอกนิยม คือ การยึดมั่นความถูกต้องทางศีลธรรมนั้นวางแผนอยู่บนหลักการสูงสุดอันเดียว คุ้จรัญ โฆษณาันนท์. (2541). นิติปรัชญา. หน้า 203.

⁹ อุทิศ แสนโภศก. (2513). “วัตถุประสงค์ของการลงโทษ.” บทบันฑิตย์, เล่มที่ 27, ตอนที่ 2. หน้า 271.

ความผิด เป็นวัตถุประสงค์ของไทยสมัยโบราณที่เรียกว่า “ตาต่อตา พันต่อพัน” เป็นการลงโทษที่สร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม เพื่อทดสอบความเสียหายที่ผู้กระทำผิดก่อขึ้นเพื่อเป็นการแก้แค้นทบทวนเป็นไปตามแนวความคิดที่ว่าผู้ใดกระทำการใดย่อมได้รับผลตอบแทนการกระทำนั้นโดยรวดเร็วและรุนแรง ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความมั่นใจในกระบวนการยุติธรรมของประเทศ¹⁰

2. การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่หรือยั่ง มีวัตถุประสงค์ในการลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อเป็นตัวอย่างให้คนทั่วไปเห็นว่าเมื่อกระทำผิดแล้วจะต้องได้รับโทษเช่นนี้ ทั้งนี้จะได้เกรงกลัวไม่กล้ากระทำผิดบ้างหรือเพื่อเป็นการข่มขู่ให้ผู้กระทำความผิดเกิดความเข็คหลาบไม่กล้ากระทำความผิดนั้นซ้ำอีกและเพื่อเป็นตัวอย่างให้เกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดในลักษณะเช่นเดียวกันนั้น

3. การลงโทษเพื่อเป็นการตัดโอกาสไม่ให้มีการกระทำความผิดอีก มีวัตถุประสงค์เพื่อไม่ให้ผู้กระทำผิดที่ถูกลงโทษมีโอกาสกระทำซ้ำอีก การประหารชีวิต โทษจำคุก และโทษกักขัง ถือว่าเป็นการตัดผู้กระทำความผิดออกจากสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเป็นหลักประกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำซึ่งกันและกันได้ แต่รูปแบบของความคุณไม่ให้มีโอกาสออกໄປกระทำความผิดอีกโดยการปฏิบัติใช้วิธีการปรับปรุงแก้ไขผู้กระทำความผิดด้วย

4. การลงโทษเพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไขตัวผู้กระทำผิด เป็นแนวความคิดที่มีวัตถุประสงค์เปลี่ยนพฤติกรรมจากความชั่วเป็นการประพฤติดีด้วยวิธีการต่างๆ หรือมีความประสงค์ให้ผู้กระทำความผิดกลับตัวเป็นพลเมืองดี สามารถนำกลับมาใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีปกติสุข โดยอาจใช้วิธีต่างๆ เช่น การให้การศึกษาแก่ผู้ต้องโทษ การฝึกหัดอาชีพ การอบรมทางศาสนาและศีลธรรม การแก้ไขสภาพแวดล้อม เป็นต้น

2.1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิต

การประหารชีวิตเป็นการลงโทษที่เก่าแก่ที่สุดอย่างหนึ่ง เป็นโทษตามกฎหมายอาญาที่รุนแรงที่สุด โดยมีความนุ่งหมายของการลงโทษประหารชีวิตที่พ่องะสรุปกว้างๆ อยู่ 3 ประการด้วยกัน 1. เพื่อเป็นการแก้แค้นทบทวน 2. เพื่อให้เกิดความหวาดหัวนและไม่กล้ากระทำความผิด และ 3. เพื่อเป็นการป้องกันสังคมและเป็นการตัดผู้กระทำความผิดออกໄປจากสังคมอย่างถาวรสิ้นเชิง วิธีการประหารชีวิต ในสมัยโบราณก็มีอยู่มากหลายวิธีแต่ละวิธีก็มีการทำทารุณ หวานเสียว น่าสะกดหงส์ วิธี

¹⁰ ฐานี วรกัทร์. (2546). การบังคับโทษประหารชีวิตในประเทศไทย (รายงานวิจัย). หน้า 9.

ที่นิยมในสมัยก่อนๆ เช่น ตัดศีรษะ เพาไฟ แขวนคอ กดให้จนน้ำตาล 流淚 เหล่านี้จะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

ผู้ที่มีอำนาจลงโทษประหารชีวิต ผู้ที่มีอำนาจลงโทษประหารชีวิตก็อ รัฐ เท่านั้น ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายของรัฐนั้น ๆ ประชาชนจะลงโทษประหารชีวิตกันเองไม่ได้ นอกจากนั้นหน่วยงานที่จะลงโทษประหารชีวิต ได้ต้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย ที่สามารถลงโทษประหารชีวิตได้เท่านั้น หน่วยงานอื่นที่ไม่มีอำนาจจะลงโทษประหารชีวิตไม่ได้"
จุดมุ่งหมายของการลงโทษประหารชีวิต มีดังต่อไปนี้¹²

1. เพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนกับความผิดที่ได้กระทำขึ้น
2. เพื่อเป็นการข่มขู่ให้ผู้ได้กระทำการความผิดขึ้นอีก
3. เพื่อเป็นการตัดโอกาสในการกระทำการความผิดซ้ำขึ้นอีก

1. เพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทนกับความผิดที่ได้กระทำขึ้น (Retribution and Expiration) คำว่า “แก้แค้น” หมายถึง การกระทำการทดแทนเพื่อให้ساสมกับความร้ายสักเคิคแก้แค้นของฝ่ายผู้เสียหาย คำว่า “ทดแทน” หมายถึง มิใช่การกระทำการเพื่อรับจ้างารณ์ของฝ่ายผู้เสียหาย แต่เป็นไปเพื่อความเป็นธรรม การแก้แค้นทดแทนมีลักษณะที่ว่า ผู้กระทำการความผิดจะต้องได้รับโทษที่ได้สัดส่วนกับความผิด ไทยตามกฎหมายอาญามักจะมีรากฐานมาจาก การแก้แค้นทดแทนรวมอยู่ด้วย การลงโทษจะต้องมีอยู่กับการกระทำการความผิดเพื่อความยุติธรรม ถ้าสังคมไม่ลงโทษผู้กระทำการความผิดก็เท่ากับเป็นการสนับสนุนให้กระทำการความผิด แต่การลงโทษนั้นต้องได้สัดส่วนที่เหมาะสมหรือพอดีกับความหนักเบาของความผิดที่กระทำ

2. เพื่อเป็นการข่มขู่ให้ผู้ได้กระทำการความผิดขึ้นอีก (Deterrent) กล่าวได้ว่า ไทยประหารชีวิตสร้างความหวาดกลัวให้บุคคลทั่วไปในรัฐนั้น ๆ ได้ รวมทั้งผู้กระทำการความผิดในอดีตให้ความสำลักญักกับการข่มขู่มาก การประหารชีวิตมักจะทำต่อหน้าสาธารณชนด้วยวิธีการที่ทางรัฐโดยร้ายจนผู้ต้องโทษถึงแก่ความตายประชาชนในรัฐที่พนเห็นจะเกิดความเกรงกลัว แต่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป การประหารชีวิตจะกระทำในที่มีความลับและวิธีการประหารชีวิตจะต้องทำให้ผู้ได้รับโทษเสียชีวิตอย่างรวดเร็วที่สุด ไม่ต้องทรมาน

¹¹ ธานี วงศ์ทร. (2546). การบังคับโทษประหารชีวิตในประเทศไทย (รายงานวิจัย). หน้า 10.

¹² อุทธิศ แสนโภคิก.(2515). หลักกฎหมายอาญา. หน้า 9.

3. เพื่อเป็นการตัดโอกาสในการกระทำการพิคช้ำขึ้นอีก (Incapacitation) เพราะโดยผลของการลงโทษเป็นการกำจัดผู้กระทำการพิคอกไปจากสังคมอย่างถาวร เป็นการกำจัดด้วยเหตุแห่งภัยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ข้อแตกต่างของวัตถุประสงค์การลงโทษทั่วไปกับโทษประหารชีวิต โทษประหารชีวิตเป็นโทษที่ไม่สามารถแก้ไขพฤติกรรมชั่วของผู้กระทำการพิคได้ และผู้กระทำการพิคหมดสิ้นโอกาสในการกลับเข้าสู่สังคมมนุษย์ปกติได้ อันเป็นการขัดหรือแข่งกับวัตถุประสงค์หรือหลักการลงโทษชนิดอื่น ๆ ที่มีอยู่ในกฎหมายอาญา เพราะเห็นว่าผู้กระทำการพิคที่ได้รับโทษประหารชีวิตเป็นบุคคลที่เป็นอันตรายต่อสังคม มีความชั่วในกมลสันดานและความประพฤติชั่วนิยมถาวร การให้โอกาสบุคคลเหล่านี้กลับตัวกลับใจสำนึกรักในความพิคหรือแก้ไขพฤติกรรม ก็เท่ากับปล่อยให้สังคมต้องเสี่ยงภัยที่น่ากลัวอยู่ตลอดไป กล่าวอีกนัยหนึ่งคนประเทกที่ต้องโทษประหารชีวิตไม่มีวิธีการหีอกลไกใดๆ ที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคลนั้นให้กลับเป็นคนดีที่อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ทั้งสิ้นแล้ว

2.1.4 โทษประหารชีวิตและวิธีการลงโทษประหารชีวิต¹³

ในอดีตนั้นมุขย์ได้พยายามเสาะแสวงหาวิธีประหารชีวิตที่คิดว่าเหมาะสม และมีความรุนแรงเพียงพอที่จะขับขึ้นจากภูมิปัญญาธรรมได้และวิธีการที่ใช้ก็ค่อนข้างจะทารุณ โหคร้ายผิดมนุษย์ และเมื่อเวลาเปลี่ยนไปการประหารชีวิตที่มีลักษณะทารุณก็เปลี่ยนไปในทางที่มีมนุษยธรรมมากขึ้น การประหารชีวิตโดยทั่วไปจะดำเนินการในเชิงปกปิดอนุญาตให้เฉพาะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ที่จะเข้าไปรับทราบการตาย ทั้งนี้เป็นการให้เกียรติแก่ผู้ตาย แต่ก็ยังมีบางประเทศที่ดำเนินการประหารชีวิตในที่สาธารณะเพื่อเป็นการประจานและเพื่อมิให้ผู้อื่นนำไปเป็นเยี่ยงอย่าง ในปัจจุบัน ปรากฏว่าวิธีการประหารชีวิตที่มีใช้อยู่ในโลกและเท่าที่สามารถสืบสานได้นั้นมีมากหลายวิธี ในบางประเทศได้มีคำสั่งให้ดำเนินการกับศพของนักโทษภายหลังจากการประหารแล้วก็มี เช่น ให้นำไปชำแหละหรือให้นำไปไห้แร้งรุนทึ่ เป็นต้น ซึ่งวิธีการเหล่านี้ก็แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับการตัดสินและการวินิจฉัยของศาลประเทศนั้น ๆ นั่นทรัคเมีย เทพคลรัชย์ ได้บรรยายถึงวิธีการลงโทษประหารชีวิตไว้ด้วยวิธีต่างๆ กันว่ามีเพียง 7 วิธีการหลักๆ ที่ได้นำมาใช้ใช้ในประเทศต่างๆ ดังนี้

¹³ นั่นทรัคเมีย เทพคลรัชย์. (2543). “ตามไปดูที่อื่นเขาประหารชีวิตกันอย่างไร.” วารสารราชทัณฑ์, ปีที่ 48, ฉบับที่ 1, หน้า 24.

1) การประหารชีวิตด้วยการตัดศีรษะ (Beheading)

การลงโทษผู้กระทำผิดด้วยวิธีการตัดศีรษะนี้ ไม่ได้จำกัดเฉพาะชาวยหรือหญิง ขั้นตอนจะเริ่มต้นแต่การนำตัวนักไทยที่ผูกตัวแล้วไปยังที่ชุมชน เพื่อให้สาธารณชนได้เห็นกันโดยทั่วไป จากนั้นก็ให้ก้มหน้าคุกเข่าหรือมัดไว้กับหลักแล้วแต่กรณี เพื่อให้เพชฌฆาตนำความตัดที่ศีรษะจนกระทั้งขาดออกจากร่าง ตัวอย่างเช่น บางประเทศในตะวันออกกลางการประหารจะเริ่มต้นแต่การนำนักไทยออกจากที่คุนชงไปยังจัตุรัสอันเป็นที่สาธารณะภายหลังจากมีการทำพิธีล้างมาดในตอนเที่ยงวัน แล้วจะนำนักไทยใส่เครื่องพันธนาการและให้ก้มหน้าคุกเข่าลงโดยหันหน้าไปยังทิศที่นครเมกะซึ่งเป็นครั้นศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาอิสลามตั้งอยู่หลังจากนั้นจะใช้ผ้าผูกตานักไทยประหารแล้วเพชฌฆาตจะให้ความที่มีลักษณะสั้นแบบโถงซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันในประเทศแทนอ่าวเปอร์เซียมาพันไปยังบริเวณของนักไทยประมาณ 2 – 3 ครั้งจนกระทั่งศีรษะขาดออกจากร่างกาย ภาพหลังจากนั้นจะทำความสะอาดที่ประหารชีวิต และเคลื่อนย้ายศีรษะพร้อมร่างของนักไทยไปฝังยังสุสานนักไทย โดยจะไม่มีการทำเครื่องหมายใดๆ ไว้ยังหุ่มฝังศพ

2) การประหารชีวิตด้วยการขว้างด้วยก้อนหิน (Lapidation stoning)

วิธีการประหารชีวิตด้วยการขว้างด้วยก้อนหินฟังคูแล้วก่อนข้างน่ากลัว เพราะต้องใช้บุคคลเป็นจำนวนมากนำก้อนหินมาขว้างป่านักไทยที่ถูกผูกไว้กับหลักในที่สาธารณะในชุมชนจนเสียชีวิตและในส่วนของนักไทยเองค่อนข้างจะได้รับความทุกข์ทรมานน่าอับอายเป็นอย่างยิ่ง เมื่อจากผู้ที่นำก้อนหินมาขว้างใส่ตนก็คือ ประชาชนทั่วไปในชุมชนนั้นเอง

การประหารชีวิตด้วยการใช้ก้อนหินขว้างให้ตายนี้ มีใช้กันในประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามແฉนตะวันออกกลางและอฟริกา บางประเทศที่ใช้หลักศาสนาเป็นกฎหมายในการปกครองประเทศ การประหารชีวิตด้วยวิธีนี้มุ่งให้ผู้กระทำผิดได้รับความอับอาย ได้รับความเจ็บปวด ทรมานก่อนจะถึงแก่ความตาย ซึ่งสังคมนั้นเชื่อว่าจะมีผลในการยับยั้งการกระทำความผิด

3) วิธีการแขวนคอ (Hanging)

การประหารชีวิตด้วยการแขวนคอนับเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่ใช้กันมากในสมัยโบราณ ในอดีตนั้น ได้นำเอาวิธีการแขวนคอกมาใช้ก็เพื่อเป็นการประจานผู้ที่กระทำความผิดให้ได้รับความอับอาย เช่นในภาพบนตรงความอุลูกรุ่งตะวันตก เพื่อให้สาธารณชนได้รับรู้และเกรงกลัว และในบางครั้งแม้ว่าผู้กระทำผิดจะเสียชีวิตมาก่อนหน้านี้แล้วก็ยังมีการนำศพมาแขวนประจานในที่ชุมชนอีกด้วย

การแขวนคอในยุคปัจจุบันมีขั้นตอนเช่นเดียวกับการประหารชีวิตด้วยอาวุธปืนคือ ต้องมีการอ่านคำสั่ง มีการตรวจสอบบุคคล มีการเขียนพินัยกรรม จากนั้นนำถุงศีรษะมาสวมที่ศีรษะและนำตัวไปยังห้องประหารที่มีเสาหรือข้อคานสำหรับโยงเชือกที่ทำเป็นบ่วงร้อยก้อนนักไทยประหาร

ชีวิต เมื่อได้รับสัญญาณผู้ทำหน้าที่เพชฌฆาตก็จะดึงคันโยก เพื่อเปิดประตูกลที่ทำเป็นพื้นให้นักไทยยืนอยู่ โดยการเปิดนี้จะเปิดลงแบบทันที ซึ่งก็เหมือนกับการกระโดดลงจากที่สูง วิธีการนี้จะทำให้เกิดการเคลื่อนที่ของกระดูกบริเวณด้านคอ และเกิดภาวะการฟื้นฟอกกระดูกซี่เจนจะกระแทกทำให้หายใจไม่ออกรและเสียชีวิตในที่สุด และเมื่อเสียชีวิตแล้วก็มอมบศพให้กับญาตินำไปจัดการตามประเพณีต่อไป นอกจาคนี้ในบางประเทศได้กำหนดขั้นตอนอื่นเสริมเข้าไปด้วยเพื่อไม่ให้นักไทยเกิดความทุกษ์ทรมานก่อนตาย อาทิ เช่น การซั่งน้ำหนักตัวของนักไทยให้สัมพันธ์กับแรงตกกระหายน เช่นต้องอยู่ที่ 1260 foot pound เป็นต้น หรือการกำหนดความยาวของเชือก เพื่อไม่ให้นักไทยคงขาดหรือตกลงสู่พื้นด้านล่าง โดยไม่เสียชีวิตเป็นต้น

การประหารชีวิตด้วยการแขวนคอนี้ ในบางครรภ์ของประเทศไทยได้กำหนดให้เป็นทางเลือกสำหรับผู้ต้องโทษประหารชีวิตอีกด้วย ว่าจะเลือกใช้วิธีนี้หรือวิธีอื่นใดที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น การนั่งเก้าอี้ไฟฟ้า การรวมแก๊สพิษหรือการฉีดสารพิษ ทั้งนี้เนื่องจากในบางครรภ์มีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยวิธีการประหารชีวิต ทำให้นักไทยที่กระทำการดังกล่าวที่จะมีการแก้ไข มีสิทธิที่จะเลือกวิธีการประหารชีวิต เพราะอยู่ในห่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลง

การแขวนคอจะเป็นวิธีการที่ค่อนข้างได้ผล เพราะทำให้นักไทยถึงแก่ความตายโดยเร็ว มีความผิดพลาดน้อย และสภาพศพไม่อุจจาระ กานนักไทยจะให้บริการอวัยวะกีสามารถดำเนินการได้เพียงสภาพพังคงสมบูรณ์ ยกเว้นกระดูกส่วนคอที่อาจผิดรูปทรงไป

4) วิธีการยิงเป้า (Firing squad)

การยิงเป้า หรือการประหารชีวิตด้วยอาวุธปืนนับเป็นวิธีการประหารชีวิตที่นิยมที่สุดในบรรดาประเทศที่มีการใช้โทษประหารชีวิต โดยพบว่ามีใช้ในประเทศต่างๆ มากกว่า 50 ประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากมีความยุ่งยากน้อย ค่าใช้จ่ายต่ำ และทำให้ผู้กระทำการดังกล่าวแก่ความตายด้วยความรวดเร็ว การประหารชีวิตด้วยอาวุธปืนนั้น เริ่มมาแต่สมัยได้ไม่ปราฏหลักฐานแน่ชัด แต่คาดว่าน่าจะมีวิวัฒนาการมาจากประหารชีวิตทางทหารหรือในช่วงระหว่างสงคราม ซึ่งมีการใช้อาวุธปืนในการยิง

ในส่วนของขั้นตอนการประหารชีวิตนี้ ในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันออกไป แต่โดยทั่วไปแล้วจะใช้เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่เพชฌฆาตมากกว่า 1 คน ใช้อาวุธปืนพร้อมกันหลายกระบอก แต่จะมีเพียง 1 กระบอกเท่านั้นที่บรรจุกระสุนจริงทั้งนี้เพื่อไม่ให้ทราบว่าใครเป็นผู้ยิงเพื่อจะได้หลอกเลี้ยงความรู้สึกที่ไม่ดีในการทำหน้าที่ประหารชีวิต โดยตัวนักโทษนั้นอาจนำไปมัดไว้กับหลักในท่านั่งหรือท่าขึ้นก็ได้ แต่ในประเทศจีนได้ให้นักโทษนั่งคุกเข่าและใช้อาวุธปืนยิงบริเวณศีรษะด้านหลัง สำหรับในประเทศไทย ผู้ที่ถูกประหารชีวิตจะอยู่ในท่าขึ้นแล้วใช้เจ้าหน้าที่เพียง 1 คน ทำหน้าที่เหนี่ยวไกปืนที่ตั้งอยู่บนแท่นปืนส่วนเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการ

ประหารชีวิต และมีขั้นตอนรายละเอียดทั้งก่อนและหลังการประหารชีวิต เช่น การอ่านคำสั่ง การทำพินัยกรรม การพิสูจน์ตัวบุคคล ทั้งก่อนและหลังการตาย เพื่อป้องกันความผิดพลาดต่าง ๆ

การประหารชีวิตด้วยอาวุธปืนนี้จะทำให้ร่างกายนักโทษเป็นรูพุน และหากยิงไม่ถูกที่สำคัญจะทำให้ถึงแก่ความตายซ้ำและได้รับความทุกข์ทรมาน บางครั้งต้องยิงถึงสองครั้งจึงจะทำให้นักโทษถึงแก่ความตายและอวัยวะบางส่วนอาจเสียหายได้ แต่ไม่ทั้งหมดคงมีเพียงบริเวณที่โดนกระสุนปืนเท่านั้น

5) วิธีการประหารชีวิตด้วยการเข้าห้องรนแก๊ส (Gas Chamber)

การประหารชีวิตด้วยการรนแก๊สพิษนี้ นับเป็นวิธีหนึ่งที่มีใช้นานนาน โดยเฉพาะในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่กองทัพนาซีนำไปใช้กับชาว犹太 เป็นจำนวนมาก เนื่องจากสามารถประหารชีวิตได้รวดเร็วโดยคน แต่ในยุคปัจจุบันมีการใช้วิธีการดังกล่าวในรูปแบบที่เป็นธรรม และมีขั้นตอนที่ได้รับการยอมรับมากขึ้น

ในส่วนของวิธีการนี้ จะมีการนำผู้ถูกประหารเข้าไปในห้องที่สามารถทำเป็นสูญญากาศได้ เช่นเดียวกับห้องแคบๆ เมื่อนำนักโทษเข้าไปแล้วก็จะนำไปผูกตึงไว้บนเตียงเพื่อไม่ให้นักโทษดื่นทrunทrun จากนั้นก็จะใส่อากาศที่อุ่นในห้องประหารชีวิตออกแล้วก็ปิดอย่างแก๊สพิษ Hydrochloric acid เข้าไปแทนที่ จากนั้น ก็ปิดอย่างตัวที่ 2 คือ Potassium cyanide หรือ Sodium cyanide drystals ให้ผสมกับ Hydrochloric acid จนกระทั่งทำให้เกิด Hydrocyanic gas เมื่อนักโทษประหารสูดสาร Hydrocyanic gas เข้าไปในร่างกาย แก๊สดังกล่าวจะเข้าไปทำลายกระบวนการผลิตชีโภภัยในโกรบิก ในเดือดและทำให้ไม่รู้สึกตัวและหลับลึกลงไปเรื่อยๆ จนกระทั่งเสียชีวิต ในกรณีที่นักโทษสูดลมหายใจเข้าไปอย่างแรงก็อาจเสียชีวิตได้ภายในเวลาเพียง 2 - 3 วินาที อย่างไรก็ตามหากนักโทษสามารถดั้นลมหายใจ ก็สามารถชีวิตอยู่ได้นานถึง 6 - 18 นาที เช่นกัน

6) วิธีการประหารด้วยการนั่งเก้าอี้ไฟฟ้า (Electrocution)

การประหารชีวิตด้วยการนั่งเก้าอี้ไฟฟ้า ปัจจุบันมีการนำมาใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกาเพียงประเทศเดียว โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ คือเจ้าหน้าที่จะต้องโภนผนของนักโทษหรือบางครั้งก็ใช้แผ่นฟองน้ำชุบน้ำให้เปียกງ่วง ไว้บนศีรษะของผู้ถูกประหารเพื่อให้กระแสไฟฟ้าสามารถเข้าสู่ร่างกายได้สะดวกขึ้น โดยจะมีเก้าอี้ที่มีห่วง拴ไว้บนศีรษะพร้อมทั้งสายรัดตามข้อมือ ข้อเท้า และร่างกายของนักโทษ ในการประหารชีวิตนั้นจะใช้เพชฌฆات 6 คน หรือมากกว่านั้น ทำหน้าที่กดปุ่มปล่อยกระแสไฟฟ้า ซึ่งมีเพียงหนึ่งในจำนวนดังกล่าวที่จะกดปุ่มเปิดสวิทช์ที่มีกระแสไฟฟ้า ส่วนที่เหลือจะเป็นสวิทช์หลอกเพื่อหลอกเลี่ยงความรู้สึกที่ไม่ดีในการทำหน้าที่เพชฌฆات

นอกจากนี้ ขนาดของกำลังไฟฟ้าที่จะปล่อยสู่ศีรษะนักโทษนั้นจะมีความแตกต่างไปในแต่ละรัฐ โดยจะต้องคำนึงถึงน้ำหนักตัวที่จะต้องสัมพันธ์กับกำลังไฟฟ้า เพราะหากใช้กระแสไฟฟ้า

แรงเกินไปอาจทำให้ร่างกายนักโทษใหม่เกริบมได้ หรือหากน้อยเกินไปก็อาจทำให้เสียชีวิตซ้ำ อันเป็นการทรมานนักโทษ ตัวอย่างเช่นในมลรัฐ Georgia ประเทศสหรัฐอเมริกา จะปล่อยกระแสไฟฟ้าครั้งแรกขนาด 2,000 โวลต์ เป็นเวลา 4 วินาที จากนั้นจะปล่อยกระแสไฟฟ้าขนาด 1,000 โวลต์เป็นเวลา 7 วินาที และครั้งที่ 3 จำนวน 208 โวลต์ เป็นเวลา 2 นาที การปล่อยกระแสไฟฟ้าที่ส่งเข้าสู่ร่างกายสับกันไปมาเช่นนี้จะส่งผลให้อวัยวะภายในร่างกายของผู้ถูกประหารชีวิตหยุดทำงาน และในขณะเดียวกันกระแสไฟฟ้าซึ่งจะพบร่วมกันกับกระแสไฟฟ้าที่ส่งเข้ามาจะเกิดอาการกระตุกไปมาในบางบางครั้งทำให้สภาพร่างกายจะเปลี่ยนสีไป มีการบวนของร่างกายบางครั้งมีไฟลุกตามร่างกาย ฉุกเฉียบ ปัสสาวะระดับสูง และอาจมีการอาเจียนปนเลือด จนกระทั่งร่างกายท่อน้ำไขวและเสียชีวิตในที่สุด

7) วิธีการฉีดสารเคมีเข้าสู่ร่างกาย (Lethal injection)

การประหารชีวิตด้วยวิธีการฉีดสารเคมีเข้าสู่ร่างกายนั้น ในปัจจุบันมองกันว่าจะเป็นวิธีการประหารชีวิตที่มีความรุนแรงน้อยที่สุด รวมทั้งยังน่าจะมีมนุษยธรรมมากที่สุดด้วยสำหรับในประเทศที่ยังคงใช้มีการใช้ไทยประหารชีวิตอยู่

อย่างไรก็ตาม ในทางการแพทย์พบว่า การฉีดสารเคมีเข้าสู่ร่างกายนั้นจะกระทำได้ยากในผู้ที่ใช้ยา酔เมา แล้วผู้ป่วยที่เป็นโรคเบาหวานเนื่องจากในบางรายเจ้าหน้าที่ไม่สามารถหาสีน้ำเงินเพื่อฉีดสารเคมีเข้าสู่ร่างกายได้โดยเฉพาะในรายของ น.ช. Rickey Ray Rector ในประเทศสหรัฐอเมริกามื่อปี 1992 เจ้าหน้าที่ต้องใช้เวลานานถึง 45 นาที จึงหาสีน้ำเงินเดือดพบทำให้นักโทษที่รอการประหารได้รับความทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจ

สำหรับวิธีการใช้ไทยประหารชีวิตโดยการฉีดสารเคมีเข้าสู่ร่างกายนั้น จะเป็นการฉีดสารเคมีเข้าสู่เส้นเดือด โดยมีการใช้ตัวยา 3 ประเภท โดยฉีดให้กับนักโทษที่ถูกมัดตรึงทั้งมือเท้า และค้ำดัว อยู่บนเตียงประหารชีวิต โดยมีผ้าคลุมดัว และยังต้องมีเครื่องมือทางการแพทย์สำหรับตรวจวัดการเต้นของหัวใจและชีพจรอีกด้วย เมื่อเตรียมการทุกอย่างพร้อมแล้ว เพชฌฆาตจะเปิดสายให้น้ำเกลือไหลเข้าสู่เส้นเดือด โดยผ่านทางแขนทั้ง 2 ข้าง ของนักโทษจากนั้นปล่อยสารเคมีเข้าสู่ร่างกายโดยแบ่งการดำเนินการเป็น 3 ชนิด คือ

1. ฉีดสาร Sodium Thipental, Barbiturate เพื่อให้นักโทษหมดสติและหลับลึก
2. ฉีด Pancuronium Bromide เพื่อให้กล้ามเนื้อผ่อนคลายและทำให้ปอดและกระบังลมหยุดทำงาน
3. ฉีดสาร Potassium Bromide เข้าไปเพื่อทำให้หัวใจหยุดทำงานและเสียชีวิต การประหารชีวิตด้วยวิธีการฉีดสารเคมีนี้ อาจทำให้อวัยวะภายในของนักโทษเสียหาย หรือหากปล่อยสารเคมีน้อยเกินไปอาจทำให้นักโทษไม่ตายในทันที และบางครั้งอาจมีปัญหารื่องการพิสูจน์การ

ตามว่าบุคคลดังกล่าวเสียชีวิตแล้วหรือยัง เพราะสภาพแวดล้อมคนนอนหลับ นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง และจริยธรรมทางการแพทย์ซึ่งมีหน้าที่รักษาชีวิต แต่ต้องมาทำหน้าที่ฉีดยาสารเคมีให้นักโทษอาจทำให้แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์ไม่สามารถให้ออกด้วย

2.1.5 การลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทย

ไทยตามกฎหมายอาญาที่รุนแรงที่สุดในบรรดาไทยตามกฎหมาย 5 ประการดังกล่าว มาเด่นนั้น คือ ไทยประหารชีวิต ส่วนคำว่า “ประหารชีวิต” หมายความว่า การลงโทษฆ่า โทษทางอาญาขั้นสูงสุดที่ลงแก่ผู้กระทำความผิดอาญาอุกฉกรรจ์¹⁴ ตามกฎหมายอาญา การลงโทษประหารชีวิตบัญญัติไว้ในมาตรา 19 กล่าว คือ

“มาตรา 19 ผู้ใดต้องโทษประหารชีวิต ให้ดำเนินการด้วยวิธีฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย ในต่างประเทศยังคงมีโทษประหารชีวิตอยู่ และมีวิธีการประหารชีวิตในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น การยิงเป้า แขวนคอ ขวางด้วยก้อนหิน ฉีดสารเคมี ตัดศีรษะ เก้าอี้ไฟฟ้า ตรึงกลางเขน รวมแก๊สพิษ และอื่น ๆ ในขณะเดียวกันบางประเทศก็ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว เช่น ประเทศเยอรมัน เป็นต้น

2.1.5.1 การลงโทษประหารชีวิตในอดีต

ในอดีตมีวิธีการประหารชีวิตหลายวิธีด้วยกัน วิธีที่นิยมทำกัน ได้แก่ การกดให้ผู้กระทำความผิดจมน้ำตาย การเอาก้อนหินขวางผู้กระทำความผิดให้ตาย การประหารด้วยไฟ การตัดศีรษะ เป็นต้น

สำหรับการประหารชีวิตผู้กระทำความผิดในประเทศไทย ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า เริ่มแต่ยุคสมัยใด พนหลักฐานในสมัยอยุธยาลงมาคือ ในสมัยสมเด็จพระบรมราชชนนีที่ 2 ราوا พ.ศ. 1978 มีกฎหมายบัญญัติเรื่อง “โทษไว้ดังนี้”¹⁵

ผู้ใดกระทำความผิดสถานโทษสถานหนึ่งหรือหลายสถาน ให้นำตัวมันไปทรมานให้ตาย เมื่อปรากฏว่ามันผู้นั้นปลงพระชนม์หรือประทุร้ายคิดกบฎต่อพระเจ้าอยู่หัว ปล้นพระนคร เพาพระราชนิเวศน์ หรือวัง คลังกลาง ถือศาสตราจารุณเข้าปล้นดีเมืองเพียงวัน ปล้นดีเจ้าอาวาส เพาพระอุโบสถ และสังฆาราม จับพระสงฆ์สามเณรนัด ฟัน แทง เอานลาว แหลกเสียบร้อย ผ่านความคาดหมายติดครุฑีปัชฌายาริบาร์ดายกีด เอาองค์พระพุทธรูป พระสมาร人民币เสียบย้ำหรือทำทุราการ

¹⁴ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 . หน้า 512.

¹⁵ ข้อมูลจากเอกสารในห้องพิพิธภัณฑ์ของศูนย์พิพิธภัณฑ์และอบรมข้าราชการกรุงราชทัณฑ์ จังหวัดนนทบุรี.

ลามกและ ใจรักพากไปตัดมือตัดเท้า ตัดคอทารกและเอากำไร เครื่องประดับ ความผิดต่อข้อคังกล่าว
นี้ต้องถูกทราบให้ตายด้วยไทย 32 ประการ คือ

1. ถลกหนังศีรษะเอาเก้อนเหล็กเผาไฟใส่บนมันสมอง
2. ถลกหนังศีรษะออกอากรวัตรายข้าค
3. เอาข้อเบ็ดเกี่ยวปากให้อ้า เอาไฟจุดเผาปาก
4. เอาสิ่งแหะดึงหู เอาข้อเบ็ดเกี่ยวปากให้อ้าไว้ให้เลือดออกจนตาย
5. เอาผ้าชุบน้ำมันพันท้วกยำแล้วจุดไฟเผา
6. เอาผ้าชุบน้ำมันพันมือทั้งสิบนิ้วแล้วจุดไฟเผา
7. ให้เชือดเนื้อออกเป็นเร่งรี้ดั้งแต่ได้คอดึงข้อเท้า
8. เชือดเนื้อตั้งแต่ได้คอดึงเอว และได้เอวถึงข้อเท้า
9. เอาโซ่สัมเท้าและเข่าทั้งสองข้าง เอาหลักเหล็กสองในห่วงเหล็กแล้วปักลงในดิน
ให้แน่นอย่าให้ดัน ได้แล้วจุดไฟเพื่อรอตัวรอจนตาย
10. เอาเบ็ดใหญ่มีคมทั้งสองข้างเกี่ยวหนังให้หลุดจนตาย
11. เอามีดเฉือนเนื้อออกทีละคำลีงจนขาดใจตาย
12. สับฟันท้วกยำเอาหัวเหล็กบุดเนื้อให้เหลือแต่กระดูก
13. ให้นอนตะแคงเอาเหล็กตอกใบหูทะลุดินแล้วจับขาหมุน
14. เอาศีลาทุบกระดูกให้แหลกห่อพับรวมกันทั้งเนื้อและกระดูก
15. เกี่ยวน้ำมันให้เดือดเทราบนหัวจนตาย
16. ให้สูนับกัดกินจนตาย
17. เอาขوانผ่าอกจนตาย
18. บุดหุนฝังแค่เอว เอาฟางจุดไฟเผานังให้ไหม้แล้วเอาໄ逵เหล็กໄດเป็นท่อน ๆ
19. เฉือนเนื้อหอดเป็นชิ้นแล้วให้กินเนื้อตัวเอง
20. ตีด้วยตะบองสันหรือยาวย
21. ตีด้วยหวายทั้งหนาม
22. หวานด้วยหวาย
23. ตัดนิ้ว
24. ตัดเท้าทั้งสองข้าง
25. ตัดมือตัดเท้าทั้งสองข้าง
26. ตัดหูทั้งสองข้าง
27. ตัดมูก

28. ตัดหูทั้งสองข้างและตัดจมูก
29. ตัดปาก แหะปาก
30. เสียบเมินหรือเสียบคากไว้
31. ตัดศีรษะ
32. Jong ทำห้าประการแล้วใส่คุกไว้¹⁶

ไทยในอันดับที่ 22 - 32 นั้น มีชื่อเฉพาะว่า “ไทยกรรมกรณ์ 11 ประการ” ส่วนการลงไทยนั้นก็แล้วแต่พระดำรง (ป้าจุบันคือผู้บัญชาการเรือนจำ) จะเลือกใช้วิธีใดและจะใช้กี่วิธีก็ได้จนกว่านักโทษจะตาย ไทยทั่วเดิมกรรมกรณ์ 32 ประการนี้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมสองครั้งด้วยกัน คือ ครั้งแรกในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลภานาถ พ.ศ. 1988 และครั้งที่สองในสมัยของสมเด็จพระอุกาฬราช พ.ศ. 2133¹⁷

ต่อมาในปี พ.ศ. 2451 ได้มีกฎหมายลักษณะอาญาขึ้นใช้บังคับ โดยกำหนดว่าให้ประหารชีวิตนักโทษโดยวิธีตัดศีรษะด้วยดาบ และланประหารในครั้งนั้นก็คือบริเวณที่เป็นป่าช้าของวัดพระเชตุพนฯ หลังจากนั้นก็ค่อยๆ ขยายห่างพระราชรออกไป สถานที่ซึ่งเคยใช้เป็นลานประหารนั้นได้แก่ วัดโකก วัดพลับพลาไชย วัดมักกะสัน และท้ายที่สุดคือ วัดโบสถ์ ตำบลคลองปลาดجد จังหวัดสมุทรปราการ¹⁸

การประหารชีวิตด้วยดาบ¹⁹

การประหารชีวิตด้วยดาบหรือเรียกว่า “กุดหัว” โดยใช้ดาบฟันก่อนักโทษให้ขาดออกจากร่างกาย ครูเพชรฆาตจะเป็นผู้จัดทำดาบขึ้น ซึ่งมีรูปร่างต่างๆ กัน ได้แก่ ดาบปลายแหลม ดาบปลายตัด และดาบทวีปดาหาร

ผู้ที่หน้าที่ประหารชีวิต หรือเรียกว่า เพชรฆาตจะมี 3 คน คือ ดาบที่หนึ่ง และตัวสำรอง อีก 2 คน เรียกว่าดาบสองและดาบสาม ขณะทำการประหารชีวิตนักโทษถ้าดาบหนึ่งฟันคอไม่ขาด จากร่างกายนักโทษ ดาบสองจะต้องเข้าถ้าคอของไม่ขาดหักจากร่างกายอีกดาบสามก็ต้องเชือดให้ขาด พิธีประหารชีวิตด้วยดาบจะมีพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ เช่น มีสายมงคลล้อมรอบบริเวณ

¹⁶ ไทย Jong ทำห้าประการนั้นได้แก่ การสูบก่อนนักโทษด้วยคากไม้แก่นใส่ไว้พวงคอใส่ไว้บนเอว ใส่กุญแจเมืองและใส่ตรวนข้อเท้า

¹⁷ ข้อมูลจากเอกสารในห้องพิพิธภัณฑ์ของศูนย์ฝึกและอบรมข้าราชการกรมราชทัณฑ์ จังหวัดนนทบุรี

¹⁸ ปราโมทย์ สุคนธิคม. (2516). 24 คดีเขย่าขวัญระหว่างใช้กฎหมายการศึก. หน้า 16.

¹⁹ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย. (2522). เอกสารพิพิธภัณฑ์ราชทัณฑ์. หน้า 30 - 49.

ประหารกันผิดตายโหงจะเขียน เป็นต้น ในสมัยรัชกาลที่ 5 การประหารชีวินักโทยด้วยความมักทำพิธีที่วัดซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้คือ

1. เมื่อถูก捆 ผลักถูก捆 ผลักหลวบ wang ไทยให้ประหารชีวิต ก็จะมีการนำความเขียนกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประหารชีวิต
2. ก่อนนำตัวนักโทยไปประหารชีวิต นักโทยจะถูกเชื่ยน 3 ยก ๆ ละ 30 ที รวม 90 ที
3. วิธีการที่จะนำตัวนักโทยไปประหารมาสู่ลานพิธีประหารนักโทยจะต้องถูกพันธนาการ
- ตัวยาเครื่องพันธนาการคือครวนใส่ข้อเท้าข้อซ้อมือ ใช้ล้มคอ คาดไน แล้วใช้บั้นเอว ครบ ๕ ประการ
4. จัดอาหารความหวานมีสุดท้ายให้นักโทยกินก่อนประหารและนิมนต์พระมหาเทศาให้ฟัง
5. นักโทยประหารถูกจับนั่งคลกับหลักไม้กางเขนแบบกาจับหลัก
6. เพชณมาตรฐานเดินหนีวยอดูดู อดปาก และแบะไว้ที่ต้นคอนักโทย เพื่อกำหนดตรงที่จะฟันจากนั้นเพชรมาตรฐานสองจะร่ายรำไปนา เพื่อร้องขอให้จิตคนโทยสงบพร้อมกับเพชรมาตรฐานหนึ่งลงความฟันคอทันที
7. เมื่อประหารแล้วเจ้าหน้าที่จะตัดสันเท้า เพื่อทดสอบอุกแล้วสับร่างกายหรือแล่นให้ท่านแก่แร้งกา
8. เอาหัวเสียบประajan

ประเทศไทยได้ใช้วิธีประหารชีวิต โดยวิธีตัดศีรษะด้วยดาบอยู่เป็นเวลานาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2451 เป็นต้นไป จนถึง พ.ศ. 2477 จึงได้เปลี่ยนมาเป็นการประหารชีวิตโดยวิธีขึงด้วยปืน²⁰

การประหารชีวิตโดยวิธีขึงด้วยปืน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2477 เป็นต้นมาได้เปลี่ยนจากการลงโทษประหารชีวิตด้วยดาบมาเป็นประหารชีวิตด้วยอาวุธปืนหรือที่เรียกว่า ยิงเป้า อยู่ในความรับผิดชอบของกรมราชทัณฑ์ การประหารชีวิตจะเริ่มจากเจ้าหน้าที่จะอ่านคำพิพากษาของศาล ตลอดจนถึงการเก็บกับทรัพย์สินหรือกิจกรรมจำเป็น อันจะเป็นลายลักษณ์อักษร จากนั้นให้ผู้ต้องโทษฟังเทคโนโลยีทางโทรศัพท์ ที่มีครั้งชาเลื่อมใส หลังจากนั้นให้รับประทานอาหารมีสุดท้ายเรียบร้อยแล้ว จึงนำผู้ต้องโทษเข้าสู่หลักประหารลักษณะเป็นไม้กางเขนมีความสูงขนาดใหญ่ ผู้ต้องโทษจะถูกมัดด้วยค่ายดินให้เขียนหัน

²⁰ พระรภัคค์พินัย (มล.นภา ชุมสาย). (2512). ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. หน้า 104.

หน้าเข้ากับหลักประหาร ซึ่งมีไม่นั่งคร่อมปีองกันมิให้ผู้ต้องโทษยืนตัวงอหรือเบ่าอ่อน ข้อมือทั้งสองพูกมัดติดกับหลักประหาร ในลักษณะนี้มีกำหนดอยู่ในชั้นที่ 4 ให้เวลา 1 นาที แล้วจึงนำออกจากประหารซึ่วิตซึ่งมีเป้าวงกลมติดอยู่กับขา ตั้งเลื่อนให้ตรงจุดกลางหัวใจ ผู้ต้องโทษ โดยจากประหารห่างจากค้านหลังของผู้ต้องโทษประมาณ 1 ฟุต เพื่อกำบังมิให้เจ้าหน้าที่ผู้ลับไกปืนเห็นตัวผู้ต้องขัง

แท่นปืนประหารตั้งอยู่ห่างจากจากประหารประมาณ 4 เมตร เมื่อพร้อมแล้วเจ้าหน้าที่ให้สัญญาณโดยโบกธงสีแดง ผู้ทำหน้าที่เพชณมาตั้งไกปืนทะลุเป้ากระดาษที่จัดระดับตรงกับหัวใจพอดี จากนั้นกรรมการประหารซึ่วิตจะร่วมกันตรวจสอบประตูขักขี้ด้วยหัวผู้ต้องโทษประหารซึ่วิตถึงแก่ความตายอย่างแท้จริงแล้ว กรรมการจึงลงลายมือชื่อบันทึกการประหารซึ่วิต พร้อมกับจัดพิมพ์ลายนิ้วนักโทษประหารเป็นครั้งสุดท้ายเพื่อเป็นเครื่องยืนยันว่า ไม่มีการประหารซึ่วิตผิดตัว

2.1.5.2 การประหารซึ่วิตในปัจจุบัน

ประเทศไทยใช้วิธีการประหารซึ่วิตด้วยปืนนาฬิกาเป็นเวลานาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2477 จนถึงปี พ.ศ. 2546 การประหารซึ่วิตโดยการยิงเป้าครั้งสุดท้าย เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2545 ต่อมาได้เปลี่ยนมาใช้วิธีการฉีดยาแทน มีการประหารซึ่วิตด้วยการฉีดยาหรือสารพิษครั้งแรก เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2545 นักโทษที่ถูกประหารซึ่วิตมีจำนวนทั้งสิ้น 323 คน โดยแยกเป็นชาย 320 คน หญิง 3 คน นักโทษถูกประหารซึ่วิตด้วยการยิงเป้า จำนวน 319 คน ฉีดยาพิษ 4 คน นักโทษที่ถูกประหารซึ่วิตส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21 - 40 ปี สำหรับความผิดที่ต้องระวังโทษประหารซึ่วิตตามกฎหมายไทยปัจจุบันได้แก่

1. ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงของราชอาณาจักร (มาตรฐาน 218 111 113 119 121 122 125 127 132 135/1)
2. ความผิดต่อความสัมพันธ์ในครีกับต่างประเทศ
3. ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยนตรายต่อประชาชน(มาตรฐาน 218 219 224)
4. ความผิดเกี่ยวกับเพศ(มาตรฐาน 277 ทว 277 ตร 280 283)
5. ความผิดต่อชีวิตและร่างกาย(มาตรฐาน 288 289)
6. ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ(มาตรฐาน 312 ทว 313)
7. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์(มาตรฐาน 339 339 ทว 340 340 ทว)
8. ความผิดเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ (มาตรฐาน 148-149)
9. ความผิดตามกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติยาเสพติด

การประหารชีวิตโดยการฉีดยา²¹

การประหารชีวิตนักโทษด้วยการฉีดยาทำโดย เจ้าหน้าที่จะนำตัวนักโทษจากห้องขังไปที่ห้องประหาร ให้นอนบนเตียงประหาร ตรึง และผูกด้วยสายหนังทั้งขา ลำตัว และแขนทั้ง 2 ข้าง ซึ่งอยู่ในท่าทางออกทำให้ไม่สามารถดื่นได้ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์จะติดเครื่องวัดการเต้นของหัวใจเจ้ากับตัวนักโทษเพื่อตรวจสอบการตายหลังฉีดยา โดยให้กรรมการภายนอกได้เห็นการเต้นของหัวใจจากนั้นจึงแหงเข็มเข้าเส้นเลือดใหญ่หรือที่หลังมือทั้ง 2 ข้าง ข้างหนึ่งเป็นเข็มที่ใช้จริงอีกข้างหนึ่ง เป็นเข็มสำรองในกรณีที่เข็มแรกมีปัญหา หรือบางกรณีจะแหงเข็มที่แขนเข็มเดียว จากนั้นนำห่อมาต่อเข้าเข็มโดยไปยังเครื่องฉีดยา

เมื่อได้เวลาเจ้าหน้าที่เรือนจำก็จะให้สัญญาณในการดำเนินการประหารได้ เจ้าหน้าที่ทำหน้าที่เพชบามาตจะมี 2 คน ซึ่งอยู่ในห้องฉีดยาติดกัน ก็จะกดปุ่มเพื่อปล่อยยาให้เข้าร่าง ปุ่มปล่อยยาจะมี 2 ปุ่ม กดคนละปุ่ม แต่จะมีปุ่มเดียวที่ปล่อยยาเข้าร่าง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ทั้ง 2 จึงไม่มีโอกาสทราบได้ว่าใครเป็นผู้กดปุ่มปล่อยยาเข้าเส้น แต่สำหรับประเทศไทยที่ไม่ใช้เครื่องฉีดยาอัตโนมัติ จะใช้คนฉีดยาด้วยมือซึ่งจะมีคนเดียวฉีดยาเข้าแขนซ้ายหรือขวา การฉีดยาไม่ได้ไปยืนฉีดที่แขนแต่ต่อสายยางออกนาและผู้ฉีดจะอยู่หลังม่าน

ยาที่ใช้ฉีดจะมี Sodium Pentothal ในสารละลายน้ำ 20–25 cc Pancuronium bromide 50 cc และ Potassium chloride 50 cc ยาดังกล่าวนี้เป็นผลมาจากการวิจัยของคณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยเท็กซัสว่าจะให้ผลอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ยาที่ใช้ฉีดไม่ใช้ยาพิษแต่เป็นยาทั่วไป แต่ถ้าใช้เกินขนาดก็จะมีผลทำให้ตายได้ โดยจะต้องมีปริมาณที่มากพอสมควรต้องค่อย ๆ ปล่อยเข้าไปในเส้นเลือดและใช้ถึง 3 ชนิด ดังนั้นที่กล่าวกันว่าจะนำยาที่ใส่เข็มแล้วไปจิ้นคนทั่วไปนั้น จะไม่เป็นอันตรายใด ๆ และหากจะทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายก็ใช้ยาพิษอื่น ๆ จะไม่ยุ่งยากเท่ากับฉีดก่อนนี้

การฉีดยา เริ่มแรกจะปล่อยยา Sodium choride เข้าไปให้หลังก่อน จากนั้นจึงปล่อย Pancuronium bromide และ Potassium chloride ตามลำดับ เพื่อให้หัวใจหยุดสูบฉีดโลหิตภายในไม่ถึงนาที เมื่อนักโทษแสดงอาการแน่นิ่งไป ผู้บัญชาการเรือนจำขอให้นายแพทย์ของเรือนจำเข้าตรวจเชิงการตายของผู้ต้องขังและประกาศเวลาตายต่อหน้าพยานรวมใช้เวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนนี้ทั้งสิ้นประมาณ 20 – 30 นาที ผู้แทนจากกองทะเบียนประวัติอาชญากร จะพิมพ์ลายนิ้วนีอีกรั้ง และเคลื่อนย้ายศพของนักโทษไปห้องเก็บศพต่อไป โดยเก็บไว้ตรวจสอบอีก 1 วัน ตลอดเวลาจะมีการถ่ายรูปและวิดีโอตามขั้นตอนต่าง ๆ ไว้

²¹ นพธชี จิตสว่าง. (2543, มีนาคม). “การประหารชีวิตโดยเครื่องฉีดยา.” บทบัญชาติย์, เล่มที่ 56, ตอน 11. หน้า 99.

2.1.5.3 ข้อยกเว้นในการลงโทษประหารชีวิต

1. บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี
2. บุคคลวิกฤต จิตบกพร่อง โรคจิต หรือจิตพิรุณ หรือ บุคคลที่โฉดเขลา거나
ปัญญา ตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส
3. หญิงมีครรภ์

กระบวนการบังคับโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตาม มาตรา 245 วรรคสอง บัญญัติว่า “ศาลชั้นต้นมีหน้าที่ต้องส่งสำนวนคดีที่พิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ไปยังศาลอุทธรณ์ ในเมื่อไม่มีการอุทธรณ์คำพิพากษานั้น และคำพิพากษายة เช่นว่านี้จะไม่ถึงที่สุด เว้นแต่ศาลอุทธรณ์จะได้พิพากษายืน”

กรณีถ้าหญิงได้ต้องโทษประหารชีวิต ถ้ามีครรภ์ก็อยู่ให้รอ ไว้จนคลอดบุตรเสียก่อนแล้ว จึงให้ประหารชีวิต²² ถ้านุคคลซึ่งต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิตเกิดวิกฤติก่อนถูกประหารชีวิต ให้รอการประหารชีวิตไว้ก่อนจนกว่าผู้นั้นจะหาย²³

การขอพระราชทานอภัยโทษ คดีที่จำเลยต้องประหารชีวิต ห้ามนิให้บังคับตามคำพิพากษางานกว่าจะได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าด้วยอภัยโทษ²⁴ ซึ่งมีบัญญัติไว้ในมาตรา 262 ความว่า “เมื่อคดีถึงที่สุดผู้ใดต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ให้เจ้าหน้าที่นำตัวผู้นั้นไปประหารชีวิตเมื่อพ้นกำหนดหักสิบวันนับแต่ฟังคำพิพากษา เว้นแต่ในกรณีที่มีการถวายเรื่องราวหรือคำแนะนำขอให้พระราชทานอภัยโทษตามมาตรา 261 ถ้าหากการประหารชีวิตไว้จนกว่าจะพ้นกำหนดหักสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ถวายเรื่องราวหรือคำแนะนำเข้าไปนั้น แต่ถ้าทรงยกเรื่องราวนั้นเสียก็ให้จัดการประหารชีวิตก่อนกำหนดนี้ได้”

มาตรา 261 “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ถวายเรื่องราวต่อพระมหาภัตtriy พร้อมทั้งถวายความเห็นว่าควรพระราชทานอภัยโทษหรือไม่

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดถวายเรื่องราว ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นเป็นการสมควร จะถวายคำแนะนำต่อพระมหาภัตtriy ขอให้พระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องคำพิพากษานั้นก็ได้”

²² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 247 วรรคสอง.

²³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 248.

²⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 247 วรรคแรก.

2.2 การเอกสารในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

2.2.1 ความเป็นมาของแนวความคิดว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

(1) แนวความคิดว่าด้วยสิทธิธรรมชาติ

หากมองขึ้นกลับไปถึงเบื้องหลังสิ่งที่อาจเรียกได้ว่าเป็นที่กำเนิดมาพร้อมกับหลักศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ นั่นก็คือ สิทธิธรรมชาติที่ถูกเชื่อว่าเป็นสิทธิที่ได้แก่ทั้งมนุษย์และชาybmaแต่ กำเนิดและยังคงติดตามตัวเราไปตลอดมิได้ถูกพรางไปได้โดยจะไร้ตานทำให้มนุษย์ทุกคนมีความ เป็นคุณค่าหรือคุณค่าแห่งมนุษย์ที่ทุกคนต้องการพต่อ กัน ฉะนั้นสิทธิธรรมชาติ ทฤษฎีและหลัก การต่าง ๆ เกี่ยวกับสิทธิธรรมชาติ ทำให้เราต้องทราบแนวความคิดในเรื่อง “สิทธิธรรมชาติ” อันเป็นที่มาสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หากศึกษาถึงกำรรีของคริสตศาสนา ทำให้พบว่า มนุษย์คนแรกคือ อาdam ถูกสร้างขึ้นมาโดยอาศัยสภาพลักษณ์ของพระผู้เป็นเจ้า ซึ่งหมายความว่า พระผู้เป็นเจ้าให้คุณค่าอย่างสูงแก่มนุษย์ เมื่อเป็นเช่นนี้มนุษย์อื่น ๆ ที่มารожมนุษย์คนแรกก็จะ ได้คุณค่าอันสูงส่งนี้ไปด้วยกันทุกๆคน คุณค่านี้ก่อให้เกิดสิทธิอำนาจของบุคคลทางบั่งแก่ มนุษย์ เนื่องจากสิทธิดังกล่าวมาจากพระผู้เป็นเจ้าจึงไม่อาจมีผู้ใดมาพรางไปได้²⁵ แนวความคิดใน เรื่อง “สิทธิธรรมชาติ” นี้มีที่มาจากการแนวความคิดในเรื่อง “กฎหมายธรรมชาติ” มีความมุ่ง หมายที่แท้จริงเพื่อจำกัดอำนาจของ “รัฐ” หรือ “ผู้มีอำนาจปกครอง” กล่าวคือนักคิดในทางการ เมื่องเห็นว่ามีการขัดแย้งอยู่ตลอดเวลาระหว่าง “ผู้อยู่ใต้อำนาจปกครอง” ฝ่ายหนึ่งกับ “ผู้มี อำนาจปกครอง” อีกฝ่ายหนึ่ง “ผู้อยู่ใต้อำนาจปกครอง” ด้านนี้จะมีสิทธิเสรีภาพให้มากที่ สุดเท่าที่จะมีได้ ในขณะเดียวกัน “ผู้มีอำนาจปกครอง” ก็มีอำนาจโน้มที่จะใช้อำนาจบั่งเต็มที่เสมอ มีผู้กล่าวว่า “รัฐ” หรือ “ผู้มีอำนาจปกครอง” นั้นปรากฏเสมื่อนว่าเป็นสิ่งชั่วช้า Lewin ที่มุ่ย จำเป็นจะต้องจำกัดอำนาจของ “รัฐ” หรือ “ผู้มีอำนาจปกครอง” ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะว่า “อำนาจรัฐ” นั้นเป็นสิ่งน่าสะพรึงกลัว และเป็นเรื่องปกติธรรมค่าที่ “ผู้ใช้อำนาจรัฐ” มัก จะใช้อำนาจเกินขอบเขต

ด้วยเหตุนี้นักคิดในทางการเมืองจึงหาทางที่จะจำกัดอำนาจรัฐหรือผู้มีอำนาจปกครอง โดยการอ้างสิทธิธรรมชาติว่าเป็นสิทธิที่มีมาติดต่อกันมานุษย์ตั้งแต่กำเนิดอันรัฐ หรือได้แบ่งคัด ค้านการใช้อำนาจรัฐในทางกรณี²⁶

1. สิทธิในการจำกัดอำนาจรัฐ อาศัยแนวความคิดที่ว่ามนุษย์เกิดมาต่างมีสิทธิติดตัวอยู่

²⁵ นพนิช ศรียะ . (2537, มิถุนายน). สิทธิมนุษยชน . หน้า 13.

²⁶ วีระ โลจายะ. (2532, มีนาคม) กฎหมายสิทธิมนุษยชน (พิพิธรัตน์ที่ 10). หน้า 1-2.

บางประการที่รู้ไม่อาจล่วงละเมิดได้ ดังนั้นจึงเปรียบเสมือนว่ารู้หรือผู้นี้อ่านงานปักครองฝ่ายหนึ่งกับประชาชนหรือผู้อยู่ได้อ่านงานปักครองอีกฝ่ายหนึ่งนั้นมีอ่านเบตหนึ่งที่ห้ามมิให้รู้หรือผู้นี้อ่านงานปักครองล่วงลำเข้าไปใช้อ่านงานรู้ได้ เราอาจเรียกสิทธิของบุคคลที่ห้ามมิให้รู้ล่วงลำเข้าไปในอ่านเบตที่สงวนไว้นี้ว่า สิทธิในการจำกัดอ่านงานรู้ ซึ่งได้แก่สิทธิในชีวิต สิทธิที่จะมีเสรีภาพในร่างกาย อันประกอบด้วย²⁷

- สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองป้องกันให้พ้นจากการถูกจับกุมคุณขัง โดยอำนาจใจ
- สิทธิที่ไม่ถูกล่วงละเมิดในเคหสถาน
- สิทธิที่จะมีเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายที่อยู่
- สิทธิเสรีภาพในการสื่อสาร
- นอกจากนี้แล้ว สิทธิในการจำกัดอ่านงานรู้นี้ ยังได้แก่สิทธิที่จะมีเสรีภาพทางความคิด และสิทธิเสรีภาพในทางเศรษฐกิจอันประกอบด้วย
- สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการนับถือศาสนา
- สิทธิในทรัพย์สินและในการประกอบการค้า

สำนักสโตอิกส์ (Stoic School) ปรัชญาสำนักนี้มีพัฒนาการต่อเนื่องเป็นมาเวลาหลายร้อยปีนับประชญาสำคัญชาคน แต่ไม่แยกเป็นนักปรัชญาของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ โดยมีเซโน (Zeno) เป็นผู้ก่อตั้งสำนักโดยเชื่อในการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติและความเชื่อที่ธรรมชาติเป็นอันโดยไม่จำกัดสัญชาติหรือผ่านพันธุ์ ความเชื่อนี้เองที่ทำให้สโตอิกส์ปฏิเสธเรื่องความแตกต่างระหว่างแคว้นของกรีกกับแคว้นของพวากชนป่าเดือนไร อารยธรรมจากการที่เชื่อในเป็นสายของพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชผู้ทรงรวมดินแดนพนวกแคว้นของชนป่าเดือนไรอารยธรรมสร้างความปรองดองและประสานไมตรีระหว่างชนชั้น เช่นนี้จึงเป็นความเชื่อในเรื่องสเกลนิยมไม่ยึดคิดในเชื้อชาติ ผ่านพันธุ์ หรือศาสนา โดยสอนให้คนมีจิตใจกว้างขึ้นและยอมรับเรื่องความเสมอภาคของมนุษย์ทุกคน รวมทั้งเรื่องความเป็นสากลของกฎหมายธรรมชาติ อุดมคติสูงสุดของพวากสโตอิกส์อยู่ที่เรื่องรู้แห่งโลก (World – State) หรือโลกนิยม โดยที่มนุษย์ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างประสานกลมกลืน ภายใต้การนำของเหตุผลจากธรรมชาติ²⁸ พระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช จึงต้องรับรู้ถึงความสำคัญของเอกชนมากกว่าเดิมจนถึงกับกล่าวว่ามนุษย์ คือเอกชนที่สามารถพิจารณาจักระเบียบการดำเนินชีวิตของตนเอง ขอให้เอก

²⁷ วิระ โลจายะ. แหล่งคิม.หน้า 2.

²⁸ จรัญ โภณานันท. (2537). นิติปรัชญา (พิมพ์ครั้งที่ 5). หน้า 131.

ชนจะมีความภาคราภและมีจิตใจสามัคคีเป็นที่หนึ่งใจเดียวกัน²⁹ จนทำให้แนวคิดเรื่องบุคคลตามกฎหมาย หรือ “เอกชน” เป็นลักษณะเฉพาะของวิชานิติศาสตร์โรมัน³⁰ โดยคนโรมันสามารถมองหลักกฎหมายที่ว่า “เจตนา” (Will) คือ ที่มาของอำนาจบังคับกฎหมายและบรรหัตฐานที่เกิดจากการแสดงเจตนานั้นก่อให้เกิดสิทธิแก่เอกชน ได้แก่สิทธิที่เอกชนกำหนดขึ้นเอง หรือสิทธิที่รัฐกำหนดให้บรรคนนักคิดสำนักส์โടอิกส์ ได้พัฒนาปรัชญาสากลที่ยิ่งใหญ่ขึ้นมาโดยเห็นว่าโลกเป็นของรัฐ ๆ หนึ่ง ซึ่งมนุษย์ทุกคนดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน มนุษย์ไม่ว่าจะเป็นคนชาติพันธุ์ใดก็ตามมนุษย์จะไม่มีความแตกต่างกันในสภาวะธรรมชาติ และถือว่ามนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันนั้น กฎหมายธรรมชาติอันมีเหตุผลจึงต้องนำมาใช้ในการปกครองทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน³¹

อีกประการหนึ่งของปรัชญาสำนักส์โಟอิกส์ที่เกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และมีอิทธิพลต่อลอกรและจักรวาล ซึ่งส่วนอย่างภายในได้กฎหมายที่อันเดียวกันกับคืนนุษย์ทุกคนต่างก็ได้ประกายแห่งเหตุผลสากลของมนุษย์ทุกคนจึงเป็นสิ่งที่มีเหตุผลและรู้สึกธรรมเอง รู้สึกชอบชั่วคีเหมือน กับมีคุณภาพและศักดิ์ศรีเท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์ ดังนั้นการแบ่งคนออกเป็นเชื้อชาติก็คือว่าเป็นกรีกส่วนหนึ่งส่วนชาติอื่น คนป่า (barbarian) ส่วนหนึ่งเป็นนาย อีกส่วนหนึ่งเป็นทาส จึงเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องตามหลักกฎหมายธรรมชาติ หรือเป็นสิทธิธรรมชาติ³² โಟอิกส์ของความเป็นมนุษย์ที่เป็นธรรมชาติ หรือเป็นสิทธิธรรมชาติ ที่ถูกมองให้ขาดของแต่ละคนและเป็นการได้รับมาโดยเท่าเทียมกันเหมือนกันทุกคนตั้งแต่เกิด สิทธิธรรมชาติจึงติดตัวอยู่กับมนุษย์ทุก ๆ คนตลอดกาล สิทธิเหล่านี้มิใช่ภาระของบุคคลหนึ่งบุคคลใด โดยเฉพาะหากแต่เป็นความชอบธรรมที่มนุษย์ทั่วทุกแห่งพึงจะมีเหตุที่เข้าเกิดมาเป็นมนุษย์และมนุษย์ที่เป็นผู้มีเหตุผล

2.2.2. กฎหมายธรรมชาติรากฐานสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

เป็นการค้นหาความบุคคลธรรมของมนุษยชาติ สิ่งที่คงอยู่อย่างเดิม ไม่เปลี่ยนแปลงและเป็นจริงอยู่ในทุกชาติทุกวัฒนธรรม คือ มนุษย์เชื่อว่า นอกจากกฎหมายที่ความประพฤติที่มีอยู่แล้ว มนุษย์ยังเรียกร้องแสวงหาสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เรียกว่า “ความยุติธรรมและอยู่เหนือกฎหมายบ้าน

²⁹ รองพล เจริญพันธุ์. (2529). นิติปรัชญา. หน้า 39.

³⁰ Charles H.m. Ilwain. the Gowht of Political Thought in West from the Crecks to the Middle Ages (New York.1932) Gh.4 w.n. Buckland." Classical RomanLaw (1936) II cambridge Ancient History.

³¹ ยศศักดิ์ ไกไชยakanth. (2539). ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. หน้า 14.

³² ปรีดี เกษมทรัพย์. (2539). นิติปรัชญา (พิมพ์ครั้งที่ 3). หน้า 118 - 119.

เมืองที่เป็นอยู่” ความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาตินี้เริ่มต้นด้วยแต่สมัยกรีกเมื่อสองพันปีก่อนมาแล้ว โดยชาวกรีกเชื่อว่าจักรวาลนี้มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน กฎเกณฑ์ของมนุษย์ในสังคมเป็นส่วนหนึ่งของกฎเกณฑ์ในจักรวาล กฎเกณฑ์ของจักรวาลจะเป็นระบบระเบียบเมื่อจักรวาลเป็นระบบระเบียบ สังคมมนุษย์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจักรวาลย่อมมีกฎเกณฑ์ที่เป็นระบบระเบียบทั้งกัน กฎหมายจึงเป็นระบบระเบียบแบบแผนของจักรวาลที่มนุษย์สามารถใช้สติปัญญาค้นพบและรับรู้ได้²³

ประเด็นสำคัญของแนวความคิดกฎหมายไทยธรรมชาติ คือ เรื่องว่าอนาคตมาจากกฎหมายที่ฝ่ายบ้านเมืองกำหนดขึ้น มีกฎหมายอีกประเพทหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาตินุյย์ไม่ได้สร้างขึ้นเป็นกฎหมายที่ใช้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ต่อมานักปรัชญาสานักษาอิคส์ได้นำแนวความคิดในเรื่องกฎหมายธรรมชาติไปปรับใช้ในสานักศึกษาเรื่องว่าการบัญญัติกฎหมายจะต้องมีความสอดคล้องกับกฎหมายธรรมชาติ การปรากฏตัวของกฎหมายธรรมชาติเป็นการแสดงออก ซึ่งเกิดจากแรงบันดาลใจของมนุษย์ ที่มุ่งมั่นจะค้นหาหลักการอันสูงส่งสำหรับกฎหมายที่มนุษย์บัญญัติขึ้น³ ปรัชญากฎหมายธรรมชาติพยาบาลที่จะค้นหาความยุติธรรมที่แท้จริง ในฐานะเป็นหลักอุดมคติของกฎหมายหรือพยาบาลที่จะค้นหาหลักอุดมคติ ซึ่งจะใช้ประสานความขัดแย้งพื้นฐานในสังคมมนุษย์ จึงเป็นเสมือนลักษณะหรือสัญลักษณ์ของความขัดแย้ง หรือความไม่สมบูรณ์ในสังคมมนุษย์ที่ปรากฏอยู่ จนทำให้ต้องมีการเรียกร้องหรืออ้างอิงกฎหมายอุดมคติขึ้นบันต่อรัฐในฐานะผู้ออกแบบและอำนวยปักรองต่อประชาชน กฎหมายธรรมชาติมักถูกนำเสนอว่าอ้างอ่ายหนักแน่น จำกัดความคิดที่คุ้มครองและคำประกันสิทธิและเสรีภาพแก่ปัจเจกชนทั่วไป³ ต่อมามีถึงยุคกลาง แนวความคิดเรื่องกฎหมายธรรมชาติได้กล่าวเป็นแนวความคิดที่แสดงออกมาในรูปของความเชื่อทางศาสนาคริสต์ กล่าวคือ กฎหมายธรรมชาติเป็นกฎหมายที่สืบท่องมาจากการเจดจานของพระผู้เป็นเจ้า กฎหมายที่พระผู้เป็นเจ้าทรงบัญญัติขึ้นนี้ฐานะเห็นอกว่ากฎหมายที่รัฐบัญญัติขึ้นในยุคดังกล่าว แนวความคิดของ เช่นท โทนัส อควินัส (Saint Thomas Aquinas) มีอิทธิพลอย่างมาก โดยมองว่าพระเจ้าเป็นผู้สร้างโลกและกฎหมายขึ้น กฎหมายคือให้เกิดรัฐ ดังนั้นกฎหมายจึงมีอำนาจเหนือรัฐ กฎหมายธรรมชาติเป็นธรรมนูญของโลก กฎหมายคือเหตุผลที่ถูกต้องและสอดคล้องกับกฎหมายธรรมชาติ ไม่ว่าจะเกิดชาติใดภาษาใดทุกแห่งก็ใช้กฎหมาย

³³ สมยศ เชื้อไทย. (2543, มิถุนายน). นิติปรัชญาเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 5).

³⁴ A.P. d' Entreves. (1970). *Natural Law*. p.110.

³⁵ จรัญ โภณานันท์. นิติปรัชญา (พิมพ์ครั้งที่ 8). หน้า 119 - 120.

ธรรมชาติทั่วไป ไฮโกล โกรติอุส(Hugo Grotius)³⁶ เป็นชาวอัลลันดา เสนอแนวความคิดว่า กฎหมายธรรมชาตินี้โครงสร้างเป็นอิสระไม่ว่า St. Thomas Aquinas เอกภูษธรรมชาติอิงศาสนา ในขณะที่โกรติอุสที่เกิดภายหลังจะเอกภูษธรรมชาติแยกจากศาสนาและบอกว่าภูษธรรมชาติต่าง ๆ แยกจากศีลธรรม คณะเรื่องกันและภูษธรรมชาติไม่ได้อ้างอิงศาสนาและไม่ใช่เจตจานที่มานาจากพระเจ้าศีลธรรมเป็นเรื่องของจิตใจของมนุษย์โกรติอุสมองว่าภูษธรรมชาติของมนุษย์ มนุษย์เป็นผู้สร้างภูษธรรมชาติให้เกิดขึ้น ถึงแม้ว่าพระเจ้าเป็นผู้สร้างมนุษย์ให้เกิดขึ้น แต่โกรติอุสมองว่าที่มนุษย์ที่ถูกสร้างโดยพระเจ้านั้น พระเจ้าไม่สามารถเปลี่ยนภูษเกณฑ์ที่มนุษย์สร้างขึ้นได้ เมื่อมีที่มาจากมนุษย์ ภูษธรรมชาติที่มีที่มาจากมนุษย์จึงไม่เปลี่ยนแปลง และเป็นสากลใช้กับคนทุกคนได้ อะไรเป็นภูษธรรมชาติที่มนุษย์สร้างขึ้นตามแนวคิดของโกรติอุสในการพิจารณาเรื่อง ดังกล่าว โกรติอุสได้เสนอสองวิธีการ คือ โดยอาศัยความมีเหตุผลของธรรมชาติในมนุษย์เป็นตัวก่อกำเนิดภูษธรรมชาติ และโดยพิจารณาข้อกำหนดภูษเกณฑ์ที่มีลักษณะเป็นสากลของธรรมชาติต่าง ๆ ย่อมทำให้ทราบได้ว่าข้อกำหนดภูษเกณฑ์ใดเป็นกฏหมายธรรมชาติ

สิทธิเสรีภาพในการเคลื่อนไหวเป็นภูษธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ ในการแสดงความคิดเห็นเป็นภูษธรรมชาติของมนุษย์ที่ไม่มีความสามารถจำกัดได้ ถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน ประเภทแรก เป็นความเชื่อเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์

การรับรองสิทธิเสรีภาพในความเชื่อถือว่าเป็นกฏตามธรรมชาติในความหมายของโกรติอุสได้หรือไม่ เสรีภาพในการเดินทางเคลื่อนไหว เด็กเกิดมาเกิดความสามารถเคลื่อนไหวได้แล้ว ถ้าเด็กคนนั้นไม่ตาย ขับมือได้ นั่นคือสัญชาติญาณของความเป็นมนุษย์ (instinct) เสรีภาพในการเคลื่อนไหว คือ การรับรองเสรีภาพตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นกฏหมายตามธรรมชาติในแนวคิดของโกรติอุส กฏหมายธรรมชาติที่โกรติอุสมองว่าออกมานาจากตัวมนุษย์ เช่น ในความเชื่อ การเคลื่อนไหว เป็นสิ่งที่ปรากว่าออกมาร่วมกับการเป็นมนุษย์ตรงนี้ถือว่าเป็นกฏหมายธรรมชาติ การโยงแนวความคิดของโกรติอุสกับแนวคิดของสำนักกฎหมายฝ่ายธรรมชาติ ก็คือภูษเกณฑ์ตามธรรมชาติ ตามแนวคิดของโกรติอุส เช่น การเคลื่อนไหว การคิดนั้นก็ถือเป็นธรรมชาติได้เนื่องจากมีความเป็นเหตุเป็นผล โดยต้องพิจารณาจาก

1. ต้องดูว่าเป็นเหตุเป็นผลสอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์หรือไม่

³⁶ เอกสารประกอบการสอนนنا โครงการศึกษาวิจัยเรื่อง โทษทางอาญาที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540. 24 กันยายน 2547 ณ โรงเรียนสยามชิตติ. กรุงเทพฯ : หน้า 21 - 22.

2. ต้องมีการสังเกตพิจารณาข้อกำหนดคณิตศาสตร์ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาว่ามีลักษณะเป็นสากลธรรมชาติหรือไม่ ถ้ามีลักษณะสากลก็คือว่าเป็นกฎหมายชาติ

นอกจากนี้ โกรดิอุสซังได้วางรากฐานของความชอบธรรมในการปกครองไว้บนหลักสัญญาประชาคม โดยอธิบายว่า “รัฐนั้นเกิดจากการที่อิสระชนทั้งหลายได้มาเข้ากันเป็นสมาคมอันบริบูรณ์ที่อิสระชนทั้งหลายเหล่านั้นจะได้อยู่ร่วมกันเพื่อการใช้สิทธิทั้งหลายของตนและเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของคนเหล่านี้” โดยทั่วไปนั้นชนทั้งหลายย่อมโอนอานาจสูงสุดในการปกครองนั้นโดยเสมอ กับเป็นสมบัติส่วนตัวของคน ดังนั้นผู้ปกครองจึงไม่ต้องตอบอยู่ในบังคับความคุณของสิ่งใด อย่างไรก็ได้ผู้ปกครองย่อมผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายชาติ และกฎหมายชาติ³⁷

โกรดิอุสเห็นว่ามนุษย์เราเป็นสัตว์สังคมที่มีเหตุผล มีสิ่งกระตุ้นรบเร้ามาตั้งแต่กำเนิดให้เข้ามาสังคม ความต้องการมีชีวิตอยู่ในสังคมของมนุษย์นั้นนอกจากความจำเป็นในทางโลกเพื่อสนองความต้องการทางร่างกายแล้ว มนุษย์ยังมีความต้องการทางด้านจิตใจที่จะควบค้าสมาคมกับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

จากธรรมชาติของมนุษย์ที่มีจิตใจครรภ์สังคมนี้เองที่ก่อให้เกิด “กฎหมายชาติ” จึงได้อานาจอันมีลักษณะเฉพาะเป็นของตัวจากธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งเป็นที่มาของ “กฎหมายชาติ” ทั้งนี้โดยไม่ต้องพึงพาอำนาจบัญญัติกฎหมายของรัฐบาลปัจจัยใดเมื่อ “กฎหมายชาติ” มีที่มาจากมนุษย์ “กฎหมายชาติ” จึงผูกพันกับมนุษย์อย่างลึกซึ้งจนพระผู้เป็นเจ้าซึ่งสร้างมนุษย์ขึ้นมาไม่อาจทรงเปลี่ยนแปลงกฎหมายซึ่งมีมาจากธรรมชาติของสัตว์โลกที่พระองค์สร้างได้พระผู้เป็นเจ้าเองนั้นก็ไม่ทรงสามารถทำให้สองคุณสองไม่เท่ากันสี พระองค์ย่อมไม่ทรงสามารถทำสิ่งที่ยังไม่เป็นอยู่ในบังคับทุกขุคทุกสมัยและกับทุกชาติทุกภาษา

“กฎหมายชาติ” ตามแนวความคิดของโกรดิอุส จึงมีแหล่งที่มาโดยเฉพาะของตัวเอง ไม่ต้องอาศัยอำนาจของพระผู้เป็นเจ้าและเมื่อเป็นกฎหมายที่มีที่มาจากธรรมชาติของมนุษย์ จึงมีลักษณะเหมือนกับธรรมชาติของมนุษย์เอง คือ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงและเป็นกฎหมายที่สากลใช้บังคับทุกขุคทุกสมัยและกับทุกชาติทุกภาษา

แนวความคิดเรื่อง “สภาวะตามธรรมชาติ” และเรื่อง “สัญญาประชาคม”

ในเรื่องการเสนอแนวความคิดเรื่อง “กฎหมายชาติ” ตามที่กล่าวมาข้างต้น โกรดิอุสได้เสนอแนวความคิดที่สำคัญยิ่งสองประการซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นพื้นฐานของแนวความคิดใน

³⁷ ปรีดี เกษมทรัพย์. (2543). นิติปรัชญา. หน้า 186.

เรื่อง “กฎหมายธรรมชาติ” แนวความคิดดังกล่าว คือ แนวความคิดที่ว่าด้วย “สภาวะธรรมชาติ” (*l' etat de nature*) และแนวความคิดที่ว่าด้วย “สัญญาประชาคม” (*le contrat social*)

โกรดิอุสเห็นว่า การที่จะเข้าใจ “กฎหมายธรรมชาติ” นั้นจำเป็นต้องเข้าใจ “สภาวะตามธรรมชาติ” ของมนุษย์ในสมัยนั้น มนุษย์ยังไม่ได้มีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์

โกรดิอุสเชื่อว่า “สภาวะตามธรรมชาติ” ของมนุษย์ในสมัยนั้น มนุษย์มิอิสระไม่ได้ตกลงอยู่ใต้บังคับของผู้ใดหรือขึ้นกับอำนาจใด แต่การที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมมนุษย์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง สังคมมนุษย์เกิดขึ้นก่อนจากมนุษย์ต้องการจะพ้นจาก “สภาวะตามธรรมชาติ” เพราะมนุษย์เป็นสัตว์ที่ครับสังคมมนุษย์จึงได้ทำข้อตกลงไว้ว่าระหว่างกันเพื่อก่อสังคมขึ้น ข้อตกลงนี้เรียกว่า “สัญญาประชาคม”³⁸

แนวความคิดของโรมัส ออปัส ที่ว่าด้วย “สภาวะตามธรรมชาติ” และ “สัญญาประชาคม”

ในหนังสือเรื่อง Leviathan ชอปส์ได้เสนอความเห็นว่าพื้นฐานของธรรมชาติของมนุษย์นั้นเห็นแก่ตัว ดังนั้นในสมัยที่มนุษย์อยู่ใน “สภาวะตามธรรมชาติ” กล่าวคือ ถึงแม้มนุษย์อยู่ในสภาวะไม่มีสังคม ความหวาดระแวงรู้สึกว่าตนเองไม่มีความปลอดภัย การแข่งขันกัน และความอยากมีอำนาจและได้เป็นใหญ่ทำให้มนุษย์วิวากนาคามงักงวนเป็นเหตุให้เกิดภาระสังคมซึ่งกันและกัน “สังคมแบบของคนทุกคนต่อทุก ๆ คน” (War of every man against every man) สภาวะตามธรรมชาติ (ของมนุษย์) ได้แต่ก่อให้เกิดความยุ่งเหยิงวุ่นวายเท่านั้น กล่าวคือ ถึงแม้มนุษย์จะเป็นอิสระมีเสรีภาพก็จริง แต่ความอิสระความมีเสรีภาพคงเป็นประโยชน์เฉพาะคนที่แข็งแรงเท่านั้น คนที่แข็งแรงนี้จะเบียดเบิณคนที่อ่อนแอ และจะทะเลวิวาททำลายล้างกันเอง ดังนั้น มนุษย์จึงปรารถนาหลีกหนีให้พ้น “สภาวะตามธรรมชาติ” แต่ทำย่างไรมนุษย์จึงจะหลีกหนี “สภาวะตามธรรมชาติ” ได้ ชอปส์ให้คำตอบว่า มนุษย์หลีกหนี “สภาวะตามธรรมชาติ” โดยการที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก และทำข้อตกลงเป็นพันธมิตรเพื่อเป็นหลักประกันว่าสันติสุขจะบังเกิดแก่มนุษย์ทั้งหลายนั้นการทำข้อตกลงเป็นพันธมิตร เพื่อแสดงให้เห็นว่าสันติสุขจะบังเกิดแก่มนุษย์ “สภาวะตามธรรมชาติ” นี้ คือ “สัญญาประชาคม” และเป็นกำหนดของ “รัฐ” และ “กฎหมาย” กล่าวคือ “สัญญาประชาคม” ที่ทำขึ้นระหว่างมนุษย์ที่มาอยู่ร่วมกันนี้ยังไม่เป็นหลักประกันเพียงพอที่มนุษย์ซึ่งมาอยู่ร่วมกันนั้นมีความสันติสุข จำเป็นต้องมีบุคคลคนหนึ่ง หรือบุคคลที่มีอำนาจสิทธิขาดในการวางข้อกำหนดกฎหมายที่บังคับกันในสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การบัญญัติกฎหมายให้ทุกคนประพฤติปฏิบัติหรือไม่ให้ประพฤติปฏิบัติหรือไม่ให้

³⁸ วีระ โลจายะ. (2532, มีนาคม). กฎหมายสิทธิมนุษยชน (พิมพ์ครั้งที่ 10). หน้า 19.

ประพฤติปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ เพื่อเป็นการพิทักษ์สันติสุขของมนุษย์ในสังคม มนุษย์ที่มารอยู่ร่วมกันนั้นจึงได้ทำข้อตกลงกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเพื่อมอบอำนาจสิทธิ์ขาดให้ “สัญญาประชาคม” ตามแนวความคิดของขอบเขตซึ่งมีอยู่ด้วยกันสองสัญญา คือ สัญญาที่มนุษย์ผู้ปกครองนาหลักหนึ่ง “สภาวะตามธรรมชาติ” ทำไว้ระหว่างกันและสัญญาที่มนุษย์ทั้งหลายทำไว้กับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มนุษย์มอบอำนาจเด็ดขาดให้ปกครองบังคับบัญชามนุษย์ทั้งปวง

เราจึงเห็นได้ว่าการที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกันดังกล่าวทำให้เกิด “รัฐ” และ “องค์กรธิปัตย์” มีอำนาจวางข้อกำหนดกฎหมายที่บังคับมนุษย์ที่มาอยู่ร่วมกันนั้นซึ่งเรียกว่า “กฎหมาย”

อย่างไรก็ตาม ขอบเขตเห็นว่าในการทำ “สัญญาประชาคม” ของมนุษย์ผู้ปกครองนาหลักหนึ่ง “สภาวะตามธรรมชาติ” (ของมนุษย์) นั้น มนุษย์ทำขึ้นเพื่อความจำเป็นเนื่องจากต้องการหลีกเลี่ยงภาวะแห่งสงครามอันมีอยู่ใน “สภาวะตามธรรมชาติ” ดังนั้นมนุษย์จึงไม่อาจส่วนสิทธิเสรีภาพอย่างหนึ่งอย่างใดที่เคยมีอยู่ใน “สภาวะตามธรรมชาติ” ให้พ้นจาก “อำนาจขององค์กรธิปัตย์” ได้ กล่าวคือ มนุษย์จำเป็นต้องมอบอำนาจสิทธิเสรีภาพของตนที่เคยมีอยู่ให้ “รัฐ” ทั้งสิ้น เพื่อจะได้รอดพ้นจากภัยนตรายที่มีใน “สภาวะตามธรรมชาติ” “สัญญาประชาคม” ตามแนวความคิดของขอบเขตซึ่งก่อให้เกิดอำนาจขององค์กรธิปัตย์ที่ไม่มีข้อบกพร่องจำกัด³⁹

แนวความคิดของจอห์น ล็อก (John Locke) ที่เกี่ยวกับสภาวะตามธรรมชาติ และสัญญาประชาคม ทั้งขอบเขตและล็อก มีแนวคิดว่าต้องทำสัญญาประชาคอมให้ผู้ปกครองดูแล ดังนั้น แสดงว่าบุคนั้นยังไม่เกิดรัฐ แต่ทัศนะคดีในการมองสภาพสังคมของขอบเขตและล็อกก็มีความแตกต่างกัน โดยขอบเขตของสังคมในแง่ร้าย ดังกล่าวข้างต้น แต่ล็อกมองสังคมในแง่ดีกระทำตามที่ตนคิด ตามขอบเขตของกฎหมายธรรมชาติ และไม่มีผู้ใดมีสิทธิหรือมีอำนาจมากกว่าผู้ใด สภาวะตามธรรมชาติของล็อกเป็นสภาวะที่มีแต่ความสุข สันติสุขสภาวะที่มนุษย์มีเจตนาดีต่องกัน มีการช่วยเหลือกันอย่างถ้อยที่ถ้อยอาศัย ที่ล็อกมองเช่นนี้ เพราะ “สุขนิยม” ล็อกเชื่อในกฎหมายธรรมชาติที่ว่า กฎหมายนี้สิ่งที่ควบคุมกันอยู่ก็มีคุณภาพทุกคนเหตุผลจากธรรมชาติสอนทุกคนว่ามนุษย์所能กันเป็นอิสระทั่วโลก ดังนั้นมนุษย์จึงไม่ควรทำร้ายผู้อื่น ไม่ว่าชีวิต สุขภาพ อิสรภาพ หรือทรัพย์สมบัติ

สภาวะธรรมชาติจะสิ้นสุดลงเมื่อได้ลงทะเบียนสภาวะตามธรรมชาติ เมื่อขาดองค์ที่ทำหน้าที่ลงโทษผู้ทำละเมิดสิทธิเสรีภาพตามธรรมชาติต้องมีองค์กรที่คุ้มครองป้องกันสิทธิเสรีภาพในร่างกายและทรัพย์สินของผู้ถูกละเมิด ล็อกยอมรับสังคมแบบสุขนิยม แต่ในสังคมอาจมีการล่วงละเมิดซึ่งกันและกันได้ จึงต้องมีการลงโทษกันได้ ดังนั้นมีการลงโทษและลงโทษกันป้องกัน ล็อกจึงมองว่าทุกคนจะต้องมีการก่อตั้งสังคม และสร้างระบบที่ดีของสังคมให้เกิดขึ้น โดยการจัดทำสัญญา

³⁹ วีระ โลจายะ. เล่มเดิม. หน้า 21.

ประชาชน เพื่อเป็นหลักประกันในความมั่นคงแห่งสิทธิ公民ธรรมชาตินั้นเอง โดยทุกคนต้องສละ
อำนาจที่จะบังคับใช้กฎหมายชาติด้วยตนเอง เช่น ถ้าขึ้นมาสังคมเกิดขึ้น หาก ก. ทำร้าย ข. กระทำ
ตอบ ก. ได้เอง แต่เมื่อมีรัฐที่เกิดจากการทำพันธะสัญญาเกิดขึ้น ก็ต้องเป็นหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น
สัญญาประชาชนของลือค จึงเป็นเรื่องของสมาชิกของประชาชนนั้นสละสิทธิการกระทำที่เป็นการ
ปราบปรามผู้ล้มเหลวเมืองโดยรวมชาติด้วยตนเองและยอมรับที่จะอยู่ใต้อำนาจหนึ่ง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย
ให้ปราบปรามผู้ล้มเหลวเมืองโดยรวมชาติ จึงเป็นการสละสิทธิ公民ธรรมชาติตามมาเป็นสัญญา
ประชาชน และการสละสิทธิเสรีภาพตามธรรมชาติต้องมีองค์กรชี้ปัดย์ ทุกคนยังมีสิทธิในการรักษา
ป้องกันอยู่เหมือนเดิมมิได้ถูกจำกัดสิทธิแต่อย่างใด สิทธิต่าง ๆ ที่เคยมีเมื่ออยู่ด้านสภาวะตามธรรม
ชาติก็ยังคงมีอยู่ต่อไป⁴⁰ จุดดังกล่าวเป็นจุดที่แตกต่างจากขอบส์เพระขอบส์ของรัฐโดยองค์กรชี้ปัดย์ของลือค
ไม่ใช่เป็นผู้มีอำนาจอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด องค์กรชี้ปัดย์ไม่ได้ใช้อำนาจอย่างไรขอบเขต แต่เป็น
อำนาจที่ช่วยเหลือคนในสังคมนั้น เป็นอำนาจที่มีขอบเขตจำกัดในตัวของมันเอง คือ สัญญา
ประชาชน ลือคเชื่อว่า “สภาวะตามธรรมชาติ” ของมนุษย์สืบสุกสุก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งการที่
มนุษย์สละละทิ้ง “สภาวะตามธรรมชาติ” นั้น เนื่องด้วยเหตุผลสองประการ กล่าวคือ “สภาวะ
ตามธรรมชาติ” ขาดองค์กรที่กระทำหน้าที่ถงโทยผู้ล้มเหลวเมืองชาติของผู้อื่น และขาดองค์กร
ที่กระทำหน้าที่คุ้มครองในลักษณะที่เป็นการป้องกันมิให้สิทธิในร่างกายและทรัพย์สินถูกล่วง
ละเมิด ดังนั้นการที่มนุษย์ก่อตั้งสังคมที่มีระเบียบในการเมืองขึ้นมาก็เพื่อมีหลักประกันในความ
มั่นคงแห่งสิทธิ公民ธรรมชาตินั้นเอง แต่สังคมที่มีระเบียบในการเมืองนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมี
คนจำนวนหนึ่งมาดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม ๆ หนึ่งในลักษณะที่คนทั้งปวงแต่ละคนยอมสละ
อำนาจที่จะบังคับใช้กฎหมายชาติด้วยตนเอง ให้กับประชาชน

ลือคเห็นว่าเงื่อนไขที่เป็นหลักของ “สัญญาประชาชน” ก็คือการที่สมาชิกของประชา
คมยอมสละสิทธิที่จะปราบปรามการล่วงละเมืองโดยรวมชาติด้วยตนเอง และยอมรับที่จะอยู่ใต้
อำนาจ ๆ หนึ่งซึ่งได้รับมอบหมายให้ปราบปรามผู้ล่วงละเมืองโดยรวมหมาย

ตามแนวความคิดของลือค “รัฐ” จึงเกิดจากการที่คนจำนวนหนึ่งซึ่งสละละทิ้ง
“สภาวะตามธรรมชาติ” มารวมกันทำ “สัญญาประชาชน” ก่อตั้งสังคมที่มีการจัดระเบียบในทาง
การเมืองนั่นเอง และอำนาจที่คนทั้งปวงยอมรับให้มีอำนาจบังคับบัญชาตนก็คือ “องค์กรชี้ปัดย์”
นั่นเอง

⁴⁰ ปรีชา ช้างหัวญี่ปุ่น. (2538). ประชญาแห่งอุดมการณ์ทางการเมือง. หน้า 132.

ลือคณิความเห็นต่างกับชอบส์ในประการที่ว่าองค์อธิปัตย์ซึ่งเกิดจาก “สัญญาประชาคม” นั้นไม่ได้มีอำนาจที่ไม่มีขอบเขตจำกัด ชนิดที่เรียกว่า “เด็ดขาด” หรือ “ทรงราชย์” แต่ยังไครตรงกันข้าม อำนาจขององค์อธิปัตย์เป็น “อำนาจสำหรับช่วยเหลือคนอ่อนแ้อยู่”

เหตุผลที่ว่าอำนาจขององค์อธิปัตย์ควรมีขอบเขตจำกัดคือว่า ในประการแรกอำนาจขององค์อธิปัตย์นั้นเกิดจาก “สัญญา” (pacte) จึงย่อมเป็นธรรมชาติที่อำนาจดังกล่าวจะมีเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้วัตถุประสงค์ของประชาคมที่มนุษย์ก่อตั้งขึ้นมาบรรลุเป้าหมายในประการต่อมา การที่มนุษย์สละละทิ้ง “สภาวะตามธรรมชาติ” ก่อตั้งประชาคมที่มีระเบียบในทางการเมืองขึ้นมาก็ด้วยหวังจะมีหลักประกันในความปลอดภัยทางร่างกายและทรัพย์สินของตน ดังนั้น แม้ว่าประชาคมจะมีอำนาจจำกัดเสรีภาพของสมาชิกประชาคมให้ลดน้อยลง แต่ย่อมไม่อาจทำลายล้างเสรีภาพทั้งปวงของสมาชิกซึ่งเคยมีอยู่ใน “สภาวะตามธรรมชาติ” ได้

สรุปแล้วลือคเห็นว่าใน “สัญญาประชาคม” ที่มนุษย์ก่อตั้งสังคมที่มีระเบียบในทางการเมืองขึ้นนั้น มนุษย์ได้สละเสรีภาพที่เขาเคยมีอยู่ใน “สภาวะตามธรรมชาติ” ดังเดิมเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นให้กับองค์อธิปัตย์ เสรีภาพส่วนหนึ่งที่มนุษย์เสียสละให้กับองค์อธิปัตย์นี้เราทราบได้ว่า เป็นเสรีภาพอย่างใดบ้างของมนุษย์ก็โดยการพิจารณาถึงเหตุผลแห่งความจำเป็นของการอยู่ร่วมกันในสังคม แต่อย่างไรก็ตามมนุษย์ก็จำกัดเอาไว้แน่ชัดว่ามีสิทธิใด เสรีภาพใดที่มนุษย์เคยมีอยู่ใน “สภาวะตามธรรมชาติ” นั่นมนุษย์จะสงวนเอาไว้โดยไม่ยอมให้อยู่ในอำนาจของรัฐอธิปัตย์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง รัฐอธิปัตย์จะออกกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เป็นการกระหนบกระเทือนสิทธิเสรีภาพดังกล่าวไม่ได้

มองเตสกิเยอ (Montesquieu 1689 - 1755) นักประชัญชัวฟรังเศส ผู้เขียนจังในหลักอิสระภาพทางการเมือง และลักษณะเดิมเดิมที่มนุษย์มีในการทำงานเป็นเรื่องเจตนาหมั่นแหน่งกฎหมาย ซึ่งมีความเชื่อว่าธรรมชาติของคนจะชีวิต ในสภาวะธรรมชาติแตกต่างกับแนวคิด ของชอบส์และลือค ที่ใช้สันนิฐานเกี่ยวกับสัญญาสังคม โดยมองเตสกิเยอกลับเห็นว่ามนุษย์เมื่อเดินเข้าสู่สังคมจะสูญเสียความเสรีภาพทั้งปวงอันมีอยู่ตามสภาวะธรรมชาติและมนุษย์ยังจะสูญความรู้สึกอ่อนแ้อยู่ด้วย เพราะสังคมต่าง ๆ เกิดขึ้นและเริ่มช่วงชิงผลประโยชน์ระหว่างกัน สภาวะสังคมจะเข้ามาแทนที่หากไม่สร้างสภาวะซึ่งก่อให้เกิดกฎหมายบัญญัติ เกิดข้อบังคับและระเบียบขึ้นจำเป็นเพื่อรักษาสันติภาพอันเป็นกฎธรรมชาติข้อแรก ซึ่งความต้องการกฎหมายมีอยู่สามชนิดคือ กฎหมายระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง และกฎหมายเอกสารที่ควบคุมความสัมพันธ์ในหมู่ชาวภูริ⁴¹

⁴¹ เอ็ม. เจ.沙ร์นตอน. ความคิดทางการเมืองจากเพล็อกต์จันดีงปัจจุบัน (พิมพ์ครั้งที่ 2). แปลโดย เสน่ห์ งามริก. หน้า 339.

ดังนั้นองค์กรก็จึงเห็นว่า หลักประกันแห่งสิทธิเสรีภาพนั้นไม่ได้อยู่ที่การปกรองแบบประชาธิปไตยแต่อยู่ที่รูปแบบรัฐบาลที่มีอำนาจจำกัด เพราะโครงสร้างที่มีอำนาจย้อมมีแนวโน้มจะใช้อำนาจไปในทางที่ไม่ชอบได้เสมอ จึงต้องควรป้องกันการใช้อำนาจโดยชอบ หรือขับย้งการใช้อำนาจเกินขอบเขต โดยใช้วิธีการแบ่งแยกอำนาจและถ่วงดุลอำนาจ (check and balances) และสร้างหลักของการแบ่งแยกอำนาจ (separation of power) เพื่อเป็นหลักประกันแก่ความเป็นมนุษย์ในสังคมนั้นเอง⁴²

จากที่ได้กล่าวมาแล้วรุชโชคคิดว่า ศิลปะและวิทยาการเป็นตัวทำลายเสรีภาพของความเป็นมนุษย์ของแต่ละคนในสังคม ซึ่งถูกกำหนดบทบาทโดยสิ่งแวดล้อมคือบุคคลอื่น มนุษย์จึงดำเนินชีวิตไปตามกระแสแห่งความคิดของผู้อื่นคุณค่าและความหมายของชีวิตในรูปของความสุขความสำเร็จ ความดี ความชั่ว และความมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ จึงถูกสังคมกำหนดบทบาทอื่น ๆ อันเป็นสิ่งภายนอก มิใช่ตัวเราความเป็นมนุษย์ก็ต้องอยู่ในสภาพะทุกข์ทรมาน เพราะถูกสังคมตีความไปหมดแล้ว ทัศนะเกี่ยวกับความสุขเสียบันไดสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อมนุษย์สร้างความไม่สงบภาคภูมิที่เท่ากับสุญเสียความมีเสรีภาพไป จะนั่นถ้ามนุษย์มีเสรีภาพก็ย่อมหมายความว่ามนุษย์นั่นเอง มีคำกล่าวของรุชโชคที่ว่า “ไกรก์ตามมอบตัวเองให้กับคนทั้งหมดเท่ากับไม่ได้มอบตัวเองให้”

⁴² บศกค์ โภไชยaganท. (2544, ธันวาคม). ศักดิ์เครื่องความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540. หน้า 26.

⁴³ เดือน คำศี. (2522). ปรัชญาตะวันตก จากยุคโบราณถึงปัจจุบัน. หน้า 237.

กับผู้ใดเลข และเมื่อมีสมาชิกคนใดในกลุ่มสังคมที่เราจะไม่ได้มีสิทธิอยู่เนื้อเขามาอย่างเดียวกับ สิทธิอยู่เนื้อเรารึ่งเราได้สละให้แก่เขา เพราะฉะนั้น เราจึงเท่ากับได้ของแทนอย่างเดียวกันที่เรา เสียไป รวมทั้งอำนาจที่เพิ่มขึ้นมาในการส่วนรักษาสิ่งที่เรามีอยู่แล้วด้วย “เป็นความสำคัญของการ ก่อตั้งข้อกำหนดของสัญญา เพราะระบะเบียนของสังคมเป็นรากฐานของสิทธิและศักดิ์ศรีของมนุษย์ทั้ง หมด

รูสโซกล่าวว่า “ไม่จำเป็นเสมอไปที่เสียง (ของสมาชิกของประชาคม) จะต้องเป็นเอกฉันท์แต่จำเป็นที่เดียวที่ต้องนับเสียงทุกเสียง การไม่นับเสียงของสมาชิกคนหนึ่งคนใดบ่อมทำให้ ลักษณะ “ร่วม” ของเจตนาอันได้มาจากการเสียงส่วนมากของสมาชิกของประชาคมทำให้เกิดข้อโต้ แย้งว่า สมาชิกส่วนน้อยของประชาคมที่จำต้องการพื้นที่ “เจตนาร่วม” ที่พวกเขามิ่งเห็นด้วยนั้น เขาจะซึ่งคงความเป็นอิสระเสรีอยู่อีกหรือ รูสโซแก้ข้อโต้แย้งดังกล่าวโดยให้เหตุผลว่า การที่ มนุษย์เราตกลงทำ “สัญญาประชาคม” ขึ้นนั้น ความจริงแล้วก็คือ การตกลงที่จะการพื้นที่ “เจตนา “เจตนาร่วม” นั่นเอง ผลของการลงคะแนนเสียงบ่อมแสดงให้สมาชิกส่วนน้อยของประชาคมทราบ ว่า สมาชิกส่วนน้อยนั้นลงคะแนนโดยพิเศษเพราเห็นว่าสิ่งอื่นเป็น “เจตนาร่วม” ทั้งที่ความจริง แล้วไม่ใช่ “เจตนาร่วม”

ตามแนวความคิดของรูสโซ การกำหนดกฎหมายที่ระบะเบียนให้สมาชิกของประชาคมถือ ปฏิบัติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การบัญญัติกฎหมายโดย “เจตนาร่วม” จึงเป็นเงื่อนไขอันสำคัญ ยิ่งของความมีเสรีภาพของสมาชิกของประชาคม อาจกล่าวได้ว่าเงื่อนไขดังกล่าวเพียงประการเดียว เป็นหลักประกันพอกเพียงสำหรับเสรีภาพของประชาชน ส่วนโครงสร้างขององค์กรต่าง ๆ ที่ทำ หน้าที่ในการบริหารรัฐนั้นสำหรับรูสโซแล้ว มีความสำคัญในอันดับรอง เพราะว่า องค์กรต่าง ๆ เหล่านั้นมีหน้าที่เพียงปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งมีหน้าที่เพียงการแปล ความหมายของ “เจตจำนงร่วม” เท่านั้น ดังนั้น กิจกรรมขององค์กรดังกล่าวจึงไม่มีทางที่จะกดขี่ ข่มขู่เสรีภาพของประชาชนได้ ด้วยเหตุนี้ การที่มนุษย์เรายอมศิริราบอย่างสิ้นเชิงและเพียงประการ เดียวเท่านั้นต่อ “เจตจำนงร่วม” จึงทำให้มนุษย์เราพ้นจากการที่ต้องตกอยู่ใต้บังคับหลักอันเกิด จาก “เจตนา” ของปัจจุบัน

การการพื้นที่ “เจตจำนงร่วม” อันเป็นสิ่งแสดงออกของ “เจตจำนงร่วม” ที่ประชาชน เป็นผู้มีส่วนร่วมสร้างนั้น คือการที่ประชาชนแต่ละคนการพื้นที่ “เจตจำนงร่วม” ด้วยเหตุผลดัง กล่าว ประชาชนจึงได้ชื่อว่ามีอิสระเสรี⁴⁵

⁴⁴ เอ็ม.เจ.ชาร์มอน. (2529). ความคิดทางการเมืองจากเพลตัวตนถึงปัจจุบัน (พิมพ์ครั้งที่ 2). แปลโดย เสน่ห์ งามริก. หน้า 397.

⁴⁵ “วีระ โลจายะ. เล่มเดียว. หน้า 1–2.

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จากสิทธิทางธรรมชาติเพื่อมนุษย์ เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติจะนั้นสิทธิธรรมชาติจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการอ้างอิงสิทธิในการดำรงชีวิต เพราะไม่มีใครประณญาที่จะถูกทำลายชีวิต หรือจำกัดองค์ทุกข์ทรมาน ความไม่ต้องการสิ่งเหล่านี้มีอยู่ในธรรมชาติของมนุษย์ เพื่อมนุษย์มีความประณญาที่จะอยู่รอดจึงป้องกันตัวจากความตายและการทุกข์ทรมาน มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่อ่อนแอก็ไม่มีวัยจะที่ใช้สำหรับป้องกันตัวโดยเฉพาะเมื่อนลัตัวอื่น ๆ เช่น กุ้งหรือแม่น เป็นต้น ดังที่ Thomas Hobbes อ้างว่าแม้แต่คนที่แข็งแรงที่สุดในโลกก็อาจถูกฆ่าตายได้โดยง่ายในขณะที่เรากำลังนอนหลับ

อาจจะไม่เป็นการยุติธรรมนักที่จะกล่าวว่า ความประณานของมุขย์ที่จะมีชีวิตอยู่นั้น เป็นความประณานสุดยอด เพราะเรามิอาจปฏิเสธได้ว่าความประณานที่จะมีชีวิตอยู่เป็นความประณานสุดยอดของมุขย์ การกล่าวว่ามุขย์มีสิทธิในการดำรงชีวิตนั้นเป็นการสร้างหลักแห่งศีลธรรม ซึ่งก่อให้เกิดข้อห้ามมิให้เราทำลายชีวิตหรือทำความบادเจ็บแก่เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

ตามความคิดของ Hobbes นั้น รากฐานของสังคมมนุษย์มีลักษณะเป็นอหิงสาของบุญ
อหงำนสูง ไม่ชอบสังคมเพราหมู่บ้านเดียว ฉะนั้นความปลอดภัยจึงมาจากการหลักที่ว่าแต่ละคน
จะต้องไม่ประหัตประหารกัน การบังคับใช้กฎหมายของรัฐธิปัตย์เป็นหลักประกันของสันติภาพ

หลักสัญญาประชามนให้ความกระจางในเบื้องความเป็นจริงบางประการของสภาพของมนุษย์ มนุษย์ไม่เหมือนคนหรือผึ้ง ไม่มีแรงกระดันตามสันชาติญาณที่จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมเสมอไป แต่ละคนมีความคิดของตัวเองสามารถตัดสินได้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ดีที่สุด สำหรับตัวเองและสำหรับผู้อื่นจะนั้นจึงมีการขัดแย้งกันอยู่เนื่อง ๆ ซึ่งทำให้สังคมมนุษย์จำต้องมีกฎหมายฯ ฉะนั้นมนุษย์จึงเป็น “สัตว์ที่ปฏิบัติตามกฎหมาย” วิถีทางเดียวที่มนุษย์จะดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมต่าง ๆ คือการปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม สังคมมนุษย์ประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ฉะนั้นเมื่อมีสังคมขึ้นก็จะต้องมีกฎหมายของสังคมและแต่ละสังคมจะมีกฎหมายของตนเอง และมีกฎหมายข้อหนึ่งซึ่งทุกสังคมต้องมีเหมือนกันหมวดคือ บุคคลจะต้องไม่ใช้กำลังทำลายชีวิตต่อกัน

มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่ต้องใช้ชีวิตอย่างสันติ ซึ่งต้องการจะอยู่รอดคนนี้ อาจถึงว่าตนควรจะมีสิทธิที่จะใช้ชีวิตอยู่อย่างสันติ และอาจเรียกร้องให้สังคมรับรองสิทธินี้ แต่ก็น่าจะตามกันต่อไปอีกว่า ความประดูณาตามธรรมชาติที่อยู่รอดคนนี้เป็นสิทธิที่เราควรโดยสันดานหรือเปล่า หากประวัติศาสตร์เรารู้ว่ามนุษย์ประหัตประหารกันอยู่ตลอดเวลา และในบางครั้งก็มีการทำลายชีวิตกันเป็นจำนวนมาก ๆ อย่างไรก็ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งมักจะมีข้ออրรถาธินายดึงสภาระไว้ด้อมและความจำเป็น

นอกจากปัญหาของการประทัตประหารกันแล้ว ยังมีอีกปัญหานึงที่เป็นข้อถกเถียงกันอยู่ทุกวันนี้ คือ เรื่องของการทำลายชีวิตตัวเองหรือเรียกว่า ๆ ว่าการฆ่าตัวตาย ในเมื่อเป็นที่ยอมรับกันว่ามนุษย์รามีสิทธิที่จะดำรงรักษาชีวิตของตนไว้และถ้าเราไม่ต้องการดำรงชีวิตอยู่ต่อไปเราจะมีสิทธิในการฆ่าตัวตายหรือไม่ ถ้าสิทธิในการดำรงชีวิตมีความหมายเหมือนกับสิทธิในทรัพย์สิน เจ้าของสิทธิย่อมมีสิทธิจะทำลายทรัพย์สินนั้น ถ้าหากว่าการส่งวนรักษาชีวิตไว้เป็นการหน้าที่ทางสังคมอย่างหนึ่งของมนุษย์ เราจึงไม่ควรมีสิทธิทำลายเมกระทั้งชีวิตของตัวเราเอง เพราะถ้าทำไปจะมีผลกระทบกระเทือนต่อสังคม กระนั้นก็คือยังมีปัญหานานปลายต่อไปอีกว่า ถ้าชีวิตของเราไม่มีประโยชน์อะไรอีกแล้วต่อสังคม หรือการดำรงชีวิตของเราไปวัน ๆ เป็นภาระต่อสังคม เราจะมีสิทธิฆ่าตัวตายหรือไม่

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิในการทำลายชีวิตของตนเองแตกต่างกันไปตามบุคคลและสมัยสังคมสังคมต่าง ๆ สังคมที่นับถือศาสนาคริสต์จะพยายามการฆ่าตัวตายในทุกลักษณะ แต่ในขณะเดียวกันก็พยายามหาข้อแก้ตัวเฉพาะเรื่อง เช่นผู้ที่ฆ่าตัวตายนั้นมักจะเป็นผู้ที่เสียสติชั่วคราวอย่างไรก็ตาม การเสียสติชั่วคราวเป็นเพียงข้อแก้ตัวเท่านั้น ซึ่งไม่ได้มายความว่าสังคมจะเห็นด้วยกับการทำลายตัว ในกรณีที่นักโทษพยายามหลีกเลี่ยงจากการรับโทษโดยการฆ่าตัวตาย สังคมจะพยายามผู้นี้ว่าเป็นคนขลาด แต่ในกรณีของผู้ที่ฆ่าตัวตายเพื่อที่จะรักษาเกียรติบศรีเสียง หรือเพื่อเห็นแก่ผู้อื่นสังคมกลับยกย่อง เขาควรจะถูกประณามหรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพของสังคมนับบังคับให้เขาทำเช่นนั้น

ตามหลักของ Thomas Aquinas การทำลายชีวิตตัวเองเป็นความผิด และขัดต่อกฎหมายพระประการแรก โดยธรรมชาติแล้วทุกสิ่งทุกอย่างรักตัวมันเอง และโดยสัญชาตญาณจะรักษาตัวให้อยู่รอดในขณะเดียวกันจะพยายามด้านทันสิ่งที่มาทำลายชีวิต ขณะนี้การทำลายชีวิตจึงขัดต่อหลักธรรมชาติหรือกฎหมายธรรมชาติ ประการที่สอง มนุษย์ทุกคนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ขณะนี้การทำลายชีวิตตัวเองเท่ากับเป็นการทำลายหน่วยหนึ่งของสังคม ประการที่สาม ชีวิตเป็นสิ่งที่พระเจ้าประทานมาให้ และอย่างภายใต้อำนาจศักดิ์สิทธิ์ที่จะบันดาลให้เกิดหรือตาย ขณะนี้การทำลายชีวิตตัวเองเป็นการสร้างบาป เหตุผลประการที่สามนี้เหมือนกับของ Socrates และ Plato เหตุผลประการที่สองเป็นของ Aristotle ส่วนเหตุผลประการแรกเป็นเรื่องของกฎหมายธรรมชาติการทำความเข้าใจกับสิทธิในการดำรงชีวิตนั้นอาจพิจารณาได้จากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องมีการทำลายชีวิตกัน

การลงโทษประหารชีวิตเป็นการฆ่าอย่างมีเจตนาแต่กระนั้นก็ต้องกระทำการซึ่งเป็นการพิทักษ์สิทธิในการดำรงชีวิตของผู้อื่น เพราะว่าผู้กระทำผิดหรือมาตรฐานได้กระทำการซึ่งเป็นการทำลายชีวิตของตน โดยการทำลายชีวิตคนอื่น และความกฎแห่งความยุติธรรม

ชาตรีจะต้องถูกลงโทษ แต่ความคิดแนวใหม่นี้แนวโน้มต่อต้านเหตุผลนี้เพื่อการลงโทษ
ประหารชีวิตไม่ทำให้เกิดอะไรคือขึ้นนอกจากกำจัดผู้กระทำผิดเสียหรือเพื่อไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่
คนอื่น แต่หากว่าผู้กระทำผิดถูกคุมขังและได้รับการฝึกอบรมที่ถูกที่ควรเขากลับตัวเป็นคนดีได้
และจะเป็นประโยชน์แก่สังคม⁴⁶

ตามที่เข้าใจกันตามเจริญประเพณีสังค河流域เป็นการประทัดประหารชีวิตกัน แต่เป็นปฏิปักษ์ต่อสิทธิในการดำรงชีวิต เพราะกฎหมายสังค河流域อนุญาตให้ฆ่าเฉพาะทหารที่มีอาชญากรรมต่อสู้ในสมรภูมิแต่ห้ามฆ่าทหารที่วางแผนย้อมแพ้ ข้อแตกต่างนี้เลื่อนลงไปบ้างในคริสตศตวรรษที่ 20 เนื่องจากการทึ่งระเบิดในเมืองต่าง ๆ ของประเทศที่เป็นศัตรู พลเรือนถูกฆ่าตายเป็นจำนวนมากนายฉะนันจึงกล่าวเป็นการยกสำหรับชาติชาติหนึ่งที่สังค河流域กับอีกชาติหนึ่งในสมัยปัจจุบัน โดยยึดหลักการเคารพต่อสิทธิในการดำรงชีวิตตามเจริญประเพณีของกฎหมายสังค河流域 อย่างไรก็ตาม ชาติต่างๆ ที่ฆ่าพลเรือนเป็นจำนวนมากๆ โดยการทึ่งระเบิดปรามาัญของศหรรฐอเมริกาในอิรักเชิง แต่ก็อ้างว่ามีความจำเป็นเพื่อไม่มีหนทางอื่นอีกแล้วที่จะป้องกันเสรีภาพและความยุติธรรมรวมทั้งสิทธิมนุษยชน จากการบุกรุกอย่างไร่เหตุผลในสังค河流域 โลกครั้งหลังนี้ ข้อแก้ตัวนี้บังคงเป็นเรื่องที่ถกเถียงกันอยู่

2.2.3 หลักและคำสอนในศาสนาคริสต์

คริสต์ศาสนากูกเพย์แพร่และรุ่งโรจน์ ในตะวันตกมีประวัติศาสตร์อันยาวนานและคงยืนหยัดต่อสู้กระแทกต่อต้านสังคมตะวันตกในแต่ละยุคแต่ละสมัย ทำให้พากะตะวันตกในสมัยต่อมาได้เข้าสู่กรุงแศครทราชในพระผู้เป็นเจ้า ด้วยเหตุที่ชาวคริสต์เชื่อในคุณลักษณะพิเศษของศาสนา คือ

1. เป็นศาสนาแห่งความรักของพระเจ้า หมายความว่าศาสนาคริสต์เป็นหลักคำสอนที่แสดงให้เห็นว่าพระยะໂיח្យเจ้าทรงมีความเมตตาต่อสรรพสัตว์ทั่วหน้า ไม่มีความลับอึงต่อ กิจคือทรงลงโทษแก่ผู้มีความดีก็ให้เสวยสุขและเกิดในสวารรค์ถ้าหากสัตว์โลกผู้ทำผิดไปแล้วรู้สึกสำนึกรักในความผิดก็ทรงยกโทษให้ ไม่ทรงอาณาตั้งใจเรื่องทั้งนี้ เพราะพระองค์ทรงเปี่ยมล้นไปด้วยพระเมตตาในหมู่สัตว์

⁴⁶ โภศต ไสภาคย์วิจิตร. (2521, พฤษภาคม – สิงหาคม). “กำเนิดศิทธิมนุษยชน.” วารสารกฎหมายนิติศาสตร์ (เฉพาะเล่มที่ 4), ปีที่ 4, ฉบับที่ 2. หน้า 55 - 58.

2. เป็นศาสตร์แห่งรักของมนุษย์ อันพระเยซูเป็นตัวแทน นำมาเผยแพร่แก่ชาวโลก หมายความว่าศาสตราคริสต์เป็นหลักคำสอนที่แนะนำให้มนุษย์มีความรัก เมตตา ปรารถนาดีต่องกัน เห็นอกเห็นใจกัน ไม่เบียดเบี้ยนรังแกซึ่งกันและกัน ไม่ควรอาฆาตແเกินต่อศัตรู นับว่าคำสอนของศาสตราคริสต์เจตจั่นอันสูงส่งในเรื่องเมตตาธรรม ถ้าทุกคนในสังคมปฏิบัติตามคำสอนแล้ว สังคมมนุษย์ก็จะมีแต่สันติสุขปราจากการเบียดเบี้ยนซึ่งกันและกัน อนึ่งในคุณลักษณะข้อนี้ได้บ่ง ว่า “พระเยซูเป็นตัวแทนพระเจ้านำมาเผยแพร่แก่ประชาชนโลก” หมายความว่า พระเยซู ไครสต์ เป็นทุกของพระยะโ禾ว่าเจ้า นำความปรารถนาดีของพระองค์มาเปิดเผยให้มนุษย์ปฏิบัติตาม เพื่อ สันติสุขของมวลสรรพสัตว์ส่วนหน้า ดังนั้นพระเยซูจึงเป็นศาสตราพยากรณ์ผู้ก่อตั้งศาสนา คริสต์⁴⁷ รวมทั้งมีหลักการดำเนินชีวิตที่แทรกซึมไปในจิตใจ และช่วยกระดับจิต ของผู้ที่ยอมรับคำสอนและปฏิบัติตามให้สูงมากขึ้น นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติตามคำสอนเหล่านี้เป็นผู้เผยแพร่คำสอนให้กับวงของยิ่งขึ้นในหมู่ชนที่ใกล้ชิด โดยอาณาจักรพระเจ้าที่พระเยซุนำมารสอนแก่ ประชาชนมีความหมายสองอย่าง คือ หมายถึงอาณาจักรพระเจ้าในโลกนี้ และ อาณาจักรพระเจ้า ในโลกหน้า

อาณาจักรพระเจ้าในโลกนี้ คือ แผ่นดินพระเจ้าที่มนุษย์สามารถเข้าถึงได้ในชีวิตนี้แต่ ยังไม่สมบูรณ์ การจะเข้าถึงอาณาจักรพระเจ้าอย่างสมบูรณ์ได้จะต้องเข้าถึงชีวิตหน้า คือ หลังจาก ตายแล้วเท่านั้น อาณาจักรพระเจ้าในโลกนี้จะเป็นรากฐานสำหรับอาณาจักรพระเจ้าในโลกหน้าซึ่ง เรียกว่า แผ่นดินสวารรค์ เมื่อมนุษย์ยังอยู่ในโลก จะมีคุณดีและคุณชั่วปะปนกันเพราพระเจ้าทรง เปิดโลกให้มนุษย์เพื่อสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นในจิตใจเพื่อจะได้ดำเนินชีวิตในทางที่ถูกที่ควร แต่ใน กาลสุดท้าย คือในวันพิพากษา คนดีคนชั่วจะถูกแยกออกจากกันตามกรรมของแต่ละฝ่ายที่ได้ กระทำมา การที่จะเข้าถึงอาณาจักรพระเจ้านั้นมนุษย์จะต้องแสดงออกถึงการกระทำอันเหมือนกัน สมควร หลักแห่งความดีที่พระเยซุทรงสอนนั้นก็ขึ้นอยู่กับว่ามนุษย์จะเดือกดูบัดดีอย่างใด ดี หรือชั่ว กล่าวคือมีอิสรภาพในการเลือกวิถีทางดำเนินชีวิตของตนเอง

หลักปฏิบัติเพื่อนำถึงอาณาจักรพระเจ้าในโลกนี้คือการปฏิบัติตามพระบัญญัติให้ ครบถ้วน ซึ่งสรุปได้ 2 ประการ คือ (1) รักพระเจ้าอย่างสุค吉ตสุคใจ และ (2) รักเพื่อนมนุษย์ เหมือนรักตนเอง กล่าวคือ มนุษย์จะเข้าถึงก็ต่อเมื่อรักสัตว์ทุกอย่างโดยไม่กังวลอกและมีความมานะ พากเพียร เพราะอาณาจักรแห่งพระเจ้าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าทางวิญญาณ ผู้ที่ยังไม่สามารถสะสัมภัติ ทางโลกย่อมไม่อาจเข้าถึงอาณาจักรพระเจ้า⁴⁸

⁴⁷ สุเมธ เมธาวิทยาภูล. (2525). ศาสนาเปรียญเทียน. หน้า 130.

⁴⁸ สุจิตรา อ่อนศรีน. (2542, กันยายน). ศาสนาเปรียญเทียน (พิมพ์ครั้งที่ 6). หน้า 211.

กริสตศาสนาได้เข้ามามีอิทธิพลในความรู้สึกนึกคิดและจิตใจของชาวโลกตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยกลางของยุโรป ศาสนาจักรได้เข้ามามีบทบาทแทนอาณาจักรโรมันทั้ง ในด้านศาสนา การเมืองการปกครอง ประเพณีและวัฒนธรรม พระสันตปาปาได้รับการยกย่องว่า เป็นราชาแห่งราชาทั้งหลายมีอำนาจเด่นที่ในการกำหนดบทบาทวิถีชีวิตของคนในสมัยนั้น⁴⁹ เมื่อ จักรวรรดิโรมันอันยิ่งใหญ่ล่มสลายลงในปลายศตวรรษที่ 5 ยุโรปก็ย่างเข้าสู่สมัยกลาง ซึ่งเป็นยุคที่ กินเวลา Nar ร่วม 1,000 ปี จากราชศตวรรษที่ 6 - 11 นั้น เป็นยุคกลางตอนต้นและยุคմืด (dark ages) และจากศตวรรษที่ 12 - 15 นั้นเรียกว่าเป็นยุคกลางตอนปลาย (later middle ages) ซึ่งสภาพ การณ์นับตั้งแต่จักรวรรดิโรมันล่มสลายลงจนถึงของโรมัน ก็พลดอยสู่สุดไปด้วย เกิดการบุ่นพุ่ง แย่งชิงความเป็นใหญ่ตามท้องถิ่นในยุโรป ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมมีลักษณะกลาโหม เป็นแบบนาขกับบ่าวไพร์วาร ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ให้ความคุ้มครองอีกฝ่ายหนึ่งรับใช้เป็นผู้น้อยคนที่มี กำลังนือกว่าเจิงต้องเข้ามายอบตัวสวามิภักดีต่อผู้มีกำลังกล้าเจิงกว่า เกิดความผูกพันผูกพันตอน สนองในลักษณะที่เรียกว่าระบบศักดินาขึ้น สถาบันที่ยังดำรงอยู่ได้ ก็มีแต่ศาสนจักรคริสต์เตียนเท่า นั้นที่รุ่งเรืองเข้มแข็งขึ้นในช่วงปลายสมัยจักรวรรดิโรมัน ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงโรม เพราะไม่ได้ ถูกพวกอารยชนทำลายไปด้วย คนสมัยกลางเจิงถือว่าศาสนาเป็นเสมือนตัวแทนผู้สืบทอดอารย ธรรมโรมันอันรุ่งโรจน์ เรียกว่า “โรมันคาธอลิก” ซึ่งหมายถึงความเชื่อที่เป็นสามัคคี จึงเป็นพยาน ยืนยันสถานภาพของศาสนาจักรว่าเป็นศูนย์กลางแห่งความเชื่อต้องอันแฝงไปทั่วสารทศิล ซึ่งความ เชื่อของชาวคริสต์เตียนประการที่สำคัญคือ ความเชื่อที่ว่าพระเจ้าเป็นผู้สร้างโลกก็ได้สร้างมนุษย์ขึ้น มา ก็อุดมกับอิวานน์เอง และทศนະของชาวคริสต์กฏหมาย มีความเชื่อว่าบัญญัติ 10 ประการที่ ตกทอดมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นพระบัญญัติของพระผู้เป็นเจ้า ทำให้มีคำสอนเน้นให้ชาวคริสต์ ดำเนินชีวิตโดยปฏิบัติตามพระบัญญัติของพระผู้เป็นเจ้าอย่างเคร่งครัดจริงจัง⁵⁰ หลักคำสอนในศาสนาคริสต์ กับความเชื่อในเรื่องบางปัจจัยโดยดำเนินคิดของมนุษยชาติ และนำคิดความเชื่อของฝ่ายคริสต์มา แทนที่ “เหตุผล” แม้แต่ เชนต์ โอมัส อิควานัส ซึ่งเป็นนักบวช นักปรัชญาชาวอิตาเลียน ที่ได้ แบ่งแยกประเภทของกฎ ออกเป็นกฎหมายรัตน์ กฎหมายธรรมชาติ (Natural Law) กฎหมายสังคมศิลป์ และกฎหมายนุษย์โดยเน้นว่าหากมนุษย์ออกกฎหมายข้อต่อธรรมชาติ กฎหมายนั้นย่อมไร้ผล รายฎ บ่อนมิสิทธิไม่เชื่อฟังผู้ปกครองได้ ทั้งนี้ เพราะรายฎบ่อนมิหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายธรรมชาติ และกฎหมายอันศักดิ์สิทธิ์หนึ่งอื่นได้⁵¹ โดยมีนักบัญญัติทางศาสนาคริสต์ที่มีบทบาทสำคัญชัด เจนในขณะนั้น ได้แก่ เชนต์ออกัสติน ได้นำเอาความคิดแบบคริสต์เตียนและความคิดทางปรัชญา

⁴⁹ วนิดา จำเปี้ยง. (2541, พฤศจิกายน). ศาสนาเปรียบเทียบ. หน้า 302.

⁵⁰ ปรีดี เกษมกรพย. (2535). นิติปรัชญา (พิมพ์ครั้งที่ 3). หน้า 133 - 137.

⁵¹ สมยศ เชื้อไทย. (2536). นิติปรัชญาเบื้องต้น. หน้า 91 - 92.

กรีกเข้ามาผสมผสานให้กลมกลืนได้อย่างแนบเนียน จนได้รับยกย่องว่าเป็นการทรงเคราะห์ทางความคิดที่ยิ่งใหญ่และสำคัญในประวัติศาสตร์ความคิดของมนุษยชาติ โดยเน้น “เจตจานง” ของพระผู้เป็นเจ้าในฐานะเป็นที่มาของสรรพสิ่ง และเน้นคำสอนว่าด้วยธรรมชาติของมนุษย์ที่เชื่อว่าการที่มนุษย์คู่แรกไม่เชื่อฟังและประพฤติฝ่าฝืนคำสั่งสอนของพระผู้เป็นเจ้ามิผลทำให้ถูกจ้ำกัดด้วยจากพระผู้เป็นเจ้าทำให้เกิดการตอกต่อของมนุษย์นั้น มนุษย์จึงได้สูญเสียธรรมชาติที่ดีที่พระผู้เป็นเจ้าได้สร้างขึ้น และธรรมชาตินั้นหาความดีไม่ได้อีกต่อไป นอกจากนั้นในส่วนการปกครองและกฎหมาย เช่นต้องกัสตินยังสอนศึกษาสังคมบ้านเมืองหรือรัฐของมนุษย์นั้นแต่เกิดขึ้นเพราความจำเป็นเนื่องจากมนุษย์มีบ้าป่าตามใจชอบ หรือทำความกிடเลสตั้มหายองดัว หน้าที่ของรัฐคือการรักษาความสงบระงับการขัดแย้งต่อสู้ฆ่าฟันกัน และโดยที่มนุษย์มีบ้าป่า ไม่มีธรรมชาติที่ดี ดังนั้นรัฐของมนุษย์จึงไม่อาจมีความสมบูรณ์ตามอุดมคติได้ (Ideal Perfection) และไม่มีทางทำให้โลกมนุษย์กลายเป็นสวรรค์ที่มีความสงบร่มเย็น โดยบริบูรณ์ได้เลย⁵²

เซนต์โภมัส อไควนัส เป็นนักปรัชญาของศาสนาจักรคริสตเตียนในสมัยกลางตอนปลาย โดยมีคำสอนตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักเหตุผลและยกย่องฐานะของเหตุผลให้สูงขึ้นจากที่เคยเน้นเจตจานงของพระผู้เป็นเจ้ามาแต่เดิม ซึ่งอธิบายว่าพระผู้เป็นเจ้าสร้างโลกขึ้นด้วยสติปัญญา คือตามเจตจานงอันกอรปด้วยเหตุผลของพระองค์ ซึ่งความคิดเรื่องสรรพสิ่งจึงดำเนินไปอย่างมีความมุ่งหมายและบอกว่าธรรมชาติของมนุษย์เพียงแต่สื่อสารความดีให้กันและกันเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามความเป็นมนุษย์ก็ยังมีธรรมชาติที่ดีเหลืออยู่ คือสติปัญญา ที่มีเหตุผลอยู่ จึงได้ก่อตั้งสังคมและพัฒนาให้สังคมเจริญขึ้นดังเห็นได้วามิได้ตอกต่อโดยสิ้นเชิงอย่างที่เข้าใจกันตามคำสอนของเซนต์ออกัสตินในสมัยกลางตอนต้น โดยที่มนุษย์บังมีธรรมชาติที่ดีเหลืออยู่ ความเป็นมนุษย์จึงมีสัญชาติญาณในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณธรรม รู้จักรัก เสียสละ รู้จักความดี รู้จักช่วยเหลือกันและกัน และการคำนึงถึงหลักเมตตาธรรมเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่พึงได้รับการปกป้อง โดยเฉพาะศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ผู้ยากไร ซึ่งไม่พึงถูกมองว่าเป็นคนต้องด่าที่ค่อยรับความเมตตากรุณาของผู้อื่น แต่ต้องถือว่าความเมตตากรุณาในรูปการช่วยเหลือส่งเคราะห์ช่วยเหลือกันนี้เป็นพันธนาสาทที่ของรัฐ ที่ต้องมีต่อสมาชิกสังคมที่เสียเปรียบหรือด้อยโอกาสกว่าเพื่อสร้างสรรค์ความยุติธรรมให้เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง ซึ่งหมายความว่าคนที่เกิดมาหากัน พิการหรืออาภัพไม่ได้รับการช่วยเหลือ ความมีสิทธิที่จะเรียกร้อง ความยุติธรรมในสังคมให้ได้ และถือเป็นหน้าที่ของคนที่มีวิทยฐานะสูงกว่าที่จะรับใช้เขา⁵³ อันเป็นส่วนหนึ่งของการมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้นเอง

⁵² ปรีดี เกษมกรพย. (2535). นิติปรัชญา (พิมพ์ครั้งที่ 3). หน้า 142 -143.

⁵³ จักร โภษพานันท์. (2537). นิติปรัชญา. หน้า 385 - 386.

2.2.4 คำอักษรคำสอนของศาสนาคริสต์ที่แสดงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

1. คำสอนในเรื่องความเสมอภาคของมนุษย์ ซึ่งคริสต์ศาสนาสอนว่า มนุษย์ทุกคนมีความเสมอภาคเหมือนกันในสายตาของพระผู้เป็นเจ้า เพราะมนุษย์ทั้งหลายต่างก็เป็นบุตรของพระผู้เป็นเจ้าด้วยกันทุกคน Saint Paul กล่าวพรὸณนาเสริมคำสอนของพระเยซู คริสต์ในตอนหนึ่งว่า “ไม่มีทั้งข้า หรือ กรีก ไม่มีทั้งทาสหรือชนเสรี ไม่มีทั้งชายหรือหญิง เพราะสูเจ้าทั้งปวงเป็นหนึ่งในพระเยซูคริสต์” และยังกล่าวอีกตอนหนึ่งว่า “ไม่มีข้อแตกต่างระหว่างข้าและกรีก เพราะพระเจ้าพระองค์เดียวกันเหนือคนทั้งปวงเป็นที่อุดมสมบูรณ์สำหรับคนทั้งปวงที่เข้ามาพระองค์⁵⁴ ซึ่งคำสอนดังกล่าวจะหันให้เห็นคุณค่าของศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่ศาสนาคริสต์พยายามต่อสู้กับการแบ่งแยกสถานะของมนุษย์ในขณะนั้น เช่น การแบ่งแยก “พวกข้า” ว่าเป็นมนุษย์ที่ไม่ได้รับเดือกด้วยพระผู้เป็นเจ้าหรือการแบ่งแยกชาวกรีก กับมนุษย์ที่ไม่ใช่ชาวกรีก เรียกว่า “คนเดือนไรอารยธรรม” และการแบ่งแยกมนุษย์ออกเป็น “เสรีชน” กับ “ทาส” สิ่งเหล่านี้คือการแบ่งแยกความเป็นมนุษย์จากความแตกต่าง ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ ผิว ฐานะทางสังคม การศึกษา หรือ เพศเป็นความแตกต่างโดยผิวเผินที่กำหนดขึ้นมาเอง หลังจากที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว จึงถือได้ว่าความแตกต่างเหล่านี้ ไม่มีความสำคัญในตัวเอง ตรงกันข้ามการเปรียบเทียบแบ่งแยกของมนุษย์กับกลุ่มเป็นบ่อเกิดของการละเมิดศักดิ์ศรีของมนุษย์ด้วยกันเอง ดังนั้นคัมภีร์ใบเบิลจึงเน้นเสนอว่าคนทุกคนมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และมีสิทธิ์เสรีภาพเสมอภาคเท่าเทียมกัน⁵⁵ ดังนั้นพระเจ้าเป็นผู้สวมศักดิ์ศรีให้กับมนุษย์ก็คือนุษย์มีศักดิ์ศรีได้ เพราะพระเจ้าทรงให้มา ซึ่งการจะเข้าใจความหมายให้ลึกซึ้งจำเป็นต้องเข้าใจพื้นฐานของศาสนาคริสต์ในเรื่องของพระเจ้าเป็นผู้สร้างสรรพสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งมนุษย์ พระเจ้าเป็นผู้ที่รัก คุ้มครอง ห่วงใย เอาใจใส่มนุษย์ พระองค์ทรงอนุญาติสิ่งหลายอย่างให้แก่มนุษย์ และสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งนั้นก็คือ ศักดิ์ศรี⁵⁶

คำสอนที่ให้มนุษย์สำคัญในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เป็นองค์ประกอบหนึ่งคำสอนของพระเยซูคริสต์เกี่ยวกับร่างกายของมนุษย์ ถือว่าคุณค่าอยู่ในตัวเนื่องจากมนุษย์คือสัตว์โลกที่พระผู้เป็นเจ้าสร้างขึ้นมาตามรูปแบบเช่นเดียวกับพระองค์ร่างกายของมนุษย์จึงได้รับอำนาจจากพระผู้เป็นเจ้าให้มีศักดิ์ศรีสมกับที่เป็นรูปแบบของพระผู้เป็นเจ้า ซึ่งในคัมภีร์ใบเบิลกล่าวว่า บรรดาสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่พระเจ้าได้ทรงสร้างขึ้นมาทั้งหมดเป็นสิ่งเดียวกับทรงสร้างขึ้นมาใน “พระฉายา

⁵⁴ วีระ โลจายะ. (2538). กฎหมายสิทธิมนุษยชน. หน้า 5.

⁵⁵ พินิจ รัตนกุล. (2538, กรกฎาคม - ธันวาคม). “สิทธิมนุษยชนและวัฒนธรรม.” วารสารภาษาและวัฒนธรรม. หน้า 64 - 84.

⁵⁶ เศรี หล่อ กันกับและชนะจิตต์ อิสมันนี. (2542). ศักดิ์ศรี ศักดิ์ศรี สิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ในฐานะของคริสต์ศาสน. หน้า 255 - 256.

ของพระองค์” การกล่าวยกย่องนุญย์ว่าเป็นสิ่งมีชีวิตที่เกิดจากกำเนิดของนุญย์อันสูงส่งตามความประมงค์ของพระผู้เป็นเจ้าความเป็นนุญย์ จึงสมควรได้รับการปฏิบัติต่อจากผู้อื่นด้วยมีศักดิ์ศรีที่ต้องการพำนัชกันและกันด้วย ดังนั้นคำสอนในศาสนาคริสต์ที่สอนให้มุนญ์สำนึกในศักดิ์ศรีของความเป็นนุญย์จึงทำกับสอนให้มุนญ์ปฏิเสธที่จะยอมตกอยู่ในอำนาจของรัฐ ชนิดที่ปราสาทเงื่อนไข⁵⁷ ซึ่งรัฐจะต้องไม่ครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดของนุญย์ในรัฐโดยเฉพาะ แล้วนุญย์ที่นับถือศาสนาคริสต์ ถือได้ว่าในเรื่องศักดิ์ศรีของความเป็นนุญย์ได้มีการขยายความจนกลายเป็นแนวความคิดในเรื่องการจำกัดอำนาจของรัฐอีกด้วย

ดังนั้น สำหรับชาวคริสต์เดียน จึงมีความเชื่อว่านุญย์มีศักดิ์ศรีโดยธรรมชาติ เพราะนุญย์เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาจากจิตใจ แล้วคล้ายคลึงพระเจ้า หรือแม้กระทั่งอีกมนุษย์หนึ่ง ศักดิ์ศรี เป็นเสมือนคุณภาพหนึ่งของความเป็นนุญย์ที่จำต้องบรรลุความดี และมีรากฐานอยู่บนพื้นฐานหน้าที่ของทุก ๆ คน ในการขัดเกลาความสมบูรณ์ของศักดิ์ศรีภายในตัวเอง (Perfect One's own Dignity) เพื่อเอาชนะนาป (การชำระบาป) ซึ่งในทางกลับกันก็เกิดการผูกมัดให้บุคคลดังกล่าวจำกัดการพ่อคุณลักษณะแห่งศักดิ์ศรีแห่งความเป็นนุญย์ของผู้อื่นด้วยเช่นกัน

ในสมัยที่พระเยซูเริ่มเผยแพร่ศาสนาคริสต์ ได้มีการแบ่งแยกในระหว่างนุญย์ด้วยกันที่สำคัญอยู่ 3 ประการ⁵⁸

- การแบ่งแยกของพวกริว คือ การแบ่งนุญย์ออกเป็นนุญย์ที่ได้รับเลือกจากพระผู้เป็นเจ้า (นุญย์พวกริวที่ไม่ใช่ริว)
- การแบ่งแยกของชาวคริสต์ คือ การแบ่งนุญย์ออกเป็น ชาวคริสต์และนุญย์ที่ไม่ใช่ชาวคริสต์ ซึ่งชาวคริสต์ถือว่าเป็นพวกร “คนเดือน, คนไร้อารยธรรม”
- การแบ่งแยกนุญย์ออกเป็น “ชนเรือ” และ “ทาส”

ดังนั้น คำสอนของพระเยซุคริสต์ที่ให้ถือว่านุญย์ทุกคนเสมอเหมือนกันจึงเป็นคำสอนที่มีลักษณะเสมือนหนึ่งเป็นการ “ปฏิวัติสังคม” ในสมัยนั้น และถือได้ว่าเป็นที่มาประการหนึ่งของหลักเรื่องความเสมอภาค

2. คริสต์ศาสนาสอนให้มุนญ์สำนึกในศักดิ์ศรีของความเป็นนุญย์ ตามนัยแห่งคำสอนของพระเยซุคริสต์นั้น ร่างกายของนุญย์มีคุณค่าอยู่ในตัว เนื่องจากนุญย์คือสัตว์โลกที่พระผู้เป็น

⁵⁷ วีระ โลจายะ. (2542). กฎหมายสิทธิมนุษยชน. หน้า 8.

⁵⁸ Marcel prelot. Histoire des idées politiques. Paris. Dollo2 .1966,หน้า 111. ถอดใน วีระ โลจายะ. (2538). กฎหมายสิทธิมนุษยชน.

เจ้าสร้างขึ้นมาตามรูปแบบเช่นเดียวกันกับพระองค์ ดังนั้นร่างกายของมนุษย์จึงได้รับอานาจากพระผู้เป็นเจ้าให้มีศักดิ์ศรีกับที่เป็นรูปแบบของพระผู้เป็นเจ้าเอง

ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ดังกล่าวข้างต้น ทำให้มนุษย์ไม่อาจยอมรับอานาของรัฐว่า มีเห็นอกความเป็นอยู่ของมนุษย์ทุกกรณี โดยไม่มีข้อยกเว้น กล่าวคือ ศาสนาคริสต์ประทานให้มนุษย์ปลีกตัวห่างจากความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับมนุษย์ชนิดที่มนุษย์ต้องศิโรราบให้กับรัฐ และให้มนุษย์ตัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับรัฐชนิดที่รัฐครอบคลุมความเป็นอยู่ส่วนตัวของมนุษย์ทั้งสิ้น กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ คริสต์ศาสนาส่งเสริมแนวความคิดปัจเจกชนนิยม

การที่เราจะเข้าใจแนวความคิดของศาสนาคริสต์ตามที่กล่าวมาข้างต้นว่ามีส่วนเป็นที่มาของสิทธิมนุษยชนนั้น เราจำเป็นต้องเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับ “รัฐ” ในสมัยไกด์เกียงกับการก่อกำเนิดและการเริ่มเผยแพร่องศานาคริสต์ โดยเฉพาะแล้วความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแบบรัฐในการปกครองแบบครรัฐกริก

ระบบการเมืองการปกครองแบบครรัฐ ได้เกิดขึ้นในสมัยกรีก โบราณประมาณ ๓๐๐ ปีก่อนพระเยซูประชุติ และดำรงอยู่ในรูปที่ปรับปรุงใหม่จนกระทั่งถึงจักรวรดิโรมันเสื่อมระบบการเมืองการปกครองแบบ “นครรัฐกริก” หมายถึงการปกครองประเภทหนึ่งซึ่งรวมเอาประชากรของใจกลางเมืองและประชากรในส่วนของนครเข้าด้วยกันอยู่ภายใต้การปกครองร่วมกัน^๙

นครรัฐกริกมีอยู่จำนวนมาก แต่ที่มีชื่อเสียงว่าเป็นตัวอย่างของการปกครองแบบครรัฐ เป็นรุดกทางการเมืองแบบตะวันตกที่มีคุณค่าเยี่ยง และเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองที่ได้รับการยกย่องความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับพลเมือง หรือสถานะของบุคคลในครรัฐกริกนั้น บุคคลต้องศิโรราบท่ออานาของรัฐ รัฐมีอานาเหนือพลเมืองทุกกรณี ไม่มีข้อยกเว้น

ท่านศาสตราจารย์ จรุญ สุภาพ ได้บรรณาถถึงความสัมพันธ์ระหว่างนครรัฐกับพล เมื่อว่า “ชีวิตของบุคคลสมัยนั้นผูกพันกับนครโดยสิ้นเชิง ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมใด ๆ การงานใด ๆ บุคคลจะต้องอาศัยเดือนครเป็นปีหมาย ชีวิตส่วนตัวของบุคคลต้องอยู่ภายใต้นคร แต่ละนครก็มีพระเจ้ามีประเพณีของตนเอง พลเมืองจะต้องมีพันธะที่จะมีส่วนในการเคารพพระเจ้าและปฏิบัติตามประเพณีนั้น ชีวิตของพลเมืองเกี่ยวพันกับการปกครองนคร โดยเฉพาะต้องให้บริการต่อนคร เช่นจะต้องรับใช้นคร นครอาจจะเรียกร้องสิ่งต่าง ๆ จากพลเมือง ได้ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สิน ชีวิต สติปัญญา หรือเวลาของบุคคล ยังในเวลาสังคมคนต้องมีหน้าที่ต่อนครเพิ่มขึ้น สิ่งเหล่านี้ ชาวกริกถือว่าเป็นสิ่งเกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นปกติสัย

^๙ จรุญ สุภาพ. (2514). หลักรัฐศาสตร์. หน้า 53.

และท่านศาสตราจารย์ Jacques ROERT ได้บรรยายถึงลักษณะที่ชาวคริสต์ก่ออยู่ได้ ยังคงเดือดของรัฐว่า “ชาวคริสต์ไม่เรียกร้องขอบเขตส่วนบุคคลที่ห้ามไม่ให้รัฐก้าวเข้ามา การจำกัดสิทธิทางการเมืองก็คือ การเป็นทาสก็คือ การกำจัดทรัพย์ในมือพิการก็คือ แสดงให้เห็นถึงความไม่สงบในสังคมทางร่างกาย แต่ละคนต่างตกเป็นทาสของกฎหมาย”

ความตายของโซกราติส แสดงให้เห็นลักษณะของชาวคริสต์ที่เคร่งศาสนาอย่างมาก เมื่อ索กราติสจะถูกตัดสินประหารชีวิต โดยลูกบุนนาคหนึ่งที่ตนชิงชัง แต่索กราติสก็คงปฏิเสธไม่ยอมฉายโฉกาศหลบหนี ในหนังสือเรื่องคริตโต (Crito)索กราติส อธิบายเหตุผลของเขาว่า พันธะที่เขามีอยู่รัฐนั้นใหญ่ยิ่งและคุณประโยชน์ที่เขามีได้รับในฐานะเป็นราษฎรนี้อยู่มากนักเกินกว่าที่จะทำให้เขายกปฏิเสธอำนาจของรัฐในโอกาสเดียวที่ไม่เป็นคุณต่อเขาได้⁵⁹

ดังนั้น คำสอนในศาสนาคริสต์ที่สอนให้มุขย์สำนึกในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ยังเท่ากับสอนให้มุขย์ปฏิเสธที่จะยอมตอกย้ำให้อำนาจของรัฐชนิดที่ปราศจากเงื่อนไข

คริสต์ศาสนาของรัฐเน้นแนวความคิดในเรื่องอ่อนน้อมถ่อมตน โดยมีเงื่อนไขเพียง ประการเดียวเท่านั้น คือ รัฐจะต้องเป็นสังคมเปิด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง รัฐจะต้องไม่ครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดของมนุษย์ในรัฐ โดยเฉพาะแคว้นมนุษย์ที่ถือศาสนาคริสต์ ถือได้ว่าแนวความคิดของศาสนาคริสต์ในเรื่องศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ได้ในการขยายความจนถูกกฎหมายเป็นแนวความคิดในเรื่องการจำกัดอำนาจของรัฐอีกด้วย อย่างไรก็ตาม คริสต์ศาสนาข้างมีแนวความคิดโดยตรงที่เกี่ยวกับการจำกัดอำนาจของรัฐ

2.2.5 หลักและคำสอนของศาสนาอิสลามที่แสดงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่สำคัญศาสนาหนึ่ง โดยเฉพาะประชาชนชาวอาหรับและยังแพร่หลายเข้าไปในอินเดีย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย และแอฟริกาอีกด้วยอันเป็นต้นกำเนิดของศาสนาคริสต์ ด้วยเหตุนี้เราอาจกล่าวได้อย่างกว้างๆว่าศาสนาคริสต์กับศาสนาอิสลามพัฒนามาจากศาสนาเดียวกัน เนื่องจากคัมภีร์อัลกุรอานของศาสนาอิสลามมีเนื้อหาหลายตอนสอดคล้องกับคัมภีร์เก่าของศาสนาคริสต์⁶⁰ ในระยะเวลากว่า 1,000 ปี อิสลามเป็นนานาของศาสนาหนึ่งที่จัดอยู่ในประเภทของเอกเทวนิยม ซึ่งนับถืออัลเลาะห์เป็นพระเจ้าเพียงพระองค์เดียว และมีนบีมุ罕มัดเป็นผู้เผยแพร่หลักการศาสนาเป็นศาสนากองค์สุดท้าย ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาแห่งจิตใจ โดยไม่มีสิ่งใดเป็นเครื่องหมายแทนหรือสักการะ แต่ปฏิบัติศาสนกิจด้วยการระลึกถึงพระเจ้า อันเรียกผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามว่า “มุสลิม” หรืออิสลามมิกชน โดยวัฒนธรรมอิสลามที่มีมาจากการห้ามคัมภีร์อัลกุรอาน

⁵⁹ เอ็ม.เจ. สารนอง. ความคิดทางการเมืองจากเพล็อกตอนถึงปัจจุบัน แปลโดย เสน่ห์ งามริก. (2519). หน้า 33.

⁶⁰ เสดีร โภสส. (2530). ศาสนาเบรียนเทียน. หน้า 275-276.

งาน ซึ่งพระองค์อัลเลาะห์ได้ประทานให้แก่มนุษยชาติโดยผ่านทางศาสนานุรชามัด ความเชื่อของมนุษย์แต่ละคน หรือคนหนึ่งคนใดเท่านั้น หากแต่มาจากการพูดเป็นเจ้าเป็นสำคัญ จะนับวัฒนธรรมอิสลามจึงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา สถานที่แวดล้อม หรือค่านิยมของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้วัฒนธรรมอิสลามจึงถูกจัดว่าเป็นวัฒนธรรมที่แข็ง เนื่องจากอิสลามวางหลักการไว้ว่าสิ่งใดที่เป็นประเพณีอันเกี่ยวเนื่องกับศาสนาจิหรือวัฒนธรรม อิสลามที่ได้กำหนดไว้แล้ว เป็นสิ่งที่มุสลิมไม่สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความต้องการ ตามอำเภอใจ หรือตามค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคมนั้นๆ เพราะหากมุสลิมปฏิบัติเช่นนั้น ความเป็นเอกภาพของอิสลามจะไร้ความหมาย และอิสลามก็จะกลายเป็นวัฒนธรรมที่อ่อน ที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปตามกิเลส หรือค่านิยมได้ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นชัดเจน เช่นการบัญญัติในเรื่องการแต่งกายศรีที่ให้ปิดปิดร่างกายให้มิดชิด ศรีมุสลิมทั่วโลกก็ต้องปฏิบัติโดยไม่มีข้ออ้าง ไม่ว่าจะอาศัยอยู่ในเมืองที่ร้อนเพียงใดก็ตาม หรือกรณีของผู้ชายมุสลิมที่ห้ามการดื่มสุรา การเที่ยวผู้หญิง หรือเข้าไปรับบริการในสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ด้วยอย่างเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้ชายมุสลิมไม่ถือปฏิบัติ แม้จะถูกเพื่อนเปลี่ยนหน้าที่เป็นอิสตรีก็ตาม

มีหลักกำหนดให้ศาสนิกชนปฏิบัติ เป็นรายละเอียดยิ่งกว่าศาสนาใดๆ คำสอนนั้นจึงถูกกล่าวเป็นหลักปฏิบัติสำหรับศาสนิกชนปฏิบัติเป็นสำหรับศาสนิกชน โดยไม่ต้องผ่านสถาบันที่เป็นสื่อกลางคือสถาบันสงฆ์ เช่นศาสนาอื่น ไม่แยกข้อปฏิบัติของนักบุญให้ต่างจากคนสามัญดังนั้นผู้ที่เป็นศาสนิกชนหรือชาวมุสลิม จึงมีความครึกโครอตประอัลลอห์ และคำสั่งสอนที่ก่อให้เกิดศักดิ์ศรีของมนุษย์ได้แก่

1) กฎแห่งการกำหนดสภาระของตัวเองในความเป็นมนุษย์ ได้แก่คำสอนที่ให้ศรัทธาในกฎแห่งการกำหนดสภาระของตัวเองในความเป็นมนุษย์ ที่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างในจักรวาลอยู่ภายใต้กฎแห่งการกำหนดสภาระ แต่การกระทำของมนุษย์นั้นอยู่ที่เดนาและการตัดสินใจของมนุษย์เอง โดยในแต่ละวิธีธรรมคือเป็นศาสนกิจที่ชาวมุสลิมต้องปฏิบัติทุกวัน เช่น “การนมษา” หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “การละหมาด” อันเป็นการตั้งศีลพิธารณาตนให้ดีดีอยู่ในความถูกต้อง

2) ศาสนาพิธีที่เกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ได้แก่การสอนให้เข้าด้วยศาสนาพิธีที่เกี่ยวกับเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เช่น การถือศีลอดจากข้อกำหนดให้ชาวมุสลิมทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่มีฐานะอย่างไรในสังคม ปฏิบัติจากพื้นฐานที่เท่าเทียมกันในความเป็นมนุษย์ไม่ว่าเป็นเจ้านาย รายญาติ นายบ่าว พลเรือน ทหาร ล้วนปฏิบัติอย่างเดียวกัน การถือศีลอดจึงเป็นวาระที่ชาวมุสลิมตั้งใจทำความดีให้เกิดศักดิ์ศรี และ ละเว้นจากความชั่วเป็นพิเศษ นอกเหนือนั้นยังมีการจ่าย zakat ซึ่งเป็นการบำเพ็ญทานตามศาสนบัญญัติ โดยจ่ายทรัพย์สิน เงินทองและสิ่งที่มีในครอบครอง เกินให้แก่บุคคลอื่นเพื่อบริจาดแก่คนด้อยโอกาสต่างๆ หรือสังคมบริจาคเพื่อส่วนรวม

3) การเข้าหลักธรรมมาใช้เป็นกฎหมายอิสลาม ได้แก่ การเข้าหลักธรรมมาใช้เป็นกฎหมายโดยตรงนั้น มีเฉพาะศาสนาอิสลามที่มีความโศดเด่น ซึ่งนักกฎหมายอิสลามพยาบานที่จะจำแนกเจตนากรณ์ของกฎหมายอิสลาม ปรากฏว่ามีสิ่งสำคัญที่ต้องการคุ้มครองประการหนึ่งคือ “การคุ้มครองศักดิ์ศรีของมนุษย์” โดยพยาบานสร้างมาตรฐานการต่างๆ ที่ออกแบบเพื่อที่จะคุ้มครองศักดิ์ศรี ความรู้สึกของมนุษย์ หรือที่เป็นความรู้สึกร่วมกันของมนุษย์ เช่น การถือว่าศักดิ์ศรีของผู้หญิงนั้นอยู่ที่ความสำรวมในเรื่องการ ผู้ชายก็เสนอภันในเรื่องนี้ ศาสนาอิสลามจึงวางมาตรการรูปธรรม ด้านความสัมพันธ์ การแต่งตัว การคิด และเรื่องของจิตใจ เพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีอันนี้ไม่ให้ถูกสงสัย ในเรื่องของความบริสุทธิ์ทางเพศ ดังนั้นถ้าหากคุณค่าที่เป็นนามธรรมนั้นปราศจากเกล้าคุ้มกันที่ถูกต้อง สิ่งที่จะตามมาคือการขาดศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ในท้ายที่สุด

นอกจากนี้ยังมีด้วยอยู่เรื่องหนึ่งเกี่ยวกับมุขมัคด์ ซึ่งเป็นผู้มีมนุษยธรรมอย่างสูง คือ กรณีของนางเคาะดีญาเร่ ได้ให้ทำสนมุ่นแม่ท่านมุขมัคคุนหนึ่งชื่อว่า ชาอด ผู้เป็นบุตรของชาติที่ถูกจับมาขึ้นศาลให้แก่นางเคาะดีญาเร่ ต่อมาเมื่อ ยิริตท์ทราบว่าลูกของตนตกเป็นสิทธิของมุขมัคคุน เรินเดินทางมาขึ้นศาลเมืองมักกะห์ ไม่ชาดีข้าวเงินเป็นจำนวนมาก ท่านมุขมัคคุล่าวว่า ก็คงพาตัวเข้าไปเกิด ไม่ต้องได้ถอนถ้าหากเขาเลือกที่จะอยู่กับฉัน ฉันจะเสือกใส่เข้าไปด้วยเหตุใดหรือ...” เมื่อชาอดกลับตอบอย่างชาดคนว่า เขาประณญาจะอยู่กับผู้เป็นนายของเขาต่อไป เพราะเขายังได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีแล้วกันเป็นลูกชายคนหนึ่งของท่าน และจากนั้นเป็นต้นมาชาอดก็ชื่อว่าเป็นบุตรของมุขมัคด์แต่นั่นมา⁶² จากความเชื่อมาสู่หลักหลักสิทธิมนุษยชนในอิสลาม ที่ก่อให้เกิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ขึ้น ตามที่รรศน์ของนักเขียนชาวอิสลาม ด้วยย่าง เช่น อาบุล อีล่า โมคุด ได้กล่าวถึงว่า อิสลาม ได้มีการวางแผนรากฐานสิทธิพื้นฐานอันเป็นสถาบันของประการเพื่อความเป็นมนุษย์ในส่วนทั้งหมด ซึ่งจำต้องได้รับการเชื่อฟังและ贯彻ในทุกๆ สถานะอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานสำหรับมนุษย์ทุกคน ที่เป็นผลจากสถานภาพแห่งความเป็นมนุษย์ในตัวเขา และขึ้นนักการศึกษาต่างๆ รวมทั้งนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงขันหลักการและแนวคิดพื้นฐานของเรื่องสิทธิมนุษยชน ได้กำหนดขึ้นมาจากการเริ่มแรกสุดในกฎหมายอิสลามที่เดียว โดยแนวคิด และท่าเบนดี ถึงกลับกล่าวถึงว่า ความคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนในยุคปัจจุบัน เป็นที่ปรากฏบนรับกันนานาแสวงถึงถึงประมาณ 1,400 ปี แต่เหมือนกับเป็นเพียงการกล่าวถึงว่าที่ยังไร้ข้อสนับสนุน เพราะอย่างเช่น คาดic เอ็น อิสาด ก็ยังขันว่า แม้มุสลิมพยาบานแสวงหาอย่างไม่ลดละต่อวิถีทางและเครื่องมือที่จะขึ้นยันต่อกันในสิ่งที่ภาษา

⁶² ยศศักดิ์ โกไชยกานนท์. (2544, ธันวาคม). ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540. หน้า 39 – 40.

สมัยใหม่เรียกว่า “สิทธิมนุษยชน” แต่ก็ไม่สามารถแปลถ่ายทอดไปเป็นภาษาของอิสลามอันศักดิ์สิทธิ์ได้ มีเพียงบางสิ่งที่ละเอียดเหมือนแกนสังคมของศาสนาอิสลาม กระทั้งเข้าได้รับเรื่องของสิทธิมนุษยชนสิบสี่ประเกต ซึ่งได้รับการยอมรับและปรากฏมั่นคงอยู่ในโลกอิสลาม

อย่างไรก็ตาม ได้มีนักคิดหลายท่านพยายามระบุแยกประเภทรายชื่อของสิทธิต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ในดั้วนุษย์ตามศาสนาอิสลาม ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยส่วนบุคคล สิทธิที่จะได้รับความเคารพในเกียรติศักดิ์เฉพาะตัว สิทธิที่จะได้รับความเสมอภาค สิทธิที่จะเป็นพื้นท้องกัน และ สิทธิที่จะได้รับความยุติธรรม แต่ก็มีบางทฤษฎีแสดงข้ออกเดียงโดยอ้างว่า “สิทธิในมนุษย์ในอิสลามเป็นสิทธิพิเศษของพระอัลเลาะห์ (พระเจ้า) เพราะว่าอำนาจอันชอบธรรมต่างๆนั้น ท้ายที่สุด แล้วก็เป็นของพระเจ้าหมด” เป็นนัยที่มีความจัดแบ่งอยู่ในตัว เพราะเท่ากับบุคคลถึงสิทธิมนุษยชน ที่มิได้เป็นสิทธิของมนุษย์ หากแต่เป็นสิทธิพิเศษของพระเจ้า ที่มีเฉพาะบุคคลที่มีสถานะทางกฎหมาย สมบูรณ์ กล่าวคือเฉพาะมนุษย์ที่มีชีวิตอยู่ พร้อมวัญญาอันบริบูรณ์ มีเสรีภาพและมีครรภชาต่ออิสลาม เท่านั้น⁶³ ดังนั้น เมื่อมีความหลากหลายทัศนะเกี่ยวกับประเด็นเหล่านี้ ซึ่งหากข้อนองเป้าหมายอย่าง เป็นกลางแล้ว ย่อมไม่มีข้อสองสัญได ๆ ว่าหลักธรรมในศาสนาอิสลามที่เกี่ยวกับสังคมและปรัชญา ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงความใส่ใจเป็นห่วงเป็นใจอย่างยิ่ง ในความกินดือญดีของมนุษย์ และการมีศักดิ์ศรีของมนุษย์นั่นเอง

2.2.6 หลักและคำสอนของศาสนาพุทธที่แสดงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

เนื่องจากพุทธศาสนาเป็นศาสนาอ่อนนิยม กล่าวคือไม่เรื่อง ไม่สอนและไม่พึงพาในเรื่องพระเจ้าสร้างโลก หากแต่เชื่อว่ามนุษย์นั้นสามารถพึงพาตนเอง ได้ทุกอย่าง โดยเน้นหนักเรื่องศีลธรรมและปัญญาชั้นสูง ตลอดจนให้ความครรภชาติในความเป็นมนุษย์อันลึกซึ้ง โดยมีการประกาศศักดิ์ศรีขึ้นพื้นฐานอันเสมอภาคกันของมนุษย์ว่า “คนทุกคน ไม่ว่ากำเนิดในชนชั้นวรรณะไหน มีสถานะด้านกำเนิดมาอย่างไร ย่อมมีศักขภาพเสมอ กันที่จะพัฒนาตนเองเข้าสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และทุกคนตกลอยู่ภายใต้กฎธรรมชาติต่างๆ อย่างเสมอ กัน” ปฐมเหตุแห่งหลักความครรภชาติในพุทธภาวะของมนุษย์สามารถสืบทอดจากความเชื่อมั่นในปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ที่ทรงเป็นต้นแบบของมนุษย์ทั้งหลาย ที่ยืนยันถึงสมรรถวิสัยของมนุษย์ว่าสามารถหั่งรู้สังธรรมเข้าถึงความดึงดันสูงสุด ได้ด้วยสติ ปัญญาและความเพียรของตน อันเป็นครรภชาติและเชื่อมั่นในปัญญาที่จะหั่งรู้ว่าสังธรรมของมนุษย์ทุก ๆ คน หรือเป็นความมั่นใจในความเป็นมนุษย์ เพราะหากมองความเป็นมนุษย์ ที่มีความเคารพในตัวเองและผู้อื่น ชนิดที่ไม่มีการจำแนกเพศ ชาติ หรือผ่านธุต่างๆอัน

⁶³ จรัญ โภษณานันท์. (2528, ธันวาคม). “สิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีไม่เป็นของมนุษย์ : บทวิจารณ์เชิงวิเคราะห์แนวความคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนในโลกที่มิใช่ตะวันตก.” วารสารกฎหมาย (ฉบับลงกรกฎาคม/กันยายน).

ท้ายสุดความเป็นสาがらของพุทธธรรมเช่นนี้ จะโน้มนำไปสู่สำนึกแห่งความเป็นสากรณิยมของมนุษยชาติหรือการภาคราชว่างมนุษย์ที่ไม่จำต้องร่วมสายโลหิตเดียวกัน⁶⁴

ความเป็นมนุษย์ตามแนวพุทธปรัชญาอันนั้น มนุษย์คือสิ่งมีชีวิตชนิดพิเศษที่ได้รับการปูทางขึ้นมาเป็นนามและเป็นรูป กล่าวคือมนุษย์มีส่วนประกอบรูปธรรมคือร่างกาย กับส่วนที่เป็นนามธรรมคือจิตใจ แล้วภายหลังก็ขึ้นมาเป็นชีวิตของมนุษย์พระนี้เจตฯ งานอิสระและพลังความเริ่มสร้างสรรค์เป็นสมบัติโดยธรรมชาติ มนุษย์จึงได้ชื่อว่า “เกิดมาเป็นผู้เดือก” ตามที่มนุษย์เห็นสมควรด้วยเหตุผลและกำหนดขึ้นเป็นแนวทางดำเนินชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีได้ เพราะมนุษย์ไม่ได้อยู่ในอาณาตัว หรือประการสิทธิของเทพเจ้า ที่เรียกว่าพระมหาลิขิต หากแต่มนุษย์ยอมแบลสกาฟไปตามความเชื่อเพื่อให้บรรลุสิ่งที่ดี ดีกว่า และดีที่สุด โดยสามารถสร้างพลังและความมั่นใจให้แก่ตนเองได้โดยไม่ต้องพึงพากความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาตินมนุษย์ และสามารถแสร้งหาสิ่งต่างๆ เพื่อมาปูทางแต่ความเป็นมนุษย์ให้ดีขึ้น ดังพระพุทธองค์ทรงตรัสว่า “... เมื่อเห็นคุณค่าในชีวิตมนุษย์ควรรักษาปรับปรุงชีวิตให้ดีขึ้น ดำเนินชีวิตไปตามแนวทางที่ถูกต้อง ผู้ฉลาดย่อมดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาท สำหรับมนุษย์สิ่งอื่นใดที่ถือว่ารักยิ่งกว่าชีวิตเป็นไปไม่มี เมื่อเข้าใจความจริงข้อนี้ มนุษย์ควรให้ความคุ้มครองรักษาชีวิต ทั้งนี้พึงทราบและตระหนักรู้ว่าชีวิตของผู้อื่น ไม่น้อยกว่าคุณค่าชีวิตของตนเอง”... จึงกล่าวได้ว่าพุทธศาสนาเกิดขึ้น เพราะพระพุทธเจ้าทรงมีทัศนะหลายประการที่ไม่ตรงกับศาสนาพราหมณ์อันเป็นศาสนาที่มีอยู่เดิม อีกทั้งยังมีแนวคิดต่างกับศาสนาอินถุ หากแต่ความขัดแย้งทางความคิดข้างต้น เหล่านี้มีมาตั้งแต่อดีตกาล การปิดกันอ่อนแรงแนวคิดที่สร้างชาติเชื่อมั่นต่อศักยภาพทางปัญญาหรือความเป็นพุทธะในความเป็นมนุษย์ทุกคน ยังกระทำผ่านการตีความคิดความคิดเกี่ยวกับชาติพหุรักรัฐฯ ในการเปลี่ยนแปลงประเทศ ให้เกิดประโยชน์ แต่ความเชื่อเรื่องความเท่าเทียมของคน อีกทั้งพุทธศาสนาขึ้นให้ความหมายในแบบที่เป็นศาสตร์ของการคำรงชีวิตมากกว่าลัทธิความเชื่อถือทางศาสนา กล่าวคือ เป็นศาสตร์ซึ่งคนเราอาจใช้เรียนรู้ เพื่อดำเนินชีวิตของตน ด้วยความเข้าใจตามภาวะวิสัยและด้วยสติปัญญาที่จะรู้ ละน้ำการให้เกียรติ และการดำเนินถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์แก่กันนั้น พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า เป็นประเด็นสำคัญให้เรียนรู้และยอมรับเจตฯ งานอิสระอันริเริ่มสร้างสรรค์ความเป็นมนุษย์ โดยยึดประโภชน์สุขที่มวลมนุษย์ได้รับเป็นสำคัญ โดยเฉพาะแนวปรัชญาที่สอนให้มนุษย์ไม่ถือสิ่งอื่นมีคุณค่าเหนือกว่าความเป็นมนุษย์ในส่วนที่เกี่ยวกับโลกมนุษย์ “ไม่มีความแตกต่างกันในความเป็นมนุษย์” เพราะพุทธ

⁶⁴ จรัญ ใจขานันท์. (2544). รัฐธรรมนูญ2540 : จากศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สู่ชั้นมิกสิทธิชนมนุษยชน. หน้า 87 - 89.

ประญาถือว่าทุกคนมีโอกาสพัฒนาตนเอง ให้ทัดเทียมกัน และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ มนุษย์ไม่ควรเอา เหตุปัจจัยและเงื่อนไขอื่นมากำหนดเชื้อชาติ เพ่าพันธุ์ และสีผิว มาเป็นตัววัดและตัดสินความเป็น มนุษย์เป็นต้น

คำสอนในพุทธศาสนาเกี่ยวกับหลักธรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ อันสะท้อนให้เห็นคุณค่า และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1) คำสอนเกี่ยวกับเรื่องทathaและการแบ่งวรณะ

เนื่องจากพุทธศาสนาเป็นศาสนาหนึ่ง ซึ่งถือว่าระบบทาสเป็นระบบที่ขัดกับศีลธรรม และความเสมอภาคของมนุษย์ เพราะในระบบทาสนี้จะมีการปฏิบัติที่ขาดความเป็นมนุษย์ต่อกัน พุทธศาสนาไม่เห็นด้วยกับการที่คนหนึ่งปฏิบัติต่ออีกคนหนึ่งเหมือนไม่มีความรู้สึก การปฏิบัติเช่น นี้ไม่ถูกต้องตามคำสอนของศาสนาพุทธ ซึ่งสอนให้คนมีเมตตาและมีความรักต่อเพื่อนมนุษย์มาตั้ง แต่สมัยพุทธกาลแล้ว และยังมีคำสอนที่ไม่แบ่งแยกวรณะ อันต่างกับศาสนาพราหมณ์ที่เน้น ธรรมคือการทำหน้าที่ตามวรณะเป็นสำคัญ โดยมองว่าเป็นเรื่องที่พราหมณ์กำหนดเอาเอง แท้จริง วรณะนั้นไม่มีอยู่จริง พุทธศาสนาไม่ยอมรับการสร้างมนุษย์ในลักษณะเช่นนี้ จึงไม่เชื่อเรื่อง วรณะทำให้ไม่มีการแบ่งแยกความเป็นมนุษย์ตามหน้าที่ของแต่ละวรณะ ไว้อย่างดายด้วยเห็นอน อย่างศาสนาพราหมณ์ที่เน้น ซึ่งความแตกต่างระหว่างสองศาสนานี้ สะท้อนให้เห็นว่าพุทธศาสนา คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม ศักดิ์ศรีเป็นสามัญให้มี เมื่อจะเทียบกับเราอาจ โยงเข้าหาหลักพุทธ ศาสนาได้หลายอย่าง เช่นเรานอกได้ว่าพุทธศาสนาถือว่าคนทุกคนต้องเป็นไปตามกรรมนิยามและ ธรรมนิยามเสมอ กันทั้งหมด ตั้งต้นแต่ต้องเกิดแก่เจ็บตายเหมือนกันทุกคนตามกฎแห่งกรรม ถือไม่ มีการแบ่งแยกคนให้สูงต่ำ กันด้วยวรณะชาติกำเนิด⁶⁵ กรรมคือการกระทำความประพฤติธรรม จึงเป็นเครื่องวัดคน นี่จะถือว่าเป็นเกณฑ์วัดศักดิ์ศรีก็ได้

2) คำสอนเกี่ยวกับ “หลักพรมวิหารธรรม 4”

เป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานของหลักศีลธรรมที่มุ่งต่อการสร้างสรรค์ต่อกันและกันในความสัมพันธ์ ระหว่างความเป็นมนุษย์ เพราะโดยรูปศพที่ “พรมวิหาร” แปลว่า ธรรมประจำใจของพรม ซึ่ง ในความหมายดังเดิมพรมของศาสนาพราหมณ์หมายถึงเทพเจ้าสูงสุดผู้สร้างโลกผู้อภิบาลโลกและ ผู้ลิขิตชีวิตมนุษย์ แต่ในการแปลความหมายของพุทธศาสนาที่มิใช่ศาสนาแบบเทวนิยม พรมจึง หมายถึง “ผู้ประเสริฐ” คือผู้ที่มีจิตไกรวางขวางและยิ่งใหญ่ด้วยคุณธรรมความดีงาม ซึ่งทุกคน ควรมีพรมวิหาร อันเป็นหลักธรรมที่มนุษย์ทุกคนต้องทำตัวให้เป็นพรม โดยประพฤติปฏิบัติ

⁶⁵ ยกศักดิ์ ไก่ไขกานนท์. เส่อมเดิม. หน้า 42–44.

ประชาชนถือว่าทุกคนมีโอกาสพัฒนาตนเอง ให้ทัดเทียมกัน และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ มนุษย์ไม่ควรเอา เหตุปัจจัยและเงื่อนไขอื่นมากำหนดเชื้อชาติ เพื่อพันธุ์ และสิ่งมาเป็นตัวดัดและตัดสินความเป็น มนุษย์เป็นต้น

คำสอนในพุทธศาสนาเกี่ยวกับหลักธรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ อันสะท้อนให้เห็นคุณค่า และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1) คำสอนเกี่ยวกับเรื่องทางสagesและภาระ

เนื่องจากพุทธศาสนาเป็นศาสนาหนึ่ง ซึ่งถือว่าระบบทางสagesเป็นระบบที่ขัดกับศีลธรรม และความเสมอภาคของมนุษย์ เพราะในระบบทางสานีจะมีการปฏิบัติที่ขาดความเป็นมนุษย์ต่อกัน พุทธศาสนาไม่เห็นด้วยกับการที่คนหนึ่งปฏิบัติต่ออีกคนหนึ่งเหมือนไม่มีความรู้สึก การปฏิบัติเช่น นี้ไม่ถูกต้องตามคำสอนของศาสนาพุทธ ซึ่งสอนให้คนมีเมตตาและมีความรักต่อเพื่อนมนุษย์มาตั้ง แต่สมัยพุทธกาลแล้ว และยังมีคำสอนที่ไม่แบ่งแยกภาระ อันต่างกับศาสนาพราหมณ์ที่เน้น ธรรมคือการทำหน้าที่ตามภาระเป็นสำคัญ โดยมองว่าเป็นเรื่องที่พระราหมณ์กำหนดเอาเอง แท้จริง ภาระนั้นไม่มีอยู่จริง พุทธศาสนาไม่ยอมรับการสร้างมนุษย์ในลักษณะเช่นนี้ จึงไม่เชื่อเรื่อง ภาระทำให้ไม่มีการแบ่งแยกความเป็นมนุษย์ตามหน้าที่ของแต่ละภาระ ไว้อย่างดายด้วยเห็นว่า อย่างศาสนาพราหมณ์ที่เน้น ซึ่งความแตกต่างระหว่างสองศาสนานี้ สะท้อนให้เห็นว่าพุทธศาสนา คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม ศักดิ์ศรีเป็นคำสมัยใหม่ เมื่อจะเทียบกับเราอาจ予以เข้าหาหลักพุทธ ศาสนาได้หลายอย่าง เช่นเรานอกได้ว่าพุทธศาสนาถือว่าคนทุกคนต้องเป็นไปตามกรรมนิยามและ ธรรมนิยามเสมอ กันทั้งหมด ตั้งต้นแต่ต้องเกิดแก่เจ็บตายเหมือนกันทุกคนตามกฎแห่งกรรม ถือไม่ มีการแบ่งแยกคนให้สูงต่ำ กันด้วยภาระชาติ ฯลฯ⁶⁵ กรรมคือการกระทำความประพฤติธรรม จึงเป็นเครื่องวัดคน นี้จะถือว่าเป็นเกณฑ์วัดศักดิ์ศรีก็ได้

2) คำสอนเกี่ยวกับ “หลักพรหมวิหารธรรม 4”

เป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานของหลักศีลธรรมที่มุ่งต่อการสร้างสรรค์ต่อกันและกันในความสันพันธ์ ระหว่างความเป็นมนุษย์ เพราะโดยรูปศพที่ “พรหมวิหาร” แปลว่า ธรรมประจำใจของพรหม ซึ่ง ในความหมายดังเดิมพรหมของศาสนาพราหมณ์หมายถึงเทพเจ้าสูงสุดผู้สร้างโลกผู้อภิบาลโลกและ ผู้ลิขิตชีวิตมนุษย์ แต่ในการแปลความหมายของพุทธศาสนาที่นิใช้ศาสนาแบบเทวนิยม พรหมจึง หมายถึง “ผู้ประเสริฐ” คือผู้ที่มีจิตใจกว้างขวางและยิ่งใหญ่ด้วยคุณธรรมความดีงาม ซึ่งทุกคน ควรมีพรหมวิหาร อันเป็นหลักธรรมที่มนุษย์ทุกคนต้องทำตัวให้เป็นพรหม โดยประพฤติปฏิบัติ

⁶⁵ บําศักดิ์ ไก่ไขกานนท์. เล่มเดียว. หน้า 42-44.

ตามหลักธรรม 4 ประการคือ “เมตตา” หมายถึงการมีน้ำใจเป็นมิตร มีความรักความหวังดีต่อผู้อื่น ในยามปกติ “กรุณา” หมายถึงการผลอยหัวใจในทุกข์ของผู้อื่น เมื่อเห็นเขากอดต่ำต้องการให้ช่วย บำบัดทุกข์นั้นให้ “มุทิตา” หมายถึงความรู้สึกยินดีในความสำเร็จเกี่ยวกับความดีงามของผู้อื่น พร้อมส่งเสริมสนับสนุน และ “อุเบกษา” หมายถึงการไว้วางใจเป็นกลางหรือมีใจวางเฉย เพื่อรักษาธรรม ดังนั้นหลักธรรมเกี่ยวกับพระมหาวิหาร 4 จึงถือได้ว่าเป็นแนวคิดเพื่อเป็นแนวทางขั้นพื้นฐานเบื้องต้นในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

3) คำสอนเกี่ยวกับเรื่ององค์ประกอบของความเป็นมนุษย์

จากคำสอนที่ว่า มนุษย์คือขันธ์ห้า ได้แก่ กาย เวทนา สัญญาสัมชาด และวิญญาณ ซึ่งชีวิตดำเนินไปตามกฎแห่งกรรมระหว่างกรรมดีและกรรมชั่ว ถือเป็นกฎธรรมชาติที่เรียกว่า “ไตรลักษณ์” คือ ลักษณะสามประการ อันได้แก่ อนิจจัง ความไม่คงที่ ความเปลี่ยนแปลงผันแปร ทุกข์ ความไม่อาจคำงอยู่ในสภาวะหรือลักษณะเดิมได้ต้องเปลี่ยนแปลง และ อนัตตา ความไม่เป็นตัวตนคงที่ กำหนดว่าเป็นตัวตนแน่นอนไม่ได้ จะเห็นได้ว่าคำสอนอันเป็นหัวใจของพุทธศาสนา ก็คือ “อริยสัจ 4” ซึ่งสอนเรื่องของ ทุกข์ สมุทัย นิโรค และมรรค ประกอบด้วย “ไตรสิกขา” คือ ศีล สามัชชี และปัญญา ซึ่งในทัศนะของพุทธศาสนาไม่ได้หมายถึงความเหลียวลาดอันเป็นคุณสมบัติทางสมอง หากแต่หมายถึงความรู้เท่านั้นความเป็นจริงของโลกและชีวิต ที่มีความเสมอภาค เท่าเทียมและหากสามารถฝึกฝนให้เกิดมีขึ้นในความเป็นมนุษย์ได้ สิ่งเหล่านี้หากเข้าถึงหลักธรรม จากคำสอนก็จะเกิด ศักดิ์ศรีอันขึ้นอยู่กับการพัฒนาตนหรือการฝึกหรือศึกษาพของผู้เป็นมนุษย์นั้นเอง จึงเห็นชัดเจนว่า พุทธศาสนาไม่ได้ปล่อยให้เป็นไปตามบากกรรม หากแต่อยู่กับการเลือกของแต่ละคนอย่างมีศักดิ์ศรีโดยให้ความศรัทธาอย่างที่สุดในความสามารถที่จะบรรลุถึงความสมบูรณ์ของมนุษย์โดยไม่มีการแบ่งแยกในเรื่องของชนชั้น เชื้อชาติและเพศ นอกจากนั้นพุทธศาสนายังให้คุณค่าต่อคุณธรรมของความรู้จักพอประมาณ กตัญญูคือ ทางสายกذاง ของการรู้จักตนเองเป็นสำคัญ

4) คำสอนเกี่ยวกับเรื่องจริยธรรมศาสตร์หรือศีลธรรมอื่น ๆ ทั่วไป

ซึ่งหากพิจารณาถึงหลักจริยศาสตร์ของศาสนาพุทธนั้นแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้น ดังต่อไปนี้ ขั้นแรกคือ จริยศาสตร์ขั้นมูลฐาน ได้แก่ “ศีล ๕ ธรรม ๕” (เบญจศีล, เบญจธรรม) ขั้นที่สองคือ จริยศาสตร์ขั้นกลาง ได้แก่ “กุศลกรรมบด ๑๐ ประการ” และขั้นที่สามคือ จริยศาสตร์ขั้นสูง ได้แก่ “อริยมรรค ๘” (ข้อปฏิบัติหรือทางสายกذاง) ที่แปลว่า ทางอันประเสริฐ หรือที่เรียกว่า “นัชภินา ปฏิปทา” เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอ่านมาประพฤติปฏิบัติประกอบกับหลักพระมหาวิหาร 4 ที่ให้มนุษย์ทุกคนควรทำตัวเป็นพระตามหลักธรรม 4 ประการดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ย่อมแสดงให้

เห็นถึงความสัมพันธ์กันอย่างชัดเจนเกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาที่มีผลโดยตรงต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั่นเอง

2.3 ความหมายหลักการว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ในการประวัติศาสตร์ความคิดในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มาจากการติดความคิดเสรีนิยมของประชาชนในอดีตที่รู้ไม่เคยให้ความเคารพในสิทธิหรือเกียรติของประชาชนเลย กลับกลายเป็นความคิดมาเป็นว่ารู้ “ไม่มีอำนาจที่จะกระทำการใดอันเป็นการละเมิดต่อความมีเกียรติของประชาชนในการดำเนินชีวิตส่วนตัวในสังคมหากแห่งของข้อบัญญัติที่กำหนดให้ต้องการพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เริ่มจากศตวรรษที่ ๑๗ สิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนเริ่มแรกคือเรื่องศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ที่คุ้มครองประชาชนในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญของอังกฤษอาจศึกษาได้จาก Art.39 ของ Magna Carta 1215 “NO Man can be taken arrested, attached, or imprisoned but by due process of Law and according to the law of the land”⁶⁶ และคืนชาจากศตวรรษที่ ๑๘ ในประเทศฝรั่งเศสโดยเฉพาะปรัชญาของ Rousseau ที่มีอิทธิพลอย่างมากในการปฏิวัติฝรั่งเศสในค่ำປีกาศสิทธิมนุษยชน ปี ๑๗๘๙ ถือเป็นสิทธิของมนุษย์ที่มีอยู่ก่อนการดำเนินรัฐหรือก่อนจะเกิดสิทธิขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ

ในการตีரากฎหมายของต่างประเทศโดยเฉพาะของเยอรมันได้พยายามที่จะให้ความหมายของคำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” แต่อย่างไรก็ตามจนถึงปัจจุบันก็ยังไม่มีนิยามความหมายได้ที่ได้รับการยอมรับเป็นการทั่วไป ดังนั้น การที่จะทำความเข้าใจเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จึงจำเป็นข้อนกลับไปศึกษาความเป็นมาในประวัติศาสตร์ตัวเองคำว่า “ศักดิ์ศรี” ซึ่งในทางประวัติศาสตร์ได้มีคำนิยามของ “ศักดิ์ศรี” แตกต่างกันออกไป⁶⁷

“ศักดิ์ศรี” (dinitas) ในความหมายของชาวโรมัน หมายถึง เกียรติในการส่วนบุคคลที่ปรากฏต่อสาธารณะ ดังนั้นศักดิ์ศรีนี้ในความหมายของชาวโรมันจึงไม่ใช่เรื่องของบุคคลทุกคน หากแต่หมายเฉพาะบุคคลที่ได้รับเกียรติสาธารณะ⁶⁸ แต่ “ศักดิ์ศรี” ในความเข้าใจของศาสนาก里斯ต์หมายถึง ความเมตตาของพระเจ้า ซึ่งเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในทางศาสนาคริสต์ว่า มนุษย์ถูกสร้างขึ้นมาตามประสงค์ของพระผู้เป็นเจ้า ดังนั้น ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์มิอาจถูกทำลายลงโดยนาป

⁶⁶ กนลชัย รัตนสกาววงศ์. (2537, เมษายน). พื้นฐานความรู้ทั่วไปหลักกฎหมายปกครองเยอรมัน. หน้า 109.

⁶⁷ บรรจิด สิงค์เนติ. (2547). หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐. หน้า 104 – 105.

⁶⁸ Alberts Bleckmann,staatsrecht II - Dir Grundrechte,4.Aufl.1997,S.542 FF ถ้างใน บรรจิด สิงค์เนติ. แหล่งเดิม. หน้า 104.

ของตนเอง ศักดิ์ศรีในความหมายของคริสตศาสนาจึงเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระผู้เป็นเจ้า คำสอนว่ามนุษย์ทุกคนเป็นเดเมื่อนกันในทางสายตาของพระผู้เป็นเจ้า เพราะค่าเป็นบุตรของพระผู้เป็นเจ้าทุกคน คำสอนในเรื่องศักดิ์ศรีหรือคุณค่าของความเป็นมนุษย์คือสัตว์โลกที่พระผู้เป็นเจ้าสร้างขึ้นตามรูปแบบฉา鲜明ของพระองค์ (Image of God) มนุษย์จึงไม่อาจยอมให้อ่านใจรู้อยู่เห็นนิรบุคคลที่ปราศจากเงื่อนไขโดยในดังกล่าว เมื่อว่ามนุษย์คือฉา鲜明พระเจ้ามีศักดิ์ศรีอันศักดิ์สิทธิ์ที่ได้รับมาจากพระเจ้า ความเป็นมนุษย์จึงไม่อาจปฏิบัติต่อมนุษย์ เมื่อนิรบุคคลไม่ใชมนุษย์หรือไม่มองมนุษย์ด้วยกันเหมือนเป็นสัตว์ตรงกันข้ามมนุษย์จักต้องการพชั่งกันและกันและรู้จักรับใช้กันและกัน⁶⁹

ในศตวรรษที่ 18 ปรัชญาของ ค้านท์ ซึ่งได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย ตามความเข้าใจของปรัชญา ค้านท์ นั้น เข้าใจว่า คำว่า “ศักดิ์ศรี” ว่าหมายถึง ความอิสระของมนุษย์ แต่ความเป็นอิสระอันเป็นพื้นฐานของมนุษย์มิได้มีวัตถุประสงค์หลักอยู่ที่ความนุษย์แต่ความเป็นอิสระอันเป็นพื้นฐานของมนุษย์จะสามารถบรรลุสู่คุณค่าอันดึงดูดให้ ค้านท์ มีความเชื่อมั่นคงต่อศักดิ์ศรี อันมีมาแต่กำเนิดของบุคคล ไม่มีมนุษย์คนใดมีสิทธิที่จะใช้มนุษย์ด้วยกันเองให้เป็นดั่งเครื่องมือชั้นหนึ่งเท่านั้น หากแท้จริงมนุษย์แต่ละคนจะต้องปฏิบัติต่อมนุษย์ด้วยกันในฐานะที่เป็นจุดหมายภายใน ก็จะเป็นอาชญากรรมต่อศักดิ์ศรีที่มีอยู่ของเขาระบุนฐานะที่เป็นมนุษย์⁷⁰

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์น่าจะเป็นมาตรฐานปัจจุบันถึงสถานภาพบางอย่างให้กับมนุษย์ อัน ๆ เพื่อปกป้องศักดิ์ศรี เช่น กรณีการฆ่ามีหรือการเย่นฆ่า หรือเชิดชูในศักดิ์ศรี เช่นการต้องรักษาเกียรติของชาติทหาร หรือการต้องรักษาเรื่องเสียงของวงศ์ตระกูล การพัฒนาองค์ความรู้ได้เริ่มต้นขึ้นก่อนทางซีกโลกตะวันตกในการศึกษาจึงขอแบ่งเป็นแนวความคิดวิัฒนาการ และภาวะการณ์ในตะวันตก จะแบ่งการพิจารณาแนวความคิดเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในส่วนนี้เป็น 3 ประการ คือ

1) ศักดิ์ศรีของชนิดพันธุ์มนุษย์ทั้งปวง⁷¹ เป็นการแยกชนิดของมนุษย์ออกจากชนิดอื่นๆ เช่น ลิง และโดยที่ “มนุษย์” เป็นสัตว์ประเสริฐมีลักษณะต่างจากสัตว์อื่น ๆ จึงจำเป็นต้อง

⁶⁹ จรัญ โนมานันท์. (2545). สิทธิมนุษยชนไว้พร้อมแผน: ปรัชญาภูมายและความเป็นจริงทางสังคม. หน้า 99.

⁷⁰ บรรจิด สิงคะเนติ. (2527). หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540. หน้า 105.

⁷¹ David Fekdman. Human Dignity as a Legal Value,[1999] P.L winter, sweet & Maxwell and Contributors. อ้างในอุคณ รัฐธรรมนูญและคณาจารย์ . (2544, ตุลาคม). การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามมาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. หน้า 62.

รักษาบุณภาพของชนิดพันธุ์เอาไว้มิให้กล้ายพันธุ์หรือสูญเสียลักษณะของชนิดพันธุ์ในสหราชอาณาจักรมีเจ้าหน้าที่คุ้มครองนี้โดยเฉพาะภายใต้กฎหมายที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการเจริญพันธุ์และตัวอ่อนของมนุษย์”⁷² เพื่อควบคุมคุ้มครองการสอดแทรกของวิทยาการต่อการเจริญพันธุ์และการสร้างพันธุกรรมของมนุษย์ที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติ ดังนั้นการ Cloning มนุษย์จึงมีปัญหาและถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้เช่นอย่างหนัก ในเรื่องความปลอดภัยของมนุษย์จึงเกิดขึ้นใหม่ด้วยวิธีนี้ และปัญหาในช่วงธรรนจึงเชื่อมโยงโดยตรงต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

2) ศักดิ์ศรีภายในชนิดพันธุ์มนุษย์⁷³ มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มชน มีบางอย่างหรือหลายอย่างที่เหมือนกันและสามารถเห็นว่าเป็นลักษณะพิเศษเฉพาะของกลุ่มที่ต้องบำรุงรักษา หวงแหน หรือเช็คชูไว้ เช่น กลุ่มที่นับถือศาสนาเดียวกัน มีปรัชญาให้มนุษย์ฟังคนเองและทำความดี ซึ่งต้องการรักษาและเช็คชูแนวทางนี้ไว้ ถ้ามีบุคลภายนอกกลุ่มใดเยี่ยมหรือเสียดสีก็จะทำให้สมาชิกในกลุ่มนั้นเกิดความรู้สึกร่วมกันว่าถูกดูถูกค่าหรือถูกข่มขู่ เช่น การปฏิบัติที่แสวงหาความชั่วในระหว่างสังคมโลกครั้งที่สอง และการแบ่งแยกผิวอย่างกว้างขวางโดยใช้ความรุนแรงในเพอริกรา

3) ศักดิ์ศรีของปัจเจกชน ศักดิ์ศรีของปัจเจกชนอาจเป็นเรื่องของภาวะวิสัยก็ได้ต่อท่าที่หรือทัศนะของประชาชนทั่วไปที่มีต่อปัจเจกชนภายใต้กรอบของความหมายหรือบรรทัดฐานของสังคม การที่ต้องใช้เงินที่ของสังคมกีฬาระปัจเจกชนไม่อาจใช้คุณพินิจของตนเองได้ เช่น เด็กทารกหรือผู้ป่วยที่ยังมีลมหายใจอยู่ แต่ตัดสินใจจะไร้เรื่องไม่ได้ ก็ชอบที่จะมีศักดิ์ศรี คือ การยอมรับนับถือว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่ง เพราะจะนั้นก็ไม่ใช้ว่าคนอื่น ๆ จะทำอะไรต่อเขาได้ตามใจชอบตระหนักรู้ ข้ามผู้ที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่จะต้องคำนึงถึงประโยชน์และสิทธิต่าง ๆ เมื่อจะต้องตัดสินใจทำสิ่งใดที่กระทบต่อสวัสดิภาพของเด็กทารกหรือผู้ป่วยดังกล่าว ปรากฏการณ์ทางนิติศาสตร์ซึ่งแสดงโดยนั้นว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อกุศลของศักดิ์ศรีของปัจเจกชนที่มองเห็นได้ คือ ในสมัยโบราณได้แก่การดำเนินการทำกุศลกับผู้ที่ลบหลู่เกียรติ

ในกฎหมายระหว่างประเทศ ข้อ 3 ของอนุบัญญัติยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1950 ที่ได้บัญญัติห้ามการลงโทษประหารชีวิต⁷⁴ ปัจจุบันประเทศไทยต่าง ๆ ในยุโรปได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตกันไปมากแล้ว เพราะถือว่ามนุษย์ไม่ควรปฏิบัติต่อกันเช่นนั้น ซึ่งมีติดต่อการยอมรับนับถือศักดิ์ศรีของมนุษย์ด้วยกันนั่นเอง เช่น ฟินแลนด์ อิตาลี โปแลนด์ เยอรมัน เป็นต้น ใน

⁷² Human Fertilisation and Embryology Act. 1990.

⁷³ อุดม รัฐอมฤต และคณะ. (2544, ตุลาคม). การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามมาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. หน้า 65.

⁷⁴ No one shall be subjected to Inhumane or degrading treatment or punishment.

คณะกรรมการแห่งยูเนสโก เน้นบำรุงรักษาทุกภูมิทิปนุชน์ชนที่มีความศรัทธาเชื่อมั่นในนุชน์ ในศักดิ์ศรีอันศิริมาแต่กำเนิดของชาหยและญี่ง พร้อมกันศรัทธาในความความเป็นนุชน์ย์เองที่ เป็นรากฐานแห่งศรัทธาร่วมของประชาชนติที่มีต่อเสรีภาพและประชาธิปไตย ความมีศรัทธาต่อ ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นนุชน์ย์ ย่อมหมายถึงความเชื่อในคุณค่าของนุชน์การที่เชื่อหัวใจว่านุชน์ทุก คนมีศักดิ์ศรีไม่อาจถูกใช้เพื่อเป็นเครื่องมือเพื่อสิ่งใด ๆ มิใช่ เพราะเราเชื่อว่านุชน์เป็นสิ่งสมบูรณ์ แต่ เพราะเชื่อมั่นว่านุชน์สามารถเปลี่ยนแปลงได้ด้วยหากที่ทำให้เราต้องการพ่อ “ความเป็น นุชน์” ของเขา⁷⁵

นิยามความหมายของคำว่า “ความเป็นนุชน์”

นุชน์ถูกสร้างมาให้ประกอบด้วยกลไกทางจิตที่ทำงานอย่างเป็นระบบ พฤติกรรมของ นุชน์ถูกผลักด้วยสภาพจิตใจของเขาเอง และนุชน์ยังมีความหมายว่า “สัตว์ที่ภายใต้ในใจของเขานี้ ธรรมชาติที่ขัดแย้งกันสองส่วนอยู่ภายในคือกิเลสกับความยุติธรรม⁷⁶ ส่วนในแง่นุชน์นิยมเน้น ทัศนะใด ๆ ที่ถือมนุชน์กับประ โยชน์สุขของมนุชน์เป็นเรื่องสำคัญที่สุด” เป็นต้น นอกจากนั้น นิยามความเป็นนุชน์ยังมีมุมมองที่หลากหลายออกไป ได้แก่⁷⁷

ก. ความเป็นนุชน์กับเจ้าตัวประเพณี ซึ่งเชื่อกันว่าสมัยหนึ่มนุชน์ไม่ต่างอะไรจาก สัตว์ แต่ต่อมานุชน์ก็ได้อาชญาติปัญญาสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นอารยธรรม และความ

ข. ก้าวหน้าขึ้น ในบรรดาสิ่งที่มนุชน์สร้างขึ้นนั้นมีสิ่งหนึ่งที่สำคัญก็คือเจ้าตัวประเพณี ที่เกิดขึ้นเพราบนนุชน์ ไม่ได้เกิดโดย ๆ อย่างไรจุดหมาย ซึ่งเจ้าตัวประเพณีจะหลอมคนที่แตกต่าง กันในด้านพื้นเพ ชาติกำเนิด ความคิด ความเชื่อ การศึกษา เป็นต้น ในความเป็นเอกภาพที่เกิดขึ้น นี้จะช่วยให้มนุชน์มีชีวิตร่วมกันอย่างเป็นสุข⁷⁸

ค. ความเป็นนุชน์กับสภาวะความรู้และการพัฒนา จากทัศนะนี้นุชน์ย่อ้มมืออยู่เคียง คู่กับความรู้หรือองค์กรความรู้ เพราะถือว่ารากฐานของปัญหาทั้งมวลอันเกิดขึ้นต่อมนุชน์สังคม และธรรมชาติที่เรากำลังเผชิญกันอยู่นี้ ล้วนมีส่วนติดฐานของปัญหาทั้งมวลอันเกิดขึ้นต่อมนุชน์เรา

⁷⁵ จรัญ ใจมานันท์. (2544, มิถุนายน). สิทธิมนุษยชนไว้พร้อมแคน ปรัชญา กฎหมายและความ เป็นจริงทางสังคม. หน้า 99.

⁷⁶ สมการ พรหมทา. (2538). มนุษย์กับการแสวงหา ความจริงและความหมายของชีวิต. หน้า 74.

⁷⁷ สิทธิ์ บุตรอินทร์. (2523). ปรัชญาการเมืองเมืองทัน. หน้า 135.

⁷⁸ ยศศักดิ์ ไก่ไชยakanท์. (2544, ธันวาคม). ศักดิ์ศรีความเป็นนุชน์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณา จักรไทยจักร พุทธศักราช 2540. หน้า 27.

⁷⁹ สมการ พรหมทา. (2538). มนุษย์กับการแสวงหา ความจริงและความหมายของชีวิต. หน้า 99.

แบบทั้งสิ้น⁸⁰ กระบวนการความคิดเปลี่ยนแปลงสังคมจากยุคเก่าสู่ยุคใหม่ การพัฒนาที่เข้าถึงความจริงของธรรมชาติ อันเป็นไปตามระบบความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัยทั้งหลาย ซึ่งการดำเนินอยู่ด้วยความดีของมนุษย์นั้นจะต้องอาศัยความเป็นไปอย่างประสานและเกือกุลกันของระบบความสัมพันธ์ ทางด้านการดำเนินชีวิต ได้แก่ พฤติกรรม จิตใจ และปัญหา ซึ่งมีความสัมพันธ์อาศัยกันสั่งผลต่อ กันเป็นปัจจัยแก่กันต่อการพัฒนาให้เป็นการพัฒนาเด่นทั้งคน⁸¹ จึงจะเป็นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีให้เป็นไปในทางเดียวกันและเกือกุลกัน โดยทางเลือกที่เห็นได้ชัดและจำเป็น เพื่อความอยู่รอดหนึ่งของมวลมนุษยชาติ ต้องมาจากการพัฒนาที่เป็นธรรมและยั่งยืน ซึ่งก่อรวมถึง เรื่องของสังคมไทยเราด้วยนั้น⁸² คือ วิถีทางแห่งความรู้อันเป็นอิสรภาพของการพัฒนาตนเอง “จาก กายในจิตสำนึกเรียนรู้” ของมนุษย์ เพื่อรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมให้สมศักดิ์ศรีที่ตนจะได้รับ จากคนอื่นในสังคมด้วย

ก) ความเป็นมนุษย์กับสังคมการเมือง เป็นแนวคิดที่มองว่าความเป็นมนุษย์นั้นรวม ความลงตัวเกี่ยวนี้องกับกฎว่าด้วยเหตุกับผล สมกับแนวความคิดของฝ่ายสัมพันธ์นิยม ฉะนั้น มนุษยธรรมจึงเป็นรากฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยสอนว่ามนุษย์ต้องเริ่มต้นและเสริม ความสัมพันธ์กันทางสังคมด้วยการประพฤติแบบเอาใจเขามาใส่ใจเรา และเอาใจเราไปใส่ใจเขา⁸³ ก็จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขนั่นเอง

บ) ความเป็นมนุษย์กับสัตว์ จากคำว่า “มนุษย์” (human dignity) ของตัวมนุษย์เอง ซึ่ง มนุษย์ถือว่าพวกราเป็นประเภทหรือชนิดของสิ่งมีชีวิตที่แตกต่างจากสัตว์อื่น ๆ ก็เป็นสิ่งมีชีวิต ที่มีประเภทหรือชนิดที่แตกต่างจากมนุษย์ และเห็นได้ชัดว่ามนุษย์ทำให้ตัวพวกราเองแตกต่างจาก สัตว์อื่น ๆ ด้วยการที่พวกราใส่คำว่า “human” ข้างหน้าคำว่า “species” ในฐานะเป็นคุณศพที่ เพื่อบรยายให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของคำว่า “species” ความเป็นมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นคำคุณศพที่ อย่าง “human” หรือคำนามอย่าง “humanity” นั้นมีความสำคัญยิ่งที่ช่วยให้สิ่งมีชีวิตอย่างเราแตก ต่างจากสัตว์อื่น ๆ⁸⁴ และสิ่งสำคัญคือมนุษย์สร้างคำเหล่านี้มาเพื่อแบ่งแยก

ในอดีต古老ที่ผ่านมา มีตัวอย่างที่แสดงว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของกลุ่มนชนถูกยื้อ สองเหตุการณ์ที่เห็นชัดก็คือ

⁸⁰ เสน่ห์ งามริก. (2542). ฐานความคิดสู่ทางเลือกใหม่ของสังคมไทย. หน้า 124.

⁸¹ พระธรรมปัญก(ป.อ.ปัญโต). (2542). การพัฒนาที่ยั่งยืน. หน้า 234, 243 – 244.

⁸² เสน่ห์ งามริก. (2541). ฐานความคิดสู่ทางเลือกใหม่ของสังคมไทย. หน้า 190.

⁸³ สิทธิ์ บุตรอินทร์. (2533). ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น. หน้า 151.

⁸⁴ ไซยันต์ ไชยพร. (2541). “ชีวิตและความหมายของปรัชญาการเมืองในยุคทิ�ยาศาสตร์.” วารสาร รัฐศาสตร์สาร, ตอนที่ 1. หน้า 20.

เหตุการณ์แรก เกิดขึ้นระหว่างสังคมรากครั้งที่สอง เหล่านางสาวได้การนำข้อ
งดออกฟ์ ไอซ์มาน ได้ดำเนินวิธีการต่าง ๆ ที่มนุษย์ไม่พึงปฏิบัติต่อกันเก่าช้าข่าวิว เช่น โภนหัว
ศตรี แล้วเอาผนไปปอเป็นเครื่องนุ่งห่ม, ใช้มุขย์เป็นเครื่องทดลองยาโดยฉีดสารพิษเข้าร่างกาย
โดยนิยมนำมุขย์ฝาแฟลมมาใช้ทดลองโดยเชื่อว่าจะมีคุณสมบัติเหมือนกันมากกว่ามุขย์อื่น ๆ
ส่วนผลร้ายที่เกิดแก่มุขย์เหล่านี้ไม่ว่าความพิการหรือความหมาด เหล่านางไม่เคยสนใจ, การ
หลอกใช้เลขชาวข่าวิวในส่วนพวคผู้ที่อ่อนแ้อยเดินเข้าไปในห้องโถงใหญ่ โดยหลอกว่าจะมีน้ำ
ผักบัวทำความสะอาดร่างกายแต่ความจริงปล่อยก้าชพิษของมาทำลายชีวิตซึ่งคาดว่ามีประมาณวัน
ละหลายร้อยคนที่ถูกทำลายโดยวิธีนี้ศพก็จะถูกจัดเปิดปากเพื่อ leakage ฟันปลอมซึ่งส่วนมากเป็น
ทองคำออกมา

เหตุการณ์ที่สอง เกิดขึ้นในทวีปแอฟริกา ราชวงศ์ที่ 20 ชนชาวพิวขาวที่อาศัยอยู่
ในแอฟริกาได้จะปฏิบัตินต่อชนผิวดำซึ่งอยู่ในสังคมเดียวกันเสมือนว่าชนผิวดำเหล่านี้มิใช่คน
เช่น การแบ่งแยกที่อยู่อาศัยจากกันโดยเด็ดขาดห้ามปะปนกัน การขึ้นรถประจำทาง ชนผิวขาวเท่า
นั้นที่ขึ้นทางด้านประตูหน้า ชนผิวอื่นต้องขึ้นประตูหลังและจะมานั่งข้างหน้าไม่ได้ ห้องน้ำ
สาธารณะก็ต้องแยกกันระหว่างชนผิวขาวกับผิวดำ การศึกษาชนผิวดำแทนไม่มีโอกาสเลย เหล่านี้
หากผู้ใดฝ่าฝืนจะต้องถูกลงโทษอย่างหนัก^๔

2.4 กฎหมายและกติการะหว่างประเทศขององค์การสหประชาชาติ

ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กรสหประชาชาติ ฉบับนี้ประเทศต่าง ๆ ที่เป็น
ภาคีสมาชิก หากกฎหมายระหว่างประเทศของสหประชาชาติบางฉบับแล้วประเทศไทยให้
สัตยานับกฎหมายภายในประเทศ ก็ต้องแก้ไขหรืออนุมัติตามจะกล่าวโดยประวัติความพยายามยก
เลิกไทยประหารชีวิตขององค์กรระหว่างประเทศ และหลักประกันสิทธิของผู้ที่เผชิญไทยประหาร
ชีวิตของสหประชาชาติ รวมถึงความตกลง สนธิสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับไทยประหารชีวิต
เพื่อให้เห็นถึงพัฒนาการของความเปลี่ยนแปลง ในกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ดังต่อ
ไปนี้

2.4.1 ประวัติความพยายามยกเลิกไทยประหารชีวิตขององค์การระหว่างประเทศ”

^๔ อุบล รัชอมฤต และคณะ. การอ้างคักดีศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิเสรีภาพของบุคคลตามมาตรฐาน
28 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. หน้า 65 - 66.

^๕ กนันทร์ พินิจภูวดล. “แนวความคิดและทฤษฎีทางนิติศาสตร์” เอกสารประกอบการประชุมทาง
วิชาการเรื่อง “กฎหมายและการประเมินกฎหมายค่าเกี่ยวกับชีวิตและสังคม : ไทยประหารชีวิต 6-7 สิงหาคม 2547 ณ
โรงแรมลองบีช ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี.

- ปี ก.ศ. 1948 องค์การสหประชาชาติได้มีมติยอมรับปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน (The Universal of Human Rights)
- ปี ก.ศ. 1966 องค์กรสหประชาชาติได้มีมติยอมรับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covention On Civil and Political Right ICCPR)
- ปี ก.ศ. 1984 คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (UN Economic and Social Council, Ecosoc) มีมติยอมรับมาตรการปกป้องคุ้มครองและให้หลักประกันในสิทธิของผู้ที่จะได้รับโทษประหารชีวิต (Safe Guards guaranteeing Facing The Death Penalty)
- ปี ก.ศ. 1989 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติมีมติยอมรับพิธีสารเลือกรับฉบับที่ 2 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Second Option Protocol to the ICCPR) พิธีสารเลือกรับฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิต
- ปี ก.ศ. 1990 พิธีสารแห่งอนุสัญญาอเมริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Protocol to the American Convention on Human Rights) ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่แห่งองค์กรระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา (General Assembly of the Organization of American States) พิธีสารฉบับนี้กำหนดให้ประเทศไทยเป็นประเทศแรกเลิกโทษประหารชีวิตโดยเด็ดขาด การใช้โทษประหารชีวิตจะสามารถใช้ได้ในยามสงครามเท่านั้น
- ปี ก.ศ. 1993 ศาลอาชญากรสงครามระหว่างประเทศ (International War Crimes Tribunal) ได้ประกาศว่าการลงโทษประหารชีวิตไม่ใช่ทางเลือกแม้แต่สำหรับอาชญากรที่โหดร้ายที่สุดและการทำลายล้างเผ่าพันธุ์ (genocide)
- ปี ก.ศ. 1995 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ (UN Convention on the Rights of Child) เริ่มนับตั้งแต่ปี 1995 อนุสัญญานี้ห้ามการลงโทษประหารชีวิตบุตรคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีในขณะที่ประกอบอาชญากรรม
- ปี ก.ศ. 1999 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UN Commission On Human Rights) ได้ออกมตireยกรองให้บรรดาประเทศที่ยังคงใช้โทษประหารชีวิตอยู่จำกัดประเภทของความผิดที่จะใช้โทษประหารชีวิตให้น้อยลง โดยมีจุดประสงค์ให้ยกเลิกโทษประหารชีวิตในที่สุด
- ปี ก.ศ. 2001 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (VHCHR) ได้เห็นชอบกับข้อเรียกร้องของสหภาพยูโรปที่ให้ประเทศต่าง ๆ หยุดการลงโทษประหารชีวิต

- ปี ค.ศ.2002 คณะกรรมการรัฐมนตรีแห่งสหภาพยุโรป(European Committee of ministers) มีมติยอมรับพิธีสารที่ 13 แห่งอนุสัญญาฯ ไปว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (European Convention on Human Rights) พิธีสารที่ 13 นี้นับว่าเป็นความตกลงระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันทางกฎหมายฉบับแรกที่กำหนดให้ยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตในทุกกรณีโดยไม่มีข้อกำหนด

2.4.2 หลักประกันสิทธิของผู้ที่เผชิญโทษประหารชีวิตของสหประชาชาติ⁸⁷

องค์การสหประชาชาติได้กำหนดแนวทาง เพื่อให้ประเทศสมาชิกใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ถูกลงโทษประหารชีวิต (Safeguards Guaranteeing Protection of the Rights of Facing the Death Penalty) ดังนี้

1. ในประเทศไทยซึ่งยังมิได้การยกเลิกการลงโทษประหารชีวิตการประหารชีวิตอาจกระทำได้แต่เพียงเฉพาะอาชญากรรมที่รุนแรงที่สุดนั้น แต่ไม่ควรนำโทษประหารชีวิตไปใช้กับการกระทำผิดที่ได้กระทำลงไปโดยขาดเจตนา เมื่อว่าผลของการกระทำนั้นจะเป็นอาชญากรรมที่รุนแรงก็ตาม

2. จะลงโทษประหารชีวิตได้เฉพาะมีนบัญญัติของกฎหมาย และกำหนดว่าการกระทำนั้นมีโทษประหารชีวิตเท่านั้น หากมีนบัญญัติของกฎหมายภายหลังต่อมากำหนดโทษการกระทำนั้nmีโทษสถานเบากว่าก็ให้นำโทษที่เบากว่ามาใช้

3. โทษประหารชีวิตไม่ควรใช้กับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีในขณะกระทำความผิดหรือหญิงมีครรภ์หรือหญิงเพิ่งคลอดบุตรหรือบุคคลวิกฤติ

4. จะต้องปรากฏหลักฐานอย่างชัดเจนว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดจริงโดยไม่มีข้อได้เสียจึงสามารถใช้โทษประหารชีวิตได้

5. ก่อนจะมีการลงโทษประหารชีวิตจำเลยจะต้องผ่านการพิจารณาตามขั้นตอนของศาลและจำเลยมีสิทธิต่อสู้ตามกระบวนการทางศาล ทั้งนี้เพื่อพิจารณาความยุติธรรมตามหลักสิทธิมนุษยชน

6. บุคคลใดก็ตามต้องคำนึงพิพากษาของศาลให้ลงโทษประหารชีวิตมีสิทธิจะอุทธรณ์ต่อศาลอสูง และศาลอสูงจะต้องรับคำอุทธรณ์นั้นไว้พิจารณา

7. บุคคลใดก็ตามต้องคำพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิต มีสิทธิร้องขอภัยโทษหรือขอลดโทษในคราวองค้างกล่าวเป็นเหตุการณ์แก่การประวัติ

⁸⁷ <http://rachatan.hypermart.net/current.htm>.

8. จะไม่มีการดำเนินการประหารชีวิตในระหว่างที่มีการอุทธรณ์หรืออยู่ในระหว่างขออภัยไทยหรือการขอตัดไทย

9. การประหารชีวิตควรใช้วิธีการที่มีความรุนแรงน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

หลักประกันสิทธิของผู้ที่เพชรบุรี ไทยประหารชีวิตของสหประชาชาติดังกล่าวบันทึกว่าเป็นการวางแผนฐานที่จะให้มีการยกเลิกไทยประหารชีวิต ซึ่งเกิดขึ้นจากการประชุมระดับนานาชาติ

2.4.3 ความตกลงสนธิสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับไทยประหารชีวิต⁸⁸

- 1) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิการเมือง ค.ศ. 1996
- 2) พิธิสารเลือกรับบันทึกที่ 2 แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1989 ว่าด้วยการยกเลิกไทยประหารชีวิต
- 3) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ ค.ศ. 1989
- 4) กฎเกณฑ์ขั้นต่ำแห่งสหประชาชาติ ว่าด้วยการบริหารจัดกระบวนการยุติธรรม

สำหรับเด็ก ค.ศ. 198

- 5) อนุสัญญาเจนิวา ค.ศ. 1929

2.4.4 ปฏิญญาสากระว่าด้วยสิทธิมนุษยชน⁸⁹

ปฏิญญาสากระว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้ดำเนินการโดยคณะกรรมการยกร่างฯ ที่แต่งตั้งโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ และสมัชชาใหญ่ได้ลงมติรับรองปฏิญญาสากระว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 ดังนั้น วันที่ 10 ธันวาคมของทุกปี จึงถือเป็นวันสิทธิมนุษยชนของโลก

คำประกาศของปฏิญญาสากระว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ได้แสดงให้เห็นถึงเจตนาทำงานของปฏิญญาในการกำหนดมาตรฐานร่วมกันของประชาชนในการส่งเสริมและ呵叻พ่อสิทธิ และเสรีภาพที่ปราศจากในปฏิญญาสากระว่าด้วยการให้การศึกษาและใช้มาตรการทั้งในแต่ละประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับและการถือปฏิบัติสิทธิเหล่านี้อย่างสากระว่าด้วยสิทธิทั้งในหมู่ประชาชนของรัฐมนตรี และในหมู่ประเทศที่อยู่ภายใต้อำนาจรัฐมนตรีดังกล่าว

⁸⁸ กมลินทร์ พินิจภูวดล. เล่มเดียว. หน้า 5.

⁸⁹ เยาวา ทัพศุ่ง. (2547, กรกฎาคม). บทบาท อ้างอานหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วยมาตราการประเมินสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย. หน้า 20 – 24.

แม้ว่าในทางกฎหมาย ปฏิญญาสากลฯถือเป็นเพียงประกาศมาตรฐานร่วมกันเพื่อการรับรองสิทธิมนุษยชน โดยไม่มีผลบังคับให้ประเทศสมาชิกขององค์กรสหประชาติดต้องปฏิบัติตาม แต่นักวิชาการจำนวนมากมีความเห็นว่า วิธีการปฏิบัติของประเทศต่าง ๆ ที่ได้ให้การรับรองคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ตามปฏิญญาสากลฯ ไว้ในกฎหมายภายในของตน ทำให้ถือได้ว่าปฏิญญาสากลฯ มีสถานะเป็นจริตระบบที่ระบุว่าประเทศที่ทุกประเทศต้องปฏิบัติตามปฏิญญาสากลฯ ได้กล่าวว่า สิทธิมนุษยชนตั้งอยู่บนพื้นฐานของศักดิ์ศรีที่มนุษย์แต่ละคนมีติดตัว

สิทธิในเสรีภาพและความเท่าเทียมกันที่เกิดจากศักดิ์ศรีอันดีด้วยมนุษย์นั้น ไม่อาจพิรภากจากผู้ทรงสิทธิ์ได้และมีค่าเหนือกว่าอำนาจรัฐ ในมาตรา 1 ตามปฏิญญาสากลฯบัญญัติว่าการรับรองศักดิ์ศรีอันเท่าเทียมของมนุษย์จะนำไปสู่การปฏิบัติต่อกันฉันท์พื่น้อง และมาตรา 2 ได้บัญญัติหลักการสำคัญว่า บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพที่ปฏิญญาสากลฯ ได้ระบุโดยไม่มีการแบ่งแยกตามเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความเห็นทางการเมือง และแหล่งกำเนิดตามธรรมชาติ หรือสังคม ทรัพย์สิน สถานะทางการกำเนิด หรือสถานะอื่นใด โดยปฏิญญาสากลฯได้รับรองสิทธิในชีวิต อิสรภาพ และความมั่นคงแห่งบุคคล และที่สำคัญได้บัญญัติรับรองสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของบุคคลไว้ดังนี้

- สิทธิในการไม่ถูกบังคับให้เป็นทาสหรือตกอยู่ภายใต้คุจิ่ใจ ๆ
- สิทธิในการไม่ถูกทรมานหรือถูกปฏิบัติหรือลงโทษอย่างทารุณ โหดเหี้ยม ไร้มนุษยธรรมหรือเสื่อมธรรม
 - สิทธิที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลตามกฎหมายในทุกที่
 - สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองทางค่า
 - สิทธิที่จะไม่ถูกจับกุม คุกขัง หรือถูกเนรเทศโดยพละการ
 - สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมและเปิดเผยโดยศาลซึ่งเป็นอิสระและไม่ล้าเอียง
- สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีการพิสูจน์ว่ามีความผิด
- สิทธิที่จะไม่ถูกแทรก夙คโดยผลการในความเป็นอยู่ส่วนบุคคล ครอบครัว เคหสถาน หรือการติดต่อสื่อสาร
 - สิทธิในการลี้ภัยจากการถูกข่มเหง
 - สิทธิในการมีสัญชาติ

- สิทธิในการแต่งงานและมีครอบครัว
 - สิทธิในทรัพย์สิน
 - สิทธิในสิ่งแวดล้อม เช่น การรักษาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ
 - สิทธิในการมีส่วนร่วมในการปกครองของประเทศของตน
- คิต น โภชธรรม และศาสนา

- เศรษฐกิจในการชุมชนและการสมาคมโขดของตน

- สิทธิในการมีส่วนร่วมในการปกครองของประเทศของตน

2.4.5 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

เป็นกฎหมายที่ได้ตราขึ้นเพื่อรับรองสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองโดยสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติได้รับรองกติกาฯ ดังกล่าวเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 1966 และมีผลบังคับใช้มีวันที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 1976 สำหรับประเทศไทยได้เป็นภาคีกติการะหว่างประเทศฯ เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม พ.ศ. 2539 โดยมีผลบังคับใช้กับประเทศไทยเมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2540

กติการะหว่างประเทศฯ ดังกล่าวมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับปฏิญญาสาคล ฯ กล่าวคือได้รับรองสิทธิมนุษยชนด้วย ไว้ แต่เนื้อหาของกติกาฯ จำกัดเฉพาะสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม กติกาฯ ก็มีเนื้อหาที่ละเอียดกว่าหรือแตกต่างจากปฏิญญาสาคลฯ อยู่บ้าง เพราะได้กำหนดครรับรองสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองบางเรื่องเพิ่มเติม เช่น

- สิทธิของบุคคลที่ถูกละเมิดเสรีภาพ ที่ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรม
 - สิทธิของบุคคลที่จะไม่ถูกกักขัง ของจำ เพียงเพราะไม่ปฏิบัติการซาระหนึ่ดามสัญญา
 - สิทธิของบุคคลที่จะไม่ถูกลงโทษโดยกฎหมายที่มีผลต่อข้อนหลังข้อห้ามมิให้มีการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อการลงคะแนน
 - สิทธิของเด็ก และ
 - สิทธิของชนกลุ่มน้อยในวัฒนธรรม ความเชื่อศาสนา และภาษาของตนเอง
- สิ่งที่ทำให้กติกาฯแตกต่างจากปฏิญญาสาคลฯอย่างชัดเจนคือ การมีกลไกบังคับให้เป็นไปตามบทบัญญัติที่ได้กำหนดไว้โดยในมาตรา 28 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการธิการสิทธิมนุษยชน

เป็นคณะกรรมการพิจารณารายงานการปฏิบัติตามพันธกรณีที่ประเทศสมาชิกจัดทำข้อแนะนำทั่วไป

เพื่อให้การตรวจสอบการปฏิบัติตามกติการะหว่างประเทศฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กติการะหว่างประเทศฯ จะกำหนดให้ประเทศสมาชิกนี้หน้าที่จัดทำรายงานความคืบหน้าเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิที่ก่อตัวรับรองภายใต้กฎหมายนี้เป็นฉบับแต่กติกามีผลใช้บังคับ และจัดทำรายงานทุกๆ ปี หลังจากรายงานฉบับแรก ในการพิจารณารายงานดังกล่าว คณะกรรมการพิจารณาจะประเมินนุชชานมีอำนาจเรียกผู้แทนประเทศไทยมาพิจารณาเพื่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานได้ และเมื่อได้พิจารณารายงานเสร็จแล้ว คณะกรรมการพิจารณาจะทำความเห็นเสนอต่อประเทศสมาชิก เจ้าของรายงานนั้นหรือจัดทำความเห็นทั่วไปเสนอต่อประเทศสมาชิกติดตามทั้งหมด

2.5 สรุปการบังคับใช้ไทยประหารชีวิตในประเทศไทยต่าง ๆ⁹⁰

ที่ผ่านมาในอดีตเราทราบว่ามีวิธีการลงโทษประหารชีวิตมากน้อย โดยเฉพาะการมุ่งลงโทษวิธีการทารุณโหดร้ายดังกล่าวเริ่มลดน้อยลง ถึงขนาดหลาย ๆ ประเทศยกเลิกประหารชีวิตไปแล้วก็มี ในส่วนนี้เป็นการเสนอข้อมูลที่รวมรวมเข้า一起去ขององค์กรนิรโทษกรรมสากล (Amnesty International) เกี่ยวกับจำนวนรายชื่อของประเทศไทยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การยกเลิกการใช้ไทยประหารชีวิตในอาชญากรรมทุกประเภท

การใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้ ปีที่ (A)	= ปีที่มีการยกเลิกการใช้ไทยประหารชีวิตในการก่ออาชญากรรมทุกกรณี
การใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้ ปีที่ (AO)	= ปีที่มีการยกเลิกการใช้ไทยประหารชีวิตสำหรับก่ออาชญากรรมโดยทั่วไป
การใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้ ปีที่ (last ex.)	= ปีสุดท้ายที่มีการใช้ไทยประหารชีวิต
การใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้ ปีที่ (k)	= ปีที่ได้รับรายงานว่ามีการใช้ไทยประหารชีวิตเป็นครั้งสุดท้าย
การใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้ ปีที่ (Ind.)	= ไม่มีการใช้ไทยประหารชีวิตหลังจากการประกาศเอกสารฯ

ประเทศ	ปีที่ (A)	ปีที่ (Last ex.)	ปีที่ (AO)
1.ANDORRA	1990		
2.ANGOLA	1992		

⁹⁰ ฐานี วรกัทร์. เล่มเดิม. หน้า 16 – 21.

3.AUSTRIA	1985	1984	
4.AUSTRIA	1968	1950	1950
5.AZERBAIJAN	1998		
6.BELGARIUM	1996		1993
7.BULGARIA	1998		1950
8.CAMBODIA	1989		1989
9.CANADA	1998	1976	1962
10.CAPE VERDE	1981		1835
11.COLOMBIA	1910		1909
12.COSTA RICA	1877		
13.CROATIA	1990		
14.CZECH REPUBLIC	1990		
15.DENMARK	1978		1950
16.DOMINICANREP UBLIC	1966	1993	
17.EAST TIMOR	1999		
18.ECUADOR	1906		
19.ESTONIA	1998		1991
20.FINLAND	1972	1949	1944
21.FRANCE	1981		1977
22.GEORGIA	1997		1994k
23.GERMANY	1987		
24.GREECE	1993		1972
25.GUINEA-BISSAU	1993		1986k
26.HAITI	1987		1972k
27.HONDURAS	1956		1940
28.HUNGARY	1990		
29.ICELAND	1928		1988
30.IRELAND	1990		1830

31.ITALY	1994		1954
32.KIRIBATI		1947	1947
33.LECHTENSTEIN	1987		Ind.
34.LITHUANIA	1998		1785
35.LUXEMBOURG	1979		1995
36.MACEDONIA (FROMER YUG.REP.)			1949
37.MARSHALL ISLANDS			Ind.
38.MAURITIUS	1995		Ind.
39.MICRONESIA(FE DERATEDSTATES)			1987
40.MOLDOVA	1995		Ind.
41.MONACO	1962		
42.MOZAMBIQUE	1990		1847
43.NAMIBIA	1990		1986
44.NEPAL	1997		1988k
45.NETHERLANDS	1982	1990	1979
46.NEW ZEALAND	1989	1870	1952
47.NICARAGUA	1979	1961	1957
48.NORWAY	1979		1930
49.PALAU		1905	1984
50.PANAMA			
51.PARAGUAY	1992		1903(k)
52.POLAND	1997		1928
53.PORTUGAL	1976		1988
54.ROMANIA	1989	1867	1849(k)
55.SAN MARINO	1865		1989
56.SAO TOME AND	1990	1848	1468(k)

57.SEYCHELLES	1993		Ind.
58.SLOVAK REPUBLIC	1990		Ind.
59.SLOVENIA	1989		
60.SOLOMON ISLANDS			
61.SOUTH AFRICA	1997	1966	Ind.
62.SPIAN	1995	1995	1991
63.SWEDEN	1972	1978	1975
64.SWITZERLAND	1992	1921	1910
65.TURKMENISTA N	N/A	1942	1944
66.TUVALU			
67.UKRAINE	N/A		Ind.
68.UNITED KINGOM	1998		
69.URUGUAY	1907	1973	1964
70.VANUATU			
71.VATICAN CITY STATE	1969		Ind.
72.VENEZUELA	1863		

2. การยกเลิกไทยประหารชีวิตสำหรับอาชญากรรมโดยทั่วไป

การใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้ ปีที่ (AO) = ปีที่มีการยกเลิกการใช้ไทยประหารชีวิตสำหรับการก่ออาชญากรรมโดยทั่วไป

การใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้ ปีที่ (last ex.) = ปีสุดท้ายที่มีการใช้ไทยประหารชีวิต

การใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้ ปีที่ (k) = ปีที่ได้รับรายงานว่ามีการประหารชีวิตเป็นครั้งสุดท้าย

การใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้ ปีที่ (Ind.) = ไม่มีการใช้ไทยประหารชีวิตหลังจากประกาศ เอกราช

ประเทศ	ปีที่(AO)	ปีที่(Last ex.)
1.ARgentina	1984	
2.BOLIVIA	1997	1974
3.BOSNIA-HERZEGOVINA	1997	
4.BRAZIL	1979	1855
5.COOK ISLAND		
6.CYPRUS	1983	1962
7.EL SALVADOR	1983	1973k
8.FIJI	1979	1964
9.ISRAEL	1954	1962
10.LATVIA	1999	1996
11.MALTA	1971	1943
12.MEXICO		1937
13.PERU	1979	1979

3.การยกโทษประหารชีวิตอย่างไม่เป็นทางการ

การใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้ ปีที่ (last ex.) = ปีสุดท้ายที่มีการใช้โทษประหารชีวิต

การใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้ ปีที่ (k) = ปีที่ได้รับรายงานว่ามีการใช้โทษประหารชีวิต เป็นครั้ง

การใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้ ปีที่ (Ind.) = ไม่มีการใช้โทษประหารชีวิตหลังจากประเทศ เอกราช

ประเทศ	ปีสุดท้ายที่มีการใช้โทษประหารชีวิต
1.ALBANIA	ตามรายงานข้อมูลไม่ปรากฏปีที่แน่นอน
2.BERMUDA	1977
3.BHUTAN	1964k
4.BRUNEI DARUSSALAM	1957k
5.CENTRAL AFRICAN REPUBLIC	1981
6.CONGO REPUBLIC	1982
7.COTE D'IVOIRE	ตามรายงานข้อมูลไม่ปรากฏปีที่แน่นอน
8.DJIBOUTI	Ind.

9.GAMBIA	1981
10.GRENADA	1978
11.MADAGASCAR	1958k
12.MALDIVES	1952k
13.MALI	1980
14.NAURU	Ind.
15.NIGER	1976k
16.PAPUA NEW GUINEA	1950
17.SENEGAL	1967
18.SRILANKA	1976
19.SURINAME	1982
20.TOGO	ตามรายงานข้อมูลไม่ปรากฏปีที่แน่นอน
21.TONGA	1982
22.TURKEY	1984
23.WESTERN SAMOA	Ind.

4. ประเทศที่ยังคงใช้ไทยประหารชีวิตอยู่

ประเทศ	ปัจจุบันที่มีการใช้ไทยประหารชีวิต
1.AFGHANISTAN	ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า / ประหารชีวิตด้วยการแขวนคอ / ประหารชีวิตด้วยการการขึงด้วยหิน
2.ALGERIA	ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า
3.ANTIGUA	ประหารชีวิตด้วยการแขวนคอ
4.ARmenia	ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า
5.BAHAMAS	ประหารชีวิตด้วยการแขวนคอ
6.BAHRAIN	ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า
7.BANGLADESH	ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า / ประหารชีวิตด้วยการแขวนคอ
8.BARBADOS	ประหารชีวิตด้วยการแขวนคอ
9.BELARUS	ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า
10.BELIZE	ประหารชีวิตด้วยการแขวนคอ

11.BENIN	ประเทศไทยด้วยการยิงเป้า
12.BOTSWANA	ประเทศไทยด้วยการแขวนคอ
13.BURKINA	ประเทศไทยด้วยการแขวนคอ
14.BURUNDI	ประเทศไทยด้วยการยิงเป้า / ประเทศไทยด้วยการแขวนคอ
15.CAMEROON	ประเทศไทยด้วยการยิงเป้า / ประเทศไทยด้วยการแขวนคอ
16.CHAD	ประเทศไทยด้วยการยิงเป้า
17.CHLE	ประเทศไทยด้วยการยิงเป้า
18.CHINA	ประเทศไทยด้วยการยิงเป้า
19.COMOROS ISLAND	ประเทศไทยด้วยการฉีดสารเคมีเข้าสู่ร่างกาย
20.CONGO (Democratic Republic)	ประเทศไทยด้วยการยิงเป้า
21.CUBA	ประเทศไทยด้วยการยิงเป้า / ประเทศไทยด้วยการแขวนคอ
22.DOMINICA	ประเทศไทยด้วยการยิงเป้า
23.EGYPT	ประเทศไทยด้วยการแขวนคอ
24.EQATORIAL GUINEA	ประเทศไทยด้วยการแขวนคอ / ประเทศไทยด้วยการยิงเป้า
25.ERITREA	ประเทศไทยด้วยการแขวนคอ / ประเทศไทยด้วยการยิงเป้า
26.ETHIOPIA	N/A
27.GABON	ประเทศไทยด้วยการแขวนคอ / ประเทศไทยด้วยการยิงเป้า
28.GHANA	ประเทศไทยด้วยการยิงเป้า
29.GUATEMALA	ประเทศไทยด้วยการยิงเป้า
30.GUINEA	ประเทศไทยด้วยการฉีดสารเคมีเข้าสู่ร่างกาย
31.GUYANA	ประเทศไทยด้วยการยิงเป้า
32.INDIA	ประเทศไทยด้วยการแขวนคอ
33.INDONESIA	ประเทศไทยด้วยการแขวนคอ

34.IRAN	ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
35.IRAQ	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ / ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า/ประธานซีวิตด้วยการวังค์หิน
36.JAMAICA	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ / ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
37.JAPAN	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ
38.JORDAN	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ
39.KAZAKSTAN	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ / ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
40.KENYA	ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
41.KUWAIT	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ
42.KYRGYZSTAN	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ / ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
43.LAOS	ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
44.LEBANON	N/A
45.LESOTHO	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ / ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
46 LIBERIA	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ
47 LIBYA	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ / ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
48.MALAWI	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ / ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
49.MALAYSIA	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ
50.MAURTAINIA	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ
51.MONGOLIA	ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
52.MOROCCO	ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
53.MYANMAR	ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
54.NIGERIA	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ
55.NORTH KOREA	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ / ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า

56.OMAN	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ / ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
57.PAKISTAN	N/A
58.PALESTINIAN AUTHPRITY	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ/ประธานซีวิตด้วยการขว้างก้อนหิน
59.PHILIPPINES	ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
60.QATAR	ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า / ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ
61.RUSSIAN FEDERATION	ประธานซีวิตด้วยการตัดศีรษะ / ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
62.RWANDA	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ / ยิงเป้า
63.SAIN CHRISTOPHER AND NEVIS	ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
64.SAIN LUCA	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ
65.SAINT VINCENT AND GRENADINES	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ
66.SAUDI ARABIA	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ
67.SIERRA LEONE	ประธานซีวิตด้วยการตัดศีรษะ/ประธานซีวิตด้วยการขว้างก้อนหิน
68.SINGAPORE	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ
69.SOMALIA	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ
70.SOUTH KOREA	ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
71.SUDAN	ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า / ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ
72.SWAZILAND	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ / ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
73.SYRIA	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ
74.TAIWAN	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ / ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า
75.TAJIKISTAN	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ
76.TANZANIA	ประธานซีวิตด้วยการแขวนคอ / ประธานซีวิตด้วยการยิงเป้า

77.THAILAND	ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า ⁹¹
78.TRINIDAD AND TOBAGO	ประหารชีวิตด้วยการ绞วนคอ
79.TUNISIA	ประหารชีวิตด้วยการฉีดสารเคมีเข้าสู่ร่างกาย
80.TURKMENISTAN	ประหารชีวิตด้วยการ绞วนคอ
81.UKRAINE	ประหารชีวิตด้วยการ绞วนคอ / ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า
82.UKRAINE	ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า
83.UNITED ARAB EMIRATES	ประหารชีวิตด้วยการตัดศีรษะ / ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า
84.UNITED STATES OF AMERICA	ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า
85.UZBEKISTAN	ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า/ประหารชีวิตด้วยการตัดศีรษะ
86.VIET NAM	ประหารชีวิตด้วยการใช้เก้าอี้ไฟฟ้า/ประหารชีวิตด้วยการ绞วนคอ/ประหารชีวิตด้วยการเข้าห้องรมแก๊ส/ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า
87.YEMEN	ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า
88.YUGOSLAVIA(Federal Republic)	ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า
89.ZAMBIA	ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า
90.ZIMBABWE	ประหารชีวิตด้วยการยิงเป้า ประหารชีวิตด้วยการ绞วนคอ

2.6 บทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรนิรโทษกรรมสากลกับการยกเลิกโทษประหารชีวิต

องค์กรพัฒนาเอกชน ได้ก่อตัวขึ้นในครุ่มประเทศไทยวันตกลงและได้มีการพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องจนมีเครือข่ายเชื่อมโยงไปทั่วโลก สำหรับประเทศไทยได้มีการกล่าวถึงและให้ความสำคัญต่อนบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชน เมื่อไม่นานมานี้ก่อตัวคือ ภายหลังจากเหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยเมื่อปี พ.ศ. 2516 ได้มีความตื่นตัวสิทธิและเสรีภาพในหมู่นักศึกษาและประชาชนขององค์กรพัฒนาเอกชนที่ได้รับการก่อตั้งขึ้นเป็นแห่งแรก ได้แก่ สหภาพสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

⁹¹ ปัจจุบันประเทศไทยเปลี่ยนวิธีการประหารชีวิตเป็นวิธีฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย เมื่อปี พ.ศ.2546.

องค์กรพัฒนาเอกชน (Non-Governmental Organization) หรือที่รู้จักกันในชื่อย่อว่า NGO หมายถึง “กลุ่มนบุคคล องค์กร หรือ หน่วยงานที่ดำเนินการโดยเอกชน โดยมีเป้าหมายในการทำงานเพื่อประโยชน์สุคของประชาชนในสังคม โดยเฉพาะประชาชนผู้ยากไร้ที่ประสบปัญหาความทุกข์ยาก ถูกเอารัดเอาเปรียบ หรือไม่ได้รับความเป็นธรรม รวมทั้งองค์กรที่ดำเนินกิจกรรมโดยไม่แสวงหากำไร องค์กรพัฒนาเอกชนมีที่มาจากการความตื่นตัวในจิตสำนึกต่อปัญหาสังคมในด้านต่างๆ ทำให้เกิดแนวความคิดในการพัฒนาสังคม และสร้างจิตสำนึกในสิทธิอันพึงมีพึงได้ของประชาชน”⁹²

องค์กรพัฒนาเอกชนส่วนมากมีสถานภาพเป็นเพียงกลุ่ม หรือคณะทำงานที่เกิดจาก การร่วมตัวกันของบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบกิจกรรมตามเป้าหมายของกลุ่ม ซึ่งมี ความหลากหลายในลักษณะงาน โดยเฉพาะของแต่ละองค์การ ได้แก่ กิจกรรมในด้าน สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม การศึกษาและอาชีพ ศิลปวัฒนธรรม สิทธิมนุษยชน การคุ้มครองผู้บริโภค การนำ เทคโนโลยีหรือศาสตรามาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาตลาดอุดหนุนกิจกรรมในลักษณะผสมผสานอื่น ๆ⁹³

องค์กรพัฒนาเอกชนนั้นมีเป้าหมายเพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์สุขให้กับประชาชนใน สังคม โดยเฉพาะในหมู่ประชาชนผู้ยากไร้ ประสบปัญหาความทุกข์ยาก ถูกเอารัดเอาเปรียบหรือ ไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน พัฒนาจิตสำนึกให้มีความเข้าใจ ปัญหาและสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตัวเอง กลุ่มเป้าหมายการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชนมี กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหลากหลายที่หลากหลายของบุคคลดังที่กล่าวถึงในลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนี้⁹⁴

- ผู้ที่เอารัดเอาเปรียบ หรือถูกละเมิดสิทธิโดยมิชอบจากความไม่รู้กฎหมาย เช่น ใน เรื่องการกู้ยืมเงิน การทำสัญญาขายฝาก สัญญาจำนำของต่าง ๆ
- รายภูรที่มีปัญหาเกี่ยวกับที่ดินทำกินหรือที่อยู่อาศัย ผู้ที่อยู่อาศัยในสถาณและมีปัญหา จากการถูกไล่ที่ และผู้ที่มีปัญหาน้ำพิพาทเรื่องสิทธิในที่ดินซึ่งถูกอ้างว่าเป็นที่สาธารณะ
- ผู้ใช้แรงงานซึ่งประสบปัญหาด้านแรงงานต่างๆ จากการกลั่นแกล้งหรือไม่ปฏิบัติ ตามกฎหมายแรงงานของนายจ้าง
- ศตรีที่ต้องประสบปัญหาความไม่เสมอภาคในสิทธิทางกฎหมายบางด้าน ปัญหาการ ถูกบุ่มบีบ ตลอดจนอุปสรรคในกระบวนการบังคับใช้กฎหมายลงโทษต่อผู้กระทำการในเรื่องดัง กล่าว

⁹² อุคมศักดิ์ สิทธิพงษ์. (2548, เมษายน). สิทธิมนุษยชน. หน้า 235 – 236.

⁹³ จรัญ ใจแผ่นนันท์. “องค์กรพัฒนาเอกชน : บทบาทและผลกระทบทางกฎหมายในการรณรงค์ ด้านสิทธิพำนของประชาชน.” ใน สุสิทธิมนุษยชน สิทธิหรือน้ำที่ในประเทศไทยปัจจุบัน. หน้า 208 - 209.

- เด็กผู้ตัดสินเสมือนทางในการทำงานตามโรงงานอุตสาหกรรมหรือตกอยู่ในอันตราย บังคับให้ต้องทำการค้าประเวณี

- ผู้ต้องหา จำเลย หรือผู้ต้องขังที่ประสบปัญหาจากการถูกช้อนหรือจากการถูก ทราบ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือการได้รับการปฏิบัติในขณะที่คุณขังในเกณฑ์ที่ต่ำกว่ามาตรฐาน สามรถรวมทั้งการใช้อำนาจหรือการใช้ความรุนแรงของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

องค์กรนิรโทษกรรมสากล

องค์กรนิรโทษกรรมสากล เป็นองค์อิสระที่ทำงานปกป้องการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน โดยมีภารกิจหลักโดยการรณรงค์เพื่อปลดปล่อยนักโทษทางความคิดที่ถูกกักขังในที่ต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการเมือง เช่น สีผิว เพศ เผ่าพันธุ์ ภาษา หรือศาสนา รวมทั้งการให้มีการพิจารณาคดีนักโทษการเมืองด้วยความยุติธรรมยุติธรรมและรวดเร็ว คัดค้านการประหารชีวิตและการทรมานนักโทษในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนคัดค้านการวิสามัญฆาตกรรม และการหายสาบสูญของบุคคลโดยไม่ทราบสาเหตุ

องค์กรนิรโทษกรรมสากล เป็นองค์อิสระที่ไม่ได้อ่ายถายได้และรับการสนับสนุนจากรัฐบาล พรรคการเมือง ศาสนา ลัทธิใดๆ เป็นองค์กรที่เข้าไปเกี่ยวข้องในการปกป้องสิทธิมนุษยชนของบุคคลในแต่ละกรณี โดยมิได้คำนึงถึงอุดมการณ์ของรัฐบาลหรือความเชื่อของผู้กระทำการร้ายแต่อย่างใด

องค์กรนิรโทษกรรมสากลเห็นว่าการปกป้องสิทธิมนุษยชนเป็นความรับชอบระดับสากล องค์กร ได้ทำงานเผยแพร่ให้ชาวโลกได้รับรู้ผ่านกิจกรรมการต่างๆ ให้การศึกษาด้านสิทธิมนุษยชนบนพื้นฐานปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ประชาชนโลกได้ประกาศไว้

องค์กรนิรโทษกรรมสากลมีสมาชิกทั่วโลกมากกว่า 1,000,000 คน เป็นทั้งสมาชิกผู้รับข่าวสาร และสนับสนุนในกว่า 192 ประเทศมีกลุ่มนنانาชาติดำเนินการกว่า 4,354 กลุ่ม และโรงเรียนหลายพันโรงเรียน มหาวิทยาลัย ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ใน 92 ประเทศ ในแอฟริกา อเมริกา เอเชีย ยุโรป และตะวันออกกลางแต่ละกลุ่มจะดำเนินการและรณรงค์เพื่อผู้กระทำการร้ายในประเทศอื่นที่ไม่ใช่ประเทศของตน โดยยึดหลักทางกฎหมายวิชาชีวประศาสตร์และการเมืองเพื่อสร้างหลักประกันในความเป็นกลาง กลุ่มและสมาชิก จะไม่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศของตน และไม่ต้องรับผิดชอบต่อการกระทำใดๆ ที่มาจากการนานาชาติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเทศของตน

การดำเนินการขององค์กรนิรโทษกรรมสากลตั้งอยู่บนพื้นฐานของปฏิญญาสากล ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์กรสหประชาชาติองค์กรมีความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการกับคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (ECOSOC) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒน

ธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) สถาบันโขป (The Council Of Europe) องค์การเพื่อเอกสารของแอฟริกา (The Organization Of African Unity) และองค์การแห่งรัฐอเมริกา (The Organization Of American States) ทุนในการดำเนินการได้มาจากค่าสมาชิกและเงินรับบริจาคจากสมาชิกทั่วโลก โดยไม่รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลทั้งนี้เพื่อความอิสระในการทำงาน

เมื่อต้นปีที่ผ่านมา เกิดคดีบ่มขึ้นชั่นนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษ และผู้ต้องหาถูกจับดำเนินคดีในประเทศไทยและศาลมีคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ซึ่งเกิดข้อวิพากษารัฐกันอย่างมากโดยองค์กรนิรโทษกรรมสากล แสดงความเป็นกังวลต่อคำตัดสินประหารชีวิตนานาประเทศ นายบัวลอย โพธิสิทธิ์ ในข้อหาข่มขืนและฆ่า น.ส. แคนธเชอร์ริน ชอร์ตัน นักท่องเที่ยวชาวอังกฤษ เมื่อต้นเดือนมกราคม 2549 ผู้พิพากษาในคดีนี้กล่าวว่าเขาได้ตัดสินลงโทษในคดีนี้อย่างเหมาะสม ต่ออาชญากรรมที่ไร้มนุษยธรรม องค์กรนิรโทษกรรมสากลคัดค้านการใช้การประหารชีวิตไม่ว่ากรณีใด ๆ เนื่องจากไทยประหารชีวิตเป็นการละเมิดสิทธิในการมีชีวิตอยู่ และเป็นการลงโทษที่โหดร้ายและไร้มนุษยธรรม นอกจากนี้ องค์กรนิรโทษกรรมสากลยังเรียกร้องให้รัฐบาลไทย ดำเนินการยกเลิกไทยประหารชีวิตชั่วคราวทางกฎหมาย

องค์กรนิรโทษกรรมสากล ขอเรียกร้องให้รัฐบาลไทยดำเนินการไม่ใช้ไทยประหารชีวิตชั่วคราวไว้ และระงับมาตรการลงโทษประหารชีวิตตลอดไป เนื่องจากไทยประหารนั้น ไม่ใช้วิธีแก้ไขปัญหาอาชญากรรมแต่อย่างใด และไม่สามารถทำให้ผู้ที่คิดกระทำการผิดกฎหมายกลัวต่อการกระทำการอาชญากรรมในอนาคต ตัวอย่างเช่น หากรัฐบาลต้องการแก้ปัญหาการใช้ความรุนแรงกับผู้หญิง รัฐจะต้องมีระบบคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในเรื่องของ การสืบสานที่เป็นกลางของธรรม ไม่ว่าผู้ถูกกล่าวหาจะมีสัญชาติหรือมีประวัติอย่างไรก็ตาม

ในขณะนี้ มีนักโทษทั้งชายและหญิงที่อยู่ในคดีสินประหารชีวิตกว่า 1,000 คน และ มีนักโทษคดียาเสพติดอยู่ 124 คน องค์กรนิรโทษกรรมสากล อาจมีปัญหา ก็คือความยุติธรรมและขอบธรรมของการตัดสินคดีเหล่านี้ รวมถึงเรื่อง ไทยประหารด้วย นอกจากนี้ องค์กรนิรโทษกรรมสากล แสดงความรู้สึกกังวล เกี่ยวกับ ความรวดเร็วในการตัดสินคดีนี้ ทำให้ผู้ต้องหาทั้งสองไม่มีเวลาเพียงพอที่จะทักทวง และค้ำกันตัวของท่านนายก ยังส่งผลต่อความยุติธรรมในการดำเนินคดี และคำตัดสินอีกด้วย เนื่องจากผู้ต้องหาทั้งสองให้การรับสารภาพ ทำให้องค์กรนิรโทษกรรมสากล กังวล อาจมีการทารุณผู้ต้องหาทั้งสองให้รับสารภาพในคดีดังกล่าว แม้กระทั้งนางอลิซาเบธ ชอร์ตัน นารดาของนางสาวแคนธเชอร์ริน ชอร์ตัน นักศึกษาชาวอังกฤษที่ถูกฆ่าตายที่เกาะสมุย ได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า “ตนไม่่อยากให้มีการประหารมีอย่างลุกสวยงามของตัวเอง เพราะผู้ต้องหาทั้ง 2 คนนั้นควรจะใช้ชีวิตที่เหลืออยู่ภายใต้กฎหมายที่คุ้มเพื่อชดใช้การกระทำการอันแสนโหดร้ายที่มีต่อลุกสวยงามของตน ฉันไม่เคยเชื่อในเรื่องของไทยประหาร แต่ฉันเชื่อว่าการจำคุกตลอดชีวิตถึงจะเป็นการลงโทษที่สมควร ฉันไม่

เห็นด้วยกับการเอาชีวิตของไคร และแคทเชอร์รินเองก็ไม่เชื่อเช่นกัน เพราะไม่เห็นว่าจะเกิดประโยชน์อะไร แต่ถ้าหากคนเหล่านี้ถูกเข้าไปอยู่ในคุกจนตาย ก็จะสามารถหยุดยั้งไม่ให้คนพากันนี้ออกไปทำอะไรกับคนอื่นได้” ความจริงเรื่องถูกเลียงเรื่องการยกเดิกไทยประหารชีวิตในประเทศไทยหรือไม่ ได้มีข้อโต้แย้งกันมาอย่างยาวนาน และคุณเหมือนว่ากระแสแรงผู้คนรู้สึกของคนส่วนใหญ่ในสังคมไทยบังอาจให้ลังไทยประหารชีวิตโดยเฉพาะทุกครั้งที่มีคดีสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและผู้หญิง

ในปัจจุบันบทลงโทษประหารชีวิตในประเทศไทยได้บัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับ แต่หลายฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา อาทิ ความผิดฐานปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ ความผิดฐานประทุณร้ายต่อพระองค์หรือเสรีภาพของพระมหากษัตริย์ ความผิดฐานปลงพระชนม์พระราชนีหรือรัชทายาท หรือฆ่าผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ความผิดฐานประทุณร้ายต่อพระราชนีหรือรัชทายาท หรือเสรีภาพของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ความผิดฐานเป็นกบฎ ความผิดฐานทำให้ราชอาณาจักรหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของราชอาณาจักรตกไปอยู่ใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐต่างประเทศ หรือเพื่อให้อเอกสารของรัฐต้องเสื่อมเสียไป ความผิดฐานเป็นคนไทยทำการรบกับประเทศไทย หรือเข้าร่วมเป็นข้าศึกของประเทศไทย ความผิดฐานให้ความอุปการะแก่การดำเนินการรบ หรือ การตระเตรียมการรบทองข้าศึก ทำให้ปื้นค่ายสนามบิน ยานรน ยานพาหนะ ทางถนน ลั่งที่ใช้ในการสื่อสาร บุหกัณฑ์ เสนบียงอาหาร อุ่รือ อาคาร หรือสิ่งอื่นใดสำหรับใช้เพื่อการสังหาร ใช้การไม่ได้ หรือตกไปอยู่ในเงื่อนมือของข้าศึก บุยงทหาร ให้ละเลยไม่กระทำการตามหน้าที่ ก่อการกำเริบ หนีราชการหรือละเมิดวินัยกระทำการจารกรรม นำหรือแนะนำทางข้าศึกให้ได้เปรียบในการรบ

ความผิดฐานฆ่าหรือพยาภานฆ่าราชบัติ ราชินี ราชสัวมี รัชทายาท ประมุขแห่งรัฐ ต่างประเทศ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในศรีกับประเทศไทยหรือผู้แทนรัฐต่างประเทศ ความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายหรือสาหัส ความผิดฐานวางแผนเพลิงเผาทรัพย์ โรงเรือน เรือน หรือแพที่ค่อนอยู่อาศัย โรงเรือน เรือนหรือแพอันเป็นที่เก็บสินค้าหรือทำสินค้า โรงงานหรือสถานที่ประชุม โรงเรือนอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นสาธารณสถานหรือเป็นที่สำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนา สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน หรือที่จอดรถหรือสาธารณสถาน เรือกอ ไฟ หรือเรือยนต์ อากาศยาน หรือรถไฟ ที่ใช้ในการขนส่งสาธารณ ความผิดฐานกระทำให้เกิดระเบิดแก่ทรัพย์ ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหูยิงเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย และความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิงเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส หรือถึงแก่ความตาย ความผิดฐานกระทำอนาจาร แก่บุคคลอายุกว่า 15 ปีเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย ความผิดฐานเป็นธุระจัดหา ล่อไป หรือซักพาไปเพื่อการอนาจาร โดยใช้อุบາyah หลอกลวง บุ่มเข็ญ ความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา ความผิดฐานหน่วงเหนี่ยว กักขังผู้อื่นเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย ความผิดฐานเอกสารลงเป็นท้าสหรือให้มี

ลักษณะคล้ายยาส นำเข้าในหรือส งออกไปนอกราชอาณาจักรเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย ความผิดฐานเรียกค่าไถ่ ความผิดฐานชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ความผิดฐานปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ไทยประหารชีวิตตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม 2545 เช่น ความผิดฐานผลิต นำเข้า หรือส งออกยาเสพติดให้โทษประเภท 1 เพื่อจำหน่าย ความผิดฐานจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่ายยาเสพติดให้โทษประเภท 1 มีปริมาณเป็นสารบริสุทธิ์เกินขีดสูงที่กำหนดไว้ ความผิดฐานใช้อุบາyahลอกลงบุ้งเข็ญ ใช้กำลังประทุยร้าย ใช้อานาจครอบงำ หรือข่มขืนใจให้บุญหลอกลวงบุคคลซึ่งขังไม่บรรลุนิติภาวะ เสพยาเสพติด ไทยประหารชีวิตตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้ไฟ แสงสี และสิ่งเทียมอาวุธ พ.ศ. 2490 แก้ไข 2543 เช่น ความผิดฐานใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิดกระทำการผิดอาญาตามมาตรา 288 มาตรา 337 มาตรา 339 มาตรา 340 และบทลงโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร รวมแล้วกฎหมายไทยในปัจจุบันอย่างน้อย 50 ความผิดที่มีบทลงโทษไทยประหารชีวิต

ไทยประหารชีวิตเป็นไทยที่รุนแรงที่สุด เขียนวันที่ 12 ธันวาคม 2546 เรื่องจำหน่ายวางแผนได้ประหารชีวิตนักไทยประหารด้วยการฉีดยาหรือสารพิษให้ตาย เป็นครั้งแรกการประหารจำนวน 4 คนจากนักไทยคดียาเสพติด ซึ่งปัจจุบันมีนักไทยเดือดขาดต้องโทษประหารที่เป็นผู้หญิงจำนวน 100 รายว่า การมีโทษรุนแรงถึงขั้นประหารชีวิต ไม่มีประโยชน์อะไรกับ สังคมไทย รัฐบาลไทยโดยเฉพาะผู้น้ำใจต้องเริ่มต้นคิดใหม่กับกระบวนการลงโทษว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด การใช้โทษประหารชีวิตนี้เป็นไปตามกฎหมายที่มนุษย์ในสังคม ในช่วงเวลาหนึ่งเห็นดีเห็นงามที่ให้มีขึ้น โดยต้องไม่ลืมว่ากฎหมายนั้นเขียนขึ้นโดยมนุษย์และย้อมเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อถูกสมัยเปลี่ยนไป อาทิ ความผิดเกี่ยวกับยาบ้าที่ในอดีตนักกฎหมายถือว่าเป็นวัตถุอุกฤษช์ แต่ต่อมาได้กำหนดให้เป็นยาเสพติดประเภทร้านแรงเท่ากับยาอินและก็มีจำเลยได้รับโทษประหารชีวิตไปแล้ว แต่สภาพปัจจุบันยาเสพติดก็ยังมีปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้ว่าบทลงโทษไทยที่รุนแรงไม่ใช่ทางแก้ปัญหาที่ถูกต้อง

บทที่ 3

ศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ในรัฐธรรมนูญ

กับการบังคับใช้ประหารชีวิตในต่างประเทศ

3.1 สภาพรัฐเยอรมัน

3.1.1 หลักศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ตามรัฐธรรมนูญ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมได้เกิดขึ้นเมื่อมาร์ตินลู瑟อร์ เริ่มการปฏิรูปศาสนาจกรในปี ค.ศ.1517 ทำให้มีการต่อสู้ระหว่างชนชั้นและแวดวงต่าง ๆ จนเกิดนิกายโปรเตสแตนซ์ในเยอรมันควบคู่กับพากคาธอลิกที่มีอยู่เดิม ต่อมาได้มีการต่อสู้ระหว่างชนชั้นกลางกับพากชนนาางในยุโรป จนเกิดการปฏิวัติฝรั่งเศส เมื่อปี ค.ศ.1789 ซึ่งตอนแรกไม่ได้กระทบกระเทือนเยอรมันมากนัก จนกระทั่งสมัยนโปเลียน หลังจากนั้นแนวความคิดเสรีนิยมจึงเริ่มแพร่ขยายไปสู่รัฐต่าง ๆ ของเยอรมันที่ยังใช้ระบบชนนาางศักดินาสามิภักดีอยู่ เพื่อต้องการเลิกระบบทาสและสร้างระบบการค้าและการปกครองตนเอง ของเทศบาลให้มีความเสมอเท่าเทียมกับได้กฎหมายเดียว กันซึ่งการต่อสู้เป็นไปด้วยความยากลำบากและยาวนาน กว่าที่เยอรมันจะได้เริ่มใช้รัฐธรรมนูญ¹

ต่อมาช่วงสังคրានโลกครั้งที่ 1 (ค.ศ.1914 – 1918) เมอร์มันกีถูกคึ่งเข้าร่วมสังคրានโดยฝ่ายออสเตรีย-ซังการ์ สังคրានครั้งนี้สร้างความพินาศย่อยยับให้แก่ฝ่ายเยอรมัน จนทำให้เยอรมันกล้ายเป็นรัฐ ซึ่งอำนาจทางการเมืองตกอยู่ในมือของพากสังคมนิยมประชาธิปไตย ที่เพิ่งเปลี่ยนรูปจากรัฐสมบูรณ์เผ่าสิทธิราชย์มาเป็นสาธารณรัฐในปี ค.ศ. 1919 ที่ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาและเรียกประชุมเพื่อร่างรัฐธรรมนูญที่เมืองไวมาร์ (ค.ศ. 1923 – 1929) การพ่ายแพ้สังครานกล้ายเป็นปัญหาที่ความรุนแรงมากดึงกับกล่าวสารของสาธารณรัฐไวมาร์ จนกระทั่งมีการช่วงชิงอำนาจจากพรรครสั่งคนนิยม (นาซี) ของอิทเลอร์ ในปี ค.ศ. 1933 ที่ได้รับเลือกให้เป็นนายกรัฐมนตรีจากนโยบายการต่อต้านพากขึ้นและนโยบายโฆษณาให้ปฏิวัติต่าง ๆ ซึ่งระบบนาซีมักเลือกใช้วิธีรุนแรง เช่น การกดขี่ฆ่าประชาชน การขัดขวางสิทธิของพลเมืองในด้านต่าง ๆ

¹ อัมร รักษาสัตย์. (2539). ประชาธิปไตยในเยอรมัน : ประชาธิปไตย อุดมการณ์ หลักการและแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ. หน้า 237 – 238.

และขังห้ามพระค亲คำเนินกิจกรรมต่อไป โดยมีการโฆษณาแนวทางการปกครองของ “ท่านผู้นำ” (ฟูเรอร์) อาย่างกว้างขวางเมื่อท่านจอมพลชินเดนเบอร์กถึงแก่สัญกรรม² ในปี ก.ศ. 1914 希特เลอร์ ก็ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีควบตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ทำให้เขามีอำนาจสูงสุดและเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดทางทหาร จึงได้นำประเทศเข้าสู่สังคมรุกรานประเทศต่าง ๆ อย่างเป็นสังคมโลกครั้งที่ 2 ซึ่งนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในระดับระหว่างประเทศเดียว

หลังจากนั้น เมื่อยุรมันเป็นฝ่ายพ่ายแพ้สังคมโลกครั้งที่ 2 ในบริบทของเยอรมัน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องคระหนักถึงผลกระทบของเหตุการณ์ที่希特เลอร์กระทำการรุกรานต่อผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกับแนวทางของพรรคนาซี และที่ Lew Wasserman ที่สุดก็คือกรณีฆ่าล้างเผาพันธุ์ชาวิวาทที่ต้องสังเวยชีวิตไปไม่ต่ำกว่าหกล้านคน อันเป็นภัยพิบัติที่กล่าวไว้ได้ว่าเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อันร้ายแรงที่สุดเหตุการณ์หนึ่งของโลกที่เดียว³

ดังนั้นจากความพ่ายแพ้สังคมดังกล่าว เยอรมันจึงถูกฝ่ายสัมพันธมิตรยึดครองเป็นเวลาถึงสามปี ทำให้ก่อนที่ฝ่ายสัมพันธมิตรจะยอมให้ปักครองกันเอง เยอรมันจึงจำเป็นจะต้องมีรัฐธรรมนูญใหม่ให้ได้เสียก่อน จากจุดเริ่มต้นนี้เองจึงเกิดการประชุมร่างรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ต้องเรียกว่าเป็น “กฎหมายแม่นบท” เสียก่อน และความเป็นชั้นราangsของกฎหมายแม่นบทนี้จะเลิกใช้กันที่มีรัฐธรรมนูญของชาวยุโรปเองโดยเสรีประชาชาติใช้ ซึ่งหากเปรียบเทียบย่อๆ ก็คือต้องดับเบิลส์ ชาร์ลส์ ไวนาร์ เพราะรัฐใหม่ซึ่งสร้างโดยกฎหมายแม่นบทภายใต้การครอบงำของตะวันตกนี้ย่อมไม่เหมือนกับสมัยบิスマาร์กหรือ希特เลอร์ เพราะรัฐธรรมนูญฉบับใหม่กลับมีความประسنักจะป้องกันเสรีภาพส่วนบุคคล และต่อต้านความظلمม่านต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่เผด็จการหรือความรุนแรงของสังคมน้ำใจอักและเพื่อให้ได้รับความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติของมลรัฐจึงเป็นผู้แต่งตั้งผู้แทนของที่ประชุมรัฐสภาและซึ่งต้องให้สัตยาบันแก่เอกสารชุดนี้ในขั้นท้ายสุด⁴

ผู้ร่างรัฐธรรมนูญเยอรมัน จึงได้กำหนดตั้งหลักการ และแนวทางของเยอรมันที่จะต้องแก้ปัญหาในช่วงนี้คือต้องปักป้องกันลักษณะเดิมของการ ซึ่งสามารถทำลายประชาธิปไตย หลักการปกครองโดยกฎหมาย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้ โดยต้องแก้ไขปัญหาการมีประชาธิปไตยที่อ่อน

² เล่มเดิม. หน้า 239-240.

³ บุญศรี มีวงศ์อุโมง. (2541, 17 พฤษภาคม). ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. เอกสารประกอบการสอนภาษาไทย วิชาการ เรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ. ๙ ห้องประชุมกรุงเทพฯ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. หน้า 57.

⁴ โรมีท อ.วอร์ค และ รอย ชี. แมคริคิช. (2510). ระบบการเมืองปัจจุบันยุโรป, สาพันธ์สาสารณรัฐเยอรมัน. แปลโดยสมศักดิ์ ชูโต. หน้า 934 – 935.

แօอย่างในสมัยของรัฐธรรมนูญไวนาร์ ที่เปิดทางให้นักการเมืองทรายเข้ามายึดอำนาจได้⁵ ดังนั้น จึงได้วางหลักการและกลไกไว้หลายประการดังนี้⁶

1. เยอร์มนจะต้องรวมกันเป็นประเทศเดียวในอนาคต แม้จะมีจังหวัดที่ไม่ได้รวม เพราะถูกรัฐเซียแบ่งไปตั้งสาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมันตะวันตก แม้แต่รัฐธรรมนูญก็ยังจะเรียกว่าเป็นกฎหมายลฐานเท่านั้น และระบุไว้ในมาตราสุดท้ายด้วยว่ากฎหมายลฐานนี้จะเลิกบังคับใช้มื่อได้มีรัฐธรรมนูญที่ชาวเยอรมันที่มีเสรีภาพในการตัดสินใจได้ยอมรับแล้ว คือเมื่อยเยอรมันสามารถรวมตัวกันได้เป็นชาติเสรีภาพแล้ว

2. เยอรมันต้องจัดการปกครองในระบบประชาธิปไตยที่อำนวยให้แก่ประชาชนจากประชาชนโดยตรง ประชาชนจะต้องได้รับสิทธิเสรีภาพอย่างสูง ซึ่งสิทธิเสรีภาพนี้รัฐบาลต้องออกกฎหมายมาคุ้มครอง และนำไปปฏิบัติต่ออย่างจริงจัง

3. นอกจากจะมีการคุ้มครอง และคุ้มครองเสรีภาพของประชาชนเป็นรายบุคคลแล้ว รัฐธรรมนูญยังต้องคุ้มครองสังคม และประโยชน์ของชุมชนด้วยเพื่อมิให้เป็นรัฐทุนนิยมจนเกินไป

4. ระบบประชาธิปไตยต้องมีการกระจายอำนาจให้แก่หน่วยงานต่างๆ และห้องถันเพื่อมิให้รัฐบาลกลางมีอำนาจมากเกินไป ในขณะเดียวกันก็ต้องไม่ให้รัฐบาลกลางอ่อนแองทำอะไรไม่ได้ จึงต้องเตรียมการถ่วงดุลและค้ำจุนกันไว้หลายประการ

5. รัฐธรรมนูญใหม่ต้องป้องกันการใช้อำนาจของฝ่ายการเมืองเหนือข้าราชการประจำ และป้องกันการใช้อำนาจปกครองทหารให้เป็นเครื่องมือยึดอำนาจและกดขี่ประชาชนโดยกลไกต่างๆ เช่น มีศาลมีรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ข้าหลวงใหญ่ควบคุมกิจการทหารของรัฐสภา

ด้วยเหตุนี้จากกฎหมายลฐานของเยอรมัน ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวเพื่อรอการรวมประเทศนี้ได้แสดงให้เห็นว่า มาตรา 1 – 19 เป็นภาคแรกของรัฐธรรมนูญที่เรียกว่าเป็นภาคที่ว่าด้วยสิทธิต่าง ๆ ที่จะได้รับเพิ่มขึ้นในกฎหมายต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้เพระถือว่าสิทธิเหล่านี้เป็นสิทธิที่สำคัญของระบบประชาธิปไตยซึ่งจะจะมาล่วงละเมิดมิได้ แม้แต่รัฐบาลหรือรัฐสภาใด ก็จะมาริครอบสิทธิดังกล่าวไม่ได้ เพราะต้องห้ามนิให้แก่ไปเสียอีก อันปรากฏในมาตรา 79 ของกฎหมายลฐานระบุว่ากฎหมายนี้จะแก้ได้ด้วยวิธีการอย่างใด แต่มีข้อสงวนไว้ว่า มาตรา 1 และมาตรา 30 นั้น จะแก้ไขไม่ได้ก็คือการรับรองอย่างแข็งแรงที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

⁵ The Federal Republic of Germany. Fact About Germany Zlexilon Institute : Bertelsmann, 1986),pp. 45 -63. และการซักถามเพิ่มเติม สรุปความโดย ออมร รักษาสัตย์. เล่มเดิม. หน้า 248.

⁶ ยศศักดิ์ โภไศยกานนท์. (2544, ธันวาคม). ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. หน้า 73.

⁷ ออมร รักษาสัตย์. เล่มเดิม. หน้า 248 – 254.

นอกรากนั้นยังมีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเยอร์มัน โดยข้อสรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้⁸

มาตรา 1 ได้วางหลักเกณฑ์ของการป้องกันศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ดังนี้ “ศักดิ์ศรีของมนุษย์จะล่วงละเมิดไม่ได้ องค์กรของรัฐทุกองค์กรมีหน้าที่จะต้องเอาจริงและพิทักษ์ไว้”

ดังนั้นชาวเยอร์มันยอมรับรู้ว่าสิทธิมนุษยชนที่ล่วงละเมิดไม่ได้ และจะถูกแบ่งแยกไม่ได้นี้เป็นพื้นฐานของทุกชนชน ของสันติภาพ และของความยุติธรรมในโลก” ซึ่งหมายความว่าคนเยอร์มันจะต้องการเพิ่มเติมให้แล่นนี้ของตนอีน ๆ ในโลกด้วย

สิทธิเบื้องต้นที่จะกล่าวต่อไปนี้จะผูกพันให้ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายดูแล การว่าเป็นกฎหมายที่มีอำนาจบังคับใช้โดยตรง” ข้อความนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสิทธิเบื้องต้นนี้ได้มีการระบุไว้ใน มาตรา 2-19 อันมีรายละเอียดพอสมควร แต่ก่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ เพราะได้ห้ามนิให้แก่ในมาตรา 1 ไว้แล้วดังกล่าวข้างต้น จะนั้นเมื่อมาตรา 1(3) โยงไปถึงมาตรา 1-19 ก็ทำให้สิทธิเหล่านี้ได้รับการคุ้มครองจากรัฐไม่อาจจะแก้ไขภายหลังได้และสิทธิตามมาตรา 1-19 ซึ่งได้ตราไว้ลอย ๆ นั้น ในอดีตรัฐบาลหรือองค์กรของรัฐอื่น ๆ อาจไม่นำมาใช้บังคับเสียก็ได้ เพราะไม่มีกฎหมายลูกน้อยอุดมความหารือด้วยเหตุใด ๆ แต่กฎหมายรัฐธรรมนูญเยอร์มันได้บังคับว่าเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับได้โดยตรง จะนั้นผลเมืองก็ยคงมาอ้างได้ทันที ถ้ารัฐไม่ให้ความคุ้มครองตามมาตราเหล่านี้ รัฐก็เป็นฝ่ายผิดจะต้องชดใช้ค่าเสียหายได้ โดยไปฟ้องที่ศาลรัฐธรรมนูญได้

ส่วนบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิที่เหลือในมาตราอื่น ๆ ซึ่งมีทั้งหมด 19 มาตรานั้น ขอสรุปเฉพาะเนื้อหาที่เป็นสาระสำคัญเท่านั้น ได้แก่⁹ มาตรา 2 สิทธิเสรีภาพ พลเมืองมีสิทธิเสรีที่จะพัฒนาตัวเองเท่าที่ไม่ขัดต่อสิทธิของผู้อื่น มาตรา 3 บุคคลมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในทางกฎหมายไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศ ชาติชั้น ภาษา ประภูมิ ภูมิลำเนา พื้นเพ ศาสนาหรือความคิดเห็นทางการเมือง มาตรา 4 เสรีภาพในการนับถือและปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา และถ้าขัดกับศรัทธาอาจจะไม่ต้องถูกบังคับให้รับราชการทหารในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้อาวุธ มาตรา 5 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โดยการพูด เขียน แสดงภาพ และรับทราบข่าวสารจากแหล่งทั่วไป รัฐรับประกันเสรีภาพของหนังสือพิมพ์และการเผยแพร่ข่าว โดยทางกระจายเสียงและภาพ โดยไม่มีการเซ็นเซอร์ ทั้งนี้ต้องทำอย่างภายในกรอบแห่งกฎหมายต่าง ๆ ด้วย เพื่อคุ้มครองผู้อื่นการศึกษาวิจัยให้ทำได้โดยเสรีภาพ แต่การสอนนั้นจะต้องไม่ล่วงเกินความจริงรักภักดีต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 6

⁸ เล่มเดิม. หน้า 248 – 253.

⁹ บคศักดิ์ ไกไชยกานนท์. (2540, ธันวาคม). ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. หน้า 75.

สิทธิในครอบครัว การแต่งงานจะได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษรวมทั้งเรื่องของเด็กที่ไม่มีพ่อซึ่งเดินฤกษ์รังเกียจมาก มาตรา 7 ระบบการศึกษาทั้งมวลจะอยู่ในการดูแลของรัฐ ผู้ปกครองเด็กมีสิทธิตัดสินว่าจะให้เด็กได้รับการศึกษาทางศาสนาหรือไม่ เอกชนมีสิทธิตั้งโรงเรียนรายภูมิเมืองปฎบัติตามเงื่อนไขแล้ว มาตรา 8 คนเยอรมันทุกคนมีสิทธิที่จะประชุมกันโดยสันติและปราศจากอาชญาคดีไม่ต้องขออนุญาตจากไครเวนแต่การชุมนุมกลางแจ้ง ซึ่งอาจจะมีข้อจำกัดโดยกฎหมาย มาตรา 9 คนเยอรมันมีสิทธิที่จะตั้งสมาคม ชุมนุมต่าง ๆ ซึ่งไม่ผิดกฎหมายอาญา หรือต่อต้านรัฐธรรมนูญและหลักการสำคัญ รวมทั้งมีสิทธิตั้งสมาคมเพื่อคุ้มครองสภาพเศรษฐกิจและการทำงาน ซึ่งหมายถึงเรื่องสภาพแรงงานต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดและข้อยกเว้นบางอย่าง มาตรา 10 สิทธิในการรักษาความลับส่วนตัวผ่านทางไปรษณีย์และผ่านทางโทรคมนาคมจะล่วงละเมิดมิได้ นอกจากจะกำหนดไว้โดยกฎหมาย มาตรา 11 คนเยอรมันมีสิทธิที่จะเคลื่อนย้ายไปไหนที่ใดๆ ในสหพันธ์รัฐได้ โดยอาจจะถูกจำกัดสิทธินี้ได้ตามที่กฎหมายระบุไว้ และเฉพาะในกรณีที่รัฐธรรมนูญอนุญาตให้มีมาตรา 12 กำหนดสิทธิในการเลือกประกอบอาชีพ การฝึกอบรมหรือวิชาชีพ รวมทั้งสถานที่ทำงานและฝึกงานแต่การปฏิบัติงานตามอาชีพต่าง ๆ อาจถูกควบคุมโดยกฎหมายได้ มาตรา 13 เกหะสถานบ้านเรือนจะถูกล่วงละเมิดมิได้การตรวจค้นจะต้องทำตามคำสั่งของผู้พิพากษา หรือองค์กรอื่นในกรณีรับด่วน และต้องดำเนินการภายในรูปแบบที่กฎหมายกำหนด มาตรา 14 รัฐประกันสิทธิในทรัพย์สินและการรับมรดก โดยมีสาระและขอบเขตตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย แต่กรณีทรัพย์สินจะถูกนำไปเกิดภาระหนี้ที่ การใช้สิทธิในทรัพย์สินจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมด้วย มาตรา 15 ที่ดิน แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและปัจจัยแห่งการผลิตอาจจะโอนมาเป็นของรัฐ หรือองค์การในการควบคุมของรัฐได้เพื่อประโยชน์ทางสังคม โดยได้รับค่าตอบแทน มาตรา 16 ไม่มีโครงสร้างสถาบันสัญชาติเยอรมันของผู้ใดได้ เว้นแต่ตามกฎหมายทั้งนี้ต้องไม่ทำให้คนนั้นกล้ายเป็นคน ไร้สัญชาติ คนสัญชาติเยอรมันจะถูกเนรเทศไม่ได้ และบุคคลที่ถูกลงโทษ เพราะเหตุผลทางการเมืองจะมีสิทธิขอสัญชาติไทยได้ มาตรา 17 ทุกคนมีสิทธิที่จะร้องเรียน ไม่ว่าจะจะร้องเรียนโดยลำพังหรือร่วมกับผู้อื่นโดยให้ร้องเรียนหรือร้องทุกข์เป็นลายลักษณ์อักษรต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรนิติบัญญัติด้วย มาตรา 18 สิทธิมนุษยชนบางข้อจะถูกระบุไว้ให้ใช้แก่ผู้ที่จะใช้ลายระบบที่ระบุไว้ได้ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์รัฐสั่ง และมาตรา 19 การออกกฎหมายเช่นว่านี้จะต้องเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไป ไม่ใช่เฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่งและจะ

ต้องอ้างถึงมาตราในรัฐธรรมนูญให้ชัดเจน ทั้งจะต้องไม่ละเมิดสาระสำคัญของสิทธิมนุษยชนนี้ และบุคคลที่ถูก恣意มีคุณศักดิ์โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องสิทธิที่จะนำคดีขึ้นฟ้องร้องต่อศาลได้¹⁰

3.1.2 การบังคับโทษประหารชีวิต

โทษประหารชีวิตในประเทศเยอรมันถูกยกเลิกไปแล้ว ด้วยผลของการบัญญัติรัฐธรรมนูญที่รองรับเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในมาตรา 1

3.2 สาธารณรัฐฝรั่งเศส

3.2.1 หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ

ความเป็นมาของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในฝรั่งเศส เมื่อพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 และ 15 ขึ้นครองราชย์ พระองค์ดำเนินนโยบายผิดพลาดหลายประการและในขณะนั้นเศรษฐกิจของประเทศฝรั่งเศสกำลังตกต่ำ แต่พระองค์กลับนำเงินมาใช้จ่ายฟุ่มเฟือยในราชสำนักเป็นเหตุให้เกิดการปฏิวัติเดือนพฤษภาคม นักวิชาการนั้นยังได้รับอิทธิพลกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างสหรัฐอเมริกาทำสังคมประการอิสรภาพจากอังกฤษ ฝรั่งเศสส่งกองทัพไปช่วยเหลืออเมริกา เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจ พากพาหัวฝรั่งเศสซึ่งได้นำแบบอย่างการปกครองของสหรัฐกลับมาด้วย¹¹

เมื่อพระเจ้าหลุยส์ที่ 16 (Louis XVI) ขึ้นครองราชย์พระองค์เป็นกษัตริย์ที่มีลักษณะส่วนตัวอ่อนแอด ประกอบกับฝรั่งเศสมีปัญหาภายในเรื่องรัฐบาล ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้¹²

1. แนวความคิดของบรรดานักปรัชญา ประเทศฝรั่งเศส มีนักปรัชญาที่มีชื่อเสียงในด้านความคิดเห็นสิทธิตามธรรมชาติ habitats ที่เรียกว่า “สำนักสิทธิตามธรรมชาติของชาติของมนุษย์” (Ecole du droit de la nature et des gens) เช่น มองเตสกิอู (Montesquieu) ได้เขียนไว้ในหนังสือชื่อ “เจตนาธรรมของกฎหมาย” (Eprit des Lois) ในหนังสือเล่มนี้เขาได้วิเคราะห์ระบบการปกครองแต่ละระบบอย่างละเอียด โดยคำนึงถึงความเสมอภาค หลักการ และคุณค่า และได้สรุปประมาณการปกครองของฝรั่งเศส เขายืนว่าการปกครองแบบที่กษัตริย์มีอำนาจอยู่ในขอบเขตเช่นในประเทศอังกฤษ เป็นการปกครองที่จะให้เสรีภาพทางการเมืองได้อย่างกว้างขวางที่สุด นารวมอยู่กับบุคคลคนเดียวแล้วเสรีภาพของประชาชนจะมีขึ้นไม่ได้เลย

จังจาค็อง รูสโซ (Jean Jacques Rousseau) ก็ได้แสดงความคิดเห็นของตนไว้ในหนังสือชื่อ “สัญญาประชาคม” (Social contract) โดยระบุไว้เห็นว่า “สัญญาประชาคม” คือความต่อตื้อว่า สิ่งเดียวกันที่จำเป็นต้องการทำเพื่อแก้ไขความยุ่งเหยิงในระบบสังคมและการเมืองของฝรั่งเศส

¹⁰ กฎหมายมนุษยชนที่นำมาแปลหรือสรุปความนี้ ส่วนใหญ่มาจาก The Basic Law of Federal Republic of German อ้างในยศศักดิ์ โกลด์ฟานน์ท. เล่มเดิม. หน้า 76.

¹¹ กลพ. พลวัน. (2538). พัฒนาการสิทธิมนุษยชน (พิมพ์ครั้งที่ 3). หน้า 33.

¹² กลพ. พลวัน. เล่มเดิม. หน้า 15.

เศสที่เห็นอยู่ในขณะนั้นก็คือการเรียกเอา “สิทธิตามธรรมชาติ” (Natural rights) ของมนุษย์และพลเมืองกลับคืนมาและยกให้ “เจตนารวมผู้ทั่วไป” (General will) ของสังคมเป็นอำนาจสูงสุด

ความคิดของพวgnักปรัชญาดังกล่าว ได้กระตุ้นให้ชาวฝรั่งเศสตื่นตัวในเรื่องสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ในระบบของสังคมของฝรั่งเศสในขณะนี้คือระบบฟิวคัล (Feudalism)¹³ ก็ได้แยกบุคคลออกจากเป็นสามชั้น คือ พวgnักบัว พวgnักบุนนาค และพวกราษฎรสามัญ พวgnักหังสุดนี้ต้องรับภาระเสียภาษีอากรแต่ฝ่ายเดียว จึงทำให้ราษฎรสามัญซึ่งเป็นชนส่วนใหญ่ไม่พอใจในการปกครองมากขึ้น

2. ระบบการเมือง ก่อนการปฏิวัติใหญ่ฝรั่งเศสไม่มีรัฐธรรมนูญ รัฐบาลในขณะนี้ใช้อำนาจโดยพฤติการ การบริหารเป็นอย่างไม่มีประสิทธิภาพและขาดหลักการแบ่งอ่อน ทึ้งขังขยายของเขตอำนาจของตนออกไปโดยอ้างเงื่อนไขอีกด้วย มีการจับกุมบุคคลไปกังขังได้ถ้ามีความไม่พอใจเป็นส่วนตัว และผู้ถูกจับไม่มีทางอุทธรณ์แต่อย่างใด นอกจากนี้การปกครองของฝรั่งเศสขณะนี้ยังเป็นการปกครองที่อำนาจรวมอยู่กับรัฐบาลกลาง และแบ่งเขตการปกครองอย่างสับสน จึงทำให้เกิดผลต่าง ๆ ต้องการเป็นอิสระจากรัฐบาลกลาง

3. ปัญหาการคลัง สภาพการเมินการคลังของฝรั่งเศสขณะนี้อยู่ในสภาพง่อนแง่นตั้งแต่สมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แล้ว เพราะมีการใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย เมื่อเงินในท้องพระคลังหมด ก็จัดเก็บภาษยากรจากราษฎรแต่เป็นการเก็บภาษีอย่างเหลื่อมล้ำ คืออภิสิทธิ์ชนจะได้รับการยกเว้น คนจนเท่านั้นที่ถูกบุหรี่คภาษีอย่างเต็มที่

4. สภาพสังคม ดังได้กล่าวแล้วว่าสังคมของฝรั่งเศสขณะนี้แบ่งแยกบุคคลออกเป็นสามชั้นอย่างเด็ดขาด จึงเป็นสังคมที่แตกแยกเต็มไปด้วยความไม่พอใจต่อสภาพสังคมที่กำลังเป็นอยู่¹⁴ จึงเป็นกระแสเดียวกันของการเมืองภายในความตึงเครียดทำให้ชาวฝรั่งเศสก่อการปฏิวัติ ในที่สุดเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ.1789 ได้บุกทำลายบานาสตีล (Bastille) ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความไม่เป็นธรรมของระบบสมบูรณ์แบบสิทธิราชย์ เนื่องจากใช้เป็นที่ขังลิมานักโทษทางการเมือง

¹³ ระบบฟิวคัล (Feudalism) เป็นระบบของบุนนาคซึ่งมีอยู่ในยุโรปสมัย古 โบราณ ในรัฐเชิญ จีน ญี่ปุ่น กล่าวโดยย่อคือระบบชนีดีอ่าวพระมหาภัตตริย์เป็นเจ้าของแผ่นดินทั้งประเทศ และแบ่งแยกที่ดินเป็นแคว้นแล้วพระราชนา闷กุนนาค (Tenant in Chief) บุนนาคเหล่านี้มีอำนาจสิทธิขาดในดินแดนของตนตลอดจนการประหารชีวิตคน และพวgnักบุนนาคซึ่งแบ่งแยกที่ดินทั้งหมดถือว่าเป็นข้า (Serfs) จะอพยพไปอยู่ที่อื่นไม่ได้และต้องทำงานให้พวgnักบุนนาคตลอดไป

¹⁴ ฤทธิ พลวัน. (2537, พฤศจิกายน). สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก. หน้า 15.

และบริสุทธิ์ที่ถูกกลั่นแกล้ง¹⁵ และเป็นสัญลักษณ์ของการลงโทษตามอำเภอใจของกษัตริย์ ราชินี และพวกรุนแรงประหารชีวิตเป็นจำนวนมาก แล้วยกเลิกระบบอับสังคมแบบฟื้ดดัดเสีย

ต่อมาเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม ค.ศ.1789 สมัชชาแห่งชาติของฝรั่งเศสก็ได้ประกาศใช้ “ปฏิญญาไว้ด้วยสิทธิของมนุษย์และของพลเมือง” (Declaration des Droits de l' Homme et du Citoyen) โดยมีใจความสำคัญเกี่ยวกับศักดิ์ศรีเป็นมนุษย์ดังนี้¹⁶

“ผู้แทนของพลเมืองฝรั่งเศสซึ่งรวมกันเป็นสภานิติบัญญัติแห่งชาตินี้ เห็นว่าการไม่ให้ความสำคัญการละเลย หรือการคุกคามสิทธิทั้งหลายของสังคมและการฉ้อรายได้ทั้งหลวงของรัฐบาล ดังนั้น ผู้แทนเหล่านี้จึงลงมติให้ประกาศอย่างเป็นทางการในประกาศฉบับนี้ถึงสิทธิตามธรรมชาติ ที่ไม่มีใครลบล้างได้ และศักดิ์ศรีของมนุษย์เด่นชัด เพื่อให้สอดคล้องกับมนุษย์ทุกคนนั้น ให้ทราบนัก ถึงสิทธิและหน้าที่ของเขากับสังคมและเพื่อให้มีการกระทำการของอิสานงานนิติบัญญัติ และอำนาจบริหาร มาที่บ้านเคียงกับวัตถุประสงค์ของสถาบันการเมืองทุกสถาบัน และเพื่อให้สิทธิเหล่านี้ได้รับการ เคราะห์โดยองค์กรเหล่านี้ และในท้ายที่สุดเพื่อให้คำร้องเรียนและเรียกร้องของพลเมือง ซึ่งมีภาร ฐานอยู่บนหลักการง่าย ๆ แต่ไม่สามารถโต้แย้งได้ นำมาซึ่งการเคราะห์รัฐธรรมนูญ และความ ผาสุกร่วมกันของทุกคน ดังนั้น สภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงรับรองและประกาศสิทธิต่อไปนี้ของ มนุษย์และพลเมืองแต่ละคนภายใต้การคุ้มครองของพระผู้เป็นเจ้า” จึงสามารถนำมาเฉพาะมาหากที่ สำคัญต่อการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ “ได้แก่”¹⁷

ในมาตรา 6 “กฎหมาย คือ เจตนาณร่วมกันของประชาชน พลเมืองทุกคนมีสิทธิ ออกกฎหมายโดยตนเองเข้ามีส่วนร่วมโดยตรง หรือโดยผ่านผู้แทน กฎหมายต้องเป็นสิ่งที่เหนื่อย กันสำหรับทุกคน ไม่ว่าจะเป็นการคุ้มครองหรือลงโทษพลเมืองทุกคนย่อมเสนอภาคเท่าเทียมกัน ตามกฎหมายและในเกียรติศักดิ์ศรี ตลอดจนฐานะและตำแหน่งหน้าที่การทำงานทั้งนี้ตามความ สามารถของแต่ละคน โดยปราศจากการแบ่งแยกใด ๆ ยกเว้นการแบ่งแยกด้วยความดีและความ สามารถของแต่ละคน

มาตรา 11 “การติดต่อสื่อสารกันทางความคิดและความเห็นเป็นสิทธิที่มีค่าที่สุด ประการหนึ่งของมนุษย์แต่ละคน พลเมืองของแต่ละคนจึงอาจพูด เขียน พิมพ์ โดยอิสระเว้นแต่ ในการผิดที่กฎหมายกำหนดค่าว่าสิ่งนั้นเป็นการใช้สิทธิโดยนิขอบ”

¹⁵ ภูริชญา วัฒนรุ่ง. (2545, พฤษภาคม). ปรัชญากฎหมายไทย. หน้า 177.

¹⁶ บรรดานาย อุวรรณโณ. (2544, มิถุนายน). กฎหมายไทย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 4). หน้า 54.

¹⁷ ยศศักดิ์ ไก่ไชยakananth. (2544, ธันวาคม). ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักรัฐธรรมนูญแห่งราช อาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. หน้า 68.

มาตรา 12 “การคุ้มครองป้องกันสิทธิทั้งหลายของมนุษย์และพลเมือง ย่อมก่อให้เกิดความจำเป็นจะมีกองกำลังสาธารณรัฐกองกำลังนี้ก่อตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ของทุกคน ไม่ใช่เพื่อประโยชน์บุคคลซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบกองกำลังนั้น”

มาตรา 17 “กรรมสิทธิ์เป็นสิทธิอันศักดิ์ศรีและจะละเมิดมิได้ บุคคลไม่อาจถูกพำนักกรรมสิทธิ์ไปจากตนเว้นแต่เมื่อมีความจำเป็นสาธารณะที่กำหนดโดยกฎหมายและภายใต้เงื่อนไข การให้ค่าทดแทนก่อนการเวนคืนและค่าทดแทนนั้นต้องเป็นธรรม” เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า คำประกาศของรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสได้ให้ความสำคัญกับปัจเจกชน และสิทธิทั้งหลายของความเป็นมนุษย์เกิดความชัดเจนถึงการยอมรับสิทธิและเสรีภาพในทรัพย์สิน ความปลอดภัยและการต่อต้านการกดขี่อันเป็นการขี้ว่า “มนุษย์ทุกคนเกิดมาโดยมีความเป็นอิสระ และสิทธิเท่าเทียมกัน” และ “วัตถุประสงค์ของสมาคมทางการเมืองทุกแห่ง คือการรักษาไว้ซึ่ง สิทธิธรรมชาติและโอนกันมิได้ของมนุษย์” แสดงให้เห็นชัดเจนว่า คุณค่าในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของฝรั่งเศสและได้รับการรองรับในรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ของฝรั่งเศส

3.2.2 การบังคับไทยประหารชีวิต

ในประเทศไทยฝรั่งเศสมีการลงโทษประหารชีวิตมาตั้งแต่สมัยโบราณในประมวลกฎหมายอาญาและบูรณาความผิด เช่น ในความผิดฐานฆ่าคนตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน ความผิดฐานฆ่าบุคคลารดา ความผิดฐานฆ่าคนตายโดยใช้สารพิษ ความผิดฐานลักยฉะเด็กเป็นเหตุให้เด็กถึงแก่ความตาย ความผิดฐานวางแผนเพลิงโดยเจตนาและมีผู้ได้รับบาดเจ็บสาหัส ความผิดฐานซิงทรัพย์โดยมีอาชญากรรมผิดฐานกระทำการทำทรัพย์แก่เด็กต่ำกว่า 15 ปี เป็นเหตุให้เด็กตาย ความผิดฐานปล้นทรัพย์ในขณะการมีสังคมร่วม¹⁸ วิธีการประหารชีวิต กฎหมายอาญาฝรั่งเศสให้ประหารชีวิตโดยวิธีการตัดศีรษะตามทฤษฎีการลงวันที่ 20 มีนาคม ค.ศ. 1792 โดยใช้เครื่องกิโอบินและเปลี่ยนมาเป็นวิธีการมาเป็นวิธีการยิงเป้า แต่ในปัจจุบันประเทศไทยฝรั่งเศสได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว (ไทยประหารชีวิตในประเทศไทยฝรั่งเศสได้ถูกยกเลิกไปแล้วโดยผลของการพยายามตั้งแต่วันที่ 9 ตุลาคม ค.ศ. 1981)¹⁹

ความผิดในกฎหมายฝรั่งเศสแบ่งเป็น 3 ประเภท ตามลำดับความหนักเบาของไทย คือ²⁰

¹⁸ ธานี วรกัทร. (2546). การบังคับโทษประหารชีวิตในประเทศไทย (รายงานวิจัย). หน้า 52.

¹⁹ เอกสารประกอบการสอนเรื่อง โทษทางอาญาที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. สถาบันปรีกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกับสถาบันฯ ความ. หน้า 141.

²⁰ โภเมน ภัทรภิรมย์. (2518). กฎหมายอาญาฝรั่งเศส. หน้า 18.

1. ความผิดลหุโทษ (Contraventions) ได้แก่ ความผิดที่มีโทษตั้งแต่ 3 ฟรังค์ถึง 2,000 ฟรังค์ จำคุกตั้งแต่ 1 วันถึง 2 เดือน ความคิดที่มีโทษปรับเกินกว่า 2,000 ฟรังค์ จำคุกเกินกว่า 2 เดือน ความผิดลหุโทษนี้ยังแบ่งเป็นชั้นต่าง ๆ ด้วยกัน 5 ชั้น
2. ความผิดมัชัยโทษ (Delit) คือ ความผิดที่มีโทษปรับเกินกว่า 2,000 ฟรังค์ จำ 2 เดือนขึ้นไปจนถึง 5 ปี
3. ความผิดอุกฤษโทษ (Crime) คือ ความผิดที่มีโทษตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จนถึงตลอดชีวิต และความผิดประหารชีวิต

การแยกประเภทความผิดดังกล่าวเป็นมูลฐานในการกำหนดศาลที่มีอำนาจพิจารณา คือ ความผิดลหุโทษดำเนินคดีในศาลคดีในศาลแขวงหรือศาลโพริสกา (Tribunal de Police) ความผิดมัชัยโทษดำเนินคดีในศาลมัชัยโทษ (Cour d'assises) นอกจากนี้หลักเกณฑ์ในเรื่องการพยาบาลกระทำการความผิด ตัวการ ผู้สนับสนุน การเพิ่มโทษเพิ่มระดับความผิดซึ่ง อุทธรณ์ และฎีกา ยังแตกต่างกันออกไปตามประเภทของความผิดอีกด้วย

อุกฤษโทษหนักกว่ามัชัยโทษและมัชัยโทษหนักกว่าลหุโทษ ถ้าเป็นโทษลักษณะเดียวกัน ถือตามลำดับขั้นของโทษในแต่ละลักษณะ ถ้าอยู่ในขั้นเดียวกันก็ถือตามกำหนดเวลาสูงสุด แห่งโทษนั้น ถ้าหากอัตราโทษสูงสุดเท่ากัน อัตราโทษขั้นต่ำอันใดสูงกว่าโทษนั้นหนักกว่า ถ้าหากอัตราโทษอันหนึ่งมีอัตราโทษขั้นสูงสูงกว่าแต่อัตราโทษขั้นต่ำต่ำกว่าอีกโทษโทษที่มีอัตราโทษขั้นสูงของโทษจำคุกสูงของโทษจำคุกสูงกว่าโทษที่หนักกว่า²¹

ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ตามกฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อาจแบ่งความผิดตามความร้ายแรงของการกระทำออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ความผิดอาญาร้ายแรงที่เรียกว่า อุกฤษโทษ (Crimes) ความผิดที่มีโทษไม่รุนแรงที่เรียกว่า มัชัยโทษ (Misdemeanors) และการฝ่าฝืนกฎหมาย เรียกว่า ลหุโทษ (Violations)²² ความผิดที่เป็นมัชัยโทษ จะมีการแบ่งแยกระหว่างการกระทำการความผิดสำเริงและการพยาบาลกระทำการความผิดในขณะที่ความผิดที่เป็นลหุโทษจะไม่มีการแบ่งแยกเรื่องดังกล่าว

ตามกฎหมายประมวลกฎหมายอาญา อุกฤษโทษ (Crimes) ความผิดที่เป็นมัชัยโทษ (Misdemeanors) อาจมีโทษจำคุก 20 ปีและ 5 ปี ตามลำดับ และ 2 ปี สำหรับความผิดประเภท

²¹ โภเมน กัทรกิรินบ. (2518). กฎหมายอาญาฝรั่งเศส. หน้า 20.

²² ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส Article 11-1.

ลดทูโทญ (Violations) อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ ระยะเวลาที่ใช้ในการลงโทษจำคุกมักจะอยู่ที่ 10 ปี 3 ปี 1 ปี สำหรับความผิดทั้ง 3 ประเภทตามลำดับ²³

1. อุกฤษโทย

1) ประหารชีวิต (ไทยประหารชีวิตในประเทศไทยได้ถูกยกเลิกไปแล้วโดยผลของกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ 9 ตุลาคม ค.ศ.1981)

2) จำคุกตลอดชีวิต (Reclusion Criminelle a Perpetuite)

3) กักขังตลอดชีวิต (Detention Criminelle a Perpetuite)

4) จำคุกโดยมีกำหนดเวลา (Reclusion Criminelle a Temps)

5) กักขังโดยมีกำหนดเวลา (Detention Criminelle a Temps)

6) ขับออกนอกประเทศ (Tassisement) เป็นโทษทางการเมือง

7) ตัดสิทธิในฐานะพลเมือง (Emprisonnement Correction)

1. มัชัยโทย

1) จำคุกเกินกว่า 2 เดือน จนถึง 5 ปี

2) ปรับเกินกว่า 2,000 ฟรังก์

2. ลดทูโทญ

1) จำคุกตั้งแต่ 1 วัน ถึง 2 เดือน (Emprisonnement de Police)

2) ปรับไม่เกิน 2,000 ฟรังก์ โทษจำคุกตลอดชีวิต มักจะใช้ลงกับความผิดประเภทฆ่าคนตายโดยเจตนา ลอบสังหาร ฆ่าบุคคลารดา วางยาพิษ ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ และการปลอมแปลง ส่วนโทษจำคุกตามปกติ จะใช้กับความผิดประเภทบุกรุก ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ลักพาตัวเด็ก ความผิดต่อเสรีภาพ ข่มขู่ ทำร้ายร่างกาย ให้การสนับสนุนผู้อื่นในการฆ่าตัวตาย ทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย และหมิ่นประมาท เป็นต้น

3.3 สารัตถอเมริกา

3.3.1 หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ

เหตุการณ์รั่งสำราญที่พลิกโฉมประวัติศาสตร์ ในวีปอเมริกาเกิดความขัดแย้งระหว่าง พลประทีชน์กับอังกฤษ ซึ่งเป็นเจ้าอาณาจักร การถูกเอารัดเอาเปรียบโดยเฉพาะการเก็บภาษีอย่างรุนแรง ทั้ง 13 อาณาจักรจึงพร้อมใจกันประกาศเอกราช เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ. 1776

²³Jacques Botticand, World Fact Book of Criminal Justice Systems: France ยังไงในเอกสารประกอบการวิจัยเรื่อง โทษทางอาญาที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน. เล่มเดิม. หน้า 140 – 141.

และหลังจากนั้นรัฐเกิดใหม่ทั้ง 13 รัฐ ก็ยกร่างรัฐธรรมนูญภายในของแต่ละรัฐ โดยได้รับอิทธิพลจากรอบการปกครองของอังกฤษ แต่ได้บรรจุหลักการใหม่ๆ ในกฎหมาย โดยเฉพาะหลักการแบ่งแยกการใช้อำนาจอย่างปีติย และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้ในรัฐธรรมนูญ²⁴ เมื่อประกาศเอกราชแล้วทั้ง 13 นั้นรัฐต้องร่วมนื้อทำสังคม

เมื่อสังคมมาได้ประมาณหนึ่งปี นั้นรัฐอานิคม 13 นั้นรัฐของสหรัฐอเมริกาได้ประกาศเอกราชฉบับนี้เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 1776 ซึ่งมีข้อความที่รับรองสิทธิของประชาชนอย่างชัดแจ้ง ดังจะเห็นได้จากการคัดลอกของมีข้อความว่า “เรารถือความจริงซึ่งได้ประจักษ์แก่ตัวเองแล้วว่า” มนุษย์เราเกิดมาயื่นมเท่าเทียมกัน และต่างกันได้รับสิทธิบางประการซึ่งไม่อาจโอนให้แก่กันได้มาจากการเจ้า กล่าวคือสิทธิในชีวิต สิทธิในการเสรีภาพ และสิทธิในการแสวงหาความสุขและเพื่อที่จะป้องกันสิทธิเหล่านี้ จึงได้จัดตั้งขึ้นซึ่งรัฐบาลได้รับอำนาจชอบธรรมด้วยความยินยอมของประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครอง เมื่อเป็นเช่นนี้หากรัฐบาลดำเนินการปกครองไปในทางที่เป็นปรบกษ์ต่อหลักการดังกล่าวเมื่อใด เมื่อนั้นก็เป็นสิทธิของประชาชนที่จะเปลี่ยนแปลงหรือเดิกลั่นรัฐบาลนั้นเสียได้และกลับสถาปนารัฐบาลใหม่ขึ้นตามที่เห็นว่าจะทำให้เข้าได้รับความปลอดภัยและซึ้งความผาสุกให้เกิดขึ้นมากที่สุด²⁵

The Declaration of Independence เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 1776 มีใจความรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่สำคัญดังนี้

“เมื่อปรากฏว่ามีความจำเป็นที่ประชาชนชาติต้องล้มล้างความสัมพันธ์ทางการเมืองที่เกี่ยวกับประชาชนอีกชาติหนึ่งเพื่อที่จะแยกทางเดินและเป็นอิสระเท่าเทียมกับชาติทั้งหลายในโลกตามสิทธิในกฎหมายชาติและกฎหมายของพระผู้เป็นเจ้า ดังนั้นจึงจำเป็นต้องประกาศสาเหตุจึงทำให้ตัดสินใจประกาศเอกราช เพื่อให้มนุษยชาติทั้งหลายได้รับรู้

เราทั้งหลายเชื่อมั่นโดยปราศจากข้อสงสัยในความจริงที่ว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาโดยเท่าเทียมกัน และพระผู้สร้างได้ให้สิทธิบางประการที่ไม่อาจลบลงได้กับมนุษย์เหล่านี้ ซึ่งในบรรดาสิทธิเหล่านี้ มีสิทธิในชีวิต เสรีภาพ และสิทธิในการแสวงหาความผาสุก รัฐบาลทั้งหลายตั้งขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเหล่านี้ และอำนาจเป็นธรรมของรัฐบาลทั้งหลายนั้น ก็มาจากความยินยอมของผู้อยู่ใต้ปกครอง ทุกครั้งที่รูปแบบการปกครองใดก็ตามกลับทำลายจุดมุ่งหมายดังกล่าวแล้วนี้ ประชาชนมีสิทธิที่จะเปลี่ยนรูปแบบการปกครองขึ้นใหม่ตามหลักการ และรูปแบบที่ประชาชนเห็น

²⁴ นวรัตน์ อุวรรณโณ. (2544). กฎหมายมหาชน เล่ม 1 วิัฒนาการทางปรัชญาและลักษณะของกฎหมายมหาชนยุคต่างๆ (พิมพ์ครั้งที่ 4). หน้า 76.

²⁵ ฤลพลด พลวัน. (2541, พฤศจิกายน). สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก. หน้า 12.

ว่าเหมาะสมที่สุดที่จะก่อให้เกิดความมั่นคงและ平安ได้ ความรอบคอบได้สอนให้เราไว้วาระนาถที่ตั้งขึ้นมาช้านานแล้วนั้น ไม่ควรยกเปลี่ยนโดยเหตุเพียงเล็กน้อยหรือเหตุชั่วคราว และประสบการณ์ทั้งหลายที่มีมาทุกขุคได้แสดงให้เห็นว่ามนุษย์พร้อมที่จะอุดหน แล้ววางแผนกับความชั่วร้ายที่ขอมรับได้ ดีกว่าที่จะทำลายรูปแบบการปกครองที่ตนเองคุ้นเคยมาช้านาน แต่เมื่อมีการใช้อำนาจเกินความเหมาะสมมีการแหงอำนาจจากประชาชนไป และเกิดขึ้นต่อเนื่องและสม่ำ่เสนอมานเป็นเวลาช้านาน โดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันเพื่อให้ประชาชนที่จะปฏิเสธการปกครองนั้นเสีย และหวังไปสู่ความมั่นคงใหม่ในอนาคต โดยการหามาตรฐานการคุ้มครองป้องกันใหม่โดยนัยนี้ เราเป็นผู้แทนของสหรัฐอเมริกา ซึ่งรวมกันอยู่ในสภาพองเกรสแห่งนี้ ของอ้างพระผู้เป็นเจ้าเป็นพยานแห่งความจริงใจของเรา และขอประกาศอย่างเป็นทางการในนามและโดยอำนาจของประชาชนทั้งหลายของอาณาจักรนี้ว่า ตั้งแต่นี้ต่อไป อาณาจักรนี้มาร่วมกันนี้ เป็นการมิสิทธิที่จะเป็นรัฐอิสระและเป็นเอกราชไม่จำต้องเชื่อฟังพระบรมราชโองการแห่งบริติชนใหญ่อีกด่อไป สัมพันธภาพทางการเมืองระหว่างอาณาจักรนี้ กับรัฐบริติชนใหญ่เป็นอันสะบัดโดยสันเชิง และในฐานะที่เป็นรัฐอิสระและเอกราช รัฐเหล่านี้ย่อมมีอำนาจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยสันเชิง ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยสันเชิง ไม่ได้โดยสันเชิง แต่ด้วยความเชื่อมั่นโดยไม่มีข้อสงสัย ในความคุ้มครองที่พระเป็นเจ้าให้แก่เรา เราทั้งหลายต่างร่วมใจกันสนับสนุนคำประกาศเอกราชนี้ ด้วยชีวิตทรัพย์สิน และด้วยสิ่งนิ่มค่าที่สุดในชีวิตเรา ก็อ กีบรติศักดิ์”²⁶

ครั้นเมื่อส่วนรวมระหว่างบรรดาลัครัฐอาณาจักรของสหรัฐอเมริกากับอังกฤษได้สืบสุคลงก็ได้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาขึ้น และได้ประกาศใช้เมื่อปี ก.ศ. 1789 นี้โดยรับรองสิทธิต่าง ๆ หลากหลายการด้วยกัน เริ่มแต่อารมณบทซึ่งได้รับรองหลักการใน The Declaration of Independence และรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้แสดงวัตถุประสงค์ในการร่างไว้ด้วยว่า “เราประชาชนแห่งสหรัฐ เพื่อที่จะจัดตั้งสหภาพที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อที่จะสถาปนาความยุติธรรม เพื่อที่จะประกันความสงบภายใน เพื่อที่จะทำให้มั่นคงซึ่งเสรีภาพได้รับมาแก่ตัวของเรางและชนชั้นหลัง จังได้บัญญัติและสถาปนารัฐธรรมนูญฉบับนี้ไว้สำหรับสหรัฐอเมริกา” การคุ้มครองสิทธิที่สำคัญ ๆ ก็คือห้ามมิให้รัฐสกัดใช้ Writ of Habeas Corpus เว้นแต่ในเวลาเกิดภัยหรือการก่อการความปลดภัยสาธารณะทั้งจะออกกฎหมายลงโทษผู้กระทำผิด โดยมิได้มีการพิจารณาคดีในศาล (Bill of Attainder) หรือออกกฎหมายที่มีผลย้อนหลัง (Export Facto Law) ไม่ได้ การพิจารณาคดีทุกเรื่องให้กระทำการโดยชูริเวนแต่กรณีที่รัฐสภาลงมติกล่าวโวย และต้องพิจารณาคดีในมูลรัฐที่ได้

²⁶ บราศักดิ์ อุวรรณโณ. (2544). กฎหมายมหาชน เล่ม 1 วิัฒนาการทางปรัชญาและลักษณะของกฎหมายมหาชนยุคต่าง ๆ (พิมพ์ครั้งที่ 4). หน้า 77 – 78.

กระทำความผิดนั้น หากมิได้กระทำผิดในลักษณะใดก็ให้พิจารณา ณ สถานที่ที่กระทำความผิด หรือตามที่รัฐสภาจะได้กำหนดโดยกฎหมาย ห้ามมิให้ลงโทษผู้ใดฐานกบฎweeney เสียแต่ในคำให้การของพยานสองคนจะแสดงออกมาให้เห็นชัดเจ่นนั้น หรือจำเลยสารภาพในศาลโดยเปิดเผย พลเมืองของแต่ละมณฑลได้รับเอกสารที่และความคุ้มกันในลักษณะนี้ ๆ ด้วย ห้ามศาสนานี้เป็นเครื่องกำหนดกฎหมายบังคับในการเข้ารับคำแทนง หรือการอนุญาตให้ปฏิบัติตามสาธารณูปะของสหราชอาณาจักรเป็นด้วย ฯลฯ 13 รัฐธรรมนูญของตนเอง และในคำประการของรัฐธรรมนูญของแต่ละรัฐนี้เองที่เราจะได้เห็นถึงการประกาศรับรองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลไว้อย่างชัดเจนอีกครั้ง บางรัฐถึงกับกำหนดให้มีการจัดตั้งองค์กรเพื่อทำหน้าที่พิจารณากฎหมายหรือการกระทำการของฝ่ายบริหารว่าขัดกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่อีกด้วย เช่น รัฐธรรมนูญของรัฐเพนซิลวาเนีย รัฐเวอร์蒙ตองและรัฐนิวยอร์ก เป็นดังนี้²⁷

เอกสารชิ้นต่อมาเกิดขึ้นแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของสหราชอาณาจักร ค.ศ. 1787 ตั้งแต่บทที่ 1 ถึงบทที่ 10 ที่ได้รับการเพิ่มเข้าไปในรัฐธรรมนูญใน ค.ศ. 1789 แต่ได้รับการให้สัตยาบันใน ค.ศ. 1791 บทแก้ไขเพิ่มเติมเหล่านี้ได้บัญญัติรับรองสิทธิของประชาชนอย่างชัดเจน และกว้างขวาง เรนามักเรียกบทแก้ไขทั้ง 10 บทนี้ว่าเป็น “American Bill of Rights”

นอกจากจากนี้ยังมีบทแก้ไขที่ 14 (ค.ศ. 1869) ที่ห้ามลารักษาต่าง ๆ ออกกฎหมายปราบชีวิต เสรีภาพ หรือทรัพย์สิน ของบุคคลโดยปราศจาก “Due Process of Law” และการประกันความคุ้มครองโดยเสมอภาคของกฎหมายตลอดจนบทแก้ไขอื่น ๆ เช่นบทที่ 15 (ค.ศ. 1951) ที่ห้ามเป็นประธานาธิบดีเกินกว่า 2 สมัย²⁸

เมื่อ ค.ศ. 1791 ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญสหราชอาณาจักรอีกหลายข้อเพื่อรับรองสิทธิของประชาชนในภาระทางปกครอง และได้ห้ามนี้ให้รัฐภายออกกฎหมายซึ่งเป็นการละเมิดเสรีภาพส่วนบุคคลเช่นว่านี้ ให้ประกันแก่เสรีภาพในทางศาสนา เสรีภาพในการพูด เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ เสรีภาพในการประชุม เสรีภาพในการร้องเรียนต่อรัฐบาล ห้ามมิให้ศาลวางแผนที่ทารุณและผิดธรรมชาติ ฯลฯ ต่อมาเมื่อสหราชอาณาจักรได้ประกาศเดิมท่าสและถือว่าการมีท่าสเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายแล้วก็ได้แก้ไขรัฐธรรมนูญห้ามนี้ให้มีท่าสหรือการรับใช้โดยไม่สมัครใจในสหราชอาณาจักรที่อื่น ๆ อันอยู่ในอำนาจของสหราชอาณาจักรเป็นการลงโทษสำหรับความผิดอาญาซึ่งบุคคลนั้นได้ถูกตัดสินว่ากระทำผิด

²⁷ วีระ โลจายะ. (2532). กฎหมายสิทธิมนุษยชน (พิมพ์ครั้งที่ 2). หน้า 35.

²⁸ โภคิน พลกุล. ปัญหาและข้อคิดนำไปเรื่องจากรัฐธรรมนูญไทย. หน้า 88.

ค.ศ. 1868 ได้แก่ในรัฐธรรมนูญรับรองให้พวกราษฎร์เป็นพลเมืองของสหราชอาณาจักร และได้สิทธิต่าง ๆ ในฐานะเช่นนั้นด้วยและข้าว่าสิทธิของพลเมืองแห่งสหราชอาณาจักรที่จะออกเสียงเลือกตั้งจะถูกปฏิเสธหรือตัดถอนโดยสหราชอาณาจักรได้ โดยคำนึงถึงเชื้อชาติ ผิว หรือ การเป็นราษฎร์ก่อนไม่ได้ The Declaration of the Rights of Man and the Citizen (Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen)²⁹

เอกสารฉบับนี้ได้ถูกประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. 1789 และเป็นเอกสารสำคัญอีกฉบับหนึ่งที่รับรองสิทธิของมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

3.3.2 การบังคับโทษประหารชีวิต

ในสหราชอาณาจักร ไทยในอดีตเคยมี 3 ประเภท ได้แก่

1. ประหารชีวิต
2. จำคุก
3. ปรับ

ในประเทศไทยการใช้โทษประหารชีวิตในแต่ละรัฐ ที่แตกต่างกันในปัจจุบันโดยทั่วไปแล้ว โทษประหารชีวิตเสื่อมความนิยมลงเป็นอันมาก เพราะมีผู้เห็นว่าทารุณโหศรัยผิดมนุษยธรรม และอาจมีการลงโทษผิดพลาดได้ สำหรับในสหราชอาณาจักรไทย ประหารชีวิตเป็นที่นิยมมาก เมื่อ 200 ปีมาแล้ว ซึ่งโดยมากมักใช้กับความผิดฐานฆ่าคน บุด ใจ สลัดในทะเลหลวง วางแผนจงเป็นเหตุให้คนตาย ลักพาคนเพื่อเรียกค่าไถ่ บ่มปืนกระทำชำเรา จนเป็นเหตุให้คนตายและปล้นรถไฟ เรือ ยานพาหนะสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความผิดฐานขบกนั่งบางรัฐถือว่าไทยมีสถานเดียวคือ ประหารชีวิต

ความชอบธรรมของไทยประหารชีวิตมีนาร่วมสองศตวรรษ โดยไม่มีผู้ใดทักท้วงหรือกัดค้าน จนกระทั่งเมื่อหลายสิบมานี้จึงเริ่มนิสัยสบายนี้ ไทยประหารชีวิตมีความชอบธรรมเพียงใด ขึ้นไปกว่านั้นก็คือ เริ่มนิสัยสบายนี้ ไทยประหารชีวิตนั้นชอบด้วยกฎหมายโดยเฉพาะรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศไทยไม่ เพียงใด

บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญที่นักกฎหมายและนักทัณฑ์วิทยาสมัยใหม่หันยกมาพิจารณาคือ บทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมาตรา 6 ซึ่งบัญญัติสั้น ๆ ว่า “จะลงโทษอย่างทารุณโหศรัยหรือผิดปกติวิสัยมิได้”

นักกฎหมายและนักทัณฑ์วิทยาสมัยใหม่ยังว่า ไทยประหารชีวิตอาจชอบธรรมและชอบด้วยรัฐธรรมนูญเมื่อ 2 ศตวรรษมาแล้ว แต่การตีความรัฐธรรมนูญต้องสอดคล้องกับกาลสมัย

²⁹ ฤกพล พลวัน. (2538). พัฒนาการสิทธิมนุษยชน (พิมพ์ครั้งที่ 3). หน้า 33.

และวิวัฒนาการของมนุษย์ ฉะนั้น ในสังคมปัจจุบันนี้ ต้องถือว่าไทยประหารชีวิตเป็นสิ่งวิวัฒนาการ พิเศษธรรม ผิดมนุษยธรรม และทารุณโหศร้ายอย่างซึ้งและแม่ว่างรู้จะยกเดิกไทยประหารชีวิตแล้วแต่ในบางรัฐยังคงไทยประหารชีวิตไว้ แต่ในทางปฏิบัติไม่มีการลงโทษ สถานนี้มีอยู่นัก³⁰

จากข้อมูลวิจัยของสมาคมนักกฎหมายแห่งอเมริกา (The American Bar Association) พบว่า การลงโทษไทยประหารชีวิตมีส่วนขับขี่การก่ออาชญากรรมประเภทรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิผลยิ่ง ดังนี้³¹

1. ผู้กระทำผิดคืออุกอาจกรรจ์ในสหราชอาณาจักร ส่วนมากยินยอมให้เจ้าหน้าที่ตรวจจับกุมโดยดี ทั้ง ๆ ที่มีโอกาสใช้ปืนยิงต่อสู้ หรือใช้อาวุธอื่นใดขัดขวางการจับกุม แต่ก็มิได้กระทำการเข่นว่านั้นเลย ด้วยมีความรู้สึกเกรงกลัวว่า หากใช้อาวุธปืนทำร้ายเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติงานตามหน้าที่ว่าหากผู้กระทำผิด ทำการต่อสู้เจ้าหน้าที่หรืออาวุธขัดขวางการจับกุม อันเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ถึงแก่ความตายแล้ว ย่อมจะได้รับการพิพากษาให้ลงโทษไทยประหารชีวิตตามกันสถานเดียว

2. ผู้กระทำผิดโครงการนประเภทลักเล็กน้อย ที่ถูกเจ้าหน้าที่ตรวจจับได้ และจากการตรวจค้นไม่ปรากฏว่า ผู้กระทำผิดเหล่านั้นพกอาวุธร้ายแรง (Deadly Weapons) ติดอยู่กับตัวเลย จากการสอบถามโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจพบว่า สาเหตุสำคัญที่อาชญาการที่ถูกจับค้างกล่าวไม่พกอาวุธร้ายแรงติดไปกับตัวในขณะกระทำผิด เนื่องจากมีบทกฎหมายบัญญัติให้ลงโทษไทยประหารชีวิต แก่ผู้กระทำความผิดที่พกอาวุธ การลงโทษไทยประหารชีวิตในสหราชอาณาจักรนี้ จะพบว่าประชาชนฝ่ายหนึ่งต้องการให้คงไว้ซึ่งโทษไทยประหารชีวิต และอีกฝ่ายหนึ่งคัดค้านการลงโทษไทยประหารชีวิต ทั้งสองฝ่ายต่างก็มีเหตุผลดังนี้

1. ฝ่ายที่ต้องการให้คงไว้ซึ่งโทษไทยประหารชีวิต ให้เหตุผลว่า

1.1 การลงโทษไทยประหารชีวิตเป็นการขับขี่การกระทำผิดเด็ดขาดสิ้นเชิง

1.2 การลงโทษไทยประหารชีวิตเป็นการตอบแทนแก้แค้น ที่สมควรกับการกระทำที่เกิดขึ้น

1.3 การลงโทษไทยประหารชีวิตนับเป็นการป้องกันสังคม เพราะเป็นการกำจัดอาชญากร ออกจากสังคมอย่างเด็ดขาด เป็นการตัดโอกาสไม่ให้อาชญากรไปกระทำผิดซ้ำสอง เช่น จากการศึกษาของ มาร์ลีน ดับบลิว เลทินเนน (Marline W.Lethinen) แห่งมหาวิทยาลัยยูทาห์ พบว่าผู้

³⁰ เอกสารประกอบสัมมนาเรื่อง โทษทางอาญาที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540. สถานที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกับสถาบันฯ 14 กันยายน 2547. หน้า 174.

³¹ ประเสริฐ เมฆมนภ. (2532). หลักทัณฑ์วิทยา. หน้า 23.

กระทำผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา ที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำ จำนวน 6,908 คน(ระหว่างปี ก.ศ.1965 - 1969) ส่วนใหญ่เนิพฤติกรรมไม่เหมาะสมและเป็นเสียงกีย์ที่จะพิจารณาให้ได้รับการพักการลงโทษอย่างยิ่ง³²

1.4 การลงโทษประหารชีวิตจำต้องคำนึงถึงลักษณะความรุนแรงของอาชญากรรม

2. ฝ่ายคัดค้านการลงโทษประหารชีวิตโดยกลุ่มศาสนาที่สำคัญ ๆ ในประเทศไทย การคัดค้านของกลุ่มต่าง ๆ ได้เป็นนโยบายคัดค้านระดับชาติ ได้แก่ สถาแห่งชาติคัดค้านอาชญากรรมและประพฤติอันร้ายกาจ ก.ศ. 1963 (National Council on Crime and Delinquency) สถาพันธ์สิทธิเสรีภาพของพลเรือนแห่งอเมริกา ก.ศ. 1966 (The American Correctional Association) ประเด็นที่โ久มต่อการลงโทษประหารชีวิต คือ

1.1 ความล่าช้าในการดำเนินคดีในศาลและการขึ้นอุทธรณ์ ซึ่งใช้เวลาในการพิจารณาประหารชีวิตอยู่ระหว่าง 11 ปี ถึง 13 ปี ตัวอย่างคดีของ Caryl Chassman ซึ่งถูกประหารชีวิตเมื่อ 2 พฤษภาคม 1960 ในรัฐแคลิฟอร์เนียใช้เวลาในการดำเนินคดีถึง 11 ปี 10 เดือน 7 วัน³³

1.2 การลงโทษประหารชีวิตเป็นผลกรอบต่อการบริการงานกระบวนการยุติธรรม นาย Sol-Rubin ศาสตราจารย์ทางกฎหมายและอาชญาวิทยา แห่งมหาวิทยาลัยแสวงหราเมริกาได้เสนอทัศนะว่า “การประหารชีวิตเป็นปัจจัยก่อให้เกิดบรรยายกาศแห่งความดึงเครียดแก่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมและผู้ต้องโทษประหารอย่างยิ่ง” และคณะกรรมการอาชญากรรมแห่งประธานาธิบดีอเมริกา ที่ได้ให้ความเห็นคล้ายคลึงไว้ว่า “การลงโทษประหารชีวิตเป็นมาตรการปฏิบัติที่จัดตั้งพินิจพิจารณาคดีอย่างละเอียดรอบคอบและด้วยอารมณ์อันมั่นคงไม่ห่วนไหว” โดยเฉพาะกรณีในการตัดสินพิจารณาคดีพิเศษอันเกิดจากความคลาดเคลื่อนแห่งพยานหลักฐาน หรือโดยเหตุอื่นใด จนถึงขั้นประหารชีวิตผิดตัว หรือลงโทษผู้บุกรุกแล้วไม่มีทางแก้ไขชีวิตให้กลับคืนมาได้อีกการลงโทษประหารชีวิต นี้ได้เป็นการข่มขู่ขังขังอาชญากร ได้เสนอไป จากการศึกษาสถิติกรรมในสหรัฐอเมริกาโดย Karl F. Schussler เปรียบเทียบสถิติคดีฆาตกรรมในจำนวนประชากร 100,000 คน ระหว่างครรภ์ที่มีการประหารชีวิตกับครรภ์ที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตในทุกรอบ 5 ปี ตั้งแต่ ก.ศ. 1928 - 1949 ปรากฏว่าสถิติการกระทำผิดในครรภ์ที่มีการลงโทษประหารชีวิต กลับมีอัตราสูงกว่ามีครรภ์ที่ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้ว

³² ชนิ วรภัทร. (2546). การบังคับโทษประหารชีวิตในประเทศไทย (รายงานวิจัย). หน้า 18.

³³ Hugo Adam Bedau. (1971). "The Death Penalty in America." *Federal Probation*, Vol. 35, pp. 32 – 33.

ข้อถกเถียงของทั้งสองฝ่ายนี้ในที่สุดก็มีมติของศาลสูงแห่งสหรัฐอเมริกา The U.S. Supreme Court 5 ต่อ 4 ในคดี Furman V. Georgia เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 1972 สนับสนุนให้มีการลงโทษประหารชีวิตแก่อาชญากรบางประเภท โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อข่มขู่ขับขี้มีการกระทำผิด และเพื่อป้องกันสังคมและในเดือนกรกฎาคม 1976 ศาลสูงสหรัฐอเมริกา ได้ประกาศรับรองอีกว่าะหนึ่งว่า “การลงโทษประหารชีวิตแก่อาชญากรบางประเภท ไม่เป็นการบัดด่องทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ”

ในปัจจุบันนี้มีรัฐ 17 รัฐรวมถึงเมืองเข็นตรองต่อรัฐบาลกลางที่ไม่มีการใช้โทษประหารชีวิต อาทิ

- AMERICAN SAMOA
- VIRGINIA ISLANDS
- VIRGINIA
- KANSAS
- MINNESOTA
- MICHIGAN เป็นต้น

ส่วนรัฐที่มีการใช้โทษประหารชีวิต และแต่ละรัฐรูปแบบและวิธีการประหารชีวิตแตกต่างกันออกไป

มีการใช้โทษประหารชีวิตโดยใช้เก้าอี้ไฟฟ้า 11 รัฐ อาทิ

- LOUISIANA
- NEVADA
- GEORGIA
- TEXAS เป็นต้น

มีการใช้โทษประหารชีวิตโดยการฉีดสารเคมีเข้าสู่ร่างกาย 33 รัฐ อาทิ

- WASHINGTON
- NEW JERSEY
- NEW MAXICO
- NEW YORK
- NORTH CAROLINA เป็นต้น

มีการใช้โทษประหารชีวิตโดยการเข้าห้องรมแก๊ส 7 รัฐ อาทิ

- MONTANA
- MISSOURI เป็นต้น

มีการใช้ไทยประหารชีวิตโดยการแขวนคอ 3 รัฐ อาทิ

- NEW JERSEY
- WASHINGTON D.C. เป็นต้น
- มีการใช้ไทยประหารชีวิตโดยการยิงเป้า 3 รัฐ อาทิ
- OREGON
- ILLINOIS เป็นต้น

ศาลฎีกาของรัฐและของสหรัฐอเมริกาเคยมีโอกาสพิจารณาความสมบูรณ์ด้านรัฐธรรมนูญของไทยประหารชีวิต แต่ศาลมีคำวินิจฉัยตรง ๆ ว่า ไทยประหารชีวิตขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ทั้งที่ผู้พิพากษายกเว้นไม่ได้ ด้านไทยประหารชีวิตอย่างยิ่ง ศาลมีคำวินิจฉัยไปในทางว่า ไทยประหารชีวิตอาจขัดต่อรัฐธรรมนูญได้ ถ้าวิธีประหารชีวิตมีผลลัพธ์และมีความประณีต ไม่เป็นการทรมานก่อนประหาร หรือผ่าออกตัวก่อนเสียบประдан

ศาลมีคำวินิจฉัยว่า กฎหมายที่กำหนดไทยประหารชีวิตโดยไม่ขอนให้ค่าทดแทนผ่อนนาน 10 ปี เป็นกฎหมายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญและไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลมีคำวินิจฉัยว่า การลงโทษไทยประหารชีวิตในความผิดอาญา ที่ไม่อุกฉกรรจ์มากนัก เช่น วางแผนโดยไม่มีมนุษยธรรม แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ตัวไทยประหารชีวิตเองนั้น ศาลมีคำวินิจฉัยว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญเพียงใด

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ในรัฐธรรมนูญ

กับการบังคับใช้ประหารชีวิต

รัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดในการใช้ปักรองประเทศโดยกำหนดโครงสร้างของรัฐหลักฐานการคุ้มครองและการรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ลดลงความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญนี้เอง มิอาจทำให้บทบัญญัติของกฎหมายใด ๆ นั้น ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ ไม่ได้ นับแต่เปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2475 ถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า 74 ปีแล้ว รัฐธรรมนูญในฐานะที่เป็นกฎหมายสูงสุดในการปักรองประเทศได้มีการยกเลิก แก้ไข เพิ่มเติม รัฐธรรมนูญหลายครั้ง หลายคราวด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคม และสถานการณ์ของบ้านเมือง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทยที่ให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นแรงผลักดันเรียกว่ารัฐธรรมนูญฉบับประชาชั้น เป็นการเปิดหน้าใหม่ในเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้วย เป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและมีสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่สำหรับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ นอกจากเรื่องการปฏิรูปทางการเมืองการเกิดขึ้นขององค์กรอิสระที่เป็นสิ่งควบคุมการใช้อำนาจรัฐของฝ่ายการเมือง ก็คือ ในมาตรา 4 “ศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” เป็นบทบัญญัติที่รองรับเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ไว้ในประเทศไทยเป็นครั้งแรก นอกจากการรับรองเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ไว้ในมาตรา 4 แล้ว ก็ยังมีมาตรา 26 “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ สิทธิ และเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” และมาตรา 28 “บุคคลย่อม享有สิ่งศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ หรือสิทธิและเสรีภาพของตน ได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพ และหลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับนี้”

การรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ ไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ได้จะกำหนดไว้ให้เป็นหลักกฎหมายทั่วไป ไม่ว่าบุคคลใดก็ไม่อาจที่จะละเมิดศักดิ์ศรีของความเป็นมุขย์ของบุคคลอื่นได้ ดังนั้นศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ จึงก่อให้เกิดความผูกพันต่อบุคคลทั่วไปในอันที่จะไม่ไปละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ของบุคคลอื่นด้วย นอกจากรัฐจะไม่ไปละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งแล้ว รัฐยังจะต้องปกป้องคุ้มครองเพื่อมิให้มีการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

4.1 หลักการว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดที่มีผลบังคับใช้ในการปกครองประเทศ โดยเนื้อหาในรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องกำหนดโครงสร้างของรัฐ หลักการสำคัญต่าง ๆ ใน การปกครองประเทศ การรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ สิทธิและเสรีภาพของประชาชน ผลของความเป็นกฎหมายสูงสุดของกฎหมายรัฐธรรมนูญนี้เอง ทำให้เก็บบัญชีด้วยกฎหมายใด ๆ จะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญไม่ได้ เป็นเวลากว่า 74 ปีแล้วที่ประเทศไทยมีความเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบบทั้งสมบูรณ์ญาสิทธิราชย์มาเป็นระบบทั่วไปจนมีพระกาจตริย์ทรงเป็นประมุขและทรงใช้รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศไทยแล้วหลายฉบับและได้มีการแก้ไข ยกเลิก หรือเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญมาหลายครั้งด้วยเหตุผลต่าง ๆ กัน เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคม กาลเวลา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่เรียกว่าฉบับประชาชน คือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง ทำให้เกิดรัฐธรรมนูญที่ถือได้ว่าคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากกว่าทุกฉบับ และบัญญัติองรับเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทยคือ เรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์นับว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับรัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ. 2540 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ได้บัญญัติเรื่องนี้ไว้

ทั้งสามมาตรฐานนี้เป็นการให้ความสำคัญเกี่ยวกับการคุ้มครองมนุษย์และสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น หากมองข้อนอดีตในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ พ.ศ. 2534 ก่อนมาเป็นรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่ต้องการการแก้ไขโดยเสียงเรียกร้องจากประชาชน เนื่องจากต้องการแก้ไขปัญหาในพื้นฐานของระบบการเมืองเกี่ยวกับปัญหาในประสิทธิภาพรัฐทางความชอบธรรมในการใช้อำนาจรวมถึงปัญหาทุจริตคอรัปชั่น การต้องการส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในรัฐธรรมนูญฉบับที่ พ.ศ. 2540 ขณะที่ยังอยู่ในสถาระร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์โดยเริ่มประเด็นที่ว่าความมีการบัญญัติไว้หรือไม่นั้นมีหมายท่านที่เสนอให้และเห็นด้วยว่าควรบรรจุคำนี้อยู่ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งมีการยกตัวอย่างการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ในร่างเหตุการณ์พฤษภาคมและแสดงความเห็นว่าการมีคำนี้เป็นสิ่งที่น่าสรรเสริญน่าชื่นชมยินดีอันเป็นการประกาศเจตนาณณ์ในหน้าที่หนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้ชัดเจน

เกิดคำถามว่าศักดิ์ศรีหมายถึงอะไร ก็เลยตัดคำว่าศักดิ์ศรีออกไปเหลือแต่ความเป็นมุขย์ แต่ความเป็นมุขย์และถ้าดูในพจนานุกรมคำนี้ค่อนข้างสับสนมาก คำว่าศักดิ์ศรีในพจนานุกรมก็แปลว่า เกียรติศักดิ์ ซึ่งแปลว่าเกียรติตามฐานะของแต่ละบุคคล หรือแปลว่าเกียรติ์

ได้ คำว่าเกียรติแปลว่า ชื่อเสียง ความยกย่องนับถือ ความมีหน้ามีตา ศักดิ์ศรีถ้าถือมาตราคนี้อาจมาจากของเรียนรู้ ความจริงผิดคิดว่าถ้าเราอาจมาไม่หมดจะทำให้เข้าใจสับสน เพราะฉะนั้น Human dignity เป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะซึ้งใหญ่ ซึ่งเขามาน้อมญัติไว้ในรัฐธรรมนูญมาตราแรก¹ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้นเป็นล้อคำชี้ของจะเป็นคำใหม่ในภาษาไทย ซึ่งแปลมาจากภาษาต่างประเทศมาจากหลักรับรองสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นสถาบันนิยมในปัจจุบัน จริงอยู่ว่าคำนี้อาจจะมีความหมายในทางเข้าใจกันต่างกัน ที่นี่ว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้นเป็นหลักการครรภ์ มันมีสิทธิ มีเสรีภาพ มีความเสมอภาค แล้วต้องมีการครรภ์ คือความเคารพในเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน การครรภ์ เป็นการให้สิทธิเสรีภาพ เสมอภาค เป็นการเรียกร้องมา แต่การครรภ์เป็นการที่เราจะให้คนอื่นเราต้องการคนอื่นและคุ้มครองให้คนอื่นปฏิบัติต่อคนอื่นเช่นเดียวกับตัวเราในความเป็นมนุษย์นี้คือความหมายที่แท้จริง² อีกอย่างหนึ่งก็คือทัศนะความคิดเห็นที่พยาบาลยกตัวอย่างของการกระทำอันเป็นการละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ยกตัวอย่าง คำว่า ความเป็นมนุษย์นั้นถ้าสรุปว่าความเป็นมนุษย์เป็นที่รักกันอยู่ ซึ่งในความเป็นจริงไม่แน่ใจว่ารักกันหรือไม่หรือเห็นพ้องกันหรือไม่ว่าตัวอย่างของการที่ขัดต่อศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เห็นชัดก็คือ นายแพทย์สมัยอดีตนั้น เอาข้าชั่วมีชีวิตจิตใจมีชีวิตอยู่ว่างยาสลบแล้วผ่าตัดเพื่อศึกษาทางแพทย์ แล้วจากนั้นก็เย็บกลับเหมือนหนูตะเภา อันนั้นก็มีบ่อย แต่เราไม่มีกฎหมายเรื่องนี้เลย ญาติซึ่งวิกฤตเป็นโรคสกปรรฟเนย เมนิกดีเพรสชัฟ อะไรก็แล้วแต่ที่พฤติกรรมซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุมของตัวเอง มีการล่ามโซ่ไว้ก็มี บางที่ขังอยู่เป็น 10 กว่าปี แล้วอยู่เยี่ยงสัตว์ ผนหายะรุงะรัง อย่างนี้เป็นการกระทำที่เห็นชัดว่าละเมิดต่อความมีศักดิ์ศรีของมนุษย์ เพราะอย่างไรต้องเอาไปรักษาหรือกระทำวิธีการอื่นก็ตามแต่ก็มีประเด็นหนึ่ง คือ คนที่อยู่เป็นเจ้าหนี้นิทรรมา แล้วผ่านกระบวนการว่ามีความเป็นจริงก็คือกลืนไม่ได้อะไก่ไม่ได้ เวลาให้ทานอาหารต้องให้ทางช่องแล้วก็มีการตอบหลัง พยานาลต้องเผาตลอด 24 ชั่วโมง มีฉะนั้นจะเกิดอาการสำลัก แล้วตัวเองพยาบาลที่จะให้คนไปปั้นสารหนู พยาบาลจะดึงสายช่วยชีวิตทั้งหลายทำตั้งนาน คน ๆ นั้นอยู่ถึง 15 ปี สร้างความทรมานให้ตัวเองอย่างแสนสาหัส รวมทั้งญาติโกรโหติกาไม่ต้องพุดถึงเงินทอง ซึ่งทำให้ทรัพย์ของครอบครัว บางครั้งคนเหล่านี้อยากจะตายอย่างสงบและมีศักดิ์ศรี ถ้าสมมติเขียนอย่างนี้ ถึงกุศล ๆ หนึ่งต้องออกกฎหมายห้าม เชิญได้หรือไม่ ซึ่งจินปัญห์ไปแล้วในเรื่องนี้ แต่กุญแจ ไอ.เค กรณีที่สมองถึงแก่ความตายแต่หัวใจยังเต้นอยู่แนวคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ ของเยอร์มนพค ไว้ชัดเรื่อง Human Dignity ของราชบุค

¹ รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญ. ครั้งที่ 1 วันที่ 19 พฤษภาคม 2540 และ 9 มิถุนายน 2540. หน้า 3 – 5.

² รายงานการประชุมสภาฯเรื่องรัฐธรรมนูญ. ครั้งที่ 14 (กรณีพิเศษ). วันที่ 8 กรกฎาคม 2540. หน้า 24-28.

เลย ๆ ไม่แน่ใจว่าคุณพ่อแล้วพูดจริง ๆ ก่อนข้างจะคุณเครือ ตัวอย่าง³ที่เห็นเป็นรูปธรรมคือการตีตราของศาลสมควรเลิกได้ และยกตัวอย่างตั้งเป็นคำตามเกี่ยวกับกรณีให้นักโทษกินข้าวแคง ซึ่งเป็นข้าวคุณภาพด้านนี้มันจะถือว่าเป็นการไม่เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือไม่ การเอาป้ายแขวนคอผู้ต้องหาแล้วถ่ายรูป ถ้าในเยอร์มันเขาก็ถือว่ากระบวนการต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพราะคำนี้เป็นที่มาของทุก ๆ อย่าง รวมทั้งสิทธิและเสรีภาพด้วย

(1) บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ (มาตรา 4, มาตรา 26, มาตรา 128)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ถือเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทยที่บัญญัติรับรองเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพราะรัฐธรรมนูญของไทยในอดีตมีบทบัญญัติเฉพาะเรื่องสิทธิเสรีภาพลดลงมา การที่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้บัญญัติเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้เป็นครั้งแรกคงมิได้หมายความว่าที่แล้ว ๆ มาคนในสังคมไทยไม่เคยมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และก็คงไม่ได้หมายความว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพิ่งจะเริ่มมีเมื่อมีกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญรับ

รอง หากแต่เป็นการรับรองสิ่งที่มีอยู่แล้วโดยธรรมชาติของมนุษย์และสังคมมนุษย์⁴ จึงให้เกิดเป็นรูปธรรมในกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันรับรองเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ถึง 3 มาตราดังนี้

มาตรา 4 “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง”⁵

1 การพิจารณาของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

เดbanุการคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญเสนอร่างฯ ดังนี้⁶

“ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง”

ในการพิจารณา มาตรานี้ มีกรรมการบางท่านเสนอความเห็น ดังนี้

1. มีผู้เสนอให้ตัดคำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ออก เพราะไม่มีความหมาย คณะทำงานคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า มาตรานี้ทำหน้าที่ธิสิทธิพื้นฐานแล้วเชื่อมโยงไปยังหมวดอื่น ๆ ในรัฐธรรมนูญ อนึ่ง คำว่า “ศักดิ์ศรี” หมายหมาย

³ รายงานการประชุมคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 1 วันที่ 19 พฤษภาคม 2540. หน้า 3 – 5.

⁴ ชาติขั้นเศรษฐิยะ และ มนติชัย จุ่มป่า. (2541, พฤษภาคม). รัฐธรรมนูญของเรา. หน้า 2.

⁵ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. บทที่ 1 หมวดทั่วไป มาตรา 4.

⁶ มนตรี รูปสุวรรณ และคณะ. (2542, ตุลาคม). เอกสารณฑ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540.

(1) จะปฏิบัติต่อตนนุชย์เห็นอนไม่ใช่นุชย์หรือปฏิบัติต่อตนนุชย์เห็นอนสัตว์หรือสิ่งของไม่ได้

(2) จะปฏิบัติต่อตนนุชย์อื่น โดยที่ตนเองอยู่เหนือกว่าบุคคลอื่นโดยเชื้อชาติหรือสัญชาติไม่ได้

ดังนั้น “ศักดิ์ศรี” จึงไม่ใช่เรื่องเกียรติยศ

คณะกรรมการชิการยกร่างรัฐธรรมนูญเห็นชอบให้คงไว้ตามร่างเดิม โดยไม่มีการลงมติ

2. มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า คำว่า “ย่อมได้รับความเคารพและคุ้มครอง” เคารพและคุ้มครองอย่างไร

คณะกรรมการทำงานคณะกรรมการชิการยกร่างรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า “เคารพ” คือ รู้และเมิดไม่ได้ ส่วน “คุ้มครอง” คือ ถ้ามีการละเมิดเกิดขึ้น รัฐต้องทำให้การเกิดละเมิดนั้นหมดไป

3. มีผู้เสนอให้เพิ่มเติมถ้อยคำว่า “ตามรัฐธรรมนูญนี้” ไว้ต่อท้ายมาตรานี้เพราจะลำพัง เพียงถ้อยคำว่า “ย่อมได้รับความเคารพและคุ้มครอง” เคารพและคุ้มครองอย่างไรมีปัญหา

คณะกรรมการทำงานคณะกรรมการชิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เดิมแนวความคิดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญของประเทศไทยคือว่าสิทธิและเสรีภาพมีเท่าที่รัฐธรรมนูญรับรอง แต่มาตรา 4 นี้ สิทธิและเสรีภาพจะไม่ใช่มีเฉพาะที่รับรองไว้เท่านั้น

คณะกรรมการทำงานคณะกรรมการชิการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาลงมติในประเด็นการจะเดินถ้อยคำว่า “ตามรัฐธรรมนูญนี้” ไว้ต่อท้ายข้อความในมาตรา 4 หรือไม่ ในที่สุดที่ประชุมมติให้คงไว้ตามร่างเดิม 17 เสียง ให้มีการแก้ไข 2 เสียง

ท้ายที่สุดคณะกรรมการชิการยกร่างรัฐธรรมนูญเห็นควรให้ตัดถ้อยคำในร่างรัฐธรรมนูญ คำว่า“ศักดิ์ศรี” ออก⁷

2. การพิจารณาของคณะกรรมการชิการยกร่างรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการชิการยกร่าง ๑ เสนอร่างรัฐธรรมนูญให้คณะกรรมการชิการพิจารณาร่าง ๑ พิจารณา ดังนี้

“มาตรา 4 ความเป็นนุชย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ย่อมได้รับความเคารพและคุ้มครอง”

ในการพิจารณาของคณะกรรมการชิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ได้มีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้ขอแปรญัตติในมาตรานี้ที่น่าสนใจ ดังนี้

⁷ บันทึกการประชุมคณะกรรมการชิการยกร่างรัฐธรรมนูญ. วันที่ 22 เมษายน 2540.

(1) ขอประยุตติแก้ความเป็น “สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ย่อมได้รับความเคารพและคุ้มครอง”

(2) ขอประยุตติแก้ความเป็น “ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความเคารพและคุ้มครอง”

(3) ขอประยุตติแก้ความเป็น “สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ย่อมได้รับความเคารพและคุ้มครองเพื่อยืนยันศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ของปวงชนชาวไทย”

(4) ขอประยุตติแก้ความเป็น “ความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมได้รับความเคารพและอุปถัมภ์ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้โดยเสมอ กัน”

คณะกรรมการชิการพิจารณาเร่างรัฐธรรมนูญเห็นชอบกับร่างฯ ที่คณะกรรมการชิการยกร่างฯ เสนอ โดยมีการเพิ่มเติมคำว่า “ศักดิ์ศรี” ไว้ในความตอนต้านของมาตรา และตัดคำว่า “เคารพและ”⁸

3. การพิจารณาในวาระที่ 2 ของสภาร่างรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการชิการพิจารณาเร่างรัฐธรรมนูญเสนอร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา ดังนี้
“มาตรา 2 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง”

1. มีผู้ขอประยุตติว่า คำว่า “ศักดิ์ศรี” ไม่สมควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะเกี่ยวโยงกับความในมาตรา 27 วรรคสอง ซึ่งกำหนดให้การถูกละเมิดศักดิ์ศรีสามารถนำไปใช้สิทธิทางศาล หรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในศาลได้ หากบัญญัติไว้จะต้องมีการกำหนดหลักดังกล่าวไว้ทั้งในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายปกครอง ฯลฯ แต่ในปัจจุบัน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็มีหลักการในเรื่องละเมิดไว้อย่างครอบคลุมแล้ว จึงไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติถึงศักดิ์ศรีไว้

2. มีผู้ขอประยุตติให้คงคำว่า “เคารพ” ที่คณะกรรมการชิการตัดออกไว้ เนื่องจากความในมาตราเนื้ออยู่ในหมวด 1 บททั่วไป เป็นหลักสำคัญของรัฐธรรมนูญ ซึ่งประกาศให้ทราบถึงแนวทางของประเทศ สำหรับคำว่า “ ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์” มีความจำเป็นและจะไม่มีผล

⁸ บันทึกการประชุมคณะกรรมการชิการพิจารณาเร่างรัฐธรรมนูญ. ครั้งที่ 11 วันจันทร์ที่ 9 มิถุนายน

กระบวนการนั้น ไม่เกี่ยวกับมนุษย์เป็นเรื่องของรัฐกับประชาชน ซึ่งไม่เกี่ยวกับมนุษย์ ธรรมเนียมประเพณี อีกทั้งในมาตรฐาน ไปในรัฐธรรมนูญนี้ก็ได้บัญญัติไว้ เช่น การกำหนดให้รัฐจัดการศึกษาให้สิบสองปี หรือเรื่องการคุ้มครองและพัฒนาเด็ก ซึ่งก็เป็นการรับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

คณาจารย์การฯ ชี้แจงเหตุผล ดังนี้

1. คำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” เป็นหลักการครบที่สุดเป็นหลักหนึ่ง คือ หลักสิทธิเสรีภาพ และการครัวภพ

2. การตัดคำว่า “เคารพและ” ออก นั้น โดยเฉพาะให้บัญญัติให้เป็นเขตทำงานของรัฐแต่ความเคารพเป็นเรื่องของบุคคลต่อบุคคล ตัวอย่างเช่น เรื่องทางานนั้น เป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงมีบทบัญญัตินี้เป็นการกำหนดให้การกระทำใดของรัฐต้องหาตามควรที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบคงไว้ตามร่างที่คณาจารย์การพิจารณาไว้รัฐธรรมนูญเสนอ⁹

มาตรา 26 การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

1. การพิจารณาของคณาจารย์การยกเว้นรัฐธรรมนูญ

เลขานุการคณาจารย์การยกเว้นรัฐธรรมนูญเสนอบทบัญญัติ ดังถ้อยคำที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ

นิกรณามาธิการบางท่านเสนอความเห็น ดังนี้

1. มีผู้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับการใช้ถ้อยคำระหว่าง “องค์กร” กับคำว่า “องค์การ” ว่าแตกต่างกันอย่างไร

2. มีข้อเสนอว่าถ้อยคำว่า “คำนึงถึง” นั้น มีนัยที่ไม่เป็นการบังคับรัฐให้ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติ สมควรใช้คำว่า “เคารพ” หรือ “รับรอง” หรือ “ไม่ละเมิด”

3. มีข้อสังเกตว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพอาจมากกว่า สิทธิมนุษยชน” (Human Right) จึงเสนอให้ใช้ถ้อยคำว่า “สิทธิมนุษยชน” แทน

คณาจารย์การยกเว้นรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า

1. การใช้คำว่า “องค์กร” จะมุ่งถึงบุคคลผู้ใช้อำนาจกระทำการแทนรัฐในขณะที่คำว่า “องค์กร” จะมุ่งถึงสถาบันอิสระที่กฎหมายรับรอง

⁹รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 14 (เป็นกรณีพิเศษ) วันอังคารที่ 8 กรกฎาคม 2540.

2. เหตุที่ใช้คำว่า “คำนึงถึง” เพราะการใช้อำนาจรัฐจะต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะและเหตุประการอื่น ๆ อื่น ด้วย จึงไม่อาจจำกัดไปว่ารัฐต้องรับรองหรือการพหูร่องไม่ ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพแต่เพียงอย่างเดียว เพราะอาจทำให้รัฐประสบปัญหาในการปฏิบัติภารกิจต่อไปได้

3. การใช้คำว่า “สิทธิมนุษยชน” จะทำให้ขอบเขตความคุ้มครองกว้างและยังไม่เป็นที่ บุติเนี่ยน่อน ไม่สมควรนำมานัยญูติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ในที่สุดที่ประชุมเห็นชอบตามที่เลขานุการคณะกรรมการธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเสนอ¹⁰

2. การพิจารณาของคณะกรรมการธิการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการธิการร่างรัฐธรรมนูญเห็นชอบให้เติมคำว่า “ศักดิ์ศรี” ไว้หน้าคำว่า “ความ เป็นมนุษย์” ดังนี้

“มาตรา 25 การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็น มนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”¹¹

3. การพิจารณาในวาระที่ 3 ของสภาร่างรัฐธรรมนูญ

สมาชิกบางท่านเสนอให้ตัดคำว่า “ศักดิ์ศรี” ออก เพราะมันทางกฎหมายขององค์กรของ รัฐก็มีหน้าที่คุ้มครองประชาชนทุกหมู่เหล่าเท่าเทียมกันอยู่แล้ว

แต่อย่างไรก็ตาม สมาชิกบางท่านเห็นสมควรให้คงคำว่า “ศักดิ์ศรี” ไว้โดยเห็นว่าหาก บัญญัติไว้ก็ไม่ก่อให้เกิดปัญหาในทางกฎหมายในการถูกจำกัดโดยกฎหมายได้

นอกจากนี้ คณะกรรมการธิการซึ่งแจ้งว่า การบัญญัติความในมาตราหนึ่งเพื่อให้เกิดความชัด เ gen ในการรับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลจากการใช้ อำนาจโดยองค์กรของรัฐ อนึ่ง การที่คณะกรรมการธิการใช้คำว่า “ชนชาวไทย” แทนคำว่า “ปวงชน ชาวไทย” ในชื่อหน่วยเพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นการคุ้มครองบุคคลแต่ละคน ไม่ใช่หมายความถึง ปวงชน

¹⁰ บันทึกการประชุมคณะกรรมการธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ. วันที่ 22 เมษายน 2540.

¹¹ บันทึกการประชุมคณะกรรมการธิการร่างรัฐธรรมนูญ. ครั้งที่ 12 วันอังคารที่ 10 มิถุนายน 2540.

ที่ประชุมได้มีมติโดยเสียงข้างมากให้คงไว้ตามที่คณะกรรมการธิการเสนอมา¹²

มาตรา 28¹³ บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ครีความเป็นนุชน์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ล่วงเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกทนบัญญติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีศาลมได้

1. การพิจารณาของคณะกรรมการธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ

เลขานุการฯ ได้เสนอร่างของคณะกรรมการดำเนินการดังนี้

“มาตรา 3/1/3 บุคคลซึ่งถูกละเมิดศักดิ์ครีความเป็นนุชน์ สิทธิ หรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ สามารถยกทนบัญญติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในศาลได้”

มีผู้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับถ้อยคำ “ศักดิ์ครีความเป็นนุชน์” ว่ามีความหมายเพียงใด และจะสามารถใช้สิทธิทางศาลเมื่อถูกละเมิดศักดิ์ครีความเป็นนุชน์ได้อย่างไร

คณะกรรมการฯ แจงว่า “ศักดิ์ครีความเป็นนุชน์” เป็นสิทธิของบุคคลนั้นที่รับรองคุ้มครองให้แก่บุคคล นิ่งให้ได้รับการปฏิบัติที่ไม่สมกับความเป็นนุชน์ ของบุคคลนั้น โดยพิจารณาเชิงภาวะวิสัยว่า การกระทำใดที่เห็นกันทั่วไปว่าละเมิดศักดิ์ครีความเป็นนุชน์ ซึ่งมิใช่การพิจารณาในลักษณะอัตลักษณ์ตามความคิดเห็นของแต่ละบุคคล บทบัญญติ ดังกล่าว เป็นพัฒนาการแห่งการรับรองคุ้มครองสิทธิบุคคล และเป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ ดังปรากฏตามรัฐธรรมนูญและรัฐธรรมนูญเยอรมัน ด้านการใช้สิทธิทางศาลนั้น บุคคลที่ถูกกระทำละเมิดศักดิ์ครีความเป็นนุชน์ สามารถนำคดีมาฟ้องได้ตามลักษณะการกระทำการที่ถูกว่า เป็นประการใด เช่น ข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชนที่ฟ้องศาลยุติธรรม ฝ่ายปกครองกับเอกชน กีฟ้องศาลปกครอง เป็นต้น ซึ่งการดำเนินคดีในชั้นศาลจะเป็นการสร้างบรรทัดฐานต่อไปว่า การกระทำใดเป็นการละเมิดศักดิ์ครีความเป็นนุชน์

ที่ประชุมเห็นชอบตามที่เลขานุการคณะกรรมการธิการยกร่างรัฐธรรมนูญเสนอ¹⁴

¹² รายงานการประชุมสภาฯ ร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 14 (เป็นกรณีพิเศษ) วันยังการที่ 8 กรกฎาคม 2540.

¹³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชาวไทย มาตรา 28.

¹⁴ บันทึกการประชุมคณะกรรมการธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ. วันที่ 22 เมษายน 2540.

2. การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการพิจารณาเรื่องรัฐธรรมนูญแก้ไขร่างที่เสนอมา ดังนี้¹⁵

“มาตรา 27 บุคคลย่อมถือศักดิ์ครึความเป็นมนุษย์ หรือใช้สิทธิ และเสรีภาพของตน ได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน

บุคคลซึ่งถูกกละเมิดศักดิ์ครึความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกทนบัญญัตินี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในศาลได้¹⁶

3. การพิจารณาในวาระที่ 2 ของสภาร่างรัฐธรรมนูญ

สมาชิกหลายท่านอภิปรายแสดงความคิดเห็น ดังนี้

(1) ขอเสนอตัวความในมาตรานี้ออกทั้งมาตรา เนื่องจากเห็นว่าจะก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความไม่สงบของสังคมซึ่งจะเกิดขึ้นกับมาตรา 4 และมาตรา 25 ซึ่งกำหนดให้บุคคลซึ่งถูกกละเมิดศักดิ์ครึความเป็นมนุษย์สามารถยกทนบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในศาลได้ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาในวงกว้าง เพราะศักดิ์ครึความเป็นมนุษย์ไม่มีขอบเขตของความหมายที่ชัดเจน ต่างจากประเด็นของสิทธิและเสรีภาพที่มีความชัดเจนมากกว่า โดยหากจะปล่อยให้เป็นการตีความโดยศาลมีขั้นตอนเป็นปัญหา เพราะโดยปกติศาลมีตีความภายในการอบรมที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งต่างจากกรณีนี้ ดังนั้น เมื่อไม่มีการกำหนดกรอบโดยกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญก็ควรตัดความในมาตรานี้

(2) ขอแบร์บัญญัติแก้ไขความในมาตรา 27 เป็น ดังนี้

“บุคคลซึ่งถูกกละเมิดความเป็นมนุษย์ สิทธิ หรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ในหมวดนี้สามารถยกทนบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ที่เกี่ยวข้อง หรือใช้สิทธิทางศาล หรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

ทั้งนี้ เพราะ “การละเมิดศักดิ์ครึความเป็นมนุษย์” มีความหมายไม่ชัดเจน ไม่สามารถบังคับให้เป็นรูปธรรมได้ตามหลักกฎหมายไทย จึงไม่ควรบัญญัติความในส่วนนี้ไว้ ส่วนหลักการของมาตรานี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องกำหนดไว้เพื่อรับรับคุ้มครอง และเป็นหลักประกันการรักษาสิทธิและเสรีภาพของบุคคลให้ใช้บังคับได้อย่างจริงจังกว่าในอดีต และหากกำหนดให้ชัดเจนถึงขั้นที่ว่า จะสามารถใช้สิทธิดังกล่าวได้ที่ศาลได้จะดีมากขึ้น

คณะกรรมการพิจารณาเรื่องประเด็นข้างต้น ดังนี้

¹⁵ หมายถึง มาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญ. ฉบับปี 2540.

¹⁶ บันทึกการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ. ครั้งที่ 12. 10 มิถุนายน 2540.

(1) คำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์” เป็นคำเดียวกันไม่สามารถแยกจากกันได้ ปรากฏัดเจน ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 1 ข้อ 4 ข้อ 5 และข้อ 6 นอกจากนั้น ขั้นการระบุในรัฐธรรมนูญของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน มาตรา 1 ความว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ เป็นที่มาของสิทธิและเสรีภาพ”

(2) สิทธิและเสรีภาพ ไม่ได้หมายความเฉพาะแต่ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่ครองคุณสิทธิและเสรีภาพขึ้นพื้นฐานด้วย ดังเช่นปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐกาตาร์แก้ไขเพิ่มเติมที่ 9 ซึ่งบัญญัติว่า “การระบุถึงสิทธิบางประการนั้น ไม่อาจตีความได้ว่าปฏิเสธ หรือไม่ยอมรับสิทธิและเสรีภาพซึ่งประชาชนมีอยู่โดยสภาพ”

อนึ่ง คณะกรรมการธิการได้เสนอขอปรับข้อความบางส่วนให้สอดคล้องกับคำแปลญิดี ของสามอาชิกเป็นวรรณสอง ดังนี้

“บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาโดยสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในศาลได้”

ในที่สุดประธานสภาผู้แทนราษฎรได้ยอมติดตามที่ประชุมว่าเห็นชอบตามร่างที่คณะกรรมการธิการปรับปรุงข้อความแล้ว หรือเห็นควรเปลี่ยนแปลงเป็นประการอื่น ซึ่งที่ประชุมส่วนใหญ่เห็นชอบตามร่างที่คณะกรรมการธิการปรับปรุงข้อความแล้ว¹⁷

4.2 ปัญหาของเขตและความหมาย

ศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์นั้นเป็นคุณค่าที่มีลักษณะเฉพาะ อันสืบเนื่องจากความเป็นมุขย์และเป็นคุณค่าที่สูงอันมีเฉพาะกับความเป็นมุขย์เท่านั้น โดยไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขอื่นใดทั้งสิ้น การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ไว้เป็นครั้งแรก คงมิได้หมายความว่าที่แล้ว ๆ นานคนในสังคมไทยไม่เคยมีศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ แต่คงมิได้หมายความว่าศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์เพียงจะเริ่มเมื่อมีกฎหมาย หรือรัฐธรรมนูญรับรอง หากแต่เป็นการรับรองสิ่งที่มีอยู่อย่างเดียวโดยธรรมชาติของมุขย์และสังคมมุขย์ แต่เมื่อรัฐธรรมนูญกำหนดเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ไว้ ก็หมายความต่าง ๆ ภายในก็ต้องปรับให้สอดคล้องกับบทบัญญัติดังกล่าว เพราะรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด กฎหมายระดับรองจะขัดหรือเบี้ยงต่อรัฐธรรมนูญมิได้ถือเป็นหลักประกันความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญในหลักนิติรัฐ บทพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย แต่เห็นที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยยังไม่มีนิยามความหมายที่ชัดเจนทำให้การที่จะนำไปปฏิบัติอาจเกิดปัญหา ถึงความชัดเจนขาดความพร้อมด้านองค์กรความรู้ ความเข้าใจและขาดความชัดเจนในนิยามความหมายของคำนี้อีกทั้งสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับความสัมสโนหลากหลาย อันปราศจากการบุตธรรม

¹⁷ รายงานประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 14 (เป็นกรณีพิเศษ) วันอังคาร ที่ 8 กรกฎาคม 2540.

ของการตีความเป็นอย่างเดียวกัน เพียงแต่คิดบัญญัติไว้ก่อนน่าจะดี โดยขาดความเข้าใจว่ามันคืออะไร ตีความได้อย่างใด และนำมารุ่มนตรองได้มากน้อยแค่ไหน ตลอดจนก่อให้เกิดสภาพปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดภาพทางกฎหมายของศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ทางรัฐธรรมนูญเหล่านี้ ล้วนเป็นบ่อเกิดความสับสนมากขึ้นในระบบกฎหมายไทยส่งผลต่อการบังคับใช้และสถานะทางกฎหมายของศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ ดังตัวอย่างปัญหา เช่น ข้อเท็จจริงปรากฏว่าชายชาวญี่ปุ่นคนหนึ่งได้ถูกจับกุมเมื่อ มีนาคม 2539 และถูกฟ้องในเดือนเมษายนปีเดียวกันระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษจิกายน พ.ศ. 2539 ต่อนามาได้ถูกส่งตัวไปชั่งที่เรือนจำแต่ไม่ได้มีการตีตรวจ ต่อมากองการไทยได้รับแจ้งว่า ชายญี่ปุ่นรายนี้ถูกกล่าวหาว่าจี้เครื่องบิน เมื่อ พ.ศ. 2513 และจะต้องมีการพิจารณาในคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดนภายหลังเสร็จคดีปลอมชนบัตรในประเทศไทย ทางเรือนจำจึงได้ตีตรวจผู้ต้องหารายนี้ตลอด 24 ชั่วโมง ระหว่างการพิจารณาคดีซึ่งกินเวลากว่า 2 ปี การกระทำเช่นนี้มีความผิดตามว่าทำได้หรือไม่ ถ้าในความเห็นของเจ้าหน้าที่เรือนจำที่ต้องตอบว่าทำได้ เพราะมีพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 มาตรา 24 บัญญัติว่า “ห้ามนิให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังเว้นแต่

- 1) เป็นบุคคลที่น่าจะเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือร่างกายของตนเองหรือผู้อื่น
- 2) เป็นวิกฤติหรือจิตไม่สมประกอนอันเป็นภัยนตรายต่อผู้อื่น
- 3) เป็นบุคคลที่น่าจะพ่ายแพ้หลบหนีการควบคุม
- 4) เมื่อถูกกุมตัวออกนอกเรือนจำ เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ควบคุมเห็นเป็นการสมควรที่จะต้องใช้เครื่องพันธนาการ
- 5) เมื่อรัฐมนตรีสั่งว่า เป็นการจำเป็นต้องใช้เครื่องพันธนาการเนื่องแต่ภาพของเรือนจำหรือสถานการณ์ของท้องถิ่น”

ในทางปฏิบัติ ทางเรือนจำได้อ้างมาตรา 14(3) ของพระราชบัญญัติข้างต้นเพื่อตีตรวจจำเลยชาวญี่ปุ่นคนดังกล่าว ในเงื่อนไขลับกันการกระทำการกระทำการที่ทำเป็นเช่นออกໄไปนอกเรือนจำ การใช้เครื่องพันธนาการตลอด 24 ชั่วโมงก่อให้เกิดความลำบากอย่างแสบสาหัส ในการเคลื่อนไหวในอธิบานถมมุขย์ไม่ควรปฏิบัติต่อกันเช่นนี้ การใช้โซ่ตรวจในขุคโลกาภิวัฒน์ไม่ควรกระทำการต่อมุขย์อีกต่อไปแล้วอีกทั้งเมื่อพิจารณาเงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 33 ขังบัญญัติรับรองเอาไว้อย่างชัดแจ้งว่า “ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหารือจำเลยไม่มีความผิดก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเหมือนเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้”¹⁸

¹⁸ อุค. รัฐอมกฤต. เล่มเดิม. หน้า 71 – 73.

บัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตราหนึ่งระบุว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้อย่างชัดแจ้ง สำหรับคนไทยที่มีจิตใจและคุณลักษณะที่ดี แต่ไม่ใช่คนที่มีจิตใจและคุณลักษณะที่ดี แต่ไม่ใช่คนที่มีจิตใจและคุณลักษณะที่ดี” ดังนั้น ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นี้จึงถูกบังคับตามแต่ตนจะอ้างจะเข้าใจ หากปล่อยให้เกิดขึ้นเรื่อยๆ คำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” อาจกลายเป็นคำสองคมต่อสังคมไทยไม่น่ากันน้ำอย่างแน่นอน

4.3 การนั่งค้านโดยประหารชีวิตกับหลักการว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติไว้ในเรื่อง “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ไว้ว่า “ในมาตราต่างๆ เรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นเรื่องที่เพิ่งมีในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เป็นฉบับแรก จึงอาจจัดได้ว่าเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่สำหรับประเทศไทย มีนิยามความหมายว่า อย่างไร ก็จะได้รับการยอมรับในประเทศไทยหรือในต่างประเทศข้างไม่มีนิยามใดที่ได้รับการยอมรับเป็นการทั่วไป แม้ในประเทศเยอรมัน ซึ่งเป็นประเทศหนึ่งที่ได้บัญญัติให้ความคุ้มครองเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ ในมาตราแรกของรัฐธรรมนูญเยอรมันก็ตาม

Gueter Dueing ของกฎหมายชาวเยอรมันได้ให้คำอธิบายคำว่า “ศักดิ์ศรี” ว่า “มนุษย์ทุกคนเป็นมนุษย์โดยอิสานาจแห่งจิตวิญญาณของเขาวง ซึ่งทำให้เขาแตกต่างจากความเป็นอยู่ในสภาพธรรมชาติที่ปราศจากความเป็นส่วนบุคคล และการทำให้บรรลุเป้าหมายในขอบเขตส่วนบุคคลนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของบุคคลนั้นเองในอันที่จะกำหนดคุณของตนและการสร้างสภาพแวดล้อมของตนเอง”¹⁹

Klaus Stern ได้สรุปสาระสำคัญของ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ว่าหมายถึง คุณค่า อันมีลักษณะเฉพาะและเป็นคุณค่าที่มีความผูกพันอยู่กับความเป็นมนุษย์ ซึ่งบุคคลในฐานะที่เป็นมนุษย์ทุกคนได้รับคุณค่าดังกล่าวโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ ศาสนา วัย หรือคุณสมบัติอื่นๆ ของบุคคล ในความหมายนี้ “ศักดิ์ศรี” จึงหมายถึงลักษณะบางประการที่สร้างขึ้นมา เป็นคุณค่าเฉพาะตัวของมนุษย์ อันเป็นสารัตถะในการกำหนดความรับผิดชอบของคนเอง และเป็นสารัตถะที่มนุษย์แต่ละคนได้รับเพื่อเห็นความเป็นมนุษย์ของบุคคลนั้น²⁰

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นี้เป็นคุณค่าที่มีลักษณะเฉพาะ อันสืบทอดมาจากความเป็นมนุษย์และเป็นคุณค่าที่ผูกพันอยู่กับความเป็นมนุษย์ท่านนั้น โดยไม่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขอื่นใด

¹⁹ Dueing Grundgesetz-Kommentar, Art. 1 Abs. 1, Rdnr. 17 ถating in Brucke, S. 84.

²⁰ Klaus Stern, Das Staatsrecht der Bundesrepublik Deutschland, Band 1/2, Allgemeine Lehren der Grundrechte, S. 1113. เล่มเดิม.

ทั้งสิ้น เช่น เสื้อชัติ ศาสนา คุณค่าของมนุษย์ดังกล่าวเนี่ยมีความมุ่งหมายเพื่อให้มนุษย์มีความเป็นอิสระในการที่จะพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัวของบุคคลนั้น ๆ ภายใต้ความรับผิดชอบของตนเอง โดยถือว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” เป็นคุณค่ามิอาจล่วงละเมิดได้

สิทธิในชีวิตร่างกาย เป็นสิทธิที่ติดตัวปัจเจกบุคคลมาตั้งแต่เกิด เป็นสิทธิของปัจเจกบุคคล สิทธิในชีวิตร่างกายจึงไม่อาจถูกพรากไปจากบุคคลได้ และอาจต้องทำให้ได้รับหลักประกันมากขึ้น โดยบทบัญญัติของรัฐ เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์เป็นหลักฐานอันสำคัญของ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์”

มนุษย์ทุกคนมีสิทธิในความเสมอภาค เป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคล และต่อสังคม สิทธินี้เป็นราชฐานที่สำคัญอีกประการหนึ่งของ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” คุณค่าที่มีลักษณะเฉพาะของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้น มิได้ขึ้นอยู่กับการทำให้บรรลุเป้าหมายที่เป็นจริงในทางปฏิบัติของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ดังนั้น การแทรกแซงของรัฐอาจเป็นการละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้ แม้ว่าบุคคลนั้นได้ตัดสินใจอย่างอิสระขยันขอนให้รัฐทำการแทรกแซงดังกล่าวได้ ทั้งนี้เพราะจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติให้เป็นภาระหน้าที่ของรัฐ ที่จะต้องให้ความคุ้มครองต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้น จากบทบัญญัติดังกล่าวขยันไม่มีอำนาจที่จะไปขอความยินยอมจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อแทรกแซงในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หากแต่ต้องปอกปั้นให้มีการละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์²¹ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์คุ้มครองถึงขนาดแม้ว่าบุคคลนั้นจะไม่ถือกำเนิดหรือบุคคลนั้นได้ตายไปแล้วมีข้อพิจารณาดังนี้

การคุ้มครองการในครรภ์มารดา เด็กในครรภ์มารดาขยันไม่ได้รับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกัน ถึงแม้วิตัมมนุษย์จะเริ่มต้นเมื่อมีการกำเนิด การให้กำเนิดนั้นก่อให้เกิดชีวิตใหม่ และบุคลิกภาพส่วนบุคคลใหม่ดังนั้น การทำแท้งเด็กในครรภ์มารดาถูกกฎหมาย กรณีขบ่อมเป็นการขัดกับ มาตรา 1 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ของรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์รัฐเยอร์มัน ได้วินิจฉัยว่ากฎหมายอาญาที่อนุญาตให้ทำแท้งได้นั้นเป็นไม่ชอบ โดยได้ให้เหตุผลว่า ชีวิตที่ได้รับการพัฒนาอยู่ในครรภ์มารดาถูกต้องกว่าชีวิตที่ซึ่งอยู่ภายในร่างกายได้การคุ้มครองของรัฐธรรมนูญ ซึ่งตามมาตรา 2 (2) “บุคคลมีสิทธิในชีวิตและร่างกาย” และตามมาตรา 1 วรรค 1 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้นไม่อาจจะถูกล่วงละเมิดได้ ดังนั้น จึงเป็นภาระหน้าที่ของรัฐที่จะต้องให้ความเคารพ และให้ความคุ้มครอง หน้าที่ในการคุ้มครองของรัฐนั้น มิได้หมายเฉพาะการห้ามแทรกแซงโดย

²¹ บรรจิค ลิงค์เนติ. เล่มเดิม. หน้า 88.

ทรงของรัฐต่อชีวิตที่เติบโตในครรภ์ของมารดาเท่านั้น หากแต่รัฐยังจำต้องให้ความคุ้มครองและปกป้องชีวิตดังกล่าวด้วย²²

การคุ้มครองบุคคลที่เสียชีวิตไปแล้ว ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้นอาจให้ความคุ้มครองไปถึงบุคคลที่เสียชีวิตแล้วเช่น การใช้ประโยชน์จากศพของมนุษย์ในการวิจัยเพื่อการอุดสาหกรรมนั้นอาจเป็นการละเมิดในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แต่อย่างไรก็ตามหากผู้ตายได้ตัดสินใจด้วยตนเองการที่จะอุทิศร่างกายของตนเพื่อการศึกษาวิจัยในการแพทย์ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าเพื่อการรักษาเยียวยาผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ ในกรณีเช่นนี้ย่อมไม่เป็นการขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์²³

มนุษย์ใช้เป็นเพียงเครื่องมือในการดำเนินการของรัฐ และการดำรงอยู่ของรัฐนั้นก็ดำรงเพื่อมนุษย์ มิใช่มนุษย์ดำรงอยู่เพื่อรัฐ

รัฐธรรมนูญของประเทศไทย ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่ให้ความสำคัญกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้อย่างมาก โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 1 วรรค 1 และวรรค 3 กล่าวคือ

“มาตรา 1 วรรค 1 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่ไม่อาจล่วงละเมิดได้ เป็นภarenหน้าที่ของรัฐที่จะต้องให้ความเคารพและให้ความคุ้มครองต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

มาตรา 1 วรรค 3 สิทธิขั้นพื้นฐานที่จะกล่าวต่อไปนี้ ย่อมไม่ผูกพันอำนาจ นิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ โดยถือว่าเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้โดยตรง”

สำหรับในกรณีของประเทศไทยได้บัญญัติถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ในมาตรา 4 มาตรา 26 และมาตรา 28 ตามที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้ความรับรองหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างชัดเจน สถานะของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ย่อมถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าหรือวัตถุในทางกฎหมายอย่างหนึ่งที่ได้รับความคุ้มครองแยกต่างหากจากสิทธิและเสรีภาพ และเป็นสิ่งที่กฎหมายให้ความคุ้มครองอันเป็นรากรฐานแก่สิทธิทั้งปวงด้วย

ตามมาตรา 26 ของรัฐธรรมนูญความว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” ความหมายของ “องค์กรของรัฐ” หมายถึงองค์กรของรัฐในรูปแบบต่าง ๆ เช่น องค์กรที่ทำหน้าบริหาร นิติบัญญัติ ตุลาการ รวมทั้งองค์กรอื่น ๆ ที่รัฐจัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย รวมทั้งเอกชนรายใดที่ได้เข้ามาดำเนินการกิจของรัฐในลักษณะที่เป็นการใช้อำนาจมาชั่วคราว ในกรณีที่บุคคลนั้นต้องผูกพันเช่นเดียวกับการที่รัฐเองเป็นผู้ใช้อำนาจดังกล่าว

²² เล่มเดิม. หน้า 89.

²³ เล่มเดิม. หน้า 89.

รัฐธรรมนูญสหพันธ์รู้ของเยอรมันได้เคยวินิจฉัยเกี่ยวกับ การละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เช่น การทำให้ได้รับความอับอาย การลงโทษที่มีลักษณะทารุณโดยร้าย การทำลายร่างชาติพันธุ์ เป็นต้น เป็นการละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้รับความกระทบกระเทือน หากมนุษย์ได้ถูกดัดแปลงค่ามาเป็นเพียงวัตถุของการค้าเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง กรณีนี้ย่อมถือได้ว่ามีการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แล้ว

ในการลงโทษในทางอาญา จะกระทำได้เฉพาะความผิดตามกฎหมายอาญาที่บุคคลนั้นได้กระทำการลงโทษในทางอาญาจะต้องให้สัมพันธ์กับความร้ายแรงของการกระทำความผิดในทางอาญาที่บุคคลนั้นได้กระทำการ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้นถือว่าเป็นรากฐานในทางความคิดของการให้หลักประกันในกระบวนการพิจารณาในทางศาลตามหลักนิติรัฐ

ในเรื่องนี้ ศาสตราจารย์ ดร.คณิต พ นคร²⁴ ได้กล่าวไว้ในหนังสือกฎหมายอาญาภาคที่ว่าไปว่า “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 2 ของโลก ที่บัญญัติคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” รัฐธรรมนูญที่บัญญัติคุ้มครอง “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ฉบับแรกคือรัฐธรรมนูญของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน แต่รัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันได้บัญญัติยกเลิกไทยประหารชีวิตในขณะเดียวกันด้วย

การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติคุ้มครอง “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” แต่กฎหมายอาญาของเรายังมีไทยประหารชีวิตอยู่จึงจะไม่มีความสอดคล้องต้องกันนัก ยิ่งกว่านั้นในฐานะที่ประเทศไทยเราเป็นสมาชิกสหประชาติ ข้อเรียกร้องของประชาชนโลกที่จะให้ยกเลิกไทยประหารชีวิตจึงย่อมเป็นข้อเรียกร้องที่ผูกพันในทางศึกธรรมต่อประเทศไทยเราด้วย กรณีจึงชอบที่ฝ่ายนิติบัญญัติจะได้พิจารณาแก้ไข

การลงโทษด้วยการประหารชีวิตจะสามารถแก้ไขปัญหาสังคมต่างๆ ได้อย่างไรหรือเมื่อไวเพียงเพื่อลดโทษให้สามโดยให้ตายตกไปตามกัน ประดิษฐ์การนิติสารพิษเข้าร่างกายเมื่อเปรียบเทียบกับการยิงเป้าแล้ว กรรมราชทัณฑ์ให้เหตุผลว่าศพจะดูดีกว่าไม่จากตาแก่ผู้พบเห็น การยิงเป้ามีรอยเปื้อนเลือดและแพดไม่น่าดู ในความเป็นจริงแล้วศพของนักโทษก็ไม่ได้ปรากฏเป็นข่าวกับสาธารณชนอยู่แล้ว ประชาชนทั่วไปก็ไม่มีโอกาสได้ดู ถ้างจากตาจะดูดีกว่าจากตาเฉพาะกับมือสังหารและพยานผู้รู้เห็นไม่กี่คนเท่านั้น ภัยต่อสาธารณะก็ไม่มีโอกาสทราบจนกระทั่งบรรจุศพในโลงแล้วเรียบร้อย ดังนั้น การนิติสารพิษหรือการยิงเป้าจึงไม่มีอะไรต่างกันเพียงแต่เปลี่ยนวิธีการสังหารเท่านั้น และจะดูดีอยู่ ในคนไม่กี่คนที่ดูเหมือนว่าเป็นการสังหารที่ไม่โหดร้ายป่าเถื่อน

²⁴ คณิต พ นคร. คณบดีคณะนิติศาสตร์. สัมภาษณ์ 29 สิงหาคม 2546. ท้างใน ธานี วงศ์.
(2546). เล่มเดิม. หน้า 330.

จนเกินไป ความเห็นของคนอีกกลุ่มนี้ ซึ่งเห็นว่าการฉีดสารพิษทำให้นักไทยเหล่านี้ตายสาบาน เกิน การใช้วิธียิงเป็นหนทางเดียวที่ทำให้อาชญากรรมเหล่านี้ได้สัมผัสถึงความเจ็บปวดของเหยื่อ ผู้กระทำการร้าย พังคูแล้วคล้ายจะสมเหตุสมผลและสามารถกับความผิด แต่หากมองในทางกลับกัน การใช้วิธียิงเป้าหรือวิธีอื่นใดที่ทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดเสียชีวิตลงด้วยหนทาง หรือวิธีทางเยี่ยงอาชญากรรม เหล่านั้นกระทำกับผู้กระทำการร้ายเพื่อให้เกิดความสาสมนั้น ก็มิใช่ทางออกที่ถูกต้องที่สุด อาจจะมี การトイเดี้ยงว่าคนที่มีจิตใจเหี้ยมโหดสามารถก่อคดีอุกคักร์ สะเทือนหวัณ เหล่านี้ได้ ย่อมไม่ใช่ คนที่มีจิตใจเป็นสัตว์และเมื่อเห็นพวกรเข้าเป็นสัตว์แล้ว ก็ไม่สมควรจะปฏิบัติต่อเขาเยี่ยงมนุษย์ การประหารชีวิตก็เป็นเรื่องที่สมควรแล้ว แต่ในความเป็นจริงที่ทุกคนปฏิเสธไม่ได้ก็คือ พวกรเข้า เป็นมนุษย์เพียงแต่ต้องคืนหาสาเหตุของการให้ได้ว่าเขามีจิตใจเช่นนั้น เพราะอะไร ทุกครั้งที่มีกรณี อาชญากรรมสะเทือนหวัณประชานท์ ไปมักจะได้รับฟังข่าวสาร ว่าเขาก่ออาชญากรรมรุนแรง เพียงไรแต่ไม่เคยมีข่าวสารว่าอะไรเป็นเหตุถุงใจที่ทำให้เขาก่อคดีอุกคักร์ได้เพียงนั้น หรือในอีก แห่งหนึ่ง สังคมทั่วไปก็ไม่ได้ให้ความสนใจว่าเบื้องหลังก่อคดีอุกคักร์นั้น อะไรเป็นแรงจูงใจต่าง ก็พิพากษาว่า เขาสมควรถูกประหารชีวิตเป็นคำตัดสินสำเร็จญูปและรวมรัดเกินไป ที่สำคัญสังคมยัง ขาดข้อมูลสำคัญในการแก้ปัญหาสังคม หรือข้อมูลเพื่อป้องกันอาชญากรรมต่าง ๆ ในอนาคตได้

จุดมุ่งหมายหลักของการลงโทษไม่ว่าจะเป็นสถานใดก็คือการให้โอกาสกลับเนื้อกลับ ตัวเป็นคนดี กล่อมเกลาพัฒนาจิตใจเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข แต่เมื่อหันกลับมาดูขบวน การลงโทษในบ้านเมืองเรแล้วไม่ได้สนองตอบจุดมุ่งหมายหลักดังกล่าว ตรงกันข้ามการลงโทษ โดยการจำคุกกลับกลายเป็นแหล่งเพาะฝ่ายอาชญากร หรือสถานที่เรียนรู้การก่ออาชญากรในระดับที่ สูงขึ้น เมื่อถูกปล่อยตัวออกจากก็จะมีความสามารถในการประกอบอาชญากรรมมากขึ้น ไปอีกด้าน ความเห็นของนักทัพวิทยา เนื่องจากนโยบายที่ไม่แยกแยะระหว่างนักโทษที่มีโทษหนักและเบา และการลงโทษด้วยวิธีการประหารชีวิตไม่ว่าจะเป็นแบบใดก็ไม่สนองตอบจุดมุ่งหมายของการลงโทษดังกล่าว เช่นกัน

กระแสสังคมขณะนี้มุ่งเป้าไปกับความเห็นด้วยกับการประหารชีวิต ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่อง แปลกอะไร เพราะทราบได้กระบวนการลงโทษยังไม่ได้มุ่งเน้นการกล่อมเกลาพัฒนาจิตใจสังคม ไทยก็ไม่ได้ให้ความเชื่อถือกับกระบวนการลงโทษตรงนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบ “สีน้ำเงิน-เงิน ดีง”สังคมไทยยังขาดความเชื่อมั่นต่อระบบจำคุก เพราะไม่ทราบว่าเมื่อใดคนเหล่านี้จะออกมาก่อ อาชญากรรมอีกจึงพากันสนับสนุนการลงโทษประหารชีวิต เพราะมั่นใจว่าบุคคลนั้นไม่มีโอกาสก่อ อาชญากรรมอีกแน่นอน แต่การใช้โทษประหารชีวิต เพราะเห็นว่ากระแสสังคมสนับสนุนนั้นไม่น่า จะเป็นเหตุผลที่ดีที่เหมาะสมและมีน้ำหนักพอ น่าจะกลับมาพิจารณาว่าจุดมุ่งหมายของการลงโทษ คืออะไรหากการลงโทษประหารชีวิตสามารถทำให้ลดอาชญากรรมลงได้จริง สังคมไทยทุกวันนี้คง

ไม่ประสบปัญหาอัชญากรรมรุนแรงต่างๆ แล้ว เพราะตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา กฎหมายลงโทษประหารชีวิตบังคับมีอยู่ แต่คุณ Heinrich อัชญากรรมต่างๆ ไม่เพียงแต่จะไม่เบาบางลงแต่ยังคงทวีความรุนแรงมากขึ้นทั้งๆ ที่ทราบตลอดเวลา ว่าหากประกอบอัชญากรรมรุนแรงขนาดนั้นจะได้รับโทษประหารชีวิตก็ตามที่ ยังมีคำถ้ามีอีกว่าหากไม่ใช่ไทยประหารแล้วเขี้ยวกระหรี่อาจจะได้รับความเป็นธรรมหรือไม่ผู้ใดกระทำผิดผู้นั้นย่อมได้รับการลงโทษ นี่คือข้อเท็จจริงพื้นฐานที่สามัญชนทัวไปเข้าใจได้ ส่วนการลงโทษสถานโดยย่อมขึ้นอยู่กับความรุนแรงของการก่ออาชญากรรมซึ่งมีหลาย ๆ วิธีการ และต้องมุ่งเน้นไปที่การกล่อมเกลาพัฒนาจิตใจข้อเท็จจริงพื้นฐานนี้ย่อมยืนยันฐานของความเป็นธรรมอยู่แล้วแต่การที่มุ่งจะลงโทษ โดยการประหารชีวิตไม่เพียงแต่จะใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาแล้วซึ่งไม่สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ลงได้ที่สำคัญคือสังคมไม่ได้พัฒนาอะไรในทางที่ดีขึ้น แต่ถ้านักโทษอุกฤษกรรจ์ที่ถูกกล่าวหาไม่ว่าสามารถเขียนยา raksha ได้ก็ให้จำคุกไปตลอดชีวิตโดยไม่มีการลดหนี้อนโทษ ก็น่าจะเป็นไทยที่หนักมากอยู่แล้ว และหากกรณีราชทัพที่สามารถกล่อมเกลาพัฒนาจิตใจให้ดีขึ้น ได้ ย่อมเป็นแนวโน้มการพัฒนาสังคมที่ดีขึ้นนิใช่หรือ

มีประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง นั่นก็คือ การประหารชีวิตผิดตัวหรือตัดสินคดีผิดพลาด ซึ่งมีโอกาสเป็นไปได้ทุกประเทศ และเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้หลายประเทศยกเลิกไทยประหารชีวิตเพราเดี่ยงต่อการประหารชีวิตผู้บริสุทธิ์ เพราะมีการตัดสินคดีผิดพลาด อย่างเมื่อเร็วๆ นี้ ข่ายอยเดอร์รายงานว่า ผู้ว่าการรัฐอิลลินอยส์ ได้รับการใช้ไทยประหารชีวิตชั่วคราวเพราไม่สามารถทนต่อการถูกประณามว่าประหารชีวิตผู้บริสุทธิ์ได้และที่น่าขันคือมากกว่านั้น ก็คือประชาชนเชิดอีสตราดา ของฟิลิปปินส์ได้ประกาศในวันที่ 24 มีนาคม ที่ผ่านมาว่า การรับรองการใช้ไทยประหารชีวิตตลอดปี 2000 เพื่อฉลองครบรอบ 2000 ปี ของพระเยซูคริสต์ หลังจากที่ประเทศไทยฟิลิปปินส์ได้กลับมาใช้ไทยประหารชีวิตในปี 1999

4.4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์กับผู้ต้องโทษประหารชีวิตตามประมวลกฎหมายอาญา

การที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันบัญญัติเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้เป็นครั้งแรกคงนิได้หมายความว่าที่แล้ว ฯ นา คนในสังคมไทยไม่เคยมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และคงนิได้หมายความว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพิ่งจะเริ่มนิเมื่อกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญรับรอง หากแต่เป็นการรับรองสิ่งที่มีอยู่แล้วโดยธรรมชาติของมนุษย์และสังคมมนุษย์ เพื่อให้เกิดความตระหนักร่อง สำรวมนุษย์และอาจทำให้การพิจารณาดึงรูปธรรมของศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์เป็นที่เข้าใจชัดเจนขึ้น คำว่า ซึ่งเมื่อกล่าวถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อาจแฝงอยู่ในหลายบริบท อาทิ มนุษย์มีฐานะเป็นผู้ทรงสิทธิ์ในชีวิตของตน มนุษย์จึงไม่สมควรที่จะตกเป็นวัตถุหรือสมบัติของผู้อื่น การทราบ การทารุนกรรมหรือลงโทษด้วยวิธีโทรศัพท์ ส่วนเป็นการล่วงละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ทั้งสิ้น ทั้งมนุษย์ซึ่งเป็นผู้ที่พร้อมจะพัฒนาได้ พร้อมกับมีศักดิ์ศรีที่จะร่วมกับมนุษย์อื่น

พัฒนาสังคมได้ มนุษย์จึงจะมีอิสรภาพที่จะพัฒนาศักยภาพตนเอง การกักขังหน่วยงานหรือบังคับตัดถอนอิสรภาพของมนุษย์โดยปราศจากเหตุผลทางประโภชน์สาธารณะที่มีน้ำหนักเพียงพอจึงไม่อาจกระทำได้²⁵ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลงโทษมนุษย์ด้วยกันวิธีการประหารชีวิตของมนุษย์ด้วยกัน รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนดเกิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ แต่ไทยประหารชีวิตยังคงอยู่ แต่ในเยอร์นัน อดีตที่ปฏิบัติการล่วร้ายต่อชนชาติอิว ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองทำให้เยอร์นันตระหนักถึงคุณค่าของมนุษย์โดยเขียนรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ ค.ศ.1949 มาตรา 1 (1) ว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จะถูกตั่งและเมิดมิได้ การเเครพและคุ้มครองเป็นหน้าที่ของพนักเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจแห่งรัฐทั้งปวง” ทำให้เยอร์นันยกเลิกไทยประหารชีวิต ที่ถือเป็นการละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

สหิตคดีประหารชีวิตตั้งแต่ พ.ศ. 2478 – 2547²⁶

ฐานความผิด	จำนวน
ประทุนร้ายพระบรมราชครรภุล ต่อพระองค์	4
กบฎ ตัวการสะสมกำลังเพื่อกบฎ การกระทำผิดต่อประเทศชาติ บนดินแดนอกราช อาณาจักร	26
ปลุนทำลายความสงบสุข	1
มีการกระทำเป็นคอมมิวนิสต์(มาตรา 17)	1
ฆ่าคนตายโดยเจตนา เจตนาพยาบาท	129
ฆ่าผู้อื่น วางแผน	5
ปล้นฆ่าเจ้าทรัพย์ตาย พยายามชิงทรัพย์	87
ฆ่าเจ้าพนักงาน	7
ชั่วชั้นช่า	35
พ.ร.บ.ยาเสพติด	28
รวม	323

²⁵ ชาติ ชัยเดชสุริยะ. มนต์มนต์ จุนป่า. (2541, พฤษภาคม). รัฐธรรมนูญของเรา. หน้า 2 – 3.

²⁶ ข้อมูล ณ วันที่ 26 มกราคม 2547. จาก <http://www.correct.go.th>.

ปัญหาในการประหารชีวิตโดยฉีดยา การเปลี่ยนแปลงวิธีการประหารชีวิตจากการใช้ วิธีการซิงเป่าไปเป็นการฉีดขาน้ำอ่อนน้ำไปสู่ประเด็นปัญหาที่จะต้องพิจารณาบางประการ เนื่องจาก การประหารชีวิตโดยการฉีดยาเป็นวิธีการใหม่ ดังนี้²⁷

1. ปัญหาเรื่องจริยธรรมทางการแพทย์ เมื่อได้มีการนำวิธีการประหารโดยการฉีดยาใช้ เป็นครั้งแรกที่รัฐเทกซัส ในปี พ.ศ. 2525 นั้น ได้ก่อให้เกิดการถกเถียงกันถึงเรื่องจริยธรรมทางการแพทย์ว่า วิธีการดังกล่าวเป็นการนำเทคนิคทางการแพทย์มาใช้ในการเอาชีวิตคน และในการ ประหารโดยการฉีดยาในครั้งแรกนั้น มีนายแพทย์ของเรือนจำสามคนทำหน้าที่ในการตรวจดูเส้นที่ เพชฌฆาตจะแทงเข้าสีน้ำเงินเข้าสีน้ำเงิน ควบคุมการฉีดยาของเพชรฆาต สมาคมการแพทย์ของสหรัฐฯ ห้าม 医药ที่เข้ากีบว่าข้องกับการเป็นผู้ฉีดยาแก้โทษประหาร ข้อถกเถียงดังกล่าวคงมีอยู่ในระเบียบวิธีการนำ วิธีการประหารโดยการฉีดยา มาใช้ในระเบียบแรกๆ ต่อมาจึงเริ่มนิยมการยอนรับมากขึ้น เพราะในทาง ปฏิบัติแพทย์มิได้เป็นคนฉีดยาเข้าสีน้ำเงินหรือเข้าไปจัดการในการฉีดยาการดำเนินการ ในการเตรียมยา ฉีด ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ที่ได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี 医药ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการ ตรวจสอบชันสูตรศพพร้อมกับคณะกรรมการควบคุมการประหารว่าเสียชีวิตแล้วหรือยัง เมื่อ เสียชีวิตแล้วจึงลงชื่อกำกับไว้เป็นหลักฐาน การดำเนินการของแพทย์ดังกล่าวเป็นการดำเนินการ ของแพทย์เช่นเดียวกับการประหารชีวิตด้วยวิธีการอื่น ๆ ดังนั้น 16 ปีต่อมา นับตั้งแต่ที่ได้มีการ ประหารชีวิตด้วยการฉีดยาเป็นครั้งแรกที่รัฐเทกซัส ก็ได้มีรัฐต่าง ๆ ในสหรัฐฯ นำวิธีการประหารชีวิต นี้ไปใช้อย่างกว้างขวาง โดยเป็นวิธีการประหารชีวิตที่แพร่หลายที่สุด มีรัฐต่าง ๆ ใช้ชื่อนี้มากกว่า วิธีการประหารแบบอื่น ๆ รวมตลอดถึงประเทศไทยอีกด้วย ก็เริ่มนิยมการนี้ไปใช้ เพราะเป็นวิธีการที่มี มนุษยธรรมมากกว่าวิธีอื่น ๆ

2. สืบเนื่องมาจากปัญหาแรก คือ การที่แพทย์ไม่ได้เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในการฉีดยาทำให้ บางครั้งเพชรฆาตขาดความชำนาญในการหาเส้นเลือดใหญ่ที่จะแทงเข้าฉีดยาโดยเฉพาะกรณีของ พวกรดยาเสพติดโดยใช้เข็มฉีดยามานาน (แต่โดยปกติ พวกรดยาเสพติดจะมีไข้ร้อนไทยประหาร) มีรายงาน ว่าบางครั้งต้องมีการผ่าตัดหาเส้นเลือดใหญ่ นอกจากนี้บางครั้งนักโทษจะมีปฏิกิริยาต่อต้านเข็ม โดย คืนรน ทำให้ยาเดินไม่เต็มที่ และผู้ต้องขังไม่ตอบสนอง ในส่วนของการใช้สายหนังรัดลำตัวและ แขนกีเซ่นกัน หากรัดแน่นเกินไปทำให้เลือดเดินไม่สะดวกและน้ำยาไม่สามารถเข้าสีน้ำเงินได้เต็ม ที่ การใช้ยาหลายชนิดโดยไม่ได้ถังเข็มฉีดยา ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้เข็มอุดตันเนื่องจากมี การตกผลึกของยาที่ฉีดเข้าไปก่อน ลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นไม่บ่อยนักแต่ก็เคยเกิดขึ้น ดังนั้น หลาย

²⁷ นพธช. จิตสว่าง. (2543, มีนาคม). “การประหารชีวิตโดยเครื่องฉีดยา.” บทบัญชีพิเศษ, เล่มที่ 56, ตอน

1. หน้า 93 – 97.

รู้จึงใช้การฉีดยาโดยอาศัยคนฉีดแทนการใช้เครื่องมือฉีดแบบอัตโนมัติ เพราะกลัวว่าเครื่องอาจทำงานไม่สมบูรณ์แบบได้ และเป็นผลให้นักโทษประหารไม่ตายสนิทหรือใช้เวลานานกว่าที่จะตาย และตายด้วยความเจ็บปวดมาก นักงานนี้ยังแก้ไขโดยการให้มีเข็มสำรองในกรณีที่เข็มแรกมีปัญหา ก็จะเปลี่ยนเข็มอีกช้างหนึ่งของผู้ถูกประหารแทน จากรายงานสถิติการประหารในสหรัฐพบว่า ในการประหารโดยใช้การฉีดยาไปแล้ว 246 คน มีปัญหา 13 คน คิดร้อยละ 5.28 ปรากฏรายละเอียดตามตารางข้างล่าง

	การฉีดยา	เก้าอี้ไฟฟ้า	แขวนคอ	แก๊ส	ยิงเป้า
ผู้ถูกประหาร	246	134	9	2	3
มีปัญหานในการประหาร	13	8	1	0	0
ร้อยละ	5.28	5.97	11.11	0.00	0.00

ที่มา “Execution in the U.S. 1976 – 1997” Death penalty Information Center. 1998

อย่างไรก็ตาม ปัญหาดังกล่าวข้างต้นเกิดขึ้นในช่วงที่มีการนำวิธีการประหารชีวิตมาใช้ในช่วงแรกๆ เท่านั้น ภายหลังจากที่ได้มีการนำวิธีการประหารชีวิตโดยการฉีดยาตามมาใช้มากขึ้น จึงได้มีการแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องดังกล่าว จนทำให้มีการประดิษฐ์เครื่องฉีดยาปรับระบบความดันปรับเรียงสายรัดแบบต่างๆ ตลอดจนการแทงเข็ม จนทำให้ในระยะหลังๆ การประหารชีวิตโดยการฉีดยามักไม่พบความบกพร่อง

3.ประหารชีวิตโดยการฉีดยาจะทำให้อวัยวะภายในของผู้ถูกประหารถูกทำลาย ไม่สามารถนำไปใช้ในการเปลี่ยนถ่ายอวัยวะทางการแพทย์ได้จึงน่าจะใช้วิธีการประหารแบบอื่นที่สามารถนำอวัยวะมาใช้เปลี่ยนถ่ายทางการแพทย์ได้

การประหารชีวิต โดยการฉีดยาจะทำให้อวัยวะภายในของผู้ถูกประหารถูกทำลายไม่สามารถนำไปใช้ในการเปลี่ยนถ่ายอวัยวะทางการแพทย์ได้จริง แต่เรื่องนี้ไม่ใช่สิ่งที่เป็นสาระสำคัญ เพราะการหัวใจและปอดจะถูกอวัยวะของนักโทษประหารนั้น คงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก เนื่องจากในปีหนึ่ง ๆ จะมีผู้ถูกประหารชีวิตน้อยราย บางปีมีแค่ 1 หรือ 2 ราย แต่ละรายก็ไม่แน่ว่าจะผ่าน

เกณฑ์ค้านการตรวจเลือดหรือไม่ นอกจากนี้ในการเปลี่ยนถ่ายอวัยวะจะต้องมีการเตรียมการเป็นเวลานานพอสมควร ในขณะที่นักโทษประหารและผู้เกี่ยวข้องในการประหารจะมีเวลาทราบล่วงหน้าเพียงไม่กี่ชั่วโมงอีกทั้งการประหารชีวิตแบบเก่าคือ การยิงเป้า ก็ไม่สามารถที่จะนำอวัยวะมาใช้ในการเปลี่ยนถ่ายทางการแพทย์ได้เช่นกัน การจะเปลี่ยนไปใช้ที่ศรีษะจะทำให้มีปัญหาตามมาหลายเรื่อง เพราะเพชฌฆาตไม่ได้ไปจ่ออย่างที่ศรีษะแต่จำต้องใช้ปืนกลขึ้นจากระยะไกล ที่สำคัญที่สุด การประหารชีวิตเพื่อหวังจะเอาอวัยวะมาเพื่อการเปลี่ยนถ่ายนั้น จะถูกประมาณจากนานาชาติในค้านสิทธิมนุษยชนและเรื่องจริยธรรมวิชาชีพ ดังเช่นที่ประเทศไทยกำลังประสบอยู่ในขณะนี้ จนจินต์จะเปลี่ยนวิธีการประหารจากการยิงศรีษะมาเป็นการใช้การฉีดยาเช่นกัน

4. การประหารชีวิตโดยการฉีดยาอาจมีการทุจริตเกิดขึ้นได้ง่ายกว่าการยิงเป้า เพราะไม่อาจตรวจสอบการตายได้ด้วยสายตาไม่เหมือนการประหารโดยการยิงเป้าซึ่งร่างกายถูกถูกปืน และผู้ถูกประหารแสดงอาการมีเลือดไหลท่อน ดังนั้น จึงมีข้อสงสัยกันว่า การประหารชีวิตโดยวิธีนี้จะมีความโปร่งใสเพียงใด

การทุจริตในการประหารชีวิตเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เนื่องจากในการประหารชีวิตแต่ละครั้ง จะมีคณะกรรมการจากหลายฝ่ายร่วมเป็นกรรมการ มีทั้งผู้แทนจากฝ่ายตำรวจ อัยการจังหวัด กรมราชทัณฑ์ ผู้บัญชาการเรือนจำ และมีแพทย์ตรวจสอบการตายภายหลังการประหาร และมีเข้าหน้าที่ตำรวจจากกองทะเบียนประวัติตรวจสอบสายพิมพ์ว่า เป็นผู้ถูกประหารตัวจริง การทุจริตที่เกิดจากการเห็นพ้องของทุกฝ่าย จะต้องเกิดจากผู้ถูกประหารที่มีพลังงานมากพอสมควร ซึ่งที่ผ่านมาผู้ที่เข้าสู่หลักประหารจะหาคนที่มีอำนาจหล่อรองเข้ามาได้ยาก ผู้ถูกประหารส่วนใหญ่จะเป็นคนจนแม้ผู้ร้ายක็จะหายเสียดีก็ตาม ส่วนใหญ่ก็จะเป็นผู้รับขนข้ามมากกว่าตัวการใหญ่

แม้การประหารชีวิตโดยการฉีดยาจะไม่สามารถตรวจสอบได้โดยสายตา เช่น การประหารชีวิตโดยการยิงเป้า แต่ก็มีชีวิตโดยการยิงเป้า แต่ก็มีวิธีการตรวจสอบเพิ่มเติมตามหลักการได้ เช่น การทดสอบน้ำยา ให้คณะกรรมการเห็นว่าเป็นยาที่ถูกต้อง และมีการให้ยาเด่นจริงมีเครื่องตรวจสอบการเดินของหัวใจที่แสดงให้เห็นทางของภาพ นอกจากนี้ ยังมีการเก็บสภาพไว้ตรวจสอบ หากเป็นการยิงเป้าจะเก็บไว้ 1 วัน หากเป็นการฉีดยาอาจเป็นไว้ตรวจสอบนานกว่า 1 วัน แนวโน้มจะเป็นเช่นนี้

แต่การทุจริตหากจะมีขึ้นจริงๆ ไม่ว่าจะใช้วิธีการประหารชีวิตใดก็อาจเกิดขึ้นได้ หากไม่มีคณะกรรมการซึ่งเป็นข้าราชการระดับสูงของฝ่ายต่างๆ ร่วมเป็นกรรมการแม้การฉีดยาจะตรวจสอบได้ยากกว่าวิธีอื่นก็อาจปรับปรุงวิธีการตรวจสอบให้รักภูมิยิ่งขึ้นซึ่งสามารถทำได้

4.5 ศักดิ์ศรีความเป็นนุழຍ์กับบริวารและเครือญาติของผู้ต้องโทษประหารชีวิต

นอกจากนี้บุคคลที่เดือดื่น หรือบริวาร ไม่ว่าจะเป็นญาติ พี่น้อง พ่อแม่ หรือคนอื่น ที่อยู่ใกล้ชิดของผู้ต้องโทษประหารชีวิตอาจถูกกระทบต่อการที่ใช้ชีวิต ประจำวันก็เป็นได้ด้วย กระแสของสังคมแวดล้อมที่สำคัญ มนุษย์มีฐานะเป็นผู้ทรงเกียรติของการกำหนดเป็นนุழຍ์ การอยู่ร่วมกับภายใต้สังคมเดียวกัน โดยทำให้มีเสมอภาคกัน และเกียรติภูมิจะดำเนินต่อไปได้ ส่วนหนึ่งย่อมต้องอาศัยการยอมรับของสังคมมนุษย์ด้วยกัน มนุษย์ต้องคำนึงถึงคุณค่าแห่งความภาคภูมิ จึงไม่ควรถูกเหยียดหามบุคคลอื่นเหยียดหาม หรือจัดการให้บุคคลอื่นถูกประพามหาดเหยียด ด้วยเหตุนี้ตามหลักการแห่งกฎหมายจึงกำหนดให้สิทธิของบุคคลในเกียรติศักดิ์ ซึ่งเสียงและความ เป็นอยู่ส่วนตัวจะต้องได้รับการคุ้มครอง เมื่อต่อกรณ์ผู้ต้องหารือจำเลยในคดีอาญาที่ถูกกล่าวหาว่า กระทำความผิดต้องสันนิฐานไว้ก่อนว่าไม่มีความผิด อีกทั้งก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่า บุคคลได้กระทำการใดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

ในระยะหลังได้มีคำพิพากษาให้ประหารชีวิตผู้กระทำความผิดในคดีข่มขู่ฆ่าโหดซึ่ง ต่างจากเมื่อก่อนหน้านี้เป็นอย่างมาก และการพิจารณาเพื่อทำการตัดสินของศาลสัตติธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็วมากจนเป็นที่น่าพิศสังเกต และย่อมเป็นที่พอกใจกับการปฏิบัติงานที่รวดเร็วของ ระบบราชการไทย แต่สำหรับกระบวนการพิจารณาลงโทษผู้กระทำความผิดในคดีที่ใหญ่และสำคัญเข่น นี้ การพิจารณาอย่างรวดเร็วนี้เป็นการสมควรแล้วหรือ ศาลสัตติธรรมได้ให้ความเป็นธรรม แก่ผู้กระทำความผิดแล้วหรือ ได้พิจารณาอย่างรอบคอบในเวลาเพียง 2-3 วัน เท่านั้นหรือ ใน ความรู้สึกของคนธรรมชาติมันต้องห้าวไปจะรู้สึก “ สะใจ ” เห็นว่ากฎหมายเมืองไทยนั้นศักดิ์สิทธิ์ที่ลง โทษให้ผู้กระทำความผิดในกรณีต่างๆ ตกตายไปตามกันโดยมิได้เปิดโอกาสให้ก่อวัง หากคิดอย่าง รอบคอบ เราอาจเล็งเห็นว่าจะได้เป็นการดีไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้อื่นต่อไป แต่เราควรที่จะได้ คำนึงกันอย่างถี่ถ้วนด้วยใจเป็นกลางอย่างที่สุด เพราะการที่จะเห็นชอบว่าบุคคลหนึ่งบุคคลใดสม ควรถูกประหารชีวิตนั้นคุณจะไม่ใช่เรื่องย่อยเสียแล้ว เพราะบุคคลที่มีชีวิตอยู่ในโลกย่อมมีสิ่งที่ตน ขังด้วยอยู่รับผิดชอบ เช่น อาจอยู่ในครอบครัวที่ยากจนต้องเลี้ยงพ่อแม่ที่พิการหรือแก่เฒ่า แต่เมื่อ ต้องโทษประหารชีวิตในคราวเดียวกันที่เดือนเชิงเข้ามาได้ หรือเขาอาจจะต้องรับผิดชอบ ครอบครัวเดียวกันเมื่อต้องมาสังเวชีวิตด้วยอารมณ์ความรู้สึก หรือ ความคิดที่เห็นผิดเป็นชอบ เพียงชั่ววูบ แล้วถูกเมียของเขางานเป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตต่อไป สังคมก็ตราหน้าว่า “ ข้ายกไม่มี พ่อ ” “ พ่อนั้นถูกประหารเพราเป็นโจร ” และอีกหลายๆ คำอย่างไรก็ตามก็มิได้หมายความว่า “ ไม่ ควรนำโทษประหารชีวิตเสียเลย ” การจะลงโทษประหารชีวิตหรือไม่นั้น ผู้พิพากษาย่อมว่าไปตามด้วย กฎหมายและกระบวนการพิจารณาที่ดี หากเป็นกรณีที่ใหญ่และสำคัญเมื่อเล็งเห็นว่าผู้กระทำ ความผิดเป็นคนชั่วโดยสันดาน และได้พิจารณาอย่างรอบคอบแล้วเห็นว่าหากผู้กระทำความผิดยัง

คงมีชีวิตอยู่ก็รังแต่จะเป็นปัญหาสังคมต่อไป ย่อมเป็นการสมควรที่จะมีการลงโทษในสถานหนัก เช่นนี้ เนื่องจากการลงโทษประหารชีวิตในบางคดีไม่เป็นผลดีเสียด้วย เช่น แทนที่ผู้กระทำผิดที่จับได้เป็นเพียงผู้ถูกจ้างหรือถูกบังคับให้มีการกระทำผิดเท่านั้น และแทนที่จะเป็นผลประโยชน์ในการ “สืบสานหา” ผู้บงการ” ต่อไปเป็นแต่คดีกีปีดเพียงแค่นั้น และคดีต่อๆ ไป ที่จะเกิดจากผู้บงการคนเดียวกันก็จะเกิดขึ้นอีก “กฎหมายยิ่งมีบทางไทยมาก นักโทษยิ่งมาก” คำกล่าวนี้เป็นจริงอย่างเห็นได้ชัด การคิดที่จะลดปัญหาอาชญากรรมมาตกรรมต่างๆ ด้วยการลงโทษให้หนักนั้น เป็นการแก้ปัญหาที่ถูกต้องจริงหรือ เราต้องแก้ปัญหาด้วยการใช้กฎหมายเป็นตัวทำให้ผู้กระทำผิดน้อยลง มิใช่เพิ่มโทษให้มาก ผู้กระทำผิดก็จะมาก การลงโทษก็น่าจะเป็นเพียงการสั่งสอนลงโทษเพื่อให้ผู้กระทำผิดรู้สำนึก และออกจากที่คุณขังมาเพื่อเป็นพลเมืองดีของชาติบ้านเมืองต่อไป ให้เขาได้มีโอกาสออกมาระทำความดีเป็นการตอบแทนต่อไป เมื่อออกมาแล้วก็ยังไม่สามารถที่จะเป็นคนดีได้เชิงใช้ชีวิที่เรียกว่า “น้ำใจนร้าย ตัดนิวนั้นทิ้ง” คนเราโดยทั่วไปแล้วทำผิดเพียงครั้งสองครั้งย่อมได้รับการให้อภัย การลงโทษประหารชีวิตไม่ได้เป็นการแก้ไขปัญหาสังคมที่แท้จริง ไม่ได้เป็นการทำให้ผู้กระทำความผิดลดลงเลย จุดเริ่มต้นของปัญหาสังคมคือ ตัวบุคคลทุกๆ คน ที่อยู่ในสังคมนั้นเอง ครอบครัวเป็นหน่วยที่มีความสำคัญมาก กับบุคคลทุกๆ คน เราได้ทำหน้าที่ของเราได้ดีที่สุด แล้วหรือยัง ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ต่อบุคคลที่เรามีความสัมพันธ์หรือต่อหน้าที่การทำงาน เราเชื่อว่าเมื่อทุกๆ คนที่อยู่ในสังคมได้ก้าวทำหน้าที่ของตนอย่างสมบูรณ์ที่สุดแล้ว สังคมนั้นย่อมเป็นสังคมที่เจริญก้าวหน้า และเป็นสังคมที่สงบสุขอย่างไม่ต้องสงสัย

4.6 การบังคับโทษประหารชีวิต กับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

หลักศีลธรรมอันดี หลักการละเมิดกับการลดคุณค่ามนุษย์ในทางพระพุทธศาสนา เมื่อพระพุทธศาสนาอุบัติขึ้น พระพุทธเจ้าได้พลิกความเชื่อถือ เรื่องการถือระบบชั้นวรรณะ โดยให้ถือเรื่องการประพฤติดีเป็นหลักใหญ่ ผู้ใดก็ตามประพฤติดี ก็เป็นคนดีได้ ระบบชั้นวรรณะ จะไม่เป็นอุปสรรคของก้าว ก้าวต่อไปกับพระพุทธศาสนาอย่างรับในความเป็นมนุษย์ของบุคคลเท่าเทียมกัน ถือความเสมอภาค พระองค์ทรงสั่งสอนให้มีการเลิกท่าส ชี้ขาดท่า สำหรับพระ²⁸ทรงกับบทบัญญัติห้ามมิให้บุคคลเอกสารลงนามเป็นท่าส หรือลักษณะคล้ายท่าสตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 312 บัญญัติว่า ”ผู้ใดเพื่อจะเอกสารลงเป็นท่าสหรือให้มีฐานะคล้ายท่าส นำเข้าหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พามาจากที่ใด ชี้ขาด จำหน่าย รับ หรือหน่วงเหนี่ยวซึ่งบุคคลหนึ่ง

²⁸ ประยงค์ สุวรรณบุนนา. (2539). ศาสนาและวัฒนธรรม แนวความคิดตะวันออก – ตะวันตก. หน้า

บุคคลใดต้องระวัง “โภย” จำกัดไม่เกินเจ็ดปีและปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท” เท่ากับกฎหมายไทยได้อ่อนตัวตามหลักพระพุทธศาสนา เช่นเดียวกัน

สัมนาสัมพุทธเจ้า ทรงพระนักเป็นอย่างดีในหลักธรรมคำสั่งสอนของพระองค์ที่ว่า “จะเว้นจากความชั่ว ทำความดี ทำจิตให้ใสสะอาด” ทั้งนี้ เพราะเหตุว่า ธรรมทั้งหลายนี้ใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จแล้วด้วยใจ ถ้าบุคคลใดชั่ว พุดก็ตาม ทำก็ตาม ข่มผิดพลาดและชั่วไปด้วย ถ้ามีใจดี จะพุดจะทำก็ติดตามกันไป”²⁹

ถ้าเราศึกษาพุทธศาสนาจะพบว่าพระพุทธเจ้าทรงสอนให้มุขย์ทุกคนมีความการพิไธร์ เช่น ในเรื่องการเลิกชั่นวรรณะ การเลิกทาส การห้ามนิใช้กฎหมายข้อนหลัง เป็นต้น

พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนให้มุขย์เลิกดูหมื่นเหี้ยดหายนกัน โดยถือเอาระยะเป็น เกรียงแบ่งวรรณะกันอย่างรุนแรง พระพุทธเจ้าสั่งสอนให้เลิกความคิดในเรื่องวรรณะโดยสิ้นเชิง³⁰

จากการที่ประเทศไทยนั้นมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ มาแต่โบราณกาล กว่า 1,000 ปี คนไทยมากกว่าร้อยละ 95 นับถือศาสนา ซึ่งมีบทบาทอย่างสำคัญในการสร้างเอกลักษณ์และคุณธรรมอันดีงามให้แก่คนไทย อีกที่ ความเมตตากรุณา ความโอบอ้อมอารี ความกตัญญูกตเวที เป็นผู้รักสันติ ไม่นิยมความรุนแรง ถือทางสายกลาง ไม่หง่อนเกินไป ไม่ดึงเกินไป รู้จักผ่อนสันต์อนุญาต รู้จักประนีประนอม เมื่อเป็นดังนี้จะได้มีการพิจารณาถึงการใช้ไทย ประหารชีวิตที่คำนวณอยู่ว่า หากจะพิจารณาในเบื้องพระพุทธศาสนาแล้วขัดต่อศีลธรรมและคำสอนของศาสนาหรือไม่

พุทธศาสนา มีจุดมุ่งหมายที่จะอบรมสั่งสอนให้มุขย์กระทำเดิมรรมดี ละเว้นความชั่ว ประกอบอาชีพสุจริต ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน เพื่อให้สั่งคมอยู่ได้อย่างสงบสุข เป็นเครื่องค้ำ ยุนพุ่งสั่งเสริมศีลธรรมอันดี และมีลักษณะเป็นองค์กรความคุณพุทธิกรรมความประพฤติของบุคคล โดยกระบวนการใช้หลักธรรมศาสนา ซึ่งได้รับการยอมรับจากฝ่ายปกครองในประเทศไทย ถึงขนาดมี การบัญญัติหลักศีลธรรมไว้ในรัฐธรรมนูญ

ทุกศาสนาที่ในประเทศไทยมุ่งอบรมสั่งสอนให้บุคคลปฏิบัติตนในศีลธรรม มีความเมตตากรุณา มีความละอายต่อการกระทำความชั่ว และมีจิตสำนึกรู้แจ้งความเป็นผู้รู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์สุขทั้งในส่วนตนและสังคมส่วนร่วม หากคนในสังคมสามารถตั้งมั่นอยู่ในหลักธรรมคำ

²⁹ เสน่ห์ จำริก. (2542, ธันวาคม). สิทธิมนุษยชนเกษตรคุณค่าและฐานความคิด. หน้า 33.

³⁰ ฤาษพด พลวัน. (2547, พฤษภาคม). พัฒนาการสิทธิมนุษยชนในสังคมโลก. หน้า 16 – 17.

สอนของพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด หลักธรรมได้บัญญัติให้คณเถรเว้นไว้แล้วในศึก ๕ เป็นหลักเบื้องต้นในทางพุทธศาสนาขึ้นจากคำว่าได้ร่วม อาจญากรรมในทัศนะพุทธศาสนา หมายถึง การกระทำหรือละเว้นกระทำต่อข้อห้าม หรือบทบัญญัติพุทธศาสนานั้นเอง

ศีลนั้น เป็นคำสอนที่เป็นหลักใหญ่ของพระพุทธเจ้า ๓ อย่างคือ

1. การไม่ทำความชั่วทั้งปวง (ศีล)
2. การบำเพ็ญความดีให้เพียงพร้อม(สมานธิ)
3. การทำจิตใจของตนให้ผ่องใส(ปัญญา)

เบญจศีลหรือศึก ๕ นับได้ว่าเป็นพื้นฐานไม่ให้คณต้องประกอบอาชญากรทั้งสิ้น ประกอบด้วย

ศีลข้อ 1 ห้ามการฆ่าสัตว์มีชีวิตให้ตาย

ศีลข้อ 2 เว้นจากการลักทรัพย์

ศีลข้อ 3 เว้นจากการประพฤติดิคในกาม

ศีลข้อ 4 เว้นจากการพูดเท็จ

ศีลข้อ 5 เว้นจากการดื่มสุราและเมรรย

จะอธิบายเฉพาะศีลข้อที่ ๑ เท่านั้น เมื่อจากมีความเกี่ยวข้องกับการบังคับไทยประหารชีวิตและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ศีลข้อ 1 ห้ามการฆ่าสัตว์มีชีวิตให้ตาย ศีลข้อนี้พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ด้วยหวังจะให้ปลูกเมตตาจิต เมื่อมีเมตตามากเท่าใด ก็ย่อมความเบียดเบียนก็จะน้อยลงเท่านั้น เป็นหลักซึ่งให้เห็นความเป็นธรรมของศาสนา มุ่งสาธารณประโยชน์ โดยสอนให้เปรียบเทียบว่า บรรักชีวิตร่างกายของเรามันได ผู้อื่นก็รักตัวของเขาเช่นนั้น ผู้พิจารณาเห็นย่อมตั้งอยู่ในคลองธรรมที่ชอบ

ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นคำสอนที่มีพึงเหตุและผลอยู่ในตัวเองอย่างชัดเจน ทำดีเป็นเหตุได้ดีเป็นผล ทำชั่วเป็นเหตุ ได้ชั่วเป็นผล การกระทำก่อให้เกิดผลแก่ผู้กระทำ หลักนี้เป็นหลักใหญ่เรียกว่า หลักธรรม หรือธรรม ซึ่งแปลว่า การกระทำ เมื่อมีการกระทำก่อให้เกิดผลแก่ผู้กระทำและส่งผลว่างไปถึงคนอื่น ๆ ด้วย หรือธรรมที่เป็นบางปันในทางพุทธศาสนาไม่อาจที่จะชำระด้วยให้เห็นหายไปได้ด้วยการถอนให้วาหรือด้วยสิ่งชำระได ๆ ได้ เว้นเสียแต่ผู้ประกอบธรรมชั่วนั้น ๆ จะได้สำนึกกลับความประพฤติเสียใหม่ด้วยการสั่งสมความดี และมีจิตมุ่งมั่นที่จะแสดงเจตนาบริสุทธิ์ หรือชำระจิตให้สะอาดผ่องใสปราศจากอาสวะกิเลสทั้งหลาย มีเมตตามรณะตามหลักพระมหาวิหาร ๔ ศาสนาสั่งสอนให้มนุษย์มีเมตตา ไม่จองเวรของธรรมแก่กันและกัน ไม่ให้แก่แค้น ไม่ให้อำตาเดียดค้าผูกพยาบาท แต่ให้รักกันกับกัน

ในเรื่องนี้ คุณ ส.สิรรักษ์³¹ ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า “การประหารชีวิตไม่มีกรณีสิทธิทำได้เลยมนุญญ์มีสิทธิให้ชีวิตแต่ไม่มีสิทธิจะเอาชีวิตใครไปได้ ศึกษาข้อ 1 ปานาดิปดาเวรมพี สิกขาปัทัสมนາทิยามิ ห้ามมิให้ฆ่าแม้กระทั้งสัตว์ แล้วนี่ผ่านนุญญ์มันแล้วร้าย”

จากพุทธพจน์ของพระพุทธเจ้าที่ทรงแสดงต่อสาวกในเรื่องการลงโทษแก่ผู้ละเมิดศีล อาจสรุปได้ว่า การที่พระราชาจะโทษประหาร ของจำ เนรเทศ หรือการกระทำการอย่างใดได้นั้น ผู้ที่ถูกลงโทษจะต้องเป็นผู้ที่ลักทรัพย์ ประพฤติละเมิดในศรี หรือในบุตรผู้อื่น ทำลายประโยชน์ของชาวบ้านหรือลูกชาวบ้านด้วยการกล่าวเท็จ ร้ายสูรามเรร้ายฯ แล้วฆ่าหอยิงหรือขายตาย แม้นจะเป็นคำกล่าวของพระพุทธเจ้าแต่ต้องพิจารณาว่าการลงโทษเป็นเรื่องของกฎหมายเมือง หากพิจารณาศีลธรรมแล้วผิดศีล ๕ ข้อ ๑ แน่นอน

การจะนำแนวคิดพุทธศาสนา อันได้แก่ พุทธธรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมนั้น ต้องพิจารณาให้ดี เนื่องจากหากเป็นหลักพุทธโดยแท้ การประหารชีวิตนั้นขัดต่อศีลข้อที่ ๑ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งการประหารชีวิตผิดศีลนั้นเอง ตามว่าขัดต่อศีลธรรม ซึ่งมิใช่เฉพาะในพุทธศาสนาเท่านั้น ทุกศาสนาแนวคิดสอนของศาสดาก็มีจุดเหมือนกันตรงที่ห้ามนุญญ์ฆ่ากันเองทั้งสิ้น

สำหรับกรณีในทางโลก ศีลธรรมก็เป็นเครื่องรองโลงโลกให้มีความสงบสุขร่มเย็น แต่ในบางยุคบางสมัย ตามเงื่อนไขของเวลา การบังคับไทยประหารชีวิตก็มีความจำเป็นต้องนำมาใช้กล่าวโดยสรุป เมื่อพิเคราะห์ถึงไทยประหารชีวิตกับศีลธรรมแล้วพบว่า

1. การประหารชีวิต ผิดศีล ๕ ข้อ ๑ ห้ามน่าสัตว์
2. การประหารชีวิตขัดกับหลักพุทธ คือ การละชั่ว ทำดี ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ การมีพรหมวิหาร ๔ ไม่จงเรื่องกรรม
3. วัตถุประสงค์ของการลงโทษไทยประหารชีวิตเป็นการแก้แค้นทดแทนขัดกับหลักพรหมวิหาร ๔ และหลักการให้อภัยทาน การไม่จงเรื่องกรรม แก่กันและกัน อย่างชัดเจน
4. วัตถุประสงค์ของการลงโทษไทยประหารชีวิตข้อก้าจัดผู้กระทำผิดออกไปจากสังคม อย่างเด็ดขาด ผิดศีลข้อ ๑

4.7 แนวคิดเกี่ยวกับการยกเลิกไทยประหารชีวิตในประเทศไทย

ไทยประหารชีวิตเป็นการลงโทษผู้กระทำผิดที่รุนแรงที่สุดมีทั้งข้อดีและข้อเสียมีแนวคิดเป็นสองแนวทางทั้งแนวคิดที่สนับสนุนให้มีไทยประหารชีวิตต่อไปและแนวคิดที่คัดค้านสมควรให้มีการยกเลิกประหารชีวิต ฉะนั้นการศึกษาถึงไทยประหารชีวิตโดยศึกษาข้อดีแห่งและข้อ

³¹ ฐานี วงศ์พัทรอ. เดิมเดิน. หน้า 34.

สนับสนุนของนักนิติศาสตร์ เกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิตมาเปรียบเทียบผลดีและผลเสียของ การลงโทษประหารชีวิต รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดเรื่องศักดิ์ ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ 4.7 แนวคิดเกี่ยวกับการยกเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศ

ปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้สังคมไทยหันกลับมาพิจารณาว่า ในสังคมไทยสมควรมีโทษ ประหารชีวิตอยู่หรือไม่ มีทั้งแนวคิดที่สนับสนุนให้ขังคงมีโทษประหารชีวิตอยู่ และมีแนวคิดที่ สนับสนุนให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต แนวคิดที่ยังสนับสนุนให้保留มีโทษประหารชีวิตก็ได้แก่แนว ความคิดที่ว่า

1. แก้ແກ້ນທດແຫນการกระทำความผิด ที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำขึ้นที่เรียกว่า คาดต่อตาพินต่อฟัน ถืออันว่าเป็นแนวคิดดึงเดินในการลงโทษผู้กระทำความผิดที่สังคมจำเป็นต้องทำเพื่อ ป้องกันไม่ให้ผู้เสียหายหรือญาติของผู้เสียหายใช้ความรุนแรงต่อผู้กระทำให้สังคมเกิดความวุ่นวาย ไว้ระเบียบ ดังนั้นรัฐจึงต้องดำเนินการลงโทษในลักษณะที่เป็นการแก้ແກ້ນທດແຫນให้กับผู้เสียหาย หรือญาติมิตรของผู้เสียหาย

2. การลงโทษเพื่อเป็นการบ่มบุ่หรือขับย้ำซ้ำซึ่งเป็นการลงโทษที่มีลักษณะเป็นตัวอย่างให้ ผู้คนทั่วโลกในสังคมเกิดความบ่มบุ่ช่างใจไม่เหลือไปกระทำความผิดดังกล่าว ลักษณะของการลง โทษจึงเป็นการปราบปรามนิให้ผู้อื่นกระทำความผิด ในลักษณะนั้น เช่น ในการณ์ ที่มีการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดให้ไทยที่มีจำนวนมาก (นับเป็นจำนวนหลายหมื่นเม็ด) ศาลก้มก ะลงโทษประหารชีวิต เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อมิให้ผู้อื่นกล้าที่จะกระทำความผิดดังกล่าวอีก

3. การลงโทษเพื่อเป็นการตัดโอกาสเพื่อมิให้มีการกระทำความผิดอีก ตามแนวคิดใน เรื่องนี้ก็คือการจำกัดผู้กระทำความผิดให้ออกไปจากสังคม โดยทั่วไปแล้วนักจะใช้วิธีจำคุก หรือ กักขัง ทั้งนี้เพื่อเป็นการตัดโอกาสให้ผู้นั้นได้มีโอกาสกระทำความผิดอีก และวิธีจำกัดในลักษณะ ดาวรุกคือการลงโทษประหารชีวิตนั่นเอง

ส่วนเหตุผลที่สนับสนุนให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตมีดังนี้

โทษประหารชีวิต ไม่สอดคล้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในรัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2540 โทษประหารชีวิตเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิดที่รุนแรงที่สุดมีทั้งข้อดีและข้อเสีย มีแนวคิด เป็นสองแนวทางที่สนับสนุนให้มีโทษประหารชีวิตต่อไปและแนวคิดที่สมควรให้มีการยกเลิกโทษ ประหารชีวิต จะนั้นศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาอันเกี่ยวเนื่องกับโทษประหารชีวิต โดยศึกษาจากข้อ ได้แข่งข่องนักนิติศาสตร์รวมทั้งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญที่ถูกกำหนดไว้

แต่หากสถานสังคม หรือประชาชนผู้อยู่ในสังคมว่าสมควรยังคงให้มีโทษประหารชีวิต ในประเทศไทยอยู่หรือไม่คือตอบที่ได้รับ ตามกระแสสังคมยังคงต้องการให้มีโทษประหารชีวิตอยู่ บุคคลในสังคมยังคงการลงโทษเพื่อการแก้ແກ້ນ ตอบแทนผู้กระทำความผิดให้สามารถกับความผิดที่ได้

กระทำขึ้น แนวคิดในการยกเลิกไทยประหารชีวิตในประเทศไทย มีขึ้นนานานิดต่อกัน แต่ที่ผ่านมาไม่ได้มีการบัญญัติศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ไว้ในรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด ในรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 กำหนดความหลักสำคัญในการคุ้มครองพิทักษ์ศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์ไว้ และมีผลผูกพันให้องค์กรทุกองค์กร ให้การยอมรับและเคารพต่อบัญญัติความเป็นมุขย์ตามรัฐธรรมนูญ

ปัญหาความไม่สอดคล้องระหว่างรัฐธรรมนูญกับการลงโทษประหารชีวิตยังเป็นปัญหาที่ต้องนำมาพิจารณา กัน การที่นำศักดิ์ศรีความเป็นมุขย์มานบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ก็จำเป็นต้องให้มีผลบังคับใช้อย่างแท้จริง ต้องยอมรับว่าสามารถใช้สังคมย่อมมีความเสมอภาคกันและมีคุณค่าของตน สังคมเกิดจากเสรีชนที่มีความเป็นอิสระในตัวเอง มนุษย์เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิตเป็นของตนเอง เป็นการอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี ถึงแม้รัฐจะมีหน้าที่รักษาความมั่นคง ความเรียบร้อยกีตาน แต่การใช้อำนาจตามกฎหมายลงโทษประหารชีวิต เท่ากับเป็นการปราศชีวิตมนุขย์ไปจากสิทธิในการดำรงชีวิตของมนุขย์ตามสิทธิธรรมชาติ

ในมุมมองของด้านที่มีแนวความคิดที่ควรให้ยกเลิกไทยประหารชีวิต มีเหตุผลสำคัญที่ว่าไทยประหารชีวิตบัดเดี้ยงกับกับหลักการในเรื่องศักดิ์ศรีของความเป็นมนุขย์ซึ่งบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติที่กำหนดให้มีการลงโทษประหารชีวิตในกฎหมายซึ่งมีไทยทางอาญาฉบับต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น บทบัญญัติที่กำหนดโทษไทยในประมวลกฎหมายอาญาของ หรือในกฎหมายฉบับอื่น เช่น พระราชบัญญัติยาเสพติด พุทธศักราช 2522 เป็นต้น บทบัญญัติดังกล่าวจึงขัดหรือเดี้ยงกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ส่งผลให้บทบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับมิได้(รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 6)

อย่างไรก็ตามข้ออ้างที่ว่า ขัดหรือเดี้ยงกับหลักการในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุขย์ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ จึงทำให้บทบัญญัติที่กำหนดการลงโทษไทยประหารชีวิตให้มีในกฎหมายต่างๆใช้บังคับมิได้นั้น มีข้อได้เด้งว่าไทยประหารชีวิตมิได้ขัดหรือเดี้ยงกับหลักการในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุขย์ที่รัฐธรรมนูญไว้แต่อย่างใด เนื่องจากมาตรา 31แห่งรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ชัดเจนว่าการลงโทษไทยประหารชีวิตตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโ碌ร้ายหรือไรัมมุขธรรม ขณะนั้นการลงโทษประหารชีวิตตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายต่างๆ ไม่ขัดต่อหลักการในเรื่องศักดิ์ศรีของความเป็นมนุขย์ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ เพราเมื่อว่าผู้คนทั่วไปจะเห็นว่า การลงโทษมนุขย์ด้วยวิธีการโ碌ร้ายหรือไรัมมุขธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงโทษประหารชีวิตนั้นเป็นการทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุขย์ แต่เมื่อรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ชัดแจ้งว่าการลงโทษไทยประหารชีวิตมิใช่เป็นวิธีการโ碌ร้ายหรือไรัมมุขธรรม บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงมีนัยว่า การลงโทษประหารชีวิตมิใช่เป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักการที่ว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุขย์

ข้อโต้แย้งที่ว่าการลงโทษประหารชีวิตที่บัญญัติไว้ในกฎหมายไม่ขัดกับหลักการที่ว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งรัฐธรรมนูญรองรับไว้นี้ แม้จะมีเหตุผลที่น่าเชื่อถือ แต่เหตุผลดังกล่าวก็ไม่น่าจะยึดถือเป็นข้อบุคคลได้ว่าไทยประหารชีวิต เป็นเรื่องที่ไม่ขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ บทบัญญัติตามตรา 31 ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดว่าไทยประหารชีวิตตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการให้คร้าย หรือไรัมนุยธรรมนั้น ไม่น่าจะเป็นข้ออ้างเพียงพอที่แสดงว่าไทยประหารชีวิตไม่ขัดต่อหลักที่ว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์พระหลักการที่ว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความหมายที่กว้างขวาง นอกเหนือจากการลงโทษด้วยวิธีการให้คร้ายไรัมนุยธรรมแล้ว ยังมีการกระทำอีกมากmany หลากหลายประการประการที่อาจพิจารณาได้ว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักการที่ว่าด้วยศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การปฏิบัติต่อมนุษย์คนอื่นเสมือนว่าเขามิใช่มนุษย์ เช่น การล่ามใช้ตีตรวน การนำคนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดมาประจานด้วยการนำป้ายระบุความผิดมาแขวนคอ และให้สื่อมวลชนถ่ายภาพไปโฆษณาในหน้าหนังสือพิมพ์ เป็นต้น การลงโทษประหารชีวิตนี้ แม้จะมีข้อจำกัดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาว่าขัดต่อหลักการที่ว่าด้วยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เหตุที่เป็นวิธีการลงโทษที่ให้คร้ายไรัมนุยธรรมก็ตาม แต่ก็อาจพิจารณาได้ว่าการลงโทษประหารชีวิตเป็นการกระทำที่ไม่เพียงแต่ขัดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แต่ยังเป็นการทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ด้วยซ้ำไป เพราะสิทธิในการมีชีวิตริสิทธิที่จะดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้เป็นสิทธิพื้นฐานที่ติดตัวมนุษย์ทุกผู้ทุกคน ผู้ใดแม้จะมีอำนาจมากนัยล้านฟ้า(อำนาจรัฐ) ก็ไม่มีอำนาจที่จะพรากสิทธิในชีวิตของมนุษย์คนอื่นได้ สิทธิในชีวิตนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพราะมีชีวิตจึงเป็นมนุษย์ และเพราะเป็นมนุษย์จึงมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ขณะนี้ถ้าชีวิตถูกทำให้สิ้นไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากอำนาจรัฐอันได้แก่การลงโทษประหารชีวิตตามการบังคับใช้กฎหมายของรัฐ มนุษย์ผู้ถูกลงโทษไทยประหารชีวิตจึงสิ้นศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การที่ชีวิตถูกพรากไป แม้ด้วยอำนาจของตัวเองย่อมทำให้ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้นั้นถูกทำลาย ขณะนี้ การทำให้ชีวิตของมนุษย์สิ้นลงจึงเป็นการทำลายศักดิ์ศรีของมนุษย์ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ไม่ให้ถือว่าการลงโทษประหารชีวิตเป็นวิธีการลงโทษที่ให้คร้ายไรัมนุยธรรม จึงไม่อาจจำกัดการการแปลความหมายของการลงโทษประหารชีวิตว่าเป็นการกระทำที่ไม่ขัดต่อหลักการในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้

นอกจากนี้หากมองหรือพิจารณาไปถึงผู้ด้องโทยประหารชีวิต ที่อาจต้องทนต่อการถูกสังคมไม่ยอมรับ หรือรังเกลียดว่าเป็นลูกนกไทยประหารชีวิต เป็นต้น ก็จะกระทบถึงผู้ใจดีชิดเหล่านี้มาก เท่ากับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เขากละเมิดไปด้วย และหากพิจารณาถึงหลักศาสนา ประเทศไทยประชากรส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนาที่ถูกสั่งสอนให้เชื่อเรื่อง

ของเรื่องรวมโดยศึก 5 ที่ให้ทุกคนท้าวไปถือปฏิบัติ ข้อแรกก็ห้ามฆ่าสัตว์ แม้กระนั้นมุขย์มีความแตกต่างจากสัตว์ มุขย์ก็ยังประหารชีวิตมุขย์ด้วยกันเอง

รวมถึงไทยประหารชีวิตเป็นไทยที่ไม่สามารถแก้ไขในภายหลังได้ ย้อนแย้งอนว่าคนเราไม่มีการทำอะไร โดยไม่มีผลพลัต แม้กระทั่งการพิจารณาพิพากษา ก็อาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ โดยเหตุแห่งประจักษ์พยานหรือเหตุอื่นหากมีการตัดสินประหารชีวิตแล้วภายหลังพบพยานหลักฐานชี้ว่าผู้นั้นมิได้กระทำผิด หรือการกระทำไม่ต้องลงโทษประหารชีวิต ก็ไม่อาจเรียกร้องคืนชีวิตของผู้บริสุทธิ์นั้นกลับคืนมาได้ เพราะจำเลยถูกประหารชีวิตไปแล้ว เหตุผลพลาตนั้นย่อมเป็นไปตามวิสัยของมุขย์ที่เกิดขึ้นได้ โดยมีคำกล่าวว่า ปล่อยคนผิดสินคือว่าประหารชีวิตผู้บริสุทธิ์หนึ่งคน

ในประเด็นวัตถุประสงค์ของการลงโทษประหารชีวิต เป็นเพียงเพื่อการแก้แค้นทางเหตุที่เกิดขึ้น ยิ่งหากในระหว่างการพิจารณาของศาลถูกกระเสสั่งคุมคดันให้เร่งการพิจารณาพิพากษา ก็อาจเกิดความไม่เป็นธรรมและผิดพลาดขึ้น การลงโทษเพื่อแก้แค้นทางเหตุขัดกับหลักอาชญากรรมที่ว่ามุขย์สามารถแก้ไขพฤตินิสัยได้ ถึงแม้จะต้องการแก้แค้นทางเหตุแต่ว่าศาลมีอำนาจและลงโทษต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร จึงมิได้เป็นการแก้แค้นโดยทันที และมิได้มีหลักฐานใดยืนยันแย้งอนว่าหากมีโทษประหารชีวิตแล้ว จำนวนอาชญากรรมลดลง เพราะประเทศที่มีโทษประหารชีวิตอาชญากรรมมิได้มีจำนวนลดลงหากแต่ขึ้นเพิ่มความรุนแรงและจำนวนมากขึ้นด้วย แต่การมีโทษประหารชีวิต น่าจะเป็นเหตุปัจจัยให้ผู้ที่กำลังกระทำการผิดกฎหมายนั้นปฏิบัติต่อผู้เสียหายด้วยเหตุที่กลัวว่าหากถูกจับอาจโดนประหารชีวิตก็เป็นได้

ทั้งการลงโทษประหารชีวิตขัดกับหลักธรรมในทางพุทธศาสนา หากมองในแง่พุทธศาสนาแล้ว ตรงกับศึก 5 ในศึกข้อที่ 1 คือละเว้นจากการปานามิติบัต คือ “ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต มุขย์สามารถให้ชีวิตได้แต่ไม่มีสิทธิ์ที่จะไปเอาชีวิตใคร

ประการต่อมา การลงโทษประหารชีวิตเป็นผลกระทบต่อการบริหารงานกระบวนการยุติธรรม หลักการพื้นฐานเพื่อคงไว้ซึ่งความยุติธรรม และศึกธรรมอันดีในสังคม ทั้งต้นกำเนิดของกฎหมายอาญาเมืองรากฐานมาจากหลักศาสนาและศึกธรรมโดยตรง จึงเป็นความไม่ชอบธรรมอย่างยิ่งที่รัฐจะใช้อำนาจทางกฎหมายประหารชีวิตประชาชน เนื่องจากโทษประหารชีวิตเป็นโทษที่รุนแรงและโหดร้าย ทั้งในปัจจุบันมีหลายกรณีที่เข้าหน้าที่รัฐทำการประหารชีวิตนอกระบบทรัฐ ที่ริบกิจว่า “การวิสามัญฆาตกรรม” ถือเป็นการตัดตอนของกระบวนการยุติธรรม ผู้ถูกวิสามัญมิได้พิสูจน์ตนเองในกระบวนการยุติธรรม และการลงโทษประหารชีวิตถือเป็นการลดคุณค่า ศักดิ์ศรี และหลักศึกธรรมแห่งมนุษย์

วิเคราะห์ปัญหาการลงโทษประหารชีวิตเบริกเทียนเหตุผล และข้อได้เสียระหว่างคงให้มีโทษประหารชีวิตกับให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต หากจะให้ยกเลิกโทษประหารชีวิตออกไปจากสังคมไทยก็เห็นจะเป็นไปได้ยากในขณะนี้ แต่หากพิจารณาถึงเหตุผลในทางกฎหมายกับการบัญญัติรับรองศักดิ์ความเป็นมนุษย์ไว้ในรัฐธรรมนูญ ถือเป็นหลักสำคัญในการคุ้มครองสิทธิในชีวิตของมนุษย์ และเหตุอีกหลายประการที่เห็นสมควรยกโทษประหารชีวิต แต่ถึงแม้ว่ากระแสสังคมปัจจุบันยังเห็นควรให้มีโทษประหารชีวิตอยู่ แต่ผู้เขียนหวังว่าในอนาคตเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไปประเทศไทยอาจยกเลิกโทษประหารชีวิตหรือยกเลิกบางฐานความก์เป็นได้

บทที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

จากการศึกษาความเป็นมาเกี่ยวกับศักดิ์ครีความเป็นนุழຍ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ นับว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทยที่ได้บัญญัติเรื่องนี้เอาไว้ และนับที่บัญญัติรับรองคุ้มครองศักดิ์ครีความเป็นนุழຍ์ ไว้ถึง ๓ มาตรา ซึ่งเป็นวัตกรรมแปลกลใหม่สำหรับคนไทย อันเป็นการจุดประกายความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับหลักประกันสิทธิและเสรีภาพ ของความเป็นมนุษย์ ซึ่งถูกเขียนมาโดยตลอดในรัฐธรรมนูญก่อนหน้านี้ การปฏิจิตสำนึกเกี่ยวกับศักดิ์ครีความเป็นนุழຍ์ได้กลายเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งที่คณะกรรมการธาราต่างรัฐธรรมนูญได้กำหนด เป็นกรอบพิจารณาและอันจะขาดเสียไม่ได้ โดยพยายามสร้างสรรค์สิ่งใหม่และรับรองในการมีชีวิต สิทธิในการดำเนินชีวิตของคนไทยไว้

ปัญหาของการที่รัฐกำหนดบทลงโทษไทยประหารชีวิตไว้ในประมวลกฎหมายอาญา จะถือเป็นกรณีที่นับบัญญัติด้วย จำกัดเสรีภาพในร่างกายของบุคคลโดยขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ปัญหาข้อนี้เป็นปัญหาที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพราะการลงโทษไทยประหารชีวิตด้วยเหตุผลใดๆ ก็ได้ ไม่ใช่การ “ป้องกัน” กันตรายอันเกิดจากการประทุยร้ายอันไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยสมควรแก่เหตุได้ เนื่องจาก กันตรายเช่นนี้ ได้ผ่านไปแล้ว ข้อที่อาจอ้างว่าการลงโทษไทยประหารชีวิตเป็นการ “ป้องกัน” นั้น อาศัยด้วยเหตุผลที่ว่ากันตรายจากฆาตกรยังอยู่ โดยเฉพาะในหมู่ฆาตกรบางพวกที่มีพฤติกรรมร้ายแรง ข้อนี้ยากที่จะยกขึ้นอ้างได้ในยุคปัจจุบันที่รัฐมีมาตรการป้องกันภัยนันอย่างเพียงพอ แต่อย่างไรก็ต้องคิดไปได้ว่าการลงโทษ “ประหารชีวิต” ไม่จัดเป็นกรณีที่รัฐจำกัดเสรีภาพในร่างกายของบุคคล เพราะถือได้ว่าการลงโทษตามคำพิพากษาเป็นการตอบโต้หรือการ “ป้องกัน” สังคม ซึ่งหากการทำลายชีวิตเกิดขึ้นทันทีในขณะที่ผู้ถูกลงโทษกระทำผิดอยู่ การทำลายชีวิตเช่นนั้นย่อมเข้าข่าย “ป้องกันโดยสมควรแก่เหตุ” การลงโทษไทยประหารชีวิตหลังจากการพิจารณาพิพากษาก็โดยชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นการป้องกันซึ่งมิได้เกิดผลทันที แต่ถ้างอยู่ระหว่างรอผลการพิจารณาของศาลให้ถึงที่สุด เสียก่อนนั้นเอง ซึ่งความคิดดังกล่าวนี้ ปัจจุบันมีผู้เห็นด้วยน้อยมาก นอกจากนี้เมื่อได้คำนึงถึงสิทธิของบุคคลในกรณีรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ภายหลัง และปรากฏว่าบุคคลนั้นมิได้เป็นผู้กระทำความผิด อันจะเป็นเหตุให้เขาจะได้รับค่าทดแทนและได้รับบรรดาสิทธิที่เสียไป เพราะผลแห่งคำพิพากษานั้น กรณีนี้ว่า ไทยประหารชีวิตย่อมฝ่าฝืนหลักคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องคำพิพากษา ซึ่งไม่

ได้กระทำความผิดเพราหากมีการบังคับตามคำพิพากษาด้วยการประหารชีวิตไปแล้ว ผู้ต้องโทษ เช่นนั้นจะไม่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ เพราะถูกประหารชีวิตแล้ว แม้จะมีการรื้อฟื้นคดีขึ้นใหม่ เขาย่อมไม่ได้รับค่าทดแทน หรือได้รับบรรดาสิทธิที่เสียไปคืนมาได้

แม้ว่าวิทยาศาสตร์จะให้คำตอบสำหรับคำถามนี้ได้ แต่การถกเถียงกันในเรื่องการลงโทษประหารชีวิตจะยุติหรือไม่ อาจจะไม่ หากวิทยาศาสตร์สามารถแสดงให้เห็นโดยปราศจากข้อสงสัยได้ว่า การลงโทษประหารชีวิตเป็นการบ่ญผู้ที่ต้องการให้ยกเลิก ส่วนใหญ่จะบังคับต่อต้านการลงโทษประหารชีวิตในแง่คุณธรรม ศาสนา และมนุษยธรรม ในทางตรงข้ามหากหลักฐานทั้งหมดแสดงว่าการลงโทษประหารชีวิตมิใช่การบ่ญผู้ที่สนับสนุนให้มีการลงโทษประหารชีวิตก็จะบังต้องการให้มีการลงโทษเช่นนั้นอยู่ด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นการตอบแทนอาชญากรรม ข้อโต้แย้งที่สนับสนุนหรือต่อต้านการลงโทษประหารชีวิตส่วนใหญ่เน้นเรื่องการตอบแทน และการบ่ญผู้ที่สนับสนุนการลงโทษประหารชีวิตจะรู้สึกว่าเป็นการบ่ญผู้ให้คุณทั่วไปกลัวที่จะก่ออาชญากรรม และเชื่อว่าเป็นการตอบแทนผู้กระทำผิดอย่างมีเหตุผลเพียงพอ ผู้ที่คัดค้านการลงโทษประหารชีวิตเชื่อว่า ไม่มีเหตุผลในการตอบแทนเช่นนั้น และโต้แย้งว่าการลงโทษประหารชีวิตมิได้เป็นการบ่ญผู้ให้กลัวที่จะก่ออาชญากรรม ฝ่ายตรงข้าม โต้แย้งว่าการลงโทษประหารชีวิตมีการนำมาใช้อย่างไม่ยุติธรรม โดยแบ่งแยกเชื้อชาติเป็นกลุ่มน้อย และคนยากจน และปราศจากศีลธรรมเหตุผลทั่วไปส่วนมากในการนับลงโทษประหารชีวิตของประเทศไทยที่ใช้บังลงโทษนี้คือ สามารถบ่ญผู้ให้กลัวได้ แม้ว่าความเป็นไปได้ในการถูกประหารชีวิตในกรณีการก่ออาชญากรรมจะต่ำมากก็ตาม

พิจารณาในเรื่องของวิธีการประหารชีวิตพบว่าประเภทต่างๆ ในโลกมีวิธีการประหารชีวิตหลักๆ ที่นำมาใช้ 8 วิธีด้วยกัน ปรากฏตามตารางสรุปดังนี้

	วิธีการประหารชีวิต ¹								
	ยิงเป้า	แขวนคอ	ขวางด้วย ก้อนหิน	ฉีดสารเคมี	ตัด ศีรษะ	เก้าอี้ไฟฟ้า	ตรึง กางเขน	闷 แก๊ส	
จำนวน ประเภท	58	53	6	5	4	1	1	1	

วิธีการประหารชีวิตที่ได้รับความนิยมในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก คือ วิธียิงเป้าและวิธีการแขวนคอ

¹ คุ้มครองในหน้า 69-75.

จากการศึกษาประวัติศาสตร์การบังคับไทยประหารชีวิตในประเทศไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบันพบว่ามีวิวัฒนาการในวิธีการลงโทษประหารชีวิตเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยดังต่อไป

สมัยสุโขทัย	สมัยอยุธยา	สมัยรัตนโกสินทร์ตั้งแต่ พ.ศ. 2451	สมัยรัตนโกสินทร์ตั้งแต่ พ.ศ. 2477	สมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2546
ไม่มี	๑๒ วิธี	ตัดศีรษะ	ขิงเป้า	ฉีดยา

พัฒนาการการบังคับไทยประหารชีวิตในประเทศต่างๆ ในโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยจากข้อมูลที่ทำการศึกษาพบว่าในโลกนี้เราสามารถแบ่งแนวทางเกี่ยวกับไทยประหารชีวิตออกได้成四ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางสรุปสถิติข้อมูลเกี่ยวกับการบังคับไทยประหารชีวิตในประเทศต่างๆ

	จำนวนประเทศ	%
ยกเลิกไทยประหารชีวิตทั้งหมด	72	36.3
ยกเลิกบางส่วน	13	6.6
มีไทยประหารชีวิตแต่ไม่เคยใช้	23	11.6
มีและใช้ไทยประหารชีวิต	90	45.5
รวม	198	100

ข้อเสียของการมีไทยประหารชีวิต

1. ไทยประหารชีวิตไม่สามารถยับยั้งการกระทำความผิดได้ การมีไทยประหารชีวิตอยู่ก็ยังมีผู้กระทำความผิดอุดหนุนรักษาอยู่เสมอ ผลจากการออกแบบสอบถามในเรื่องนี้ความคิดเห็นผู้ตอบมีความคิดเห็นอยู่ที่ระดับ ปานกลาง
2. วิธีการใช้ไทยประหารชีวิตไม่เป็นธรรม และการใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับไทยประหารชีวิตมิได้มีมาตรฐานเดียวกัน เพราะว่าศาล มีความเข้มงวดต่างกัน ผู้พิพากษามักไม่เต็มใจที่จะใช้ไทยนี้ โดยสำนักแห่งจิตใจที่ดีหรือปกติไม่มีผู้ใดมีความประสงค์จะฆ่ามนุษย์ด้วยกัน รวมทั้งการดำเนิน

กระบวนการพิจารณาของศาลอาจมีปัญหาในเรื่องความขัดแย้งของคดี เช่น ต้องใช้เงิน หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอำนาจมีอิทธิพลกว้างอกคดีดังนั้น จำเลยที่ยากจนหรือไม่มีอำนาจอิทธิพลใดๆ ก็จะไม่อาจต่อสู้คดีได้เด็นที่จึงมักถูกลงโทษ มากกว่าจำเลยที่ร่วมทรยศมีอำนาจอิทธิพล

3. กรณีเกิดความผิดพลาดในการลงโทษประหารชีวิต ไม่สามารถแก้ไขได้
4. ไทยประหารชีวิตปิดโอกาส การปรับปรุงแก้ไขความประพฤติของผู้กระทำผิด
5. ไทยประหารชีวิตไม่ค่อยได้มีการนำมาใช้จึงไม่มีผลตามทฤษฎีลงโทษเพื่อแก้แค้นทุกเหตุ
6. การลงโทษประหารชีวิต ขัดกับหลักศีลธรรม
7. การลงโทษประหารชีวิต ขัดกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ
8. การลงโทษประหารชีวิตมีผลต่อสภาพจิตใจ ความรู้สึกนึกคิดของผู้ประหารชีวิต และบริวารในคระภูมิเดียวกัน
9. การลงโทษประหารชีวิต มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจครอบครัวและบริวารของผู้ถูกประหารชีวิต

ด้วยข้อเสียดังกล่าว ทำให้มีบางประเทศได้ยกเลิกโทษนี้ไปแล้ว บางประเทศอยู่ระหว่างการพิจารณาตัดสินใจ จากการศึกษาพบว่าประเทศต่างๆ ในโลกได้มีรูปแบบของการยกเลิกโทษประหารชีวิตดังนี้

1) เป็นยกเลิกไทยประหารชีวิตโดยข้อกฎหมาย โดยมีการออกกฎหมายยกเลิกโทษประหารชีวิตโดยเด็ดขาด ซึ่งกลุ่มประเทศเหล่านี้ได้แก่ อาร์เจนตินา บราซิล โคลัมเบีย คอสตรา Rica สาธารณรัฐโอมานิกัน เอคვADOR สวีเดน นอร์เวย์ เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์ ไอร์แลนด์ กรีนแลนด์ ออสเตรีย สวิสเซอร์แลน อิตาลี นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย (เฉพาะรัฐควีนส์แลนด์) และบางรัฐของสหรัฐอเมริกา

2) เป็นการยกเลิกไทยประหารชีวิตโดยข้อเท็จจริง คือกฎหมายของประเทศนั้นยังคงกำหนดให้มีโทษประหารชีวิตอยู่ และในทางการพิจารณาที่มีการกำหนดให้ลงโทษประหารชีวิตซึ่งได้ยกถือดังนี้มาเป็นเวลาช้านานแล้ว ซึ่งประเทศเหล่านี้นั้นได้แก่เบลเยียมและรัสเซียด้วย

3) เกือบจะเรียกได้ว่าเป็นการยกเลิกไทยประหารชีวิต เพราะมีการลดฐานผิดที่มีโทษถึงประหารชีวิตลงจากเดิม และคงให้มีเพียงบางฐานความผิดที่มีโทษประหารชีวิต แต่ในด้านการปฏิบัติปรากฏว่า หลังจากที่ได้ฐานความผิดที่มีโทษถึงประหารชีวิตลงจากเดิมแล้วก็ไม่เคยได้ลงโทษประหารชีวิตผู้กระทำการผิดในฐานที่เหลืออยู่เลย เช่น รัฐนิว泽ยาท์เวล ของประเทศออสเตรเลีย ซึ่งได้ยกเลิกการประหารชีวิตในทุกฐานความผิดยกเว้นเฉพาะความผิดฐานกบฏ และฐานเป็นจาร骵ดเท่านั้นซึ่งไม่เคยปรากฏว่ารัฐนี้ได้ลงโทษประหารชีวิตแก่ผู้กระทำการผิดในฐานนี้เลย

ลักษณะของการบังคับไทยทางอาญาอันนี้ นักกฎหมายทั้งหลายสร้างไทยขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือในการปกป้องคุ้มครองสังคมชนิดหนึ่ง เมื่อเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่เรามีอยู่ ประเด็นจะมาอยู่ที่ว่าเมื่อสังคมเกิดความชำรุดบกพร่องคือมีสภาพไม่ปกติหรือมีปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรม เราจะนำเครื่องมือใดมาซ่อนแอบให้สังคมอยู่ดีเป็นปกติ

ถ้าสังคมใดสามารถในสังคมมีความรู้สึกดี มีจิตสำนึกรักมีคุณธรรมที่รู้จักแบ่งแยกสิ่งใดซึ่งสิ่งใดดี มีคุณภาพการศึกษาอบรมให้สามารถในสังคมมีจิตใจสูง มีเศรษฐกิจที่ดี มีสภาพสังคมวัฒนธรรมที่ดี ก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีไทยประหารชีวิต ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ไทยประหารชีวิต อีกต่อไป แต่หากข้อเท็จจริงเปลี่ยนไป ถ้าสามารถในสังคมการศึกษาน้อย คนนิยมในวัตถุมากขึ้นในขณะที่ เศรษฐกิจไม่ดี หรือ อยู่ในภาวะยากจน สภาพสังคมและวัฒนธรรมไม่ดี หรือตกอยู่ในภาวะสังคม จำนวนอาชญากรรมมีมาก ไทยประหารชีวิตก็จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำมาใช้ปราบ หรือใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิด การที่จะมีหรือไม่มี การยกเลิกหรือคงไว้ คำตอบก็คือต้องพิเคราะห์ถือเหตุปัจจัยต่างๆ ตามที่กล่าวมาแล้ว

จุดสังเกตที่สำคัญของสังคมที่ควรยกไทยประหารชีวิต เป็นสังคมที่ปกติ ที่ดีหรือมีตัววัดที่สำคัญได้แก่

1. สังคมนี้มีความเจริญถึงระดับขีดถึ่อหลัก “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์”
2. สังคมนี้มีความเจริญในการศึกษา นิวัฒนธรรมที่ดี ขีดถึ่อหลักศีลธรรมอันดีเป็นสาระสำคัญในการดำเนินชีวิต
3. ความมีประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยพิจารณาจากการทำงานของระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในส่วนของกฎหมายอาญาสารบัญญัติ กฎหมายอาญาวิธีบัญญัติ กฎหมายอาญาบังคับไทย
4. สภาพเศรษฐกิจของสังคมสามารถในสังคมมีความเพียงพอในปัจจัยต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต
5. คนในสังคมไม่ถูกกดขี่บ่ำแหงโดยรัฐ หรือถูกอุทิพลดี ๆ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทำให้ได้ทราบถึงแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ รวมทั้งนิยามและความหมาย ตลอดจนขอบเขตการใช้บังคับของหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญรวมทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการลงโทษดีขึ้น ครอบคลุมการศึกษาทำให้ทราบถึงว่าการลงโทษโดยเฉพาะไทยประหารชีวิตอาจไม่ใช้วิธีการที่เหมาะสม สำหรับในการขับยั้งการก่ออาชญากรรมได้ และไทยประหารชีวิตยังเป็นการไม่สอดคล้องกับหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ความรัฐ

ธรรมนูญ อาจส่งผลให้ในอนาคตประเทศไทย จะไม่นำไทยประหารชีวิตมาใช้บังคับเลย หรือคงเหลือเฉพาะอาชญากรรมที่มีความรุนแรง และจำเป็นต้องใช้เท่านั้น จะนำไปสู่การแก้ไขกฎหมายให้เกิดความทันสมัยก้าวหน้าตามอารยประเทศที่กำหนดเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ในรัฐธรรมนูญแล้วได้ ยกเดิมไทยประหารชีวิต ข้างต้นผู้ศึกษา才ร่ขอเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ไทยเป็นสิ่งที่สำคัญ แต่เป็นปลายทาง หากแต่ต้นทางเป็นกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังนี้เรามีความจำเป็นที่ต้องพัฒนาการโดยสร้างศักยภาพและประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาให้ดี หรืออาจกล่าวได้ว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่ปักป้องคุ้มครองสังคมได้และเป็นที่เกรงกลัวของบุคคลที่จะล่วงละเมิดกระทำผิดกฎหมายอาญา ไม่ว่าจะเป็นในระดับเจ้าหน้าที่ ตำรวจ พนักงานอัยการ ศาล ราชทัณฑ์ การที่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็ง สามารถในสังคมก็จะไม่กล้ากระทำความผิด เพราะเกรงกลัวต่อกระบวนการยุติธรรม การจะมีไทยประหารชีวิตหรือไม่ ไม่มีผลต่อจำนวนอาชญากรรม แต่ศักยภาพและประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมมีผลต่อจำนวนอาชญากรรม

2. การลงโทษประหารชีวิต ผลจากการศึกษาทำให้ทราบว่าการลงโทษประหารชีวิตต่อผู้กระทำความผิดอาจไม่ใช้วิธีการ เพื่อวัดคุณประسنค์ในการแก้แค้นทุกแทนหรือวิธีที่เหมาะสมในการยับยั้งอาชญากรรม อีกทั้งเป็นการไม่ควรพิจารณาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะในปัจจุบันประเทศไทยมีความเจริญมากแล้ว รัฐธรรมนูญไทยนำความเจริญทางด้านสิทธิมนุษยชน คุ้มครองรักษาสามารถในสังคมอย่างมาก ทำให้ประเทศไทยจัดอยู่ในระดับสากลของประเทศที่พัฒนาแล้วในโลก โดยการนำหลักใน “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การเคารพในสิทธิมนุษยชนและหลักศีลธรรมอันดีของประชาชน” มาใช้ ดังนี้ สามารถในสังคมประเทศไทยเราต้องทำความเข้าใจและพัฒนาการทางด้านความคิดและการปฏิบัติให้สอดคล้องกัน กล่าวคือ ประเทศไทยสมควรอย่างยิ่งที่ต้องยกเลิกการบังคับโทษประหารชีวิต

3. ผลจากข้อ 2. จะเป็นไปได้จริงประเทศไทยจะต้องมีการพัฒนาระบบการบังคับโทษ หรือสร้างองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการบังคับโทษ เพื่อให้นักกฎหมายได้รู้จริงและปฏิบัติได้จริงทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ วิธีการบังคับโทษในโลกนี้มีมากmany การบังคับโทษต้องอยู่บนพื้นฐานที่ว่า “มนุษย์เป็นสิ่งที่สามารถยอมรับสั่งสอนได้ พัฒนาปรับปรุงแก้ไขได้” ดังนั้นการบังคับโทษจึงมิใช่การทำให้ตายหรือการควบคุมไว้ในจำกัดเท่านั้น แต่เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ที่บกพร่องให้เป็นมนุษย์ที่ปกติ สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ เช่นนี้ การทุ่มเทเงินทองจำนวนมากเพื่อการบังคับโทษเช่นใดๆ นอกจากการประหารชีวิตไม่ว่าจะมีจำนวนมากเพียงใดก็ตาม ก็ถือว่าถูกต้องชอบธรรมเสมอและคุ้มค่า อีกอย่างหนึ่งเราต้องไม่ลืมว่าเงินที่ใช้ในกิจการต่างๆ

ของประเทศเป็นเงินของประชาชน การที่เงินคนเข้าจะมาพัฒนาแก้ไขปรับปรุงคนในสังคมก็ถูกต้องแล้ว ดีกว่าส่งเสริมกันแต่ว่าดูนิยมหรือนำไปใช้ในทางที่ถูกต้องของธรรม ทุจริตคิดไม่ชอบ

4. การบริหารจัดการของภาครัฐ โดยนำหลักเศรษฐศาสตร์มาใช้กล่าวคือ บนพื้นฐานที่ว่าในโลกนี้ทุกคนอย่างเป็นคนดี ไม่มีใครอย่างเป็นคนชั่วคนไม่ดี ถ้าสามารถในสังคมมีอาหารกินมีที่อยู่อาศัย ได้รับการศึกษา มีความสามารถดีอีกเป็นที่ผู้ทางใจ มีครอบครัวที่อบอุ่น มีเงินใช้กล่าวคือภาครัฐจะทำอย่างไรให้ประชาชนในรัฐมีฐานะทางเศรษฐกิจที่พอเพียงนั่นเอง

การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติคำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ไว้ถึง 3 มาตรายึด มาตรฐาน 4 มาตรา 26 และมาตรา 28 ในเรื่องการรับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิเสรีภาพของบุคคลย่อมถือว่าเป็นหลักการให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน อันเป็นเม่นทบทองหนวดอื่นที่ก่อให้เกิดการกำหนดทิศทางของเขตและวัตถุประสงค์ของการกระทำการของรัฐ และเป็นหลักประกันที่ต้องมิให้รัฐกระทำการละเมิดและแทรกแซงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่ว่ากรณีใด ๆ นอกจากนั้น สถานะทางกฎหมายของมาตรา 4 ย่อมส่งผลสำคัญต่อการออกกฎหมายลูกบทอื่นใดที่ต้องสอดคล้องและขัดแย้งกับสาระต้องที่ว่ามาแล้วหาได้ไม่ อีกทั้งส่งผลสำคัญท้ายสุดต่อการตีความของศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลอื่นได้ตามในอนาคตด้วยเมื่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้บัญญัติไว้แล้ว ก็ควรที่จะผลักดันส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดศักยภาพสร้างสรรค์ ดังนั้นหากเราขึ้นตามกรอบแนวทางปรัชญากฎหมายมนาชน และมองด้านผลกระทบประโภชน์ที่ประชาชนได้รับเป็นสำคัญสถานะของการบังคับใช้ทางกฎหมายเม่นทในรัฐธรรมนูญนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าหากมองในเชิงสถานะทางกฎหมายแล้ว ควรยอมรับและเปิดโอกาสต่อการพัฒนาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้มีสถานะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยคำนึงถึงความพร้อมและความเหมาะสมในเหตุผลของแต่ละสถานการณ์ในอนาคต ซึ่งอาจพัฒนาได้ถึงขนาดยอมรับหลักเรื่องการคุ้มครองผู้ทรงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในสถานะทางกฎหมาย หรืออาจพัฒนาไปถึงการยอมรับต่อการกล่าวอ้างและใช้สิทธิทางศาลด้วยก็ได อีกทั้งควรส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งให้แก่องค์กรเอกชนต่างๆที่ต้องการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างแท้จริง

ดังกล่าวข้างต้นนี้ หากประเทศไทยในอนาคตพยาบาลกเลิกหรือสามารถยกเลิกไทย ประหารชีวิต ไม่ว่าจะไม่นำโทษประหารชีวิตมาใช้เลย คงเหลือเฉพาะไทยที่เป็นอาชญากรรมรุนแรง หรือยกเลิกทั้งหมดจะเป็นข้อสรุปที่ชัดเจนเพื่อนำไปเป็นแนวทางแก้ไขกฎหมายให้ตรงกับเง้นารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ประเด็นดังกล่าวผู้เขียนครรชขอเสนอการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 12 ปี บุคคลวิกฤตและหญิงมีครรภ์ ทั้งสามประการนี้ กฎหมายกำหนดเป็นข้อยกเว้นไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 247 วรรค 2 และมาตรา 248 แต่หากนำมาพิจารณาแล้วพบว่า กฎหมายยกเว้นไว้เพียงชั่วคราวเท่านั้น อาทิ กรณีถ้าหญิงใน

ต้องไทยประหารชีวิต ถ้ามีครรภ์อยู่ให้รอจนคลอดบุตรเสียก่อน แล้วจึงให้ประหารชีวิต ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา 227 วรรค 2 เห็นได้ว่าเป็นการขับยังชั่วคราวระหว่างหญิงที่กระทำการความผิด แล้วมีครรภ์ เมื่อคลอดบุตรแล้วก็ต้องถูกดำเนินการประหารชีวิต สิ่งนี้ อาจกระทบต่อความรู้สึกกระระหว่างมาตรากับบุตร อาจเป็นปัญหาต่อนบุตรในอนาคตได้ กรณีบุคคลซึ่งมีคำพิพากษาให้ประหารชีวิตเกิดวิกฤติก่อนถูกประหาร ให้รอไว้ก่อนจนกว่าผู้นั้นจะหาย ประเด็นเหล่านี้ หากคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิของเขาเหล่านั้นรวมถึงผู้ใกล้ชิด หากมองในแง่ของมนุษยธรรมเห็นควรลดโทษลง หรือคงเว้นสำหรับคนเหล่านี้

อีกประเด็นสำคัญ ที่นำเสนอให้เป็นยกเว้นหรือยกเลิกไทยประหารชีวิตแก่บุคคลอีกกลุ่มนหนึ่งคือ ผู้สูงอายุ ในประเทศแถบยุโรปและอเมริกา มีการยกเลิกไทยประหารชีวิตให้กับผู้สูงอายุที่กระทำการความผิดและต้องโทษไทยประหารชีวิต นอกจากผู้เยาว์ หญิงมีครรภ์ และบุคคลวิกฤติ แล้วสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นหน่วยหนึ่งในสังคมที่ควรได้รับการยกเว้นไทยประหารชีวิตเช่นกัน

ดังนี้เห็นสมควรให้แก้ไข หรือเพิ่มเติมไว้ในรัฐธรรมนูญมาตรา 31 หรือกฎหมายค้ำประกัน ในประเด็นให้มีการยกเลิกไทยประหารชีวิตบุคคลอายุไม่ถึง 18 ปี บุคคลวิกฤต หญิงมีครรภ์แม้หญิงนั้นจะคลอดบุตรแล้วก็ตาม และผู้สูงอายุที่มีอายุเกินกว่า 84 ปี รวมทั้งยกเลิกในอาชญากรรมทั่วไปด้วย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กมลชัย รัตนสกาววงศ์. (2537, เมษายน). **พื้นฐานความรู้ทั่วไป หลักกฎหมายป้องรองเยอร์มัน.**

น.ป.ท.

ฤกพล พลวัน. (2538, กันยายน). **พัฒนาการสิทธิมนุษยชน.** กรุงเทพฯ : วิญญาณ.

_____. (2547, พฤษภาคม). **พัฒนาการสิทธิมนุษยชนในสังคมโลก.** กรุงเทพฯ : วิญญาณ.

โภเมน กัทรภิรมย์. (2521, พฤษภาคม – สิงหาคม). **กฎหมายอาญาฝรั่งเศส.** กรุงเทพฯ : คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กมิติ ณ นคร. (2543, ธันวาคม). **กฎหมายอาญาภาคทั่วไป.** กรุงเทพฯ : วิญญาณ.

กมิน บุญสุวรรณ. (2542, มีนาคม). **สิทธิเสรีภาพของสังคมไทย.** กรุงเทพฯ : วิญญาณ.

จรัญ โนยะนานันท์. (2535). **องค์กรพัฒนาอุปกรณ์-บทบาทและผลกระบวนการทางกฎหมายในการรองรับค้านสิทธิเสรีภาพของประชาชนในประเทศไทยในปัจจุบัน.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2538). **นิติปรัชญา.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

_____. (2544). **รัฐธรรมนูญ 2540 จากศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สู่รัฐมิกสิทธิมนุษยชน.** กรุงเทพฯ : นิติธรรม.

_____. (2545). **สิทธิมนุษยชนไว้พร้อมเด่น : ปรัชญากฎหมายและความเป็นจริงทางสังคม.** กรุงเทพฯ : นิติธรรม.

จรัญ สุภาพ. (2519). **หลักปรัชญาสัมมาสัชชาติ.** พระนคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จำนำง ทองประเสริฐ. (2515). **ปรัชญาประยุกต์ตะวันตก.** กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา.

ชาญชัย แสงวงศ์. (2546, พฤษภาคม). **คำอธิบายกฎหมายป้องรอง.** กรุงเทพฯ : วิญญาณ.

ชาติชัย เศาสุริยะ และ มนติศรี จุ่มป่า. (2541, พฤษภาคม). **รัฐธรรมนูญของเรา.** กรุงเทพฯ : เดือนตุลา.

ธานี วรกัทร์. (2546). **การบังคับใช้กฎหมายประหารชีวิตในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ : ธุรกิจบัณฑิต.

นพนิช สุริยะ. (2537, มิถุนายน). **กฎหมายสิทธิมนุษยชน.** กรุงเทพฯ : วิญญาณ.

นวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2544, มิถุนายน). กฎหมายมหาชนเล่ม 1 วิัฒนาการทางปรัชญาและ
อักษรของกฎหมายมหาชนยุคต่าง ๆ. กรุงเทพฯ : นิติธรรม.

บรรจิด สิงคเนติ. (2547). หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักสร้าง
ธรรนนูญ พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ : วิญญาณ.

บุญศรี มีวงศ์อุ่นไช. (2536). คำอธิบายกำหนดรายรัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ : รัฐธรรมนูญเยอร์มัน.
กรุงเทพฯ : เรือนแก้ว.

ประยงค์ สุวรรณบุบพา. (2539). ศาสนาและวัฒนธรรม แนวความคิดตะวันออก – ตะวันตก.
กรุงเทพฯ.

ประเสริฐ เมฆมนณี. (2523). หลักทัณฑวิทยา. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.

ปราโมทย์ ศุคนิคม. 24 คดีแพ่งข้อกฎหมายว่างใช้กฎหมายการศึก. กรุงเทพฯ : หนังสือพยุงค้ำก้าว
ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2538). ปรัชญาแห่งอุดมการณ์ทางการเมือง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ปรีดี เกษมทรัพย์. (2539). นิติปรัชญา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระธรรมปีปฏิก (ป.อ.ปบุตโต). การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโภมลีคงทอง.

พระวรกัลดี พินูลย์ (มล. นภา ชุมสาย). (2512). ประวัติศาสตร์กฎหมายไทย. กรุงเทพฯ : สถาบัน
สังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย.

โภคิน พลกุล. ปัญหาและข้อคิดบางเรื่องจากรัฐธรรมนูญไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราม
คำแหง.

ภูริชญา วัฒนรุ่ง. (2545). หลักกฎหมายมหาชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มนตรี รุปสุวรรณและคณะ. (2542, ตุลาคม). เอกสารนี้ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ : เดือนตุลา.

นานิตย์ ชุมป่า. (2546, พฤษภาคม). คู่มือศึกษาวิชากฎหมายปกครอง. กรุงเทพฯ : วิญญาณ.

ยศศักดิ์ โกไชยกานนท์. (2544, ธันวาคม). ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณา
จักรไทย พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ : สถาบันธรรมศาสตร์.

โรเบิร์ต อ.วอร์ค และรอย ซี.แมคริดิช. (2510). ระบบการเมืองปัจจุบันยุโรป : สภาพธรรษฐ์เยอร์มัน.
แปลโดยสมศักดิ์ ชูโต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รองพล เจริญพันธ์. (2537). นิติปรัชญา . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วนิดา ขำเขียว. (2541, พฤษภาคม). ศาสนาเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ : เจนเดอร์เพลส.

วิจิตร ฉุลิตานนท์. (2507). กฎหมายอาญาภาค 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วีระ โลจายะ. (2532, มีนาคม). กฎหมายสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สมการ พรมทา. (2538). มุขย์กับการแสวงหาความจริงและความหมายของชีวิต. กรุงเทพฯ : พุทธชาด.

สมบศ เชื้อไทย. (2543, มิถุนายน). นิติปรัชญาเมืองตัน. กรุงเทพฯ : วิญญาณ.

สิทธิ์ บุตรอินทร์. (2523). ปรัชญาการเมืองเมืองตัน. กรุงเทพฯ : แพรวพิทักษ์.

เสน่ห์ งามริก. ฐานความคิดสู่ทางเลือกใหม่ของสังคมไทย. กรุงเทพฯ : โภนลีมทอง.

_____. (2542, สิงหาคม). สิทธิมนุษยชน เกณฑ์คุณค่าและฐานความคิด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสรี หล่อ กันภัยและชนะจิตต์ อิสันธนี. (2542). ศักดิ์ศรี ศักยภาพสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ในฐานะคริสเตียน. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชซิ่ง.

เสถียร โภเศศ. (2523). ศาสนาเปรียบเที่ยบ. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.

แสร้ง บุญเฉลิมวิภาส. (2544). หลักกฎหมายอาญา ภาค 1. กรุงเทพฯ : วิญญาณ.

ศุจิตรา อ่อนคือน. (2542, กันยายน). ศาสนาเปรียบเที่ยบ. กรุงเทพฯ : ดวงแก้ว บริษัทสหธรรมนิกร จำกัด.

สุเมธ เมธาวิทยาภูล. (2525). ศาสนาเปรียบเที่ยบ. กรุงเทพฯ : ไอเดียนสโตร์.

สุรินทร์ พิศวรรษ. (2521). สิทธิ : บทวิเคราะห์ความคิดทางการเมืองของขอห์น ล็อกในปรัชญา การเมืองสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

หยุด แสงอุทัย. (2507). กฎหมายอาญา ภาค 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. (2538). หลักรัฐธรรมนูญทั่วไป. กรุงเทพฯ : วิญญาณ.

อมร รักษาสัตย์. (2539). ประชาธิปไตยในเยอรมัน : ประชาธิปไตย อุดมการณ์หลักการและแบบอย่างการปกครองประเทศไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอ็ม.เจ. สาร์มอน. (2519). ความคิดทางการเมืองจากเพล็อกจนถึงปัจจุบัน. แปลโดย เสน่ห์ งามริก กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อุดม รัชอมฤต และคณะ. (2544, ตุลาคม). การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามมาตรา 28 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : นานาลิ้งพิมพ์.

อุดมศักดิ์ สิทธิพงษ์. (2548, เมษายน). สิทธิมนุษย์. กรุงเทพฯ : วิญญาณ.

อุทกิจ แสนโภคิก. (2515). หลักกฎหมายอาญา วัดถูกประسنค์การลงโทษ. อุทกิจอนุสรณ์. กรุงเทพฯ : กรมสรรพาณิช.

บทความ

โภศด ไสภาคย์วิจิตร. (2521, พฤษภาคม – สิงหาคม). “กำเนิดสิทธิมนุษยชน.” **วารสารกฎหมาย** (อุดมคงกรณ์มหาวิทยาลัย), ปีที่ 4, ฉบับที่ 2.

จรัญ โน้มน้ำหนันท์. (2528, ธันวาคม). “สิทธิมนุษยชนสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ บนทิวิจารณ์เชิงวิเคราะห์ แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนในโลกที่มิใช่ตะวันตก.” **วารสารกฎหมาย** (อุดมคงกรณ์มหาวิทยาลัย), หน้า 81 - 85.

ไขยบันต์ ไขยพร. (2541). “ชีวิตและความหมายของปรัชญาการเมืองในยุควิทยาศาสตร์ตอนที่ ๑.” **วารสารรัฐศาสตร์สาร**, 20, 3. หน้า 1 – 33.

นนทรัศมี เทพคลชัย. (2543). “ตามไปคูเขากะหารชีวิตกันอย่างไร.” **วารสารราชภัฏฯ**, ปีที่ 48, ฉบับที่ 1. หน้า 24.

นักชี จิตสว่าง. (2543, มีนาคม). “การประหารชีวิตโดยเครื่องมือยา.” **บทนักวิเคราะห์**, เล่มที่ 56, ตอน 11.

พินพิจิ รัตนกุล. (2525, กฤกฤษณ์ – ธันวาคม). “สิทธิมนุษยชนและวัฒนธรรม.” **วารสารภาษาและวัฒนธรรม**.

เอกสารอื่นๆ

กมลินทร์ พนิจภูวดล. **แนวความคิดและทฤษฎีทางนิติศาสตร์**. เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่อง “คุณค่าและการประเมินคุณค่าเกี่ยวกับชีวิตและสังคม: ไทยประหารชีวิต 6-7 สิงหาคม 2547 ณ โรงแรมดองเบซ ชะอ้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

บันทึกการประชุมกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ วันที่ 22 เมษายน 2540.

บันทึกการประชุมกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ วันที่ 22 เมษายน 2540.

บันทึกการประชุมกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 11 วันจันทร์ที่ 9 มิถุนายน 2540.

บันทึกการประชุมกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 12 วันอังคารที่ 10 มิถุนายน 2540.

บันทึกการประชุมกรรมการพิจารณา_r่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 12 วันอังคารที่ 10 มิถุนายน 2540.

บันทึกการประชุมคณะกรรมการพิจารณา_r่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 11 วันที่ 9 มิถุนายน 2540.

บันทึกการประชุมกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ วันที่ 22 มิถุนายน 2540.

บุญศรี มีวงศ์อุ่นไช. ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ, ณ ห้องประชุมกรรมประชาติพันธ์ กรุงเทพฯ. 17 พฤษภาคม 2541.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.

รายงานการประชุมคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 1 วันที่ 19 พฤษภาคม 2540.

รายงานการประชุมสภาพร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 14 (กรณีพิเศษ) วันที่ 8 กรกฎาคม 2540.

รายงานการประชุมคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 1 วันที่ 19 พฤษภาคม 2540.

รายงานการประชุมสภาพร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 24 กรณีพิเศษวันอังคารที่ 8 กรกฎาคม 2540.

เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง “โภกทางอาญาที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540” สถาบันปรีกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่ง ชาติร่วมกับสภาพนายความ. 24 กันยายน ณ โรงแรมสยามชิดี กรุงเทพฯ.

วิทยานิพนธ์

เยาวภา ทักษะ. (2547). บทบาท อำนาจหน้าที่ของความหมายสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อปัญหา การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

Alberts Bleckmann. (1997). *Staatsrecht – Dir Grundrechte*. 4.AUA, S.542 FF.

(อ้างในบรรจัด สังคเนติ)

A.P. d' Entreves. (1970). *Natural Law*. Hutchincon University Library London. p.110.

- Charles H.mc wain. (1932). **The Gowht of Political Thought in West From the Middle Ages.** New york. Gh4 w.n. Buckland classical Roman Law Cambridge Ancient History.
- David Fekdman. (1999). **Human Dignity.** as a legal value, P.L. winter,sweet & Maxwell and Contributors.
- DJB Hankin's.(1971). **punisnment and mord responsibilitytjub tgeirues if oybusgnebteduted by stanley egrupp,indiana um\niresiyy press.** p.16.
- Hugo Adoum Bedau. (1971). **The Death Pinalty in America.** Federal probation. Val.35.
- Human Feotilisation and Embryology Act.1990.
- Jacques Robert. (1971). **Liberteos publkques,Paris.** Editions mintchrestien.
- Jacques Borricand. **World Fact Boot of Criminal Justice Systems.** France.
- Marcel prelit. **Tlistolew des idees politiques.** Paris,Dolloz.

กติการะหว่างประเทศว่าด้วย สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง¹

2

คำ prerat

รัฐภาคีแห่งกติกาฉบับนี้

โดยพิจารณาว่า ตามหลักการซึ่งได้ประกาศไว้ในกฎหมายบัตรสหประชาชาติ การยอมรับสักดิศริประจำตัวและสิทธิซึ่งเสนอตนและไม่อาจโอนแก่กันได้ของสมาชิกทั้งปวงแห่งครอบครัวมนุษย์เป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพในพิภพ

โดยรับรองว่าสิทธิเหล่านี้มาจากการสักดิศริประจำตัวของบุคคล

โดยรับรองว่า ตามปฏิญญาสากลล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน ฉุคนการณ์ที่ว่าเสรีชนมีเสรีภาพจากความกลัวความต้องการสามารถสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อมีการสร้างสภาพ ซึ่งทุกคนจะมีสิทธิทาง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งสิทธิทางเพ่งและทางการเมืองด้วย

โดยพิจารณาถึงพันธกรณีแห่งรัฐภายได้กฎหมายบัตรสหประชาชาติที่จะส่งเสริมความเคารพโดยสากลและการปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพ

โดยสำนึกร่วมกันว่า ปัจเจกบุคคล ซึ่งมีหน้าที่ต่อปัจเจกชนอื่นๆ และต่อประชาชนซึ่งเป็นของคน มีความรับผิดชอบที่จะต่อสู้เพื่อการส่งเสริมและการปฏิบัติตามสิทธิที่รับรองไว้ในกติกาปัจจุบัน

ตกลงกันในข้อต่อไปนี้

¹ แปลและเรียบเรียงโดย คณะอนุกรรมการสิทธิมนุษยชนและสันติภาพ องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมสหประชาชาติ(UNESCO) (บางแห่ง แปลว่า กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางการเมือง)

² เอกสารในส่วนที่เกี่ยวกับสักดิศริความเป็นมนุษย์

ການ 1

ໜ້າ 1

1. ประชาชนทั้งปวงมีสิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง โดยอาศัยสิทธิในนี้ ประชาชนกำหนดสถานะทางการเมืองของตนอย่างเสรีรวมทั้งดำเนินการทางเศรษฐกิจ ศักดิ์ศรีและวัฒนธรรมอย่างเสรี

2. ประชาชนทั้งปวง เพื่อจุดหมายปลายทางของตน อาจจัดการเกี่ยวกับความอุคุณสมบูรณ์ทางธรรมชาติ และทรัพยากรของตนอย่างเสรี โดยไม่เป็นที่เสื่อมเสียต่อพันธกรณีใดๆ ซึ่งเกิดจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ อันขึ้นอันหลักการแห่งประเทศไทยนี้ซึ่งกันและกัน และกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่ว่ากรณีใด ๆ จะพากประชาชนจากวิธีการดำเนินชีวิตการดำเนินชีวิตไม่ได้

3.รัฐภาคีแห่งกติกาฉบับนี้ รวมทั้งผู้ซึ่งมีความรับผิดชอบต่อการบริหารของอาณาเขต
ในภาวะทรัศตี และไม่ได้ปักครองตนเอง จะส่งเสริมให้สิทธิแห่งการกำหนดเจตจำนงของตนเอง
บรรลุผลเป็นความจริง และจะเอาจริงพิสูจน์นั้น ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายประเทศชาติ

三一九二

၁၂

1.รัฐภาคีแห่งกติการับบันนี้เต่าจะรับที่จะดำเนินการและให้ความมั่นใจแก่บรรดานักคิดทั้งปวงภายในอาณาเขตของตน และภายใต้เขตอำนาจของตนในสิทธิทั้งหลายที่ขอมรับแล้วในกติกาฉบับนี้โดยปราศจากการเดือกดยุบตัด ไม่ว่าชนิดใดๆ เช่น เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง หรืออื่นๆ ได้ ผ่านพ้นไปแห่งชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน ภานิค หรือสถานะอื่นๆ

2. ในการผลิที่ขังไม่มีมาตรฐานทางนิติบัญญัติหรืออื่นใดในขณะนี้ รัฐภาคีแห่งกติกาฉบับนี้แต่ละรัฐรับที่จะดำเนินการเป็นขั้นเป็นตอนอย่างสอดคล้องกับกระบวนการทางรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติแห่งกติกาฉบับนี้ เพื่อให้มีมาตรฐานทางนิติบัญญัติหรืออื่นใดอันจำเป็นแก่การให้ได้สมดังสิทธิตามที่ขอมรับไว้ในกติกาฉบับนี้

3. รัฐภาคีแห่งกติกาฉบับนี้แต่ละรัฐรับที่จะ

(ก) ให้ความมั่งใจว่า บุคคลใดก็ตามที่สิทธิหรือเสรีภาพของตนอันยอมรับแล้ว ณ ที่นี่ ถูกล่วงละเมิด ย่อมมีทางนำบัคแก๊ไขอย่างเป็นผลจริงจัง โดยมิพักต้องคำนึงแม่ว่าการล่วงละเมิดจะเกิดจากบุคคลปฏิบัติการตามหน้าที่ก็ตาม

(๙) ให้ความมั่นใจว่าบุคคลใดก็ตามที่แสวงหาทางนำบัคเก็ตดังกล่าว
ย่อมมีสิทธิได้รับการพิจารณาจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายตลาการ ฝ่ายปกครองหรือฝ่ายนิติบัญญัติที่มีอำนาจ

หรือจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นที่มีอำนาจตามที่กำหนดไว้ในระบบกฎหมายของรัฐ และจัดตั้งคำแนะนำ การให้การบำบัดแก่ในทางศาลบังเกิดผลเป็นไปได้

(ค) ให้ความมั่นใจว่า เมื่อได้ขอมรับจะบำบัดแก่ในให้แล้ว เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจจะบังคับการให้เกิดผลจริงจังตามนั้น

ข้อ 3

บรรดารัฐภาคีแห่งกติกาฉบับนี้รับที่จะประกันสิทธิเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง ให้มีสิทธิทั้งปวงทางแพ่งและทางการเมืองดังที่ได้ระบุไว้ในกติกาฉบับนี้

ข้อ 4

1. ในยามที่เกิดภาวะการณ์ฉุกเฉินอันมีมาเป็นสาธารณภัยซึ่งคุกคามความอยู่รอดปลอดภัย ของชาติ ดังที่ได้ประกาศแล้วอย่างเป็นทางการ บรรดารัฐภาคีแห่งกติกาฉบับนี้อาจดำเนินมาตรการ หลักเลี่ยงพันธะของตนที่มีตามกติกาฉบับนี้ได้เพียงเท่าที่จำเป็นอย่างแท้จริงต่อสถานการณ์ฉุกเฉิน ทั้งนี้ภายใต้เงื่อนไขว่ามาตรการเช่นว่านั้นไม่ขัดแย้งต่อพันธะอื่นๆ ของตน อันมีอยู่ตามกฎหมาย ระหว่างประเทศ และไม่ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยอาศัยเหตุเพียงเนื่องมาจากเชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา หรือเชื้อพันธุ์ทางสังคม

2. บทบัญญัตินี้ไม่ขยับย่อนให้มีการหลักเลี่ยงจากข้อ 6,7,8 (วรรค 1 และ 2) 11,15,16 และ

18

3. รัฐภาคีใดแห่งกติกาฉบับนี้เมื่อถือสิทธิหลักเลี่ยงจากบทบัญญัติในกติกาแล้วจะต้อง แจ้งแก่รัฐภาคีอื่นๆ แห่งกติกาฉบับนี้โดยพลัน เพื่อให้ทราบถึงบทบัญญัติซึ่งตนได้หลักเลี่ยงและ เหตุผลอันก่อให้เกิดเหตุดังกล่าว โดยอาศัยเลขานธิการแห่งสหประชาชาติเป็นสื่อกลาง ในวันที่ได้ ยุติการหลักเลี่ยงดังกล่าวแล้ว ให้คิดต่อสืบไปโดยผ่านสื่อกลางเดิมดังว่ามานี้แล้ว

ข้อ 5

1. บทบัญญัติในกติกาฉบับนี้ไม่อ้างตีความในทางให้รัฐ กลุ่มนบุคคลหรือบุคคลใด อนุมานเอาได้ว่าก่อให้เกิดสิทธิในอันที่จะกระทำการใดก็กรรม หรือปฏิบัติการใดอันมุ่งประสงค์ต่อการ ทำลายสิทธิหรือเสรีภาพประการใด ดังที่ขอมรับไว้แล้ว ณ ที่นี่ หรือเป็นการจำกัดตัวสิทธิขึ้นไป กว่าเท่าที่ได้บัญญัติไว้แล้วในกติกาฉบับนี้

2. ข้อมนี้มีการจำกัดด้วยอนหรือทำให้เกิดความเสียหายแก่สิทธิมนุษยชนขึ้นบุคคลใดๆ อันเป็นที่ขอมรับหรือปรากฏตามกฎหมาย อนุสัญญา ระเบียนหรือธรรมเนียมในรัฐภาคีใด แห่งกติกาฉบับนี้ โดยข้างว่ากติกาฉบับนี้ไม่ได้ขอมรับสิทธิเช่นว่านี้ หรือขอมรับย่อหนอนกว่านี้

ภาค 3

ข้อ 6

1. มนุษย์ทุกคนมีสิทธิโดยธรรมชาติในการดำรงชีวิต สิทธินี้ย่อมได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายไม่มีบุคคลใดสามารถถล่วงชีวิตของใครได้

2. ในประเทศไทยได้ยกเลิกไทยประหารชีวิต การลงโทษประหารชีวิตย่อมกระทำได้เฉพาะคดีอุกฉกรรจ์ที่สุด ตามกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะนี้กระทำผิดและต้องไม่ขัดต่ออบบัญญัติในกติกาฉบับนี้ และอนุสัญญาฯ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทำลายล้างเพื่อพันธุ์ ไทยเช่นนี้ว่าจะลงได้ก็โดยคำพิพากษาอันถึงที่สุดของศาลที่มีอำนาจ

3. เมื่อมีการฆ่าผู้อื่นอันเป็นอาชญากรรมทำลายล้างเพื่อพันธุ์ ย่อมเป็นที่เข้าใจว่าข้อนี้มิได้ให้อำนาจรัฐภาคีแห่งกติกาฉบับนี้ในอันที่จะหลีกเลี่ยงจากพันธะใดๆ ดันพิงมิต่ออบบัญญัติแห่งอนุสัญญาฯ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทำลายล้างเพื่อพันธุ์

4. บุคคลที่ต้องคำพิพากษาให้ประหารชีวิต ย่อมมีสิทธิขอภัยไทยหรือลดหนี้่อนผ่อนไทยตามคำพิพากษา การนิรโทษกรรม การอภัยไทย หรือการลดหนี้่อนผ่อนไทยจากคำพิพากษาให้ประหารชีวิต พึงมีได้ในทุกรัฐ

5. จะไม่มีการพิพากษาให้ประหารชีวิตในคดีอาชญากรรมที่กระทำโดยบุคคลผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี และจะลงโทษนี้ต่อหูลูงมีครรภ์มิได้

6. จะยกข้อนี้ขึ้นเป็นเหตุเพื่อเห็นนิรริ้งหรือขัดขวางการยกเลิกไทยประหารชีวิตในรัฐภาคีใดแห่งกติกาฉบับนี้มิได้

ข้อ 7

บุคคลใดจะถูกทราบหรือได้รับผลปฏิบัติหรือการลงโทษที่ให้ครั้งเดียวมุขธรรมหรือต่ำชั้นมาได้ กล่าวโดยเฉพาะเจาะจงก็คือ บุคคลใดจะถูกทดลองทางแพทย์หรือทางวิทยาศาสตร์โดยปราศจากความยินยอมพร้อมใจอย่างอิสระหาได้ไม่

ข้อ 8

1. บุคคลใดจะถูกเอาตัวลงเป็นทาสมิได้ ห้ามการเอาคนลงเป็นทาสและการค้าทาสทุกรูปแบบ

2. บุคคลใดจะถูกบังคับให้ตอกซูญในภาวะจำยอมมิได้

3. (ก) บุคคลใดจะถูกเกณฑ์แรงงานหรือบังคับให้ใช้แรงงานมิได้

(ข) บทบัญญัติในวรรค 3 (ก) มิได้ห้ามการทำงานหนักตามคำพิพากษาของศาลที่มีอำนาจอันเป็นการลงโทษ ในประเทศที่ถือว่าการจำกัดและการทำงานหนักเป็นโทษทางอาญาชนิดหนึ่ง

(ก) เพื่อวัตถุประสงค์ของบทบัญญัติในวรรคนี้ คำว่า “เกณฑ์แรงงานหรือบังคับให้ใช้แรงงาน” ไม่หมายรวมถึง

(1) การทำงานหรือการปฏิบัติงาน ซึ่งมิได้กล่าวถึงไว้ในวรรค (ข) อันบุคคลผู้ถูกความคุนตามคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายหรือบุคคลผู้อยู่ระหว่างการปล่อยตัวจากการถูกความคุนอย่างมีเงื่อนไขจะพึงกระทำ

(2) การรับราชการทหารแบบใดแบบหนึ่ง และไม่ประเทศที่ยอมรับการไม่เห็นด้วยกับการเป็นทหารขัดกับมโนธรรม จึงให้มีการรับใช้ชาติแบบอื่น ได้แก่ตามกฎหมายว่าด้วยการคัดค้านต่อการเป็นทหาร เพราะขัดกับมโนธรรม

(3) การปฏิบัติงานใดๆ ในยานพาหนะ หรือหายนภัยที่คุณความอุบัติเหตุหรือสวัสดิภาพของชุมชน

(4) การทำงานหรือการปฏิบัติงานใดๆ อันเป็นส่วนหนึ่งของเจ้าหน้าที่พลเมืองตามปกติ

ข้อ 9

1. บุคคลทุกคนมีสิทธิในเสรีภาพและความมั่นคงของตน บุคคลใดจะถูกจับกุมหรือคุณชั่งโดยผลการมิได้ บุคคลใดจะถูกตัดสินเรื่องภาพของตนมิได้ ยกเว้น โดยเหตุและอาศัยกระบวนการที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

2. บุคคลผู้ถูกจับกุมย่อมได้รับการแจ้งถึงเหตุผลในการจับกุมและการแจ้งข้อหาอันเป็นปฏิปักษ์ต่อตน โดยพลันในเวลาที่มีการจับกุม

3. บุคคลใดที่ถูกจับกุมหรือความคุณตัวในข้อหาทางอาญา ย่อมต้องถูกนำตัวไปศาลหรือเจ้าหน้าที่อื่นผู้มีอำนาจตามกฎหมายโดยพลัน เพื่อที่จะมีการใช้อำนาจทางคุ้ลาการ และได้รับการพิจารณาคดีภายในเวลาอันสมควรหรือมีการปล่อยตัว มิได้อีกเป็นหลักทั้งไปว่าจะต้องคุนจัง บุคคลผู้อยู่ระหว่างพิจารณาคดี แต่จะปล่อยชั่วคราวโดยอาจให้มีหลักประกันว่า จะกลับมาปรากฏ

ตัวในการพิจารณาคดีหรือในกรณีจำเป็นตามโอกาส จะกลับมารับการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาในระหว่างกระบวนการพิจารณาขึ้นได้ก็ได้

4. บุคคลใดที่ถูกกลิตรอนเสรีภาพโดยการจับกุมหรือควบคุม ย่อมมีสิทธิร้องเรียนต่อศาลเพื่อให้ศาลมีการโอดยนิชักข้าได้ถึงความชอบด้วยกฎหมายของการควบคุมตัวผู้นั้น และหากมีการควบคุมตัวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายก็อาจมีคำสั่งให้ปล่อยตัวได้

5. บุคคลใดที่ตกเป็นผู้ถูกจับหรือควบคุมตัวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมมีสิทธิร้องขอให้ใช้ค่าสินไทนทดแทน

ข้อ 10

1. บุคคลทั้งหลายที่ถูกกลิตรอนเสรีภาพ ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมและได้รับการเคารพในศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์

2. (ก) พึงจำแนกผู้ต้องหาว่ากระทำการใดจากผู้ต้องโทษ และพึงได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมแก่สถานะอันมิใช่เป็นผู้ต้องโทษ

(ข) พึงแยกตัวผู้ต้องหาว่ากระทำการใดที่เป็นเยาวชนออกจากผู้ใหญ่ และให้นำตัวขึ้นพิจารณาพิพากษาคดีให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

3. ระบบการราชทัณฑ์พึงประกอบด้วยการปฏิบัติต่อนักโทษ ด้วยความนุ่งหมายสำคัญที่จะให้มีการกลับเนื้อกลับตัวและการฟื้นฟูทางสังคม พึงจำแนกผู้กระทำการใดที่เป็นเด็กหรือเยาวชนจากผู้ใหญ่และได้รับการปฏิบัติตามความเหมาะสมแก่วัยและสถานะทางกฎหมาย

ข้อ 11

บุคคลจะรับโทษจำคุกเพียงเพราเหตุว่าไม่อาจปฏิบัติการชำระบหนี้ตามสัญญาหาได้ไม่

ข้อ 12

1. บุคคลทุกคนที่อยู่ในคืนเดนของรัฐโดยชอบด้วยกฎหมายย่อมมีเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายและเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในอาณาเขตของรัฐนั้น

2. บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะออกจากประเทศได้รวมทั้งประเทศของตนโดยเสรี

3. สิทธิคือกล่าวข้างตนย่อมไม่อาจถูกจำกัดthonอย่างหนึ่งอย่างใด เว้นแต่เป็นไปตามกฎหมายอันจำเป็นต้องมีเพื่อรักษาความมั่นคงของชาติ ความสงบเรียบร้อย การสาธารณสุข หรือ

ศีลธรรม หรือสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และสอดคล้องกับสิทธิอื่นๆ อันรับรองไว้แล้วใน กติกาฉบับนี้

4. บุคคลจะถูกดิจิทัลในการเดินทางเข้าประเทศของตนโดยพฤติการฯ ได้ไม่

ข้อ 13

คนต่างด้าวผู้อยู่ในดินแดนของรัฐภาคีแห่งกติกาฉบับนี้ โดยชอบด้วยกฎหมายจะถูก เนรเทศได้ก็โดยคำวินิจฉัยอันเป็นไปตามกฎหมายและย่อมมีสิทธิที่จะชี้แจงแสดงเหตุคดีกานคำสั่ง เนรเทศและมีสิทธิที่จะนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือบุคคลหรือคณะบุคคลที่ ตั้งขึ้นเฉพาะเพื่อการนี้โดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจและมีสิทธิที่จะมีทนาย เว้นแต่ในกรณีเหตุผลจำ เป็น เพื่อความมั่นคงของชาติเป็นประการอื่น

ข้อ 14

1. บุคคลทุกคนย่อมเสนอภาคในการพิจารณาของศาลและตุลาการในการพิจารณาคดี อาญาด้านบุคคลต้องหาว่ากระทำผิดหรือการพิจารณาข้อพิพาททางสิทธิและหน้าที่ของตน ทุกคน ย่อมมีสิทธิได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมและเปิดเผยในศาลที่มีอำนาจมีอิสระและเป็นกลาง ซึ่ง จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย หนังสือพินพ์และสาระณานจากถูกห้ามรับฟังการพิจารณาคดีทั้งหมด หรือบางส่วน ได้ก็ด้วยเหตุผลทางศีลธรรม ความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของชาติในสังคม ประชาธิปไตย หรือด้วยเหตุผลด้านความเป็นอยู่ส่วนตัวของคู่กรณี หรือในกรณีศาลเห็นเป็นความ จำเป็นอย่างยิ่งว่าเป็นพฤติกรรมพิเศษซึ่งการเป็นข่าวอาจทำให้กระทบต่อความยุติธรรม แต่คำ พิพากษาในคดีอาญาหรือข้อพิพาททางแพ่งย่อมเป็นที่เปิดเผยเว้นแต่จำเป็นเพื่อผลประโยชน์ของเด็ก และเยาวชนหรือเป็นกระบวนการพิจารณาคดีเกี่ยวกับข้อพิพาทเรื่องทรัพย์สินของคู่สมรสหรือการเป็น ผู้ปกครองเด็ก

2. บุคคลทุกคนผู้ถูกหาว่ากระทำผิดอาญา ย่อมมีสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้ บริสุทธิ์ยิ่งกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ากระทำการใดตามกฎหมาย

3. ในการพิจารณาคดีอาญาซึ่งบุคคลหาว่ากระทำผิด บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับ หลักประกันขั้นต่ำอย่างเสมอภาคเต็มที่ดังต่อไปนี้

(ก) สิทธิที่จะได้รับเงื่อนสภาพและข้อหาแห่งความผิดที่ถูกกล่าวหาโดยพลัน และจะอธิบายในภาษาซึ่งบุคคลนั้นเข้าใจได้

(ข) สิทธิที่จะมีเวลาและได้รับความสะดวกเพียงพอแก่การเตรียมการเพื่อสู้ คดีและติดต่อกับทนายความได้ตามความประสงค์ของตน

(ค) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยปราศจาก การซักข้อบ่ง ไม่เป็นธรรม

(ง) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาต่อหน้าและสิทธิที่จะต่อสู้คดีด้วยตนเอง หรือผ่านทางผู้ช่วยเหลือทางกฎหมายตามที่เดือกทางเอง สิทธิที่จะได้รับการแจ้งให้ทราบ สิทธินี้ถ้าไม่มีผู้ช่วยเหลือทางกฎหมายและสิทธิที่จะมีผู้ช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งมีการแต่งตั้งให้โดยไม่คิดมูลค่า ถ้าบุคคลนี้ไม่อาจรับการจัดการได้เอง หากจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

(จ) สิทธิที่จะถูกพิจารณาซึ่งเป็นปรปักษ์ต่อตน และขอให้หมายเรียกพยานฝ่ายตนเองมาซักถามได้เงื่อนไขเดียวกับพยานฝ่ายตรงข้ามของตน

(ฉ) สิทธิที่จะขอความช่วยเหลือให้มีล่ามโดยคิดมูลค่า หากไม่อาจเข้าใจหรือพูดภาษาที่ใช้ในศาลได้

(ช) สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้ให้การปรับปรุงตนเองหรือรับสารภาพผิด

4. ในกรณีผู้ที่กระทำผิดเป็นเด็กหรือเยาวชน วิธีพิจารณาให้เป็นไปโดยคำนึงถึงอาชญาและด้วยความประسังจะส่งเสริมการแก้ไขความประพฤติของบุคคลนั้น

5. บุคคลทุกคนที่ถูกกลงโทษในความผิดอาญา ย่อมมีสิทธิที่จะอุทธรณ์การลงโทษและคำพิพากษาต่อศาลสูงให้พิจารณาทบทวนอีกรั้งตามกฎหมาย

6. เมื่อบุคคลได้ถูกกลงโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีอาญาและภายหลังจากนั้น คำพิพากษาได้ถูกกลับหรือได้รับยกโทษ โดยเหตุได้ปรากฏให้ข้าเท็จจริงที่เพียงกันพบใหม่ว่ามีการปฏิบัติขัดต่อความยุติธรรม บุคคลผู้ได้รับโทษอันเป็นผลมาจากการลงโทษดังกล่าวຍ่อมได้รับการชดใช้ตามกฎหมาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า การไม่เปิดเผยข้อเท็จในขณะนี้เป็นผลมาจากบุคคลนั้นทั้งหมดหรือบางส่วน

7. บุคคลย่อมไม่อาจถูกพิจารณา หรือลงโทษซ้ำในการกระทำการใดๆ ที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษหรือปล่อยตัวแล้วตามกฎหมายและวิธีพิจารณาความอาญาของแต่ละประเทศ

ข้อ 15

1. บุคคลจะไม่ต้องรับผิดทางอาญา เพราะกระทำหรือคงเว้นกระทำการใด ถ้าไม่ถึงกับเป็นความผิดอาญาตามกฎหมายในหรือกฎหมายระหว่างประเทศในขณะที่กระทำการนั้น ไทยที่จะลงไม่อาจหนักกว่า ไทยที่มีอยู่ในขณะกระทำการอันเป็นความผิด หากภายหลังการกระทำการใดนั้น ได้มีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดโทษน้อยลง ผู้กระทำการใดได้รับประโยชน์จากการนั้น

2. ขอนี้ไม่กระทบต่อการพิจารณาคดีและการลงโทษบุคคลซึ่งได้กระทำการหรือด้วย
กระทำการอันเป็นความผิดอาญาตามหลักกฎหมายทั่วไป อันรับรองกันในชั้นชนแห่งชาติทั่งหลาย
ในขณะที่มีการกระทำนั้น

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน³

คำนำ

ด้วยเหตุที่การยอมรับศักดิ์ศรีประจำตัว และสิทธิซึ่งเสนอ กันและไม่อาจโอนแก่กันได้ ของมนุษย์ทั้งปวงแห่งครอบครัวมนุษย์เป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรมและสันติภาพในพิภพ

ด้วยเหตุที่การเฉยเมย และการดูหมิ่นเหยียดหยามสิทธิมนุษยชนได้ก่อให้เกิดการอันป่าเดื่องโหดร้ายหารุณ ซึ่งได้กระทบกระเทือนในธรรมของมนุษยชาติอย่างรุนแรง และโดยเหตุที่ได้มีการประกาศปฏิทานอันสูงสุดของสามัญชนว่า ถึงวาระแห่งโลกแล้วที่มนุษย์จะมีเสรีภาพในการพูดและในความเชื่อถือ รวมทั้งมีเสรีภาพจากความกลัวและความต้องการ

ด้วยเหตุที่เป็นสิ่งจำเป็นที่สิทธิมนุษยชนควรได้รับความคุ้มครองโดยหลักนิติธรรม ถ้าไม่พึงประสงค์ให้มนุษย์ต้องถูกบีบบังคับให้ทางออก โดยการกบฏต่อธรรมะและการกดขี่อันเป็นที่พึงแห่งสุดท้าย

ด้วยเหตุที่บรรดาประชาชนแห่งสหประชาติ ได้ยืนยันไว้ในกฎบัตรถึงความเชื่อมั่น ในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ในศักดิ์ศรีและคุณค่าของตัวบุคคล และในความเสมอภาคแห่งสิทธิของทั้งชายและหญิง และได้ตัดสินใจที่จะส่งเสริมความก้าวหน้าทางสังคมตลอดจนมาตรฐานแห่งชาติให้ดีขึ้นได้ มีเสรีภาพมากขึ้น

ด้วยเหตุที่รัฐมนตรีได้ปฏิญญาที่จะให้ได้มา โดยการร่วมมือกับสหประชาติ ซึ่งการส่งเสริมการเคารพและการถือปฏิบัติโดยสากลต่อสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน

ด้วยเหตุที่ความเข้าใจตรงกันในเรื่องสิทธิและเสรีภาพความสำคัญยิ่งเพื่อให้ปฏิญญานี้ เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างเต็มที่ยิ่น

ดังนั้นบัดนี้

สมัชชาจึงประกาศให้

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ เป็นมาตรฐานร่วมกันแห่งความสำเร็จ สำหรับประชาชนทั้งหลายและประชาติทั้งปวง ด้วยจุดประสงค์ที่จะให้ป้าเจกบุคคลทุกผู้ทุกนามและองค์กรของสังคมทุกหน่วย โดยการระลึกเสนอฯ ถึงปฏิญญานี้ พยายามสั่งสอนและให้การศึกษา

³ แปลและเรียบเรียงโดย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และสันติภาพ องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาติ(UNESCO) ทั้งอิง สิทธิมนุษยชน, คณะกรรมการประสานงานองค์กรสิทธิมนุษยชน พิมพ์ครั้งที่ 10 ธันวาคม 2540 หน้า 3

เพื่อส่งเสริมการเคารพต่อสิทธิและเสรีภาพเหล่านี้ และด้วยมาตรการที่จริงก้าวหน้าไปข้างหน้า ทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับและการถือปฏิบัติต่อสิทธิเหล่านี้สากลและได้ผลทั้งในหมู่ประชาชนของรัฐบาลชาิกอง และในหมู่ประชาชนแห่งดินแดนที่อยู่ภายใต้คุณอาณาของรัฐบาลชาิกองกล้า

ข้อ 1

มนุษย์ทั้งหลายเกิดมาอิสรภาพเสรี และเท่าเทียมกันทั้งศักดิ์ศรีและสิทธิทุกคน ได้รับการประสิทธิประสาทเหตุผลและนิธรรม และควรปฏิบัติต่อกันอย่างฉันท์น่อง

ข้อ 2

บุคคลชอบที่จะมีสิทธิและเสรีภาพประดาที่ระบุไว้ในปฏิญาณนี้ ทั้งนี้คือยกเว้นการจำแนกความแตกต่างในเรื่องใดๆ เช่น เรื่องชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความเห็นทางการเมือง หรือทางอื่นใด ชาติหรือสังคมอันเป็นที่มาเดิม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่นใด

นอกจากนี้การจำแนกข้อแตกต่างโดยอาศัยบัญลูปฐานแห่งสถานะทางการเมือง คุลอาณา จักรหรือทางเรื่องระหว่างประเทศของประเทศไทย หรือดินแดนซึ่งบุคคลสังกัดจะทำมิได้ ทั้งนี้ไม่ว่าดินแดนดังกล่าวจะเป็นเอกสารอยู่ในความพิทักษ์ มิได้ปกครองตนเองหรืออยู่ภายใต้การจำกัดแห่งอธิปไตยอื่นใด

ข้อ 3

บุคคลมีสิทธิในการดำรงชีวิต ในเสรีธรรมและในความมั่นคงแห่งร่างกาย

ข้อ 4

บุคคลได้จะถูกบังคับให้เป็นทาส หรืออยู่ภาระจำยอมใดๆ มิได้การเป็นทาสและการค้าทาสจะมิได้ในทุกรูปแบบ

ข้อ 5

บุคคลได้จะถูกทรมาน หรือได้รับการปฏิบัติ หรือการลงทัณฑ์ซึ่งทารุณโหคร้ายไว้ มนุษยธรรมหรือหายนะเกียรติมิได้

ข้อ 6

ทุกๆ คนมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลในกฎหมายไม่ว่า ณ ที่ใด

ข้อ 7

ทุกๆ คนต่างเสมอ กันในกฎหมายและชอบที่จะได้ความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน โดยปราศจากเลือกปฏิบัติใดๆ ทุกๆ คนชอบที่จะได้รับการคุ้มครองอย่างเสมอหน้าจากการเลือกปฏิบัติใดๆ อันเป็นการล่วงละเมิดปฏิญาณนี้ และต่อการบุยงส่งเสริมให้เกิดการเลือกปฏิบัติเช่นนั้น

ข้อ 8

บุคคลมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาอย่างได้ผลโดยศาลแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจเนื่องจาก การกระทำใดๆ อันละเมิดต่อสิทธิขั้นมาตรฐาน ซึ่งคนได้รับจากรัฐธรรมนูญหรือจากกฎหมาย

ข้อ 9

บุคคลใดจะถูกจับ กักขัง หรือ enr เทศโดยพลดารมณ์ได้

ข้อ 10

บุคคลชอบที่จะเท่าเทียมกันอย่างบริบูรณ์ในอันที่จะได้รับพิจารณาอย่างเป็นธรรมและ เปิดเผยโดยศาลซึ่งเป็นอิสระและไร้อคติ ในการวินิจฉัยข้อคดีสิทธิและหน้าที่ ตลอดไปข้อที่ตนถูกกล่าวหาใดๆ ทางอาญา

ข้อ 11

(1) บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาด้วยความผิดอาญา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่า บริสุทธิ์จนกว่าจะมีการพิสูจน์ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาโดยเปิดเผย ณ ที่ซึ่งคนได้รับหลักประกันทั้งหมดที่จำเป็นในการต่อสู้คดี

(2) บุคคลใดจะถูกถือว่ามีความผิดอันมีโทษทางอาญาใดๆ ด้วยเหตุผลที่ตนได้กระทำ หรือและเว้นการกระทำการใดๆ ซึ่งกฎหมายของประเทศหรือกฎหมายระหว่างประเทศ ในขณะที่มี การกระทำนั้นนิได้ระบุว่าเป็นความผิดทางอาญาไม่ได้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่ใช้อยู่ในขณะที่การกระทำความผิดทางอาญาดังกล่าวเกิดขึ้นนิได้

ข้อ 12

การเข้าไปแทรกสอด โดยพลดาริในกิจกรรมส่วนตัว ครอบครัว เคหะสถาน การส่งข่าวสาร ตลอดจนการโฆษณาต่อเกียรติยศและชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะทำมิได้ ทุกๆ คน มีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากการแทรกสอดและโฆษณาตั้งแต่ล่าง

ข้อ 13

(1) บุคคลมีสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการเคลื่อนย้าย และในถิ่นที่อยู่ภายในขอบเขตเด่นของแต่ละรัฐ

(2) บุคคลมีสิทธิที่จะเดินทางออกจากประเทศใดๆ รวมทั้งของตนเองและที่จะกลับคืนสู่บ้านเกิดเมืองนอน

ข้อ 14

(1) บุคคลมีสิทธิที่จะแสวงหาและพักพิงในประเทศอื่นๆ เพื่อหลีกภัยจากการกดขี่ข่มเหง

(2) สิทธินี้จะกล่าวอ้างมิได้ในกรณีการฟ้องคดี ซึ่งโดยความจริงเกิดจากการความผิดที่ไม่ใช่เรื่องการเมือง หรือจากการกระทำที่ขัดต่อความมุ่งประสงค์และหลักการของสหประชาชาติ

ข้อ 15

- (1) บุคคลมีสิทธิในการถือสัญชาติ
- (2) การถอนสัญชาติโดยพละการ หรือการปฏิเสธที่จะเปลี่ยนสัญชาติของบุคคลใดนั้นจะกระทำมิได้

ข้อ 16

(1) ชายและหญิงเมื่อเจริญวัยบริบูรณ์แล้ว มีสิทธิที่จะสมรสและที่จะสร้างครอบครัวโดยไม่มีการจำกัดใดๆ เนื่องจากเชื้อชาติ สัญชาติ หรือศาสนา บุคคลชอบที่จะมีสิทธิเท่าเทียมกันในเรื่องการสมรส ในระหว่างการสมรสและในการขาดจากการสมรส

(2) การสมรสจะกระทำได้ก็โดยความยินยอมอย่างเสรี และเต็มใจของคู่บ่าวสาวตั้งใจจะกระทำการสมรส

(3) ครอบครัว คือ กลุ่มซึ่งเป็นหน่วยธรรมชาติและพื้นฐานของสังคมและชอบที่จะได้รับการคุ้มครองโดยสังคมและรัฐ

ข้อ 17

- (1) บุคคลมีสิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยลำพังตนเอง และโดยการร่วมกับผู้อื่น
- (2) การยืดเอารัพย์สินของบุคคลใดไปเสียโดยพฤติกรรมกระทำมิได้

ข้อ 18

บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งความคิด ไม่ในธรรม และศาสนา สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพที่จะเปลี่ยนศาสนา หรือความเชื่อถือ และเสรีภาพ ที่จะแสดงให้ศาสนาหรือความเชื่อถือประจักษ์ในรูปของการสั่งสอน การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ความนับถือ และความเชื่อในปรัชญา ไม่ว่าโดยลำพังตนเอง หรือร่วมกับผู้อื่นในประชามติและในที่สาธารณะหรือส่วนตัว

ข้อ 19

บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งความเห็นและการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพที่จะยึดมั่นในความเห็นโดยปราศจากอาการแทรกแซงและที่จะแสดงหารับ ตลอดจนแจ้งข่าว รวมทั้งความคิดเห็น โดยผ่านสื่อใดๆ และโดยมิต้องคำนึงถึงเขตแดน

ข้อ 20

- (1) บุคคลมีสิทธิในเสรีภาพแห่งการชุมนุม และการสมาคมโดยสงบ

(2) การบังคับให้บุคคลเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมจะทำมิได้

ข้อ 21

(1) บุคคลมีสิทธิที่จะเข้าร่วมในรัฐบาลแห่งประเทศไทย ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยผู้แทนซึ่งผ่านการเลือกอย่างเสรี

(2) บุคคลมีสิทธิเข้าถึงเท่ากันในบริการสาธารณูปโภคในประเทศไทย

(3) เจตจำนงของประชาชนจะเป็นฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล เจตจำนงนี้จะแสดงออกโดยการเลือกตั้งเป็นครั้งเป็นคราวอย่างแท้จริง ด้วยการให้สิทธิออกเสียงอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันและโดยการลงคะแนนลับหรือวิธีการลงคะแนนอย่างเสรีที่คล้ายคลึงกัน

ข้อ 22

ในฐานะสมาชิกของสังคมด้วยความเพียรพยายามของชาติตลอดจนความร่วมมือระหว่างประเทศและโดยสอดคล้องกับการจัดระเบียบและทรัพยากรของแต่ละรัฐ บุคคลมีสิทธิในการมั่นคงทางสังคมและขอบเขตที่จะได้รับผลแห่งสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมซึ่งจำเป็นต่อศักดิ์ศรีและการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเสรีภาพดุ

ข้อ 23

(1) บุคคลมีสิทธิที่จะทำงานที่จะเดือยงานอย่างเสรี ที่จะมีสภาวะการทำงานที่ยุติธรรมและพอใจ และที่จะได้รับความคุ้มครองจากการว่างงาน

(2) บุคคลมีสิทธิในการรับค่าตอบแทนเท่ากันสำหรับการทำงานที่เท่ากัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติใดๆ

(3) บุคคลผู้ทำงานมีสิทธิในรายได้ชั่วขั้นยุติธรรม และอื้อประโภชน์เพื่อประกันสำหรับตนเองและครอบครัวให้การค้ำรับชีวิตมีค่าควรแก่ศักดิ์ศรีของมนุษย์ และถ้าจำเป็นก็ชอบที่จะได้รับความคุ้มครองทางสังคมอื่นๆ เพิ่มเติม

(4) บุคคลมีสิทธิที่จะก่อตั้งและเข้าร่วมกับสหภาพแรงงานเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของตน

ข้อ 24

บุคคลมีสิทธิในการพักผ่อนและเวลาว่าง รวมทั้งการจำกัดเวลาทำงานที่ชอบด้วยเหตุผลและมีวันหยุดครั้งคราวที่ได้รับค่าตอบแทน

ข้อ 25

(1) บุคคลมีสิทธิในการครองชีพที่เพียงพอสำหรับสุขภาพ และความอยู่ดีของตนและครอบครัว รวมทั้งอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การรักษาพยาบาล และบริการสังคมที่จำเป็น

และสิทธิในความมั่นคงในการปฏิวัติงาน เจ็บป่วย ทุพพลภาพ เป็นหลัก วัยชรา หรือการขาดปัจจัยในการเลี้ยงชีพอื่นใดในพฤติกรรมผู้อ่อนเกิดจากที่ตนจะควบคุมได้

(2) นารคและบุตรของที่จะได้รับการคุ้มครองความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เด็กทั้งชาย ไม่ว่าจะเป็นบุตรในหรือนอกสมรสย้อมได้รับความคุ้มครองทางสังคมเช่นเดียวกัน

ข้อ 26

(1) บุคคลมีสิทธิในการศึกษา การศึกษาจะเป็นสิ่งให้เปล่าโดยไม่คิดมูลค่า อย่างน้อยที่สุดในขั้นประถมศึกษาและขั้นพื้นฐาน ขั้นประถมศึกษาให้เป็นการศึกษาภาคบังคับ ขั้นเทคนิคและขั้นประกอบอาชีพเป็นการศึกษาที่จะต้องจัดมีขึ้นโดยทั่ว ๆ ไป และขั้นสูงเป็นขั้นที่จะเปิดให้ทุกคนเท่ากันตามความสามารถ

(2) การศึกษาจะมุ่งไปในทางพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างเต็มที่และเพื่อเสริมพลัง การเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และเสริมภาพขั้นมนุษยฐานให้แข็งแกร่ง ทั้งจะมุ่งเสริมความเข้าใจ ขันติ และมิตรภาพในระหว่างประชาชาติ กลุ่มเชื้อชาติหรือกลุ่มศาสนา และจะมุ่งขยายกิจการของสถาบันชาติเพื่อการดำรงสันติภาพ

(3) ผู้ปกครองมีสิทธิก่อนผู้อื่นที่จะเลือกชนิดของการศึกษาสำหรับบุตรลานของตน

ข้อ 27

(1) บุคคลมีสิทธิที่จะเข้าร่วมการใช้ชีวิตทางด้านวัฒนธรรมในประเทศอย่างเสรี ที่จะพึงในศีลปะและมีส่วนในความคืบหน้าและผลประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์

(2) บุคคลมีสิทธิในการรับความคุ้มครองประโยชน์ทางด้านศีลธรรมและทางวัฒนธรรม เป็นผลได้จากการประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ วรรณกรรมและศีลปะซึ่งตนเป็นเจ้าของ

ข้อ 28

บุคคลของที่จะได้รับประโยชน์จากการเบี่ยงสังคมและระหว่างประเทศอันจะอำนวยให้ การใช้สิทธิและเสริมภาพบรรดาที่ได้ระบุในกฎัญญาที่ทำได้อย่างเต็มที่

ข้อ 29

(1) บุคคลมีหน้าที่ต่อประเทศอันเป็นที่เดียวซึ่งบุคลิกภาพของตนจะพัฒนาได้อย่างเสรี และเต็มความสามารถ

(2) ในการใช้สิทธิและเสริมภาพ บุคคลต้องอยู่ภายใต้เพียงเช่นที่จำกัด โดยกำหนดแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อความมุ่งประสงค์ให้ได้มาซึ่งการยอมรับ และการเคารพโดยชอบในสิทธิ เสรี

ภาพของผู้อื่น และเพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดอันยุติธรรมของศีลธรรม ความสงบเรียบร้อยของประชาชาติและสวัสดิการโดยทั่วไป ในสังคมประชาธิปไตย

(3) สิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ มิว่าจะด้วยกรณีใดจะใช้ให้ขัดกับความมุ่งประสงค์และหลักการของสหประชาติไม่ได้

ข้อ 30

ข้อความต่างๆ ตามปฏิญญาณนี้ไม่เปิดช่องที่จะเปล่งความได้ว่าให้สิทธิใดๆ แก่รัฐ กลุ่มชนหรือบุคคลใดๆ ที่จะประกอบกิจกรรม หรือกระทำการใดๆ อันมุ่งต่อการทำลายสิทธิและเสรีภาพใดๆ บรรดาที่ได้ระบุไว้ในบทัญญัตินั้น

รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน⁴

หมวด ๑ สิทธิมนุษย์

มาตรา ๑ ๑) เกียรติภูมิของมนุษย์จะถูกเมตตาไว้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทั้งมวลของรัฐที่จะต้อง
เคารพและปกป้องเกียรติของมนุษย์

๒) ชนชาวเยอรมันยอมรับว่า สิทธิมนุษยชนที่จะถูกเมตตาไว้ได้และที่จะโอนไม่ได้นั้น
เป็นพื้นฐานของทุกประชามติ ของสันติภาพและของความยุติธรรมในโลก

๓) ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายคุกคารพึงควรผลักดันทั้งมวลดังต่อไปนี้
นี้ เป็นอนุหนึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับได้

มาตรา ๒ ๑) บุคคลมีสิทธิที่จะพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ได้โดยเสรี ตราบใดที่ไม่เป็นการ
ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นหรือละเมิดระบบอันรัฐธรรมนูญ หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

๒) บุคคลมีสิทธิในชีวิตและสิทธิในร่างกายของตนที่จะถูกเมตตาไว้เสรีภาพของบุคคลที่
จะถูกเมตตาไว้ การจำกัดสิทธิคั่งกล่าวจะกระทำได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจแห่งกฎหมาย

มาตรา ๓ ๑) บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมาย

๒) ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

๓) บุคคลจะถูกร่อนสิทธิ หรือน้อกสิทธิโดยเหตุของเพศ บิความarda เชื้อชาติ ภาษา
บ้านเกิดเมืองนอน และแหล่งกำเนิด ศาสนา หรือความเห็นในเรื่องศาสนาหรือความเห็นทางการ
เมืองไม่ได้

⁴ ฤทธพัก พลวัน. (2547, พฤศจิกายน). สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก (พิมพ์ครั้งแรก).

(เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการยกเลิกไทยประหารชีวิต)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นายนคร วัฒนาการ
วัน เดือน ปี เกิด 12 เมษายน 2523
วุฒิการศึกษา พ.ศ.2543 นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ประสบการ์ทำงาน พ.ศ.2544 บัณฑิตช่วงงานคณะกรรมการบัญชี มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ.2544 บัณฑิตช่วงงานคณะกรรมการนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ.2546-ปัจจุบันเข้าหน้าที่ฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

